

T Ö R V É N Y A KÖTELMI VISZONYOKRÓL

(A JSZSZK Hivatalos Lapja, 29/78., 39/85., 45/89. – a Jugoszláv Alkotmánybíróság határozata és 57/89. szám, a JSZK Hivatalos Lapja, 31/93. sz. és Szerbia és Montenegró Államközösség Hivatalos Lapja, 1/2003. – Alkotmányos Alapokmány)

E l s ő r é s z

Á L T A L Á N O S R É S Z

I. fejezet

ALAPELVEK

A törvény tartalma

1. szakasz

E törvény a szerződésekből eredő, továbbá a károkozással, a jogalap nélküli gazdagodással, a megbízás nélküli ügyvitellel, az egyoldalú nyilatkozattal és más, törvényben megállapított tényekkel kapcsolatos kötelmi viszonyokat szabályozza.

A kötelmi viszonyok alanyai

2. szakasz

A kötelmi viszonyok alanyai természetes és jogi személyek lehetnek.

3-9. szakasz

(Hatályon kívül helyezve)

A kötelmi viszonyok szabályozási szabadsága

10. szakasz

A kötelmi viszonyok alanyai szabadon szabályozhatják viszonyaikat, de a kényszerítő jogszabályokkal, a jogrenddel és a jó szokásokkal ellentétben nem.

A kötelmi viszonyok alanyainak egyenrangúsága

11. szakasz

A kötelmi viszonyok alanyai egyenrangúak.

A jóhiszeműség és a tisztesség elve

12. szakasz

A kötelmi viszonyok létesítésében, továbbá az ilyen viszonyokból származó jogok érvényesítésében és kötelezettségek teljesítésében a résztvevők kötelesek a jóhiszeműség és a tisztesség elvéhez tartani magukat.

A joggal való visszaélés tilalma

13. szakasz

(1) Azzal a céllal ellentétben, amely miatt törvénnyel létesítették vagy elismerték, a

kötelmi viszonyokból származó jog gyakorlása tilos.
(2) (Hatályon kívül helyezve)

Monopolhelyzet létrehozatalának és kihasználásának tilalma

14. szakasz

A kötelmi viszonyok létesítésében a részvevők bármelyikük vagy más számára piaci monopolhelyzetet létrehozó vagy kihasználó jogokat és kötelezettségeket nem állapíthatnak meg.

A szolgáltatások egyenlő értékének elve

15. szakasz

- (1) A részvevők a kétoldali szerződések létesítésében a kölcsönös szolgáltatások egyenlő értékének elvéből indulnak ki.
(2) Törvény határozza meg azokat az eseteket, amelyekben az illető elv megsértése jogkövetkezményekkel jár.

Károkozási tilalom

16. szakasz

A másnak kárt okozható eljárástól mindenki köteles tartózkodni.

A kötelezettségek teljesítési köteleossége

17. szakasz

- (1) A kötelmi viszony alanyai kötelesek teljesíteni kötelezettségeiket, és teljesítésükért felelősséggel tartoznak.
(2) A kötelezettség csak a kötelmi viszony alanyainak egybehangzó akarata vagy törvény alapján szűnhet meg.

A kötelezettség teljesítésében és a jog érvényesítésében való magatartás

18. szakasz

- (1) A kötelmi viszony alanyának kötelezettségteljesítése során a jogforgalomban a megfelelő kötelmi viszonyfajtában megkövetelt gondossággal (a jó gazda gondossága) kell eljárnia.
(2) A kötelmi viszony alanya hivatásos tevékenységéből származó kötelezettségének a teljesítése során a szakma és a szokások szabályai szerinti fokozott gondossággal (a jó szakember gondossága) köteles eljárni.
(3) A kötelmi viszony alanya jogérvényesítése során köteles tartózkodni a másik részvevő kötelezettségteljesítését megnehezítő eljárástól.

A jogviták békés módon való elintézése

19. szakasz

A kötelmi viszony alanyainak a jogviták összehangolás vagy közvetítés útján vagy más békés módon való elintézésére kell törekedniük.

A törvény rendelkezéseinek diszpozitív jellege

20. szakasz

Ha e törvény egyes rendelkezéseiből vagy értelmükből más nem következik, a részvevők az e törvényben meghatározottól eltérően is szabályozhatják kötelmi viszonyukat.

Az üzleti jó szokások alkalmazása

21. szakasz

(1) A kötelmi viszonyok alanyai a jogforgalomban az üzleti jó szokásokkal összhangban kötelesek eljárni.

(2) Ha a kötelmi viszonyok részvevői alkalmazásukat szerződésben kikötik, vagy ha alkalmazásuk szándéka a körülményekből ered, a kötelmi viszonyokra a szokványok alkalmazandók.

Az általános aktusokkal összhangban való eljárás

22. szakasz

(1) A jogi személyek a kötelmi viszonyok létesítésében általános aktusaikkal összhangban járnak el.

(2) Az illető aktusokkal ellentétben megkötött szerződés vagy megtett más jogi cselekmény azonban érvényben marad, kivéve, ha a másik fél erről tudott vagy tudnia kellett volna, vagy ha e törvény másként rendelkezik.

Más szövetségi törvények alkalmazása

23. szakasz

Az egyéb szövetségi törvények útján szabályozásra kerülő kötelmi viszonyok esetén e törvény rendelkezései az illető törvényekkel nem szabályozott kérdésekre alkalmazandók.

A köztársasági, illetőleg tartományi törvények alkalmazása

24. szakasz*

(A Jugoszláv Alkotmánybíróság határozata alapján hatályát veszítette)

Egyes rendelkezések alkalmazása

25. szakasz

(1) E törvénynek a szerződésekre vonatkozó rendelkezései az összes szerződésfajtára alkalmazandók, kivéve, ha a gazdasági szerződések tekintetében kifejezetten másként van meghatározva.

(2) E törvény értelmében gazdasági szerződésnek a vállalatok és a gazdasági tevékenységet folytató más jogi személyek, valamint az üzlet- és műhelytulajdonosok, illetve valamely gazdasági tevékenységet bejegyzett foglalkozásként ellátó más egyének által tevékenységük ellátása során vagy az illető tevékenységekkel kapcsolatban egymással megkötött szerződések tekintendők.

(3) E törvénynek a szerződésekre vonatkozó rendelkezései más jogügyletekre is értelemszerűen alkalmazandók.

II. fejezet

A KÖTELEZETTSÉG KELETKEZÉSE

1. CÍM

Szerződés

1. cikk

SZERZŐDÉSKÖTÉS

I. AKARATEGYBEHANGZÁS

A szerződés megkötése

26. szakasz

Ha a szerződő felek a szerződés lényeges elemeiben megegyeznek, a szerződés meg van kötve.

Kötelező szerződéskötés és a szerződés kötelező tartama

27. szakasz

- (1) Ha törvény alapján valaki szerződéskötésre köteles, az érdekelt személy az illető szerződés haladéktalan megkötését követelheti.
- (2) A jogszabályoknak a szerződés tartalmát részben vagy teljes egészében meghatározó rendelkezései az illető szerződés lényeges részét képezik, és kiegészítik őket, vagy a velük összhangban nem levő szerződéses rendelkezések helyébe lépnek.

Akaratkifejezés

28. szakasz

- (1) A szerződéskötési szándék szóban, szokásos jelekkel vagy a rá biztosan utaló más magatartással nyilvánítható ki.
- (2) Az akaratkifejezésnek szabadnak és komolynak kell lennie.

Engedély és jóváhagyás

29. szakasz

- (1) Ha a szerződéskötéshez harmadik személy beleegyezése szükséges, az ilyen beleegyezés a szerződés megkötése előtt engedélyként vagy megkötése után jóváhagyásként adható meg, ha a törvény másként nem írja elő.
- (2) Az engedélyt, illetőleg a jóváhagyást az azon szerződés tekintetében előírányzott alakban kell adni, amelynek megkötéséhez adják.

Előzetes tárgyalások

30. szakasz

- (1) A szerződéskötést megelőző tárgyalások nem köteleznek, és bármelyik fél bármikor megszakíthatja őket.
- (2) A szerződéskötési szándék nélkül tárgyalásokat folytató fél azonban a tárgyalások folytatásából bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik.
- (3) A tárgyalásokat szerződéskötési szándékkal folytató, majd a szerződéskötési szándéktól indokolt ok nélkül elálló és ezzel a másik félnek kárt okozó fél is felelősséggel tartozik a kárért.
- (4) Ha másként meg nem egyeznek, a szerződéskötési előkészületeket illetően mindegyik fél saját költségeit viseli, a közös költségeket pedig egyenlő arányban viselik.

A szerződéskötés ideje és helye

31. szakasz

- (1) A szerződés a címzett ajánlatelfogadási nyilatkozatának az ajánlattevő általi átvételekor van megkötve.
- (2) A szerződés az ajánlattevőnek az ajánlattétel időpontjában fennálló székhelyén, illetőleg lakóhelyén tekintendő megkötöttnek.

Az ajánlat

32. szakasz

(1) Az ajánlat a szerződés összes lényeges elemét tartalmazó, meghatározott személynek tett olyan szerződéskötési javaslat, amelynek elfogadásával a szerződés megköthető.

(2) Ha a szerződő felek a szerződés általános elemeiről elért megegyezés után bizonyos mellékes kérdéseket elhalasztottak, a szerződés megkötöttnek tekintendő, a mellékes kérdéseket pedig, ha maguk a szerződő felek nem jutnak megegyezésre tárgyukban, az előzetes tárgyalások, a szerződő felek között megállapított gyakorlat és a szokások figyelembevételével a bíróság rendezi.

Általános ajánlat

33. szakasz

Ha az eset körülményeiből vagy a szokásokból más nem következik, a meghatározatlan számú személynek tett, a megkötni kívánt szerződés lényeges elemeit tartalmazó szerződéskötési javaslat ajánlatnak tekintendő.

Árukiállítás

34. szakasz

Ha az eset körülményeiből vagy a szokásokból más nem következik, az áru árfeltüntetéssel való kiállítása ajánlatnak tekintendő.

Katalógusok és hirdetések küldése

35. szakasz

(1) Katalógusok, árjegyzékek, díjszabások és más tájékoztatások küldése, valamint a sajtó, reklámcédula, rádió, televízió útján vagy valamely más módon tett hirdetés nem szerződéskötési ajánlat, hanem csak a közzétett feltételek melletti ajánlattételre való felhívás.

(2) Az említett felhívás feladója azonban felelősséggel tartozik az ajánlattevő által elszenvedett kárért, ha ajánlatát alapos ok nélkül nem fogadta el.

Az ajánlat hatása

36. szakasz

(1) Az ajánlattevőt köti ajánlata, kivéve, ha ajánlat-fenntartási kötelezettségét kizárta, vagy ha az illető kizárás az ügylet körülményeiből következik.

(2) Az ajánlat csak abban az esetben vonható vissza, ha a címzett a visszavonást az ajánlat átvétele előtt vagy azzal egy időben vette át.

Az ajánlat kötelező erejének ideje

37. szakasz

(1) Az elfogadására határidőt megszabó ajánlat az ajánlattevőt az illető határidő lejártáig kötelezi.

(2) Ha az ajánlattevő az elfogadási határidőt levélben vagy táviratban határozta meg, úgy tekintendő, hogy az illető határidőt a levélben feltüntetett dátumtól, illetőleg a távirat postára adási napjától kezdődően kell számítani.

(3) Ha a levélen nincs keltezés, az ajánlatelfogadási határidő a levél postára adási napjától kezdődően folyik.

(4) A távollevő személynek tett, az elfogadási határidőt meg nem határozó ajánlat az ajánlattevőt abban az időben kötelezi, amely az ajánlatnak a címzethez való érkezéséhez, az általa való megfontoláshoz és döntéshez, valamint az elfogadó válasznak az ajánlattevőhöz való érkezéséhez rendszerint szükséges.

Az ajánlat formája

38. szakasz

- (1) Az olyan szerződés ajánlata, amelynek megkötése tekintetében a törvény különleges formát követel, az ajánlattevőt csak akkor kötelezi, ha az ajánlatot ebben a formában tette.
- (2) Az ajánlat elfogadása tekintetében ugyanez érvényes.

Az ajánlat elfogadása

39. szakasz

- (1) Az ajánlat a címzett ajánlatelfogadási nyilatkozatának az ajánlattevő által való átvételekor tekintendő elfogadottnak.
- (2) Az ajánlat akkor is elfogadottnak tekintendő, ha a címzett elküldi a dolgot vagy kifizeti az árat, illetve bizonyos más olyan cselekményt hajt végre, amely az ajánlat, az érdekelt felek bevett gyakorlata vagy a szokások alapján elfogadási kijelentésnek tekinthető.
- (3) Az elfogadás visszavonható, ha az ajánlattevő a visszavonó nyilatkozatot az elfogadó nyilatkozat előtt vagy azzal egy időben veszi át.

Közvetlen ajánlat elfogadása

40. szakasz

- (1) A jelen levő személynek tett ajánlat visszautasítottak tekintendő, ha haladéktalanul el nem fogadja, kivéve, ha a körülményekből az következik, hogy a címzettet bizonyos gondolkodási idő illeti meg.
- (2) A telefon, távírógép vagy közvetlen rádióösszeköttetés útján tett ajánlat jelen levő személynek tett ajánlatnak tekintendő.

Az ajánlat módosítási javaslattal való elfogadása

41. szakasz

Ha a címzett az ajánlat elfogadásáról nyilatkozik, és egyidejűleg az ajánlat valamiben való módosítását és kiegészítését javasolja, úgy tekintendő, hogy az ajánlatot visszautasította, és a korábbi ajánlattevőnek maga tett másik ajánlatot.

A címzett hallgatása

42. szakasz

- (1) A címzett hallgatása nem jelent ajánlatelfogadást.
- (2) Az ajánlat azon rendelkezésének, amely szerint a címzett hallgatása vagy valamely más mulasztása (például, ha az ajánlatot meghatározott határidőn belül nem utasítja vissza, vagy ha az elküldött dolgot, amellyel kapcsolatban a szerződést kínálják, meghatározott határidőn belül nem szolgáltatja vissza stb.) elfogadásnak tekintendő – nincs hatása.
- (3) Ha azonban a címzett meghatározott áru tekintetében az ajánlattevővel állandó üzleti kapcsolatban van, úgy tekintendő, hogy az illető árura vonatkozó ajánlatot elfogadta, ha azonnal vagy a megszabott határidőn belül nem utasította vissza.
- (4) Ugyanígy a másnak meghatározott ügyletek ellátására irányuló megbízásai teljesítésére ajánlkozó személy, valamint az a személy, akinek az ilyen megbízások végrehajtása üzleti tevékenységébe tartozik, a kapott megbízást köteles végrehajtani, ha azonnal el nem utasította.
- (5) Ha az előző bekezdésben említett esetben az ajánlatot, illetőleg a megbízást nem utasították el, a szerződés az ajánlat, illetőleg a megbízás címzetthez való érkezésének időpontjában megkötöttnek tekintendő.

Késedelmes elfogadás és az elfogadó nyilatkozat késedelmes kézbesítése

43. szakasz

- (1) A késedelmes ajánlatelfogadás a címzett részéről való új ajánlatnak tekintendő.
- (2) Ha azonban az idejében megtett elfogadó nyilatkozat az elfogadási határidő lejárta után érkezett az ajánlattevőhöz, az ajánlattevő pedig tudta vagy tudhatta volna, hogy a nyilatkozatot idejében küldték el, a szerződés megkötöttnek tekintendő.
- (3) Az említett eset ellenére a szerződés nincs megkötve, ha az ajánlattevő azonnal, de legkésőbb a nyilatkozat átvétele utáni első munkanapon, vagy a nyilatkozat átvétele előtt, de az ajánlatelfogadási határidő lejárta után értesíti a címzettet arról, hogy a késedelem miatt nem tekinti úgy, hogy ajánlata kötelezi.

Az egyik fél halála vagy cselekvőképzetlensége

44. szakasz

Az ajánlat nem veszíti hatályát, ha az egyik fél halála vagy cselekvőképzetlensége az elfogadás előtt következett be, kivéve, ha a felek szándékából, a szokásokból vagy az ügylet jellegéből más következik.

Előzetes szerződés

45. szakasz

- (1) Az előzetes szerződés olyan szerződés, amellyel egy másik, a főszerződés, későbbi megkötésére kötelezettséget vállalnak.
- (2) Ha az előírt forma a szerződés érvényességének feltétele, a főszerződés formájára vonatkozó szabályok az előzetes szerződésre is érvényesek.
- (3) Ha a főszerződés lényeges összetevőit tartalmazza, az előzetes szerződés kötelez.
- (4) Az érdekelt fél kérelmére a bíróság a főszerződés megkötését elutasító másik felet a szerződésnek az általa meghatározott határidőn belüli megkötésére kötelezi.
- (5) A főszerződés megkötése a megkötésre előírt határidő lejártától, ha pedig az említett határidőt nem irányozták elő, attól a naptól számított hat hónapon belül követelhető, amelyen az ügylet jellege és a szerződés körülményei szerint a szerződést meg kellett volna kötni.
- (6) Az előzetes szerződés nem kötelez, ha a körülmények a megkötése után annyira megváltoztak, hogy az ilyen körülményeknek az említett időben való fennállása esetén meg sem kötötték volna.

II. A TÁRGY

A kötelezettség tárgyának követelményei

46. szakasz

- (1) A szerződéses kötelezettség adásból, tevésből, nem tevésből vagy tűrésből állhat.
- (2) A tárgynak lehetségesnek, megengedettnek és meghatározottnak, illetőleg meghatározhatónak kell lennie.

A szerződés semmisége a tárgy miatt

47. szakasz

Ha a kötelezettség tárgya lehetetlen, tilos, meghatározatlan vagy meghatározhatatlan, a szerződés semmis.

Utólagos lehetségesség

48. szakasz

A halasztó feltétellel vagy határidőtűzéssel megkötött szerződés érvényes, ha a

kötelezettség kezdetben lehetetlen tárgya a feltétel megvalósulása vagy a határidő lejárta előtt lehetségessé válik.

Tilos tárgyú kötelezettség

49. szakasz

Ha a kényszerítő jogszabályokkal, a jogrenddel és a jó szokásokkal ellentétes, a kötelezettség tárgya tilos.

Meghatározható tárgy

50. szakasz

(1) Ha a szerződés a tárgy meghatározását lehetővé tevő adatokat tartalmaz, vagy a felek a meghatározást harmadik személyre bízzák, a kötelezettség tárgya meghatározható.

(2) Ha az illető harmadik személy a kötelezettség tárgyát nem kívánja vagy nem tudja meghatározni, a szerződés semmis.

III. A JOGCÍM

Megengedett jogcím

51. szakasz

(1) Minden szerződéses kötelezettségnek megengedett jogcíme kell hogy legyen.

(2) A jogcím tilos, ha a kényszerítő jogszabályokkal, a jogrenddel és a jó szokásokkal ellentétes.

(3) Feltételezhető, hogy a kötelezettségnek van jogcíme, ha nincs is kifejezve.

A szerződés semmissége a jogcím miatt

52. szakasz

Ha a jogcím nem létezik vagy tilos, a szerződés semmis.

Szerződéskötési indítékok

53. szakasz

(1) Megkötésének indítékai a szerződés érvényességére nem hatnak ki.

(2) Ha azonban az egyik szerződő fél szerződéskötési elhatározásához a tilos indíték lényegesen hozzájárult, és ha a másik szerződő fél ezt tudta vagy tudnia kellett volna, a szerződésnek nincs hatása.

(3) Az ingyenes szerződésnek akkor sincs joghatása, ha a másik szerződő fél nem tudott arról, hogy a tilos indíték a másik szerződő fél határozatát lényegesen befolyásolta.

IV. A SZERZŐDŐ FELEK

A jogi személy szerződései

54. szakasz

(1) Jogi személy a jogforgalomban szerződéseket jogképessége keretében köthet.

(2) Az e szakasz 1. bekezdésének rendelkezésével ellentétben megkötött szerződésnek joghatása nincs.

(3) A jóhiszemű fél a joghatás nélküli szerződés megkötése következtében elszenvedett kár megtérítését követelheti.

Szerződéskötési egyetértés

55. szakasz

(1) Ha a jogi személy általános aktusa előírnyozza, és a bírósági cégjegyzékbe be van jegyezve, hogy képviselője meghatározott szerződést csak bizonyos szerv egyetértésével köthet meg, az egyetértés előzőleg, egyidejűleg vagy utólag adható, ha a cégjegyzék más bejegyzést nem tartalmaz.

(2) A másik fél felhívhatja a jogi személyt, hogy meghatározott szerve az egyetértésről ésszerű határidőn belül nyilatkozzon, és ha az utóbbi ezt nem teszi meg, az egyetértés meg nem adottnak tekintendő.

(3) Ha másként ki nem kötik, az utólagos egyetértés visszamenőleges hatályú.

(4) Ha az egyetértést nem adják meg, úgy tekintendő, mintha a szerződést meg sem kötötték volna.

(5) Ha e szakasz rendelkezései szerint a szerződés meg nem kötöttnek tekintendő, a jóhiszemű fél a jogi személytől méltányos térítést követelhet.

(6) Az előző bekezdések rendelkezései abban az esetben is alkalmazandók, ha a jogi személy általános aktusa előírnyozza, hogy a képviselő bizonyos szerződést csak az illető szervezet meghatározott szervével együtt köthet meg.

Cselekvőképtelen személy szerződése

56. szakasz

(1) Érvényes szerződés megkötéséhez a szerződő félnek az illető szerződés megkötéséhez szükséges cselekvőképességgel kell rendelkeznie.

(2) Korlátozottan cselekvőképes személy törvényes képviselőjének jóváhagyása nélkül csak olyan szerződéseket köthet, amelyek megkötése számára törvénnyel engedélyezett.

(3) Az ilyen személyek egyéb szerződése megtámadható, ha a törvényes képviselő jóváhagyása nélkül kötötték meg, de ennek utólagos jóváhagyásával megerősíthető.

A cselekvőképtelen személlyel szerződő fél jogai

57. szakasz

(1) A cselekvőképtelen személlyel szerződő, cselekvőképtelenségéről nem tudó fél az említett személlyel törvényes képviselőjének jóváhagyása nélkül megkötött szerződéstől elállhat.

(2) Ugyanez a joga a cselekvőképtelen személlyel szerződő, cselekvőképtelenségéről tudó félnek is, ha az említett személy megtévesztette törvényes képviselője jóváhagyásának a tekintetében.

(3) Az említett jog a másik fél cselekvőképtelenségéről, illetőleg a törvényes képviselő jóváhagyásának a hiányáról való tudomásszerzéstől számított harminc nap elteltével, de ha a törvényes képviselő az illető határidő lejártá előtt jóváhagyja a szerződést, előbb is megszűnik.

A törvényes képviselő nyilatkozattétel végetti felhívása

58. szakasz

(1) A cselekvőképtelen személlyel törvényes képviselőjének jóváhagyása nélkül szerződést kötő szerződő fél a törvényes képviselőt az illető szerződés jóváhagyásáról való nyilatkozásra felszólíthatja.

(2) Ha a törvényes képviselő a felszólítástól számított harminc napon belül a szerződés jóváhagyásáról nem nyilatkozik, úgy tekintendő, hogy a jóváhagyást elutasította.

A szerződő fél cselekvőképességének szerződéskötés utáni megszerzése

59. szakasz

A cselekvőképes személy a korlátozott cselekvőképessége idején a szükséges jóváhagyás nélkül megkötött szerződésének a semmissé nyilvánítását csak akkor követelheti, ha a teljes cselekvőképességének a megszerzésétől számított három hónapon belül keresetet indított.

V. AZ AKARAT FOGYATÉKOSSÁGAI

Fenyegetés

60. szakasz

(1) Ha az egyik szerződő fél vagy valamely harmadik személy a másik félben tilos fenyegetéssel indokolt félelmet kelt, s emiatt az a szerződést megkötöti, e másik fél a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti.

(2) A félelem indokoltnak tekinthető, ha a körülményekből az következik, hogy a szerződő fél vagy harmadik személy életét, testi épségét vagy más jelentős javát komoly veszély fenyegeti.

Lényeges tévedés

61. szakasz

(1) A tévedés lényeges, ha a fő tárgy lényeges tulajdonságaira vonatkozik, ha a szerződést meghatározott személyre való tekintettel kötik, és ez az illető személyre, valamint olyan körülményekre vonatkozik, amelyek a forgalom szokásai vagy a felek szándéka szerint lényegesnek tekintendők, a tévedésben levő személy pedig az illető tartalmú szerződést különben nem kötötte volna meg.

(2) A tévedésben levő fél lényeges tévedés miatt a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti, kivéve, ha a szerződéskötés során nem járt el a forgalomban megkövetelt gondossággal.

(3) A szerződés tévedés miatti semmissé nyilvánítása esetén a másik jóhiszemű fél az elszenvedett kár megtérítését követelheti, függetlenül attól, hogy a tévedésben levő fél saját tévedésében nem vétkes.

(4) Ha a másik fél a szerződés olyan teljesítésére kész, mintha tévedés nem is lett volna, a tévedésben levő fél a tévedésre nem hivatkozhat.

Indítékra vonatkozó tévedés ingyenes szerződés esetén

62. szakasz

Ingyenes szerződés esetén a kötelezettség elvállalásában döntő szerepet játszó indítékra vonatkozó tévedés is lényeges tévedésnek tekintendő.

Félreértés

63. szakasz

Ha a felek azt hiszik, hogy egyetértenek, viszont a szerződés jellege vagy a kötelezettség alapja vagy tárgya tekintetében valójában félreértés van közöttük, a szerződés nem jön létre.

Közvetett nyilatkozat

64. szakasz

Annak a személynek a tévedése, aki által a fél saját akaratát kijelentette, a saját akaratkijelentésben jelentkező tévedésnek tekintendő.

Megtévesztés

65. szakasz

(1) Ha az egyik fél megtéveszti a másik felet, vagy szerződéskötésre való rávezetés szándékából tévedésben tartja, a másik fél a szerződés semmissé nyilvánítását abban az esetben is követelheti, ha a tévedés nem lényeges.

(2) A szerződést megtévesztés alapján megkötő fél az elszenvedett kár megtérítését követelheti.

(3) Ha a megtévesztést harmadik személy követte el, a megtévesztés magára a szerződésre akkor van hatással, ha a szerződéskötés idején a másik szerződő fél a megtévesztésről tudott, vagy tudnia kellett volna.

(4) Az ingyenes szerződés akkor is semmissé nyilvánítható, ha a megtévesztést harmadik személy követte el, függetlenül attól, hogy a szerződéskötés idején a másik fél a megtévesztésről tudott-e vagy tudnia kellett-e.

Látszólagos szerződés

66. szakasz

(1) A látszólagos szerződésnek a szerződő felek között nincs hatása.

(2) Ha azonban a látszólagos szerződés valamely más szerződést takar, ez a másik érvényes, ha jogi érvényéhez megvannak a feltételek.

(3) A szerződés látszólagossága harmadik személyekkel szemben nem tűzhető ki.

VI. A SZERZŐDÉS ALAKJA

A szerződés alakisága

67. szakasz

(1) A szerződéskötést semmilyen forma sem köti, kivéve, ha törvény másként rendelkezik.

(2) A törvénynek a szerződés meghatározott formában való megkötésére vonatkozó követelménye a szerződés minden későbbi módosítására vagy kiegészítésére is érvényes.

(3) Azoknak a mellékes kérdéseknek a későbbi, szóbeli kiegészítései azonban, amelyekről a formális szerződés semmit sem mond, érvényesek, ha az az alak előírásának céljával nincs ellentétben.

(4) Ha a különleges alak csak a szerződő felek érdekében van előírva, az egyik vagy másik fél kötelezettségét csökkentő vagy könnyítő későbbi szóbeli egyezségek is érvényesek.

A formális szerződések felbontása

68. szakasz

A formális szerződések nem formális megegyezéssel is felbonthatók, kivéve, ha a meghatározott eset tekintetében a törvény másként rendelkezik, vagy ha a szerződéskötési forma előírásának a célja a szerződés ugyanolyan formában való felbontását követeli.

A megszabott alak

69. szakasz

(1) A szerződő felek megegyezhetnek, hogy a megszabott alak szerződésük érvényességének a feltétele.

(2) Az olyan szerződés, amelynek megkötéséhez különleges alakot szabtak meg, nem formális megegyezéssel is felbontható, kiegészíthető vagy máshogyan módosítható.

(3) Ha a szerződő felek a megszabott alakot csak szerződésük bizonyítékának a biztosításaként vagy valami más elérése végett irányozták elő, a szerződés a tartalmáról való egyetértés elérésekor van megkötve, a szerződő felek számára pedig egyidejűleg létrejön az a kötelezettség, hogy a szerződést a megszabott alakba öntsék.

Az alak hiányosság szankciója

70. szakasz

(1) A nem előírt alakú szerződésnek joghatása nincs, ha az alakot meghatározó jogszabály céljából más nem következik.

(2) Ha a felek a szerződés érvényességét megszabott alakhoz kötötték, a nem

megszabott alakú szerződésnek joghatása nincs.

Az okirat teljességének vélelme

71. szakasz

- (1) Ha a szerződést akár törvény alapján, akár a felek akarata szerint külön formában kötötték meg, csak az érvényes, ami az illető formában van ki fejezve.
- (2) Az olyan mellékes kérdésekre vonatkozó egyidejű, szóbeli egyezségek azonban, amelyekről a formális szerződés semmit sem tartalmaz, érvényesek lesznek, ha a szerződés tartalmával vagy a forma előírásának a céljával nincsenek ellentétben.
- (3) Ha a külön forma csak a szerződő felek érdekében van előírva, az egyik vagy mindkét fél kötelezettségeit csökkentő vagy könnyítő egyidejű szóbeli egyezségek is érvényesek.

Az okirat összeállítása

72. szakasz

- (1) Ha a szerződéskötéshez okirat összeállítása szükséges, a szerződés az okiratnak az összes kötelezett személy általi aláírásakor van megkötve.
- (2) Az írástudatlan szerződő fél az okira két tanú vagy a bíróság, illetőleg más szerv által hitelesített kézjelét teszi.
- (3) Kétoldali szerződés megkötéséhez elegendő, ha az egyik okiratot mindkét fél aláírja, vagy ha mindkét fél a másik félnek szánt példányt aláírja.
- (4) Ha a felek az aláírásukat viselő leveleket kicserélik, vagy távirógép útján vagy a nyilatkozat tartalmának vagy adójának biztos megállapítását lehetővé tevő valamilyen más eszköz útján egyeznek meg, az írásbeli forma követelményének eleget tettek.

Az alaki szempontból hiányos szerződés teljesítésének esete

73. szakasz

Az a szerződés, amelynek megkötéséhez kötelező az írásbeli forma, érvényes, még ha nem is írásban kötötték meg, ha a szerződő felek a belőle eredő kötelezettségeket teljes egészükben vagy túlnyomó részben teljesítették, kivéve, ha a forma előírásának céljából nyilvánvalóan más nem következik.

VII. FELTÉTEL

A feltételek és hatásuk

74. szakasz

- (1) A szerződést feltételeken kötötték meg, ha létrejövetele vagy megszűnése bizonytalan tényről függ.
- (2) Ha halasztó feltétellel kötötték meg, és a feltétel beáll, a szerződés megkötésének időpontjától hat, kivéve ha törvényből, az ügylet természetéből vagy a felek akaratából más következik.
- (3) Ha bontó feltétellel kötötték meg, a feltétel beálltával a szerződés megszűnik.
- (4) A feltétel megvalósulnak tekintendő, ha az a fél, amelynek terhére meghatározták, megvalósulását a jóhiszeműség és a tisztesség elvével ellentétben megakadályozza, és megvalósulatlanak tekintendő, ha az a fél, amelynek javára meghatározták, megvalósulását a jóhiszeműség és a tisztesség elvével ellentétben előidézi.

Tiltott vagy lehetetlen feltétel

75. szakasz

- (1) A kényszerítő jogszabályokkal, a jogrenddel vagy a jó szokásokkal ellentétes halasztó vagy bontó feltételt tartalmazó szerződés semmis.
- (2) A lehetetlen halasztó feltétellel megkötött szerződés semmis, a lehetetlen bontó

feltétel pedig nem létezőnek tekintendő.

A feltételes jog biztosítása

76. szakasz

Ha a szerződést halasztó feltétellel kötötték meg, az a jogosult, akit a feltételes jog megillet, az illető jog megfelelő biztosítását követelheti, ha érvényesítése veszélyeztetve van.

VIII. HATÁRIDŐ

Az idő számítása

77. szakasz

(1) A napokban megállapított határidő a számítására okot adó esemény utáni első napon kezdődik és a határidő utolsó napjának lejártával fejeződik be.

(2) A hetekben, hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely nevénél és számánál fogva a határidő megkezdésére okot adó esemény bekövetkezési napjának megfelel, ha pedig az a nap a lejárati hónapjában hiányzik, a határidő lejárt az illető hónap utolsó napjára esik.

(3) Ha a határidő utolsó napja olyan napra esik, amelyet törvény munkaszüneti napként irányoz elő, a határidő utolsó napjaként a következő munkanapot kell tekinteni.

(4) A hónap kezdete a hónap első napját, közepe – a tizenötödiket, a vége pedig – a hónap utolsó napját jelöli; ha a felek szándékából vagy a szerződéses viszony természetéből más nem következik.

A feltételekre vonatkozó szabályok alkalmazása

78. szakasz

Ha a szerződés hatálya meghatározott időponttól kezdődik, a halasztó feltételre vonatkozó szabályokat kell értelemszerűen alkalmazni, ha pedig a szerződés meghatározott határidő lejártával érvényét veszti, a bontó feltételre vonatkozó szabályokat kell értelemszerűen alkalmazni.

IV. FOGLALÓ ÉS BÁNATPÉNZ

1. FOGLALÓ

A foglaló visszafizetése és beszámítása

79. szakasz

(1) Ha a szerződéskötés időpontjában az egyik fél a másiknak a szerződés megkötése jeléül bizonyos összegű pénzt vagy bizonyos mennyiségű más dolgot adott át (foglaló), a szerződés a foglaló adásakor megkötöttnek tekintendő, ha mást ki nem kötöttek.

(2) A szerződés teljesítése esetén a foglalót vissza kell szolgáltatni, vagy a kötelezettség teljesítésébe be kell számítani.

(3) Ha mást szerződésbe nem foglalnak, a foglalót adó fél a foglaló másik félnek való hagyásával, sem pedig a másik fél a foglaló kétszeres visszafizetésével a szerződéstől nem állhat el.

A szerződés nem teljesítése

80. szakasz

(1) Ha a szerződés nem teljesítéséért a foglalót adó fél felelős, a másik fél saját választása szerint a szerződés teljesítését követelheti, ha az még lehetséges, vagy kártérítést követelhet, a foglalót pedig a kártérítésbe beszámíthatja vagy visszafizetheti, vagy az átvett foglalóval megelégedhet.

(2) Ha a szerződés nem teljesítéséért a foglalt átvevő fél felelős, a másik fél saját választása szerint a szerződés teljesítését követelheti, ha az még lehetséges, vagy kártérítést és a foglalt visszafizetését követelheti, vagy a foglalt kétszeres visszafizetését követelheti.

(3) Ha a másik fél a szerződés teljesítését követeli, minden esetben a késedelem miatt elszenvedett kár megtérítésére is jogosult.

(4) A bíróság az érdekelt fél kérelmére a túlzottan magas foglalt csökkentheti.

A kötelezettség részbeni teljesítésének esete

81. szakasz

(1) A kötelezettség részbeni teljesítése esetén a jogosult a foglalt nem tarthatja meg, hanem a kötelezettség fennmaradt részének teljesítését és a késedelem miatti kár megtérítését követelheti, vagy a részbeni teljesítés miatt kártérítést követelhet, a foglalt azonban mindkét esetben a térítésbe be kell számítani.

(2) Ha a jogosult a szerződést felbontja, és azt, amit a részbeni teljesítés címén kapott, visszaszolgáltatja, a szerződésnek a másik fél vétkességéből való nem teljesítése esetén az egyik felet megillető többi követelés közül választhat.

2. BÁNATPÉNZ

A bánatpénz szerepe

82. szakasz

(1) A szerződő felek megegyezésével az egyik vagy mindegyik fél felhatalmazható arra, hogy bánatpénz fizetésével a szerződéstől elálljon.

(2) Ha az a fél, akinek javára a bánatpénzt kikötötték, a másik félnek kijelenti, hogy a bánatpénzt kifizeti, az utóbbi a szerződés teljesítését tovább nem követelheti.

(3) Az elállásra felhatalmazott fél a bánatpénzt az elállási kijelentéssel egyidejűleg köteles fizetni.

(4) Ha a szerződő felek a felhatalmazott fél szerződéstől való elállásának a határidejét nem határozták meg, ezt mindaddig megteheti, amíg a kötelezettség teljesítésére előirányzott határidő le nem jár.

(5) A szerződéstől való ilyen elállás joga akkor is megszűnik, ha az a fél, akinek javára kikötötték, a szerződésből eredő kötelezettségeinek a teljesítését megkezdi vagy a másik fél teljesítését elfogadja.

A foglalt mint bánatpénz

83. szakasz

(1) Ha a foglalton kívül a szerződéstől való elállás jogát is kikötötték, akkor a foglalt bánatpénznek kell tekinteni, és a szerződéstől bármelyik fél elállhat.

(2) Ilyen esetben, ha a foglalt adó fél áll el, azt elveszíti, ha pedig a foglalt átvevő fél áll el, azt kétszeresen fizeti vissza.

2. cikk

KÉPVISELET

I. A KÉPVISELETRŐL ÁLTALÁBAN

A képviselő lehetősége

84. szakasz

(1) Szerződés más jogügyletekhez hasonlóan képviselő útján is létesíthető.

(2) A képviselői meghatalmazás törvényen, a jogi személy általános aktusán, az illetékes szerv aktusán vagy a képviselt személy akaratnyilvánításán (meghatalmazás) alapul.

A képviselő hatása

85. szakasz

- (1) A képviselő által a képviselt személy nevében és saját meghatalmazásai keretében megkötött szerződés közvetlenül a képviselt személyt és a másik szerződő felet kötelezi.
- (2) Ugyanezekkel a feltételekkel a képviselő többi jogügylete is közvetlenül a képviselt személlyel szemben hat.
- (3) A képviselő a másik felet köteles tájékoztatni arról, hogy a képviselt nevében lép fel, de akkor is, ha ezt nem teszi meg, a szerződés joghatása a képviselt és a másik fél között lép fel, ha az utóbbi tudta vagy a körülményekből következtethetett volna arra, hogy az említett személy képviselőként lép föl.

A meghatalmazás átruházása

86. szakasz

- (1) A képviselő másra nem ruházhatja át meghatalmazásait, kivéve, ha ezt törvény vagy szerződés engedélyezi.
- (2) Ha az ügylet személyes ellátásában a körülmények gátolják, a képviselt érdekei pedig a jogügylet halaszthatatlan foganatosítását követelik, a meghatalmazást kivételesen átruházhatja.

A meghatalmazás kereteinek túllépése

87. szakasz

- (1) Ha a képviselő a meghatalmazás kereteit túllépi, a képviseltet ez csak akkor kötelezi, ha a túllépést jóváhagyja.
- (2) Ha a képviselt a szerződést az illető szerződésfajta megvizsgálásához és értékeléséhez rendszerint szükséges határidőn belül nem hagyja jóvá, a jóváhagyás visszautasítottként tekintendő.
- (3) Ha a felek másként nem rendelkeznek, az előző bekezdésben említett jóváhagyásnak visszaható ereje van.
- (4) Ha a másik fél a meghatalmazás túllépéséről nem tudott és nem is kellett tudnia, a túllépésről való tudomásszerzése után azonnal, nem várva arra, hogy a képviselt nyilatkozzon a szerződésről, kijelentheti, hogy nem tekinti magát a szerződéshez kötöttnek.
- (5) Ha a képviselt a jóváhagyást visszautasítja, a képviselő és a képviselt a másik fél által elszenvedett kárért egyetemlegesen felel, ha ő a meghatalmazás túllépéséről nem tudott és nem is kellett tudnia.

Jogosulatlan személy általi szerződéskötés

88. szakasz

- (1) A bizonyos személy mint meghatalmazott által más személy nevében, de annak meghatalmazása nélkül megkötött szerződés a meghatalmazás nélkül képviseltet csak akkor kötelezi, ha a szerződést utólag jóváhagyja.
- (2) Az a fél, akivel a szerződést kötötték, követelheti a meghatalmazás nélkül képviselttől, hogy a szerződés jóváhagyásáról ésszerű határidőn belül nyilatkozzon.
- (3) Ha a meghatalmazás nélkül képviselt a szerződést a megadott határidőn belül sem hagyja jóvá, a szerződés meg sem kötöttnek tekintendő.
- (4) Ilyen esetben az a fél, akivel a szerződést kötötték, a szerződést meghatalmazás nélkül meghatalmazottként megkötő személytől kártérítést követelhet, ha a szerződéskötés időpontjában nem tudott és nem is kellett tudnia arról, hogy az illető személy szerződéskötési meghatalmazással nem rendelkezett.

II. MEGHATALMAZÁS

Meghatalmazás adása

89. szakasz

- (1) A meghatalmazás a meghatalmazótól a meghatalmazott számára jogüggyellett adott képviseleti meghatalmazás.
- (2) A meghatalmazás fennállása és terjedelme független attól a jogviszonytól, amelynek alapján a meghatalmazást adták.
- (3) Jogi személy is lehet meghatalmazott.

A meghatalmazás külön alakja

90. szakasz

A valamely szerződésre vagy valamely más jogüggyellett vonatkozóan törvénnyel előírt alakszerűség az illető szerződés megkötésére, illetőleg az illető ügylet foganatosítására vonatkozó meghatalmazásra is érvényes.

A meghatalmazás terjedelme

91. szakasz

- (1) A meghatalmazott csak azokat a jogüggyelletteket foganatosíthatja, amelyekre meghatalmazták.
- (2) Az általános meghatalmazással rendelkező meghatalmazott csak a rendszeres tevékenységbe sorolható jogüggyelletteket foganatosíthatja.
- (3) A meghatalmazott a rendszeres tevékenységbe nem sorolható ügyletet csak akkor foganatosíthatja, ha az illető ügylet, illetőleg a hovatartozása szerinti ügyletfajta foganatosítására külön meghatalmazták.
- (4) A meghatalmazott minden egyes esetre vonatkozó külön meghatalmazás nélkül nem vállalhat váltókötelezettséget, nem köthet kezességi, egyezségi, választott bírósági szerződést, valamint nem mondhat le térítés nélkül valamely jogról.

A meghatalmazás visszavonása és szűkítése

92. szakasz

- (1) A meghatalmazó a meghatalmazást saját akarata szerint szűkítheti vagy visszavonhatja még akkor is, ha az illető jogról szerződés útján lemondott.
- (2) A meghatalmazás alakszerűséghez nem kötött nyilatkozattal vonható vissza és szűkíthető.
- (3) Ha a meghatalmazás visszavonása vagy szűkítése a megbízási, a vállalkozási vagy egyéb szerződést megsértette, a meghatalmazott az így bekövetkezett kár megtérítésére jogosult.

A meghatalmazás megszűnésének és szűkítésének harmadik személyekkel szembeni hatása

93. szakasz

- (1) A meghatalmazottal szerződést kötő vagy más jogüggyellett lebonyolító és a meghatalmazás visszavonásáról, illetőleg szűkítéséről tudomással nem rendelkező, sem pedig ilyen tudomással rendelkezni nem köteles harmadik személlyel szemben a meghatalmazás visszavonásának, valamint szűkítésének nincs hatása.
- (2) A meghatalmazó ebben az esetben az említettek miatt elszenvedett kár megtérítését követelheti a meghatalmazottól, kivéve, ha a meghatalmazott a meghatalmazás visszavonásáról nem tudott és nem is kellett tudnia.
- (3) A meghatalmazás megszűnésének többi esetében ugyanez a szabály érvényes.

A meghatalmazás megszűnésének egyéb esetei

94. szakasz

- (1) Ha törvény másként nem rendelkezik, a meghatalmazás a jogi személy mint meghatalmazott megszűnésével megszűnik.
- (2) A meghatalmazás a meghatalmazott halálával megszűnik.
- (3) A meghatalmazás az azt kiadó jogi személy megszűnésével, illetőleg természetes személy halálával megszűnik, kivéve, ha a megkezdett ügylet a jogutódok szempontjából kár nélkül nem szakítható meg, vagy ha a meghatalmazás akár az illető akaratából, akár az ügylet jellegére való tekintettel a kiadó halála esetén is érvényes.

III. TEVÉKENYSÉGI MEGHATALMAZÁS

A meghatalmazás adására jogosultak és az ilyen meghatalmazás tartalma

95. szakasz

- (1) Tevékenységi meghatalmazást a törvény keretein belül vállalat, illetőleg más jogi személy adhat, és azzal a meghatalmazottat szerződéskötésre és az üzleti tevékenységében szokásos egyéb ügyletek lebonyolítására hatalmazhatja meg.
- (2) A tevékenységi meghatalmazott nem idegeníthet el és nem terhelhet meg ingatlanokat, nem vállalhat váltókezességet vagy kezességi kötelezettségeket, nem vehet fel kölcsönt, és nem pereskedhet, ha az ilyen cselekményekre külön meghatalmazást nem kapott.
- (3) A tevékenységi meghatalmazás meghatározott ügyletfajtára vagy meghatározott ügyletekre korlátozható, de ezek a korlátozások harmadik személlyel szemben csak akkor hatnak, ha azokról tudott vagy tudnia kellett volna.

Az üzlet- vagy műhelytulajdonos tevékenységi meghatalmazása

96. szakasz

- (1) A tevékenységi meghatalmazásra vonatkozó rendelkezések az üzlet- vagy műhelytulajdonos tevékenységi meghatalmazására értelemszerűen alkalmazandók.
- (2) A tevékenységi meghatalmazás az üzlet- vagy műhelytulajdonos halálával, valamint cselekvőképességétől való megfosztásakor sem szűnik meg.

IV. A KERESKEDELMI UTAZÓ MEGHATALMAZÁSAI

97. szakasz

- (1) A vállalat kereskedelmi utazója csak árueladásra vonatkozó és a vállalattól kapott meghatalmazásban feltüntetett ügyletekre van meghatalmazva.
- (2) Kétség esetén úgy tekintendő, hogy a kereskedelmi utazónak szerződéskötésre nincs meghatalmazása, hanem csak megrendelések összegyűjtésére, az általa kötött szerződés azonban mégis érvényben marad, ha a meghatalmazó utólag jóváhagyja.
- (3) Az árueladásra meghatalmazott kereskedelmi utazónak az ár megfizettetésére, valamint hitelre történő eladásra nincs meghatalmazása, kivéve, ha hitelre történő eladásra külön meghatalmazása van.
- (4) A kereskedelmi utazónak meghatalmazása van arra, hogy a meghatalmazó részére az áru fogyatékosai miatt reklamációkat és a közvetítésével megkötött szerződés teljesítésével kapcsolatos egyéb nyilatkozatokat átvegye, valamint hogy a meghatalmazó nevében az illető szerződésből eredő jogok megóvásához szükséges intézkedéseket megtegye.

V. A MEGHATÁROZOTT ÜGYEKET ELLÁTÓ SZEMÉLYEK MEGHATALMAZÁSAI

98. szakasz

Azok a személyek, akik olyan ügyeken dolgoznak, amelyek ellátása meghatározott szerződések megkötéséhez és teljesítéséhez kapcsolódik, pl. az üzletek elárusítói, a vendéglátóiparban meghatározott szolgáltatásokat ellátó dolgozók, a postán, bankban stb. az ügyfélszolgálat ügyeit ellátó dolgozók, e tényből kifolyólag az illető szerződések megkötésére és teljesítésére meghatalmazással rendelkeznek.

3. cikk

A SZERZŐDÉS ÉRTELMEZÉSE

A rendelkezések alkalmazása és a vitás rendelkezések értelmezése

99. szakasz

- (1) A szerződés rendelkezéseit jelentésüknek megfelelően kell alkalmazni.
- (2) A vitás rendelkezések értelmezése során nem kell a használt kifejezések szó szerinti jelentéséhez ragaszkodni, hanem a szerződő felek közös szándékát kell keresni, és a rendelkezést a kötelmi jog e törvénnyel megállapított elveinek megfelelően kell értelmezni.

A homályos rendelkezések külön esetei

100. szakasz

A szerződés előre kinyomtatott tartalom szerinti megkötése vagy a szerződés egyik szerződő fél részéről más módon való előkészítése és javasolása esetén a homályos rendelkezéseket a másik fél javára kell értelmezni.

Kiegészítő szabály

101. szakasz

Az ingyenes szerződés homályos rendelkezéseit a kötelezett szempontjából kevésbé súlyosan, a visszterhes szerződését pedig úgy kell értelmezni, hogy a kölcsönös teljesítések igazságos viszonyban álljanak.

A szerződés bíróságon kívüli értelmezése

102. szakasz

- (1) A szerződő felek a szerződéses rendelkezések értelme és terjedelme tekintetében való egyetértés hiánya esetére a szerződés bizonyos harmadik személy által történő értelmezését is előírányozhatják.
- (2) Ha a szerződés másként nem rendelkezik, ilyen esetben a felek a bíróság vagy más illetékes szerv előtt pert nem indíthatnak, amíg a szerződés értelmezését előzőleg ki nem kéri, kivéve, ha a harmadik személy a szerződés értelmezését visszautasítja.

4. cikk

A SZERZŐDÉS ÉRVÉNYTELENSÉGE

I. SEMMIS SZERZŐDÉSEK

Semmisség

103. szakasz

- (1) Ha a megsértett szabály célja valamely más szankcióra nem utal, vagy ha törvény meghatározott esetben másként nem rendelkezik, a kényszerítő jogszabályokkal, a jogrenddel vagy a jó szokásokkal ellentétes szerződés semmis.
- (2) Ha meghatározott szerződés megkötése csak az egyik fél számára tilos, a szerződés érvényben marad, ha a meghatározott esetre vonatkozóan törvény mást nem irányoz elő, a törvényi tilalmat megsértő felet pedig meghatározott következmények terhelik.

A semmisség következményei

104. szakasz

(1) Semmisség esetén mindegyik szerződő fél köteles a másiknak visszaszolgáltatni mindazt, amit az ilyen szerződés alapján átvett, ha pedig ez nem lehetséges, vagy ha a teljesítés jellege a visszaszolgáltatást nem teszi lehetővé, a bírósági határozat meghozatali időpontjában fennálló árak szerinti megfelelő pénzbeli térítést kell adni, ha törvény másként nem rendelkezik.

(2) Ha azonban a szerződés amiatt semmis, mert tartalmában vagy céljában a kényszerítő jogszabályokkal, a jogrenddel vagy a jó szokásokkal ellentétes, a bíróság teljes egészében vagy részben elutasíthatja a rosszhiszemű félnek a másik fél számára adott dolog visszaszolgáltatása iránti követelését, de úgy is határozhat, hogy a másik fél a tilos szerződés alapján kapottat a székhelye, illetőleg a lakóhelye vagy a tartózkodási helye szerinti községnek adja át.

(3) Határozathozatalkor a bíróság az egyik, illetőleg mindkét fél jóhiszeműségét, a veszélyeztetett javak vagy érdekek jelentőségét, valamint az erkölcsi felfogásokat veszi figyelembe.

Részleges semmisség

105. szakasz

(1) A szerződés valamely rendelkezésének semmissége nem vonja maga után a szerződés semmisségét, ha a semmis rendelkezés nélkül is fennmaradhat, és ha az sem a szerződés feltétele, sem pedig a szerződés megkötésének döntő indítéka nem volt.

(2) A szerződés azonban akkor is érvényben marad, ha a semmis rendelkezés a szerződés feltétele vagy döntő indítéka volt, abban az esetben, ha a semmisséget éppen amiatt állapították meg, hogy a szerződést az illető rendelkezéstől mentesítsék, és anélkül legyen érvényben.

Konverzió

106. szakasz

Ha a semmis szerződés rendelkezik valamely más szerződés érvényességének a feltételeivel, a szerződő felek között ez a másik szerződés lesz érvényben, ha ez a szerződő felek által a szerződés megkötésekor szem előtt tartott céllal összhangban lenne, és ha úgy tekinthető, hogy ők ezt a szerződést kötötték volna meg, ha szerződésük semmisségéről tudtak volna.

A semmisségi ok utólagos megszűnése

107. szakasz

(1) Ha a tilalom vagy valamely más semmisségi ok utólag megszűnik, a semmis szerződés nem válik érvényessé.

(2) Ha azonban a tilalom kisebb jelentőségű volt, a szerződést pedig teljesítették, a semmisségre nem lehet hivatkozni.

A szerződés semmisségében vétkes személy felelőssége

108. szakasz

A semmis szerződés megkötésében vétkes szerződő fél a másik szerződő félnek a szerződés semmissége miatt elszenvedett kárért felelősséggel tartozik, ha az utóbbi a semmisségi ok fennállásáról nem tudott, vagy azokról az eset körülményei szerint nem is kellett tudnia.

Semmisségre való hivatkozás

109. szakasz

(1) A bíróság a semmisségre hivatalból ügyel, és erre minden érdekelt személy

hivatkozhat.

(2) A semmisség megállapítását az ügyész is követelheti.

A semmisségre való korlátlan hivatkozás

110. szakasz

A semmisségre való hivatkozás joga nem szűnik meg.

II. MEGTÁMADHATÓ SZERZŐDÉSEK

A szerződések megtámadhatóságának esetei

111. szakasz

Ha a szerződést korlátozottan cselekvőképes fél kötötte meg, ha szerződéskötéskor a felek akarata tekintetében fogyatékoság állt fenn, valamint ha azt e törvény vagy külön jogszabály előírja, a szerződés megtámadható.

A szerződés semmissé nyilvánítása

112. szakasz

(1) Az a szerződő fél, akinek, illetőleg amelynek az érdekében a megtámadhatóságot megállapították, a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti.

(2) Az illető féllel szerződő fél azonban az előbbtől követelheti, hogy meghatározott, de 30 napnál nem rövidebb határidőn belül foglaljon állást a szerződés mellett való maradásáról, mert ellenkező esetben a szerződést semmisnek tekinti.

(3) Ha a felszólított szerződő fél a megszabott határidőn belül nem foglal állást, vagy kijelenti, hogy a szerződéstől eláll, a szerződés semmisnek tekintendő.

A semmissé nyilvánítás következménye

113. szakasz

(1) Ha a semmissé nyilvánított megtámadható szerződés alapján valamit teljesítettek, azt vissza kell szolgáltatni, ha pedig ez lehetetlen, vagy ha a teljesítés jellege a visszaszolgáltatással ellentétes, megfelelő pénzbeli térítést kell adni.

(2) A pénzbeli térítést a visszaszolgáltatás, illetőleg a bírósági ítélethozatal idején fennálló árak szerint kell adni.

Visszaszolgáltatás és térítés korlátozottan cselekvőképes személy szerződésének semmissé nyilvánítása esetén

114. szakasz

A szerződés egyik szerződő fél korlátozott cselekvőképessége miatti semmissé nyilvánítása esetén az illető személlyel szerződő fél a teljesítés csak azon részének a visszaszolgáltatását követelheti, amely a korlátozottan cselekvőképes személy vagyonában van, vagy annak javára használták fel, valamint azt, amit szándékosan megsemmisítettek vagy elidegenítettek.

A szerződés semmissé nyilvánításáért való felelősség

115. szakasz

A megtámadhatóság okával terhelt szerződő fél a szerződés semmissé nyilvánítása miatt szenvedett kárért felelősséggel tartozik a vele szerződő félnek, ha ez a fél a szerződés megtámadhatóságának a fennállásáról nem tudott és nem is kellett volna tudnia.

A korlátozottan cselekvőképes személy felelőssége

116. szakasz

A korlátozottan cselekvőképes személy a szerződés semmissé nyilvánítása miatt bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik, ha a vele szerződő felet ravaszsággal meggyőzte arról, hogy cselekvőképes.

A jog megszűnése

117. szakasz

(1) A megtámadható szerződés semmissé nyilvánításának a követelése iránti jog a megtámadhatósági okról való tudomásszerzéstől, illetőleg a kényszerítés megszűnésétől számított egy év lejártával szűnik meg.

(2) Az illető jog a szerződéskötés napjától számított három év lejártával minden esetben megszűnik.

118-120. szakasz (Hatályon kívül helyezve)

5. cikk

VISSZTERHES SZERZŐDÉS

I. A TELJESÍTÉS ANYAGI ÉS JOGI FOGYATÉKOSSÁGAIÉRT VALÓ FELELŐSSÉG

121. szakasz

(1) Visszterhes szerződések esetén saját teljesítésének anyagi fogyatékoságaiért mindegyik szerződő fél felelősséggel tartozik.

(2) A szerződő fél ugyanígy a teljesítés jogi fogyatékoságaiért is felelős, és a másik felet köteles megvédeni harmadik személyeknek az illető fél jogát kizáró vagy szűkítő jogaival és követeléseivel szemben.

(3) Az átruházó e kötelezettségeire e törvénynek az eladó anyagi és jogi fogyatékoságokért való felelősségére vonatkozó rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni, ha meghatározott esetre más nincs előírva.

II. A NEM TELJESÍTETT SZERZŐDÉS MIATTI KIFOGÁS

Az egyidejű teljesítés szabálya

122. szakasz

(1) A visszterhes szerződéseknél az egyik fél sem köteles kötelezettségét teljesíteni, ha a másik fél nem teljesíti, vagy nem kész arra, hogy egyidejűleg teljesítse saját kötelezettségét, azoknak az eseteknek a kivételével, amelyekre vonatkozóan más

kötöttek ki, vagy ha törvény másként rendelkezik, vagy ha az ügylet természetéből más következik.

(2) Ha azonban a bíróságon az egyik fél arra hivatkozik, hogy kötelezettségét mindaddig nem köteles teljesíteni, amíg a másik fél sajátját nem teljesíti, a bíróság elrendeli, hogy kötelezettségét a másik fél kötelezettségteljesítésével egy időben teljesítse.

Az egyik fél kötelezettségteljesítésének bizonytalanná válása

123. szakasz

(1) Ha azt kötötték ki, hogy először az egyik fél teljesítse kötelezettségét, a szerződéskötés után pedig a másik fél anyagi körülményei olyan mértékben megromlanak, hogy kötelezettségteljesítésének a lehetősége bizonytalanná válik, vagy a

bizonytalanság más alapos okokból következik, a magát kötelezettsége elsőként való teljesítésére kötelező személy mindaddig elhalaszthatja kötelezettségteljesítését, amíg a másik fél saját kötelezettségét nem teljesíti, vagy a teljesítésére elegendő biztosítékot nem nyújt.

(2) Ez érvényes akkor is, ha a másik fél anyagi körülményei már a szerződéskötés előtt ugyanilyen mértékben súlyosak voltak, ha a vele szerződő fél ezt nem tudta, és nem is kellett tudnia.

(3) A magát elsőként való teljesítésre kötelező fél ilyen esetekben követelheti, hogy a biztosítékot számára ésszerű határidőn belül nyújtsák, az illető határidő eredménytelen lejárta után pedig a szerződést felbonthatja.

III. A SZERZŐDÉS NEM TELJESÍTÉS MIATTI FELBONTÁSA

Az egyik felet megillető jogok, ha a másik fél nem teljesíti kötelezettségét

124. szakasz

Ha visszterhes szerződés esetén az egyik fél nem teljesíti kötelezettségét, s ha más nincs előírva, a másik fél a kötelezettség teljesítését követelheti, vagy az alábbi szakaszokban előírt feltételekkel a szerződést egyszerű nyilatkozattal felbonthatja, ha a szerződés felbontása nem a törvény erejénél fogva következik be, de minden esetben kártérítésre jogosult.

A határidőben történő teljesítés mint a szerződés lényeges tartozéka

125. szakasz

(1) Ha a kötelezettség meghatározott határidőn belüli teljesítése a szerződés lényeges tartozéka, a kötelezett pedig nem teljesíti kötelezettségét e határidőn belül, a szerződés felbontása a törvény alapján beáll.

(2) A jogosult azonban a szerződést érvényben tarthatja, ha a határidő lejárta után haladéktalanul értesíti a kötelezettet, hogy a szerződés teljesítését követeli.

(3) Ha a jogosult követelte, de ésszerű határidőn belül nem kapta meg a teljesítést, kijelentheti, hogy a szerződést felbontja.

(4) Mindazokban az esetekben, amikor a szerződő felek előírnyozták, hogy a szerződés felbontottnak tekintendő, ha meghatározott határidőn belül nem teljesítik, továbbá ha a szerződés meghatározott határidőn belüli teljesítése az ügylet természete szerint a szerződés lényeges tartozéka, ugyanezek a szabályok érvényesek.

A határidőben történő teljesítés mint a szerződés nem lényeges tartozéka

126. szakasz

(1) Ha a kötelezettség meghatározott határidőn belüli teljesítése a szerződésnek nem lényeges eleme, a kötelezett megtartja azt a jogát, hogy kötelezettségét a határidő lejárta után is teljesítse, a jogosult pedig azt, hogy a teljesítést követelje.

(2) Ha azonban a jogosult a szerződést fel akarja bontani, a kötelezettnek ésszerű utólagos teljesítési határidőt kell adnia.

(3) Ha a kötelezett az utólagos határidőben nem teljesíti kötelezettségét, ugyanazok a következmények lépnek fel, mint ha a határidő a szerződés lényeges eleme lenne.

A szerződés felbontása utólagos határidő meghatározása nélkül

127. szakasz

Ha a kötelezett magatartásából az következik, hogy kötelezettségét az utólagos határidőn belül sem fogja teljesíteni, a jogosult a kötelezettnek való utólagos teljesítési határidő meghatározása nélkül is felbonthatja a szerződést.

A szerződés felbontása a határidő lejárta előtt

128. szakasz

Ha a kötelezettség teljesítési határidejének a lejárta előtt nyilvánvaló, hogy az egyik fél nem fogja teljesíteni a szerződésből eredő kötelezettségét, a másik fél a szerződést felbonthatja, és kártérítést követelhet.

Egymást követő kötelezettségeket tartalmazó szerződés felbontása

129. szakasz

(1) Ha egymást követő kötelezettségeket tartalmazó szerződés esetén az egyik fél egy kötelezettséget nem teljesít, a másik fél a szerződést az összes jövőbeni kötelezettség tekintetében ésszerű határidőn belül felbonthatja, ha az adott körülményekből nyilvánvaló, hogy azok sem fognak teljesülni.

(2) A másik fél nemcsak a jövőbeni kötelezettségek tekintetében bonthatja fel a szerződést, hanem a már teljesített kötelezettségek tekintetében is, ha ezeknek az elmulasztott teljesítések nélküli teljesítése számára érdektelen.

(3) Ha megfelelő biztosítékot nyújt, a kötelezett a szerződést fenntarthatja.

Értesítési kötelesség

130. szakasz

A szerződést a kötelezett kötelezettségének a nem teljesítése miatt felbontó jogosult erről köteles haladéktalanul értesíteni a kötelezettet.

A szerződés felbontásának lehetetlensége

131. szakasz

A kötelezettség jelentéktelen részének a nem teljesítése miatt a szerződés nem bontható fel.

A felbontás hatásai

132. szakasz

(1) A szerződésfelbontással mindkét fél mentesül kötelezettségei alól, az esetleges kár megtérítése iránti kötelezettség kivételével.

(2) Ha az egyik fél a szerződést teljes egészében vagy részben teljesítette, az általa adott dolog visszaszolgáltatására jogosult.

(3) Ha az adott dolog visszaszolgáltatásának a követelésére mindkét fél jogosult, a kölcsönös visszaszolgáltatásokat a visszterhes szerződések teljesítésére vonatkozó szabályok szerint kell teljesíteni.

(4) A visszaszolgáltatás, illetőleg a térítés tárgya révén időközben élvezett haszonért mindegyik fél térítéssel tartozik a másiknak.

(5) A pénzt visszaszolgáltató fél a kifizetés napjától késedelmi kamatot köteles fizetni.

IV. A SZERZŐDÉS FELBONTÁSA VAGY MÓDOSÍTÁSA A KÖRÜLMÉNYEK MEGVÁLTOZÁSA MIATT

A felbontás előfeltételei

133. szakasz

(1) Ha a szerződéskötés után az egyik fél kötelezettségének a teljesítését megnehezítő körülmények lépnek fel, vagy ha miattuk a szerződés célja nem valósítható meg, és ez mindkét esetben olyan mértékű, hogy a szerződés a szerződő felek igényeinek többé nyilvánvalóan nem felel meg, és általános vélemény szerint igazságtalan lenne ilyen formában érvényben tartani, az a fél, akinek a kötelezettségteljesítése súlyosbodott, illetőleg aki a szerződés célját a megváltozott körülmények miatt meg nem valósíthatja, a szerződés felbontását követelheti.

(2) Ha a megváltozott körülményekre hivatkozó fél a szerződéskötés idején az ilyen körülményeket köteles volt figyelembe venni, vagy ha elkerülhette vagy kiküszöbölhette volna őket, a szerződés felbontása nem követelhető.

(3) A szerződésfelbontást követelő fél a kötelezettségteljesítésre meghatározott határidő lejárta után bekövetkezett megváltozott körülményekre nem hivatkozhat.

(4) Ha a másik fél a szerződés megfelelő feltételeinek az igazságos módosítását felajánlja vagy ebbe beleegyezik, a szerződést nem bontják fel.

(5) Ha a szerződés felbontását kimondja, a bíróság az ezt követelő felet a másik fél követelésére arra kötelezi, hogy a másik félnek az emiatt elszenvedett kár méltányos részét megtérítse.

Értesítési kötelesség

134. szakasz

A szerződés megváltozott körülmények miatti felbontásának a követelésére jogosult fél, amint e körülmények bekövetkezéséről tudomást szerez, a szerződésfelbontás követelése iránti szándékáról köteles értesíteni a másik felet, ha pedig ezt nem teszi meg, felelősséggel tartozik a másik fél által a követelésről való, idejében történő értesítés elmulasztása miatt elszenvedett kárért.

A bíróság döntése szempontjából jelentős körülmények

135. szakasz

A szerződés felbontásáról, illetőleg módosításáról való döntéshozatal során a bíróságot különösen a szerződés céljának, az illető szerződésfajtánál jelentkező normális kockázatnak, az általános érdeknek, valamint mindkét fél érdekeinek a figyelembevételével a tisztességes forgalom elvei vezérlik.

A megváltozott körülményekre való hivatkozásról történő lemondás

136. szakasz

A felek a bizonyos megváltozott körülményekre való hivatkozásról szerződés útján előre is lemondhatnak, kivéve, ha ez a jóhiszeműség és tisztesség elvével ellentétben áll.

V. A TELJESÍTÉS LEHETETLENNÉ VÁLÁSA

A teljesítés lehetlenné válása, ha egyik fél sem felelős

137. szakasz

(1) Ha visszerhes szerződés esetén az egyik fél kötelezettségének a teljesítése olyan esemény miatt válik lehetlenné, amelyért sem az egyik, sem a másik fél nem felelős, a másik fél kötelezettsége is megszűnik, ha pedig ő valamit teljesített kötelezettségéből, a jogalap nélküli gazdagodás visszaszolgáltatására vonatkozó szabályok szerint annak visszaszolgáltatását követelheti.

(2) Ha a teljesítés az egyik fél felelőssége alá sem tartozó esemény miatt részben válik lehetlenné, a másik fél a szerződést felbonthatja, ha a részbeni teljesítés nem felel meg szükségleteinek, a szerződés különben érvényben marad, a másik fél pedig kötelezettségének az arányos csökkentését követelheti.

A teljesítés lehetlenné válása, ha a másik fél felelős

138. szakasz

(1) Ha visszerhes szerződés esetén az egyik fél kötelezettségének a teljesítése olyan esemény miatt válik lehetlenné, amelyért a másik fél felelősséggel tartozik, kötelezettsége megszűnik, de a másik féllel szembeni követelését megtartja, azzal, hogy az annyival csökken, amennyi haszna a saját kötelezettsége alól való mentesítésből lehet.

(2) Emellett a másik félre köteles mindazokat a jogokat átruházni, amelyek a teljesíthetlenné vált kötelezettségének a tárgyával kapcsolatban harmadik személyekkel szemben megillették volna.

VI. MÉRTÉKTELEN KÁROSODÁS

A kölcsönös teljesítések nyilvánvaló aránytalansága

139. szakasz

(1) Ha a szerződésben a szerződő felek kötelezettségei között a szerződéskötés időpontjában nyilvánvaló aránytalanság áll fenn, a károsult fél a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti, ha a valódi értéket az említett időpontban nem ismerte és nem is kellett ismernie.

(2) A szerződés semmissé nyilvánításának a követelése iránti jog a szerződés megkötésétől számított egy év lejártával megszűnik.

(3) Az illető jogról előre való lemondásnak joghatása nincs.

(4) Ha a másik fél felkínálja a valódi értékig való kiegészítést, a szerződés érvényben marad.

(5) Ilyen aránytalanság miatt szerencseszerződések, árverések, valamint a dologért különleges indítékból fizetett magasabb ár esetén nem követelhető a semmissé nyilvánítás.

140. szakasz

(Hatályon kívül helyezve)

VII. UZSORASZERZŐDÉS

141. szakasz

(1) Az a szerződés, amelynek útján valamely személy más kényszer- vagy nehéz anyagi helyzetének, hiányos tapasztalatának, könnyelműségének vagy függőségének a kihasználásával saját maga vagy valamely harmadik személy számára olyan hasznot köt ki, amely az általa másnak adott dologgal vagy teljesített szolgáltatással, vagy a kötelezettségének a tárgyát képező dologgal vagy cselekménnyel nyilvánvaló aránytalanságban áll, semmis.

(2) Az uzSORASZERZŐDÉSRE e törvénynek a semmisség következményeire és a szerződések részleges semmisségére vonatkozó rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

(3) Ha a károsult követeli kötelezettségének méltányos összegre való csökkentését, a bíróság az ilyen követelésnek, ha ez lehetséges, eleget tesz, és ebben az esetben a szerződés megfelelő módosítással érvényben marad.

(4) A károsult a kötelezettség méltányos összegre való csökkentése iránti követelést a szerződéskötéstől számított öt éven belül nyújthatja be.

VIII. ÁLTALÁNOS SZERZŐDÉSI FELTÉTELEK

Kötelező erő

142. szakasz

(1) Az egyik szerződő fél által meghatározott, akár a formális szerződésben levő, akár a szerződésben hivatkozás tárgyát képező általános feltételek kiegészítik a szerződő felek között ugyanazon szerződésben megállapított külön egyezségeket, és rendszerint ezekkel egyformán kötelező erejűek.

(2) A szerződés általános feltételeit szokásos módon közzé kell tenni.

(3) A szerződő felet az általános feltételek kötelezik, ha a szerződéskötés időpontjában számára ismertek voltak, vagy ismerteknek kellett volna lenniük.

(4) Az általános feltételek és a külön egyezségek eltérése esetén az utóbbiak érvényesek.

Az általános feltételek bizonyos rendelkezéseinek semmissége

143. szakasz

(1) Az általános feltételeknek magával a szerződéskötés céljával vagy az üzleti jó szokásokkal ellentétes rendelkezései semmisek még akkor is, ha az említetteket tartalmazó általános feltételeket az illetékes szerv jóváhagyta.

(2) A bíróság elutasíthatja az általános feltételek egyes olyan rendelkezéseinek az alkalmazását, amelyek a másik felet a kifogásemelés jogában megrövidítik, vagy amelyek alapján a határidőket elmulasztja, vagy amelyek vele szemben igazságtalanok vagy túlságosan szigorúak.

144. szakasz (Hatályon kívül helyezve)

IX. A SZERZŐDÉS ÁTRUHÁZÁSA

Az átruházás feltételei

145. szakasz

(1) Ha a másik fél beleegyezik, a visszerthes szerződés bármelyik szerződő fele átruházhatja a szerződést valamely harmadik személyre, aki ezzel az illető szerződésből eredő összes jogát és kötelezettségét átveszi.

(2) A szerződés átruházása útján az átruházó és a másik fél közötti szerződéses viszony az átvevőre és a másik félre a másik fél átruházásba való beleegyezésének az időpontjában, ha pedig a másik fél előre beleegyezett, az átruházásról való értesítésének az időpontjában száll át.

(3) A szerződés átruházásába való beleegyezés csak akkor érvényes, ha az átruházott szerződésre vonatkozóan törvénnyel előírányzott formában adták.

(4) A tartozás átvállalásáról szóló szerződéssel kapcsolatos mellékes jogokra vonatkozó rendelkezéseket a szerződés átruházására is értelemszerűen alkalmazni kell.

Az átruházó felelőssége

146. szakasz

(1) Az átruházó az átruházott szerződés érvényességéért felelősséggel tartozik az átvevőnek.

(2) Kivéve, ha erre külön kötelezte magát, az átruházó nem kezeskedik az átvevőnek, hogy a másik fél teljesíteni fogja az átruházott szerződésből eredő kötelezettségeit.

(3) Kivéve, ha erre külön kötelezte magát, az átruházó nem kezeskedik a másik félnek, hogy az átvevő teljesíteni fogja a szerződésből eredő kötelezettségeit.

Kifogások

147. szakasz

A másik fél az átvevővel szemben az átruházott szerződésből eredő összes kifogással, valamint a vele fennálló más viszonyaiból eredőkkel is élhet, de az átruházóval szemben rendelkezésére álló kifogásokkal nem.

6. cikk

A SZERZŐDÉS ÁLTALÁNOS HATÁSAI

I. A SZERZŐDŐ FELEK KÖTELEZETTSÉGEINEK LÉTESÍTÉSE

A szerződés hatásai a szerződő felek és jogutódaik között

148. szakasz

- (1) A szerződés a szerződő felek számára jogokat és kötelezettségeket létesít.
- (2) Kivéve, ha mást ki nem kötöttek, vagy a szerződés természetéből más nem következik, a szerződés a szerződő felek egyetemes jogutódaival szemben is hat.
- (3) Szerződés útján harmadik személy javára jog létesíthető.

II. HARMADIK SZEMÉLY JAVÁRA SZÓLÓ SZERZŐDÉS

A harmadik személy közvetlen joga

149. szakasz

- (1) Ha mást ki nem kötöttek, vagy az ügylet körülményeiből más nem következik, ha valaki saját nevében, harmadik személy javára követelést szerződik le, a harmadik személy a kötelezettel szemben saját és közvetlen jogot szerez.
- (2) A szerződő fél követelheti, hogy a kötelezett a harmadik személynek teljesítse az ő javára szerződésbe foglalt követelést.

A harmadik személyt megillető haszon visszavonása

150. szakasz

- (1) A harmadik személy javára hasznot kikötő ezt mindaddig visszavonhatja vagy módosíthatja, amíg a harmadik személy a javára szerződésbe foglalt haszon elfogadásáról nyilatkozatot nem tesz.
- (2) Ha azt kötötték ki, hogy a kötelezett azt, amire a harmadik személy javára magát kötelezte, csak a szerződő fél halála után teljesíti, az utóbbi a harmadik személy javára kikötött hasznot haláláig vagy végrendeletével is visszavonhatja, ha a szerződésből vagy a körülményekből más nem következik.

A kötelezett kifogásai a harmadik személlyel szemben

151. szakasz

A kötelezett a harmadik személlyel szemben az ő javára hasznot kikötő szerződés alapján a szerződő féllel szemben rendelkezésére álló összes kifogást érvényesítheti.

A harmadik személy visszautasítása

152. szakasz

Ha a harmadik személy a javára kikötött hasznot visszautasítja, vagy azt a szerződő fél visszavonja, a haszon a szerződő felet illeti meg, ha mást ki nem kötöttek, vagy az ügylet természetéből más nem következik.

Harmadik személy cselekményének ígérete

153. szakasz

- (1) A más személynek tett olyan ígéret, hogy harmadik személy valamit megtesz vagy nem tesz meg, a harmadik személyt nem kötelezi, az ígérettevő pedig felelősséggel tartozik a másik által amiatt elszenvedhető kárért, hogy a harmadik személy nem óhajt kötelezettséget vállalni, meghatározott cselekményt végrehajtani vagy meg nem tenni.
- (2) Ha a másik személynek azt ígéri meg, hogy harmadik személynél csak valaminek az utóbbi által való megtételére vagy meg nem tételére irányuló kötelezettség elvállalása érdekében jár el, ebben pedig az összes szükséges törekvés ellenére sem ér el eredményt, az ígérettevő nem tartozik felelősséggel.

Károkozás

ÁLTALÁNOS ELVEK

A felelősség alapjai

154. szakasz

(1) Aki másnak kárt okoz, köteles megtéríteni, ha nem bizonyítja, hogy a kár vétkessége nélkül következett be.

(2) A környezet szempontjából fokozott kárveszélyt jelentő dolgok vagy tevékenységek okozta kárért a vétkességtől függetlenül kell felelni.

(3) A kárért törvénnyel előírt más esetekben is a vétkességtől függetlenül felelni kell.

A kár

155. szakasz

A kár valaki vagyonának a csökkenése (közönséges kár) és növekedésének a megakadályozása (elmaradt haszon), valamint a másnak való fizikai vagy lelki fájdalom vagy félelem okozása (nem vagyoni kár).

A kárveszély elhárítására irányuló követelés

156. szakasz

(1) Az őt vagy meghatározatlan számú személyt fenyegető jelentősebb kárveszély forrásának az elhárítását, valamint a háborítás vagy kárveszély forrásaként szolgáló tevékenységtől való tartózkodást mástól bárki követelheti, ha a háborítás vagy a kár bekövetkezése megfelelő intézkedésekkel nem akadályozható meg.

(2) A bíróság az érdekelt személy követelésére a kár vagy a háborítás bekövetkezésének a megakadályozása iránti megfelelő intézkedések foganatosítását, illetőleg a veszélyforrás fenntartójának a költségére történő elhárítását abban az esetben rendeli el, ha ezt a veszélyforrás fenntartója maga nem teszi meg.

(3) Ha a kár olyan általánosan hasznos tevékenység ellátása során következik be, amelyre az illetékes szerv engedélyt adott, csak a normális kereteket túllépő kár megtérítése követelhető.

(4) Ebben az esetben azonban követelhető a kár bekövetkezésének a megakadályozása vagy a kár csökkentése iránti, társadalmilag indokolt intézkedések foganatosítása.

A személyiségi jogok megsértésének a megszüntetése iránti igény

157. szakasz

(1) Az ember személyiségének, családi és magánéletének, illetve egyéb személyiségi jogainak a sérthetetlenségét megszegő cselekmény megszüntetésének a bíróság vagy más illetékes szerv általi elrendelését bárki követelheti.

(2) A bíróság, illetőleg más illetékes szerv a cselekmény megszüntetését bizonyos teljes összegben vagy időegységenként meghatározott pénzösszeg sértett fél javára való fizetésének a terhével rendelheti el.

2. cikk

VÉTKESSÉGEN ALAPULÓ FELELŐSSÉG

A vétkesség fennállása

158. szakasz

Ha a károkozó szándékosan vagy gondatlanságból okozta a kárt, vétkesség áll fenn.

Felelősséggel nem tartozó személyek

159. szakasz

- (1) Az elmebetegség vagy értelmi fogyatékoság, illetőleg valamely más okok miatt belátási képességgel nem rendelkező személy a másnak okozott kárért nem tartozik felelősséggel.
- (2) Az átmeneti ítélő-képtelenség állapotában másnak kárt okozó személy felelősséggel tartozik, kivéve, ha bebizonyítja, hogy az említett állapotba nem saját hibájából került.
- (3) Ha más hibájából került az említett állapotba, a kárért az őt ilyen állapotba hozó személy tartozik felelősséggel.

A kiskorú felelőssége

160. szakasz

- (1) Hetedik életévének a betöltéséig a kiskorú az általa okozott kárért nem tartozik felelősséggel.
- (2) A kiskorú hetedik életévének betöltésétől tizennegyedik életévének a betöltéséig nem tartozik felelősséggel a kárért, kivéve, ha bebizonyítják, hogy a károkozásakor ítélőképes volt.
- (3) A tizennegyedik életévét betöltött kiskorú a kárért való felelősség általános szabályai szerint tartozik felelősséggel.

Jogos önvédelem, sürgősségi helyzet, másoktól való kárelhárítás

161. szakasz

- (1) A támadónak jogos önvédelemből kárt okozó személy nem köteles a kárt megtéríteni, csak a jogos önvédelem túllépése esetén.
- (2) Ha valaki sürgősségi helyzetben kárt okoz, a károsult a kárveszély bekövetkezéséért vétkes személytől vagy azoktól a személyektől követelhet térítést, akik kárát elhárították, az utóbbiakról azonban legfeljebb az említett cselekményből származó hasznukig.
- (3) A mással szembeni kárveszély elhárítása során kárt szenvedő személy az előbbtől annak a kárnak a megtérítését követelheti, amelynek ő ésszerűen kitétte magát.

Megengedett önszegély

162. szakasz

- (1) Aki megengedett önszegély esetén az önszegély szükségességét kiváltó személynek kárt okoz, nem köteles azt megtéríteni.
- (2) Megengedett önszegélyen minden személy olyan esetekben való jogsértés-elhárításra való jogosultsága értendő, ha közvetlen veszély fenyeget, ha az ilyen védelem feltétlenül szükséges, és ha a jogsértés elhárításának a módja megfelel azoknak a körülményeknek, amelyekben veszély áll fenn.

A károsult beleegyezése

163. szakasz

- (1) Aki másnak valamely cselekmény saját kárára történő foganatosítását megengedi, az ilyen cselekménnyel okozott kár megtérítését tőle nem követelheti.
- (2) A károsultnak az a kijelentése, amellyel törvénnyel megtiltott cselekmény útján a részére való károkozásba beleegyezik, semmis.

3. cikk

MÁSÉRT VALÓ FELELŐSSÉG

Elmebetegek és értelmi fogyatékosok

164. szakasz

(1) Az elmebetegség, értelmi fogyatékoság vagy valamely más okok miatt belátási képességgel nem rendelkező személy által okozott kárért a törvény, az illetékes szerv határozata vagy szerződés alapján e személy felügyeletére köteles személy felel.

(2) Mentessülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kötelezettségét képező felügyeletnek eleget tett, vagy hogy a kár gondos felügyelete ellenére is bekövetkezett volna.

A szülők felelőssége

165. szakasz

(1) A szülők a hetedik életévét be nem töltött gyermekük által másnak okozott kárért vétkességüktől függetlenül felelősséggel tartoznak.

(2) Ha a vétkességtől független felelősségre vonatkozó szabályok szerint fennállnak a felelősség kizárásának az okai, a szülők mentessülnek a felelősség alól.

(3) Ha a kár az idő alatt következett be, amíg a gyermek más felügyelete alatt volt, és ha az illető személy a kárért felelősséggel tartozik, a szülők nem tartoznak felelősséggel.

(4) A szülők a hetedik életévét betöltött kiskorú gyermekük által másnak okozott kárért felelősséggel tartoznak, kivéve, ha bizonyítják, hogy a kár vétkességük nélkül következett be.

Egyetemleges felelősség

166. szakasz

Ha a szülőkön kívül a gyermek is felelősséggel tartozik a kárért, felelősségük egyetemleges.

Más személy felelőssége a kiskorúért

167. szakasz

(1) A gyám, gondnok, iskola vagy más intézmény felügyeletének az időtartama alatt a kiskorú által másnak okozott kárért a gyám, gondnok, iskola, illetőleg más intézmény tartozik felelősséggel, kivéve, ha bizonyítják, hogy a felügyeletet kötelességüknek megfelelő módon látták el, vagy hogy a kár gondos felügyelet ellenére is bekövetkezett volna.

(2) Ha a kárért a kiskorú is felelősséggel tartozik, a felelősség egyetemleges.

A szülők külön felelőssége

168. szakasz

(1) Ha a kiskorú személy felügyelete nem a szülők, hanem valamely más személy kötelessége, a károsult a kártérítést a szülőktől követelheti, ha a kár a rossz szülői nevelésnek, példamutatásnak vagy szokásoknak a következményeként következett be, vagy ha a kár egyébként is a szülők vétkességének róható fel.

(2) Ha a károsultnak a térítést kifizette, a felügyeleti kötelességet ilyen esetben ellátó személy a kifizetett összeg megtérítését követelheti a szülőktől.

A méltányosságon alapuló felelősség

169. szakasz

(1) Ha a kárt ezért felelősséggel nem tartozó személy okozta, a térítés pedig az illető személy felügyeletére köteles személytől nem valósítható meg, s ha azt – különös tekintettel a károkozó és a károsult anyagi helyzetére – a méltányosság megköveteli, a bíróság a károkozót a kár teljes vagy részbeni megtérítésére ítélni.

(2) Ha a kárt belátási képességgel rendelkező, de a kár megtérítésére nem képes kiskorú okozta, s ha azt – különösen a szülők és a károsult anyagi helyzetére való tekintettel – a

méltányosság megköveteli, a bíróság a szülőket a kár teljes vagy részbeni megtérítésére kötelezheti, annak ellenére, hogy a kárért nem hibásak.

4. cikk

A VÁLLALATOK ÉS MÁS JOGI SZEMÉLYEK FELELŐSSÉGE HARMADIK SZEMÉLYEK IRÁNT

A vállalatok felelőssége

170. szakasz

(1) A dolgozó által munka közben vagy a munkával kapcsolatban harmadik személynek okozott kárért az a vállalat tartozik felelősséggel, amelyben a dolgozó a károkozás időpontjában dolgozott, kivéve, ha bizonyítja, hogy a dolgozó az adott körülmények között megfelelően járt el.

(2) Ha a dolgozó a kárt szándékosan okozta, a károsult a kártérítést közvetlenül a dolgozótól is követelheti.

(3) E szakasz 1. bekezdésének rendelkezése a veszélyes dolog vagy veszélyes tevékenység okozta kárért való felelősségre vonatkozó szabályokat nem érinti.

Más személyek felelőssége

171. szakasz

(1) A náluk foglalkoztatott dolgozók által munka közben vagy a munkával kapcsolatban előidézett kárért való felelősség tekintetében az előző szakasz rendelkezéseit kell alkalmazni más munkáltatókra is.

(2) A dolgozó által szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozott kárt a károsultnak megtérítő személy az illető dolgozótól a kifizetett összeg megtérítését követelheti.

(3) Ez a jog a kártérítés kifizetésének a napjától számított hat hónap alatt évül el.

A jogi személy felelőssége a szervei által okozott kárért

172. szakasz

(1) A szervei által funkcióik ellátásában vagy ellátásával kapcsolatban harmadik személynek okozott kárért a jogi személy felelősséggel tartozik.

(2) Ha meghatározott esetekre a törvény másként nem rendelkezik, a jogi személy a szándékosan vagy súlyos gondatlanságból kárt okozó személytől térítésre jogosult.

(3) E jog a kártérítés kifizetésének a napjától számított hat hónap alatt évül el.

5. cikk

FELELŐSSÉG A VESZÉLYES DOLOG VAGY VESZÉLYES TEVÉKENYSÉG OKOZTA KÁRÉRT

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Az okozati összefüggés vélelme

173. szakasz

A veszélyes dologgal, illetőleg veszélyes tevékenységgel kapcsolatban bekövetkezett kár az illető dolog, illetőleg tevékenység okozta kárnak tekintendő, kivéve, ha bizonyítják, hogy nem ez volt a kár oka.

A kárért való felelősség alanyai

174. szakasz

A veszélyes dolog okozta kárért a dolog birtokosa, a veszélyes tevékenység okozta kárért pedig az ezzel foglalkozó személy felel.

A birtokos jogellenes megfosztása a veszélyes dologtól

175. szakasz

Ha a birtokost a veszélyes dologtól jogellenes módon megfosztják, a dolog okozta kárért nem a birtokos, hanem a veszélyes dologtól őt megfosztó személy felel, ha a birtokos ezért nem felelős.

A dolog harmadik személynek való átadása

176. szakasz

- (1) A veszélyes dolog birtokosa helyett és vele azonosan felel az említett dolog használatára a birtokos által meghatalmazott, vagy annak ellenőrzésére különben is köteles, de nem a birtokosnál foglalkoztatott személy.
- (2) Ha azonban a kár a dolog olyan rejtett fogyatékoságából vagy rejtett tulajdonságából eredt, amelyre a birtokos nem figyelmeztette, az említett személyen kívül a dolog birtokosa is felelősséggel tartozik.
- (3) Az említett esetben a térítést a károsultnak kifizető felelős személy a térítés teljes összegét követelheti a birtokostól.
- (4) A veszélyes dolog kezelésére kiképzetlen vagy jogosulatlan személyre bízó birtokos az illető dolog okozta kárért felelősséggel tartozik.

A felelősség alóli mentesülés

177. szakasz

- (1) A birtokos mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt valamely, a dolgon kívüli ok okozta, melynek hatása előreláthatatlan, elkerülhetetlen vagy kiküszöbölhetetlen volt.
- (2) A dolog birtokosa mentesül a felelősség alól akkor is, ha bizonyítja, hogy a kár kizárólag a károsult vagy harmadik személy cselekménye folytán következett be, amelyet a birtokos nem láthatott előre, és amelynek következményeit nem kerülhette el vagy nem küszöbölhette ki.
- (3) A birtokos részben mentesül a felelősség alól, ha a károsult a kár bekövetkezéséhez részben hozzájárult.
- (4) Ha harmadik személy részben hozzájárult a kár bekövetkezéséhez, a dolog birtokosával együtt egyetemlegesen felel a károsultnak, a térítést pedig vétkességének a súlyával arányosan köteles viselni.
- (5) A dolog használata során a birtokos által igénybe vett személy nem tekintendő harmadik személynek.

II. FELELŐSSÉG MOZGÓ GÉPJÁRMŰVEL ELŐIDÉZETT BALESET ESETÉN

178. szakasz

- (1) Kizárólag az egyik birtokos hibájából, mozgásban levő gépjárművel előidézett baleset esetén a vétkességen alapuló felelősségre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.
- (2) Kölcsönös vétkesség esetén az általuk elszenvedett teljes kárért mindegyik birtokos vétkességével arányosan felel.
- (3) Ha egyikük sem vétkes, a birtokosok egyenlő arányban felelnek, ha a méltányosság indokai mást nem követelnek.
- (4) A harmadik személyek által elszenvedett kárért a gépjárművek birtokosai egyetemlegesen felelnek.

III. A FOGYATÉKOS DOLOG ELŐÁLLÍTÓJÁNAK FELELŐSSÉGE

179. szakasz

(1) Ha valaki maga előállította, de tudomása nélkül olyan fogyatékos dolgot bocsát forgalomba, amely személyek vagy dolgok szempontjából kárveszélyt képez, az illető fogyatékoság miatt bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik.

(2) Az előállító a dolog veszélyes tulajdonságaiért is felelősséggel tartozik, ha az előre látható kár figyelmeztetés, biztonságos csomagolás vagy más megfelelő intézkedés útján való megakadályozásához nem tett meg minden szükséges intézkedést.

6. cikk

A FELELŐSSÉG KÜLÖN ESETEI

Terrorcselekmények, nyilvános felvonulások vagy tüntetések miatti felelősség

180. szakasz

(1) Erőszak- vagy terrorcselekmény következtében, valamint nyilvános felvonulások és tüntetések során halál vagy testi sérülés folytán bekövetkezett kárért az az állam tartozik felelősséggel, amelynek szervei az érvényben levő jogszabályok szerint az említett kár megakadályozására kötelesek voltak.

(2) Az alkotmányos rend aláására irányuló erőszak- vagy terrorcselekmény, nyilvános felvonulás vagy tüntetés szervezői, részvevői, felbujtói és segítői ilyen alapon nem jogosultak a kártérítésre.

(3) Az államnak joga és kötelessége, hogy a kifizetett összeg megtérítését követelje a károkozótól.

(4) Ez a jog a kártérítési követelés elévülésére előírt idő alatt évül el.

A rendezvény szervezőjének a felelőssége

181. szakasz

A nagyszámú személy zárt vagy nyílt területen való gyülekezésének a szervezője az ilyenkor létrejövő rendkívüli körülmények – pl. a tömeg mozgása, az általános zűrzavar és hasonló – következtében valakinek a halála vagy elszenvedett testi sérülése folytán bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik.

A feltétlenül szükséges segítség megtagadása miatti felelősség

182. szakasz

(1) Aki, bár maga nincs veszélyben, megtagadja a segítséget olyan személytől, akinek élete vagy egészsége nyilvánvalóan veszélyeztetve van, az így bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik, ha az eset körülményei szerint az illető kárt előre kellett volna látnia.

(2) Ha a méltányosság megköveteli, a bíróság az ilyen személyt a kártérítési kötelezettség alól mentesítheti.

Szerződéskötési kötelezettséggel kapcsolatos felelősség

183. szakasz

A törvény alapján valamely szerződés megkötésére köteles személy a kár megtérítésére köteles, ha az illető szerződést az érdekelt személy követelésére haladéktalanul meg nem köti.

A közérdekű ügyek ellátásával kapcsolatos felelősség

184. szakasz

Ha szolgáltatásaik nyújtását indokolt ok nélkül megszüntetik vagy rendszertelenül végzik, a kommunális vagy más hasonló közérdekű szolgáltatást végző vállalatok és más

jogi személyek a kárért felelősséggel tartoznak.

7. cikk

A TÉRÍTÉS

I. A VAGYONI KÁR MEGTÉRÍTÉSE

Az eredeti állapot helyreállítása és a pénzbeli térítés

185. szakasz

- (1) A felelős személy a kár bekövetkezése előtt fennálló állapot helyreállítására köteles.
- (2) Ha az eredeti állapot helyreállítása nem küszöböli ki a kárt teljes egészében, a felelős személy a fennmaradt kárért pénzbeli térítést köteles adni.
- (3) Ha az eredeti állapot helyreállítása lehetetlen, vagy ha megítélése szerint nem feltétlenül szükséges, hogy ezt a felelős személy megtegye, a bíróság elrendelheti, hogy kártérítés címén megfelelő pénzüsszeget fizessen ki a károsultnak.
- (4) A bíróság a károsultnak pénzbeli térítést ítél meg, ha ő ezt követeli, kivéve, ha az adott eset körülményei indokolják az eredeti állapot helyreállítását.

A térítési kötelezettség esedékessé válása

186. szakasz

A kártérítési kötelezettség a kár bekövetkezésének a pillanatától esedékesnek tekintendő.

A meg nem engedett módon elvett dolog tönkremenése esetén járó térítés

187. szakasz

Ha a birtokostól meg nem engedett módon elvett dolog erőhatalom folytán tönkrement, a felelős személy pénzbeli térítést köteles adni.

Pénzjáradék formájú térítés

188. szakasz

- (1) Elhalálozás, testi sérülés vagy az egészség megromlása esetén a térítést rendszerint életfogytiglani vagy meghatározott időre szóló pénzjáradék formájában határozzák meg.
- (2) Ha a bíróság másként el nem rendeli, a kártérítés címén megítélt pénzjáradékot havonta előre kell fizetni.
- (3) A járadék kifizetése végett a jogosult kellő biztosítékot követelhet, kivéve, ha ez az eset körülményei szerint indokolatlan lenne.
- (4) Ha a kötelezett nem nyújtja a bíróság által meghatározott biztosítékot, a jogosult járadék helyett a teljes összeg kifizetését követelheti, amelynek nagyságát a járadék összege és a jogosult által valószínűleg megérhető életkor szerint, a megfelelő kamatok levonásával kell meghatározni.
- (5) A jogosult a teljes összeg járadék helyetti kifizetését alapos okokból azonnal vagy később, más esetekben is követelheti.

II. A VAGYONI KÁRTÉRÍTÉS MÉRTÉKE

Közönséges kár és az elmaradt haszon

189. szakasz

- (1) A károsult mind a közönséges kár, mind az elmaradt haszon megtérítésére jogosult.
- (2) Kivéve, ha törvény másként rendelkezik, a kártérítés összegét a bírósági határozat meghozatali időpontjában fennálló árak szerint kell meghatározni.
- (3) Az elmaradt haszon összegének elbírálása során a dolgok jellege vagy a külön

körülmények szerint indokoltan várható, de a károkozó cselekménye vagy mulasztása folytán megvalósulásában megakadályozott hasznot kell figyelembe venni.

(4) Ha a dolog szándékosan elkövetett bűncselekmény következtében megsemmisült vagy megsérült, a bíróság a térítés összegét a dolognak a károsult számára fennálló értéke szerint határozhatja meg.

Teljes térítés

190. szakasz

A bíróság a károkozás után bekövetkező körülmények figyelembevételével olyan összegű térítést ítél meg, amely szükséges ahhoz, hogy a károsult anyagi helyzete olyanná váljon, mintha a káros cselekményre vagy mulasztásra nem került volna sor.

A térítés csökkentése

191. szakasz

(1) A károsult anyagi helyzetének figyelembevételével a bíróság a felelős személyt a kár összegénél alacsonyabb térítés fizetésére ítélni, ha a kárt nem szándékosan, sem pedig súlyos gondatlanságból okozta, a felelős személy anyagi helyzete pedig rossz, és a teljes térítés kifizetése nélkülözéséhez vezetne.

(2) Ha a károkozó a kárt a károsult javát szolgáló cselekmény végzése során okozta, a bíróság a károkozó saját dolgaiban való gondosságának a figyelembevételével alacsonyabb térítést határozhat meg.

Megosztott felelősség

192. szakasz

(1) A kár bekövetkezéséhez vagy a várhatónál nagyobb mértékűvé válásához hozzájáruló károsult csak arányosan csökkentett térítésre jogosult.

(2) Ha lehetetlen megállapítani, hogy a kár melyik része származik a károsult cselekményéből, a bíróság a térítést az eset körülményeinek a figyelembevételével ítéli meg.

III. KÜLÖN RENDELKEZÉSEK A VAGYONI KÁR MEGTÉRÍTÉSÉRŐL HALÁLESET, TESTI SÉRÜLÉS ÉS AZ EGÉSZSÉG MEGROMLÁSA ESETÉN

Elmaradt kereset, gyógykezelési és temetési költségek

193. szakasz

(1) Aki valakinek a halálát okozza, köteles a szokásos temetési költségeket megtéríteni.

(2) Az elszenvedett sérülések miatti gyógykezelési költségeket és a gyógykezeléssel kapcsolatos egyéb szükséges költségeket, valamint a munkaképtelenség miatt elmaradt keresetet ugyancsak köteles megtéríteni.

Az elhunyt által eltartott személy joga

194. szakasz

(1) Az elhunyt által eltartott vagy rendszeresen támogatott személy, valamint az, aki törvény alapján az elhunyttól tartás követelésére volt jogosult, a tartás, illetőleg a támogatás elvesztése miatt elszenvedett kár megtérítésére jogosult.

(2) Ez a kár pénzbeli járadék fizetésével térítendő meg, amelynek összegét az eset körülményeire való tekintettel kell meghatározni, de nem lehet magasabb annál, amelyet a károsult az elhunyttól életben maradása esetén kapott volna.

Kártérítés testi sérülés és az egészség megromlása esetén

195. szakasz

(1) Aki másnak testi sérülést okoz vagy megrontja egészségét, köteles a gyógykezelési és az ezzel kapcsolatos egyéb szükséges költségeket, valamint a gyógykezelés idején a keresőképtelenség miatt kiesett keresetet megtéríteni.

(2) Ha a sérült teljes vagy részleges munkaképtelenség miatt veszíti keresetét, vagy szükségletei tartósan megnövekednek, vagy további fejlődésének és előrehaladásának lehetőségei megsemmisülnek vagy csökkennek, a felelős személy köteles a sérültnek meghatározott pénzjáradékot fizetni, valamint a kárt megtéríteni.

A megítélt térítés megváltoztatása

196. szakasz

A bíróság a járadékot a károsult követelésére a jövőre nézve növelheti, a károkozó követelésére pedig csökkentheti vagy megszüntetheti, ha azok a körülmények, amelyeket a bíróság a korábbi határozat meghozatalakor figyelembe vett, jelentősebben megváltoznak.

A jog átruházhatatlansága

197. szakasz

(1) A közeli személy elhalálása, illetve a testi sérülés vagy az egészség megromlása következtében megítélt, pénzjáradék formájú kártérítésre való jog más személyre nem ruházható át.

(2) A térítés esedékes összegei másra átruházhatók, ha a térítés összegét a felek megállapodása vagy jogerős bírósági határozat határozza meg.

IV. KÜLÖN RENDELKEZÉSEK A VAGYONI KÁR MEGTÉRÍTÉSÉRŐL BECSÜLETSÉRTÉS ÉS RÁGALMAZÁS ESETÉN

198. szakasz

(1) Aki más becsületét megsérti, valamint aki más személy múltjáról, tudásáról, képességeiről vagy egyébről valótlan állításokat közöl vagy terjeszt, de tudja vagy tudnia kellene, hogy valótlanok, és ezzel vagyoni kárt okoz neki, köteles azt megtéríteni.

(2) Nem tartozik felelősséggel az előidézett kárért az, aki a valótlanról nem tudva valótlan kijelentést tesz, ha neki, vagy annak, akinek a kijelentést tette, ehhez komoly érdeke fűződik.

V. A NEM VAGYONI KÁR MEGTÉRÍTÉSE

Az ítélet vagy a helyesbítés közzététele

199. szakasz

Személyhez fűződő jog megsértése esetén a bíróság az ítéletnek, illetőleg a helyesbítésnek a károsult költségére történő közzétételét, vagy a sérelmet eredményező kijelentésnek a károkozó által való visszavonását, vagy valamely mást rendelhet el, amivel a térítés útján elérhető cél megvalósítható.

Pénzbeli térítés

200. szakasz

(1) Ha a bíróság úgy tekinti, hogy az eset körülményei, de különösen a fájdalom és a félelem foka és tartama ezt indokolják, az elszenvedett fizikai fájdalmakért, az életaktivitás csökkenése, a meggyalázás, a tekintély, a becsület, a szabadság vagy a személyiségi jogok megsértése, közeli személy halála miatt elszenvedett lelki fájdalmakért, valamint a félelemért, a vagyoni kár megtérítésétől függetlenül, valamint annak hiánya esetén is, méltányos pénzbeli térítést ítél meg.

(2) A bíróság a nem vagyoni kár megtérítése iránti követelésről, valamint a térítés összegéről való döntéshozatal során figyelembe veszi a sértett javak jelentőségét és az illető térítés célját, de azt is, hogy ezzel ne támogassa a jellegével és társadalmi céljával összeférhetetlen törekvéseket.

Halál vagy súlyos rokkantság esetén pénzbeli térítésre jogosult személyek

201. szakasz

(1) Valamely személy halála esetén közeli hozzátartozóinak (házastárs, gyermekek és szülők) lelki fájdalmaikért a bíróság méltányos pénzbeli térítést ítélhet meg.

(2) Az említett térítés testvéreknek is megítélhető, ha ők és az elhunyt huzamosabb ideig életközösségben éltek.

(3) Valamely személy különösen súlyos rokkantsága esetén házastársának, gyermekeinek és szüleinek lelki fájdalmaikért a bíróság méltányos pénzbeli térítést ítélhet meg.

(4) Az e szakasz (1) és (3) bekezdésében említett térítés az élettársnak is megítélhető, ha ő és az elhunyt, illetőleg sérült személy huzamosabb ideig életközösségben élt.

Külön esetekben járó elégtétel

202. szakasz

Az elszenvedett lelki fájdalmak miatt méltányos pénzbeli térítésre jogosult az a személy, akit csalás, fenyegetés vagy valamilyen alárendeltségi vagy függőségi viszonytal való visszaélés révén büntetendő közöszülésre vagy büntetendő fajtalanúságra rávesznek, valamint az a személy is, akivel szemben valamilyen, a személyiség méltósága és az erkölcs elleni más bűncselekményt követtek el.

A majdani kár megtérítése

203. szakasz

A bíróság a károsult követelésére a majdani nem vagyoni kárra is megítélhet térítést, ha a dolgok rendes folyása szerint bizonyos, hogy a kár huzamosabb ideig fog hatni.

A nem vagyoni kártérítési követelés öröklése és átruházása

204. szakasz

(1) A nem vagyoni kár megtérítésére irányuló követelés csak abban az esetben száll át az örökösre, ha jogerős határozat vagy írásbeli megegyezés elismerte.

(2) Ez a jog ugyanezekkel a feltételekkel átruházás, beszámítás és kényszervégrehajtás tárgya is lehet.

Osztott felelősség és a térítés csökkentése

205. szakasz

Az osztott felelősségre és a térítés csökkentésére vonatkozó, a vagyoni kárra érvényes rendelkezések a nem vagyoni kárra is értelemszerűen alkalmazandók.

8. cikk

TÖBB SZEMÉLY FELELŐSSÉGE UGYANAZÉRT A KÁRÉRT

Egyetemleges felelősség

206. szakasz

(1) A több személy által közösen előidézett kárért az összes résztvevő egyetemlegesen

felelős.

(2) A felbujtó, a segítő és a felelősök felfedését gátló személyek a felelősökkel egyetemlegesen felelnek.

(3) Az előidézett kárért az egymástól függetlenül cselekvő személyek is egyetemlegesen felelnek, ha a károkozásban való részvételük aránya nem állapítható meg.

(4) Ha kétségtelen, hogy a kárt két vagy több meghatározott, egymással valamilyen módon kapcsolatban levő személy egyike követte el, de nem lehet megállapítani, ki okozta közülük a kárt, az illető személyek egyetemlegesen felelnek.

A megrendelő és a munkálatkivitelező egyetemleges felelőssége

207. szakasz

Az ingatlanon való munkálatok megrendelője és kivitelezője az illető munkálatok kivitelezésével kapcsolatban harmadik személynek okozott kárért egyetemlegesen felel a károsultnak.

A kifizető kártalanítása

208. szakasz

(1) A károkozásban való részvételének arányánál többet fizető egyetemleges kötelezett a többi kötelezett mindegyikétől követelheti annak megtérítését, amit helyette kifizetett.

(2) Az egyes kötelezettek részvételi arányát a bíróság vétkességük súlyától és a cselekményükből származó következmények súlyosságától függően határozza meg.

(3) Ha a kötelezettek részvételi aránya nem állapítható meg, mindegyiküket egyenlő rész terheli, kivéve, ha a méltányosság megköveteli, hogy konkrét esetben másként döntsenek.

9. cikk

A KÁROSULT JOGA A TÉRÍTÉSKÖVETELÉSI JOG ELÉVÜLÉSE UTÁN

209. szakasz

Kártérítés-követelési jogának elévülése után a károsult a jogalap nélküli gazdagodás esetén érvényes szabályok szerint követelheti a felelős személytől, hogy engedje át neki azt, amit a kárt okozó cselekménnyel szerzett.

3. CÍM

Jogalap nélküli gazdagodás

1. cikk

ÁLTALÁNOS SZABÁLY

210. szakasz

(1) Ha valamely személy vagyonának egy része bármilyen módon valamely más személy vagyonába kerül, s ennek nincs valamilyen jogügyleti vagy törvényes alapja, a gazdagodó köteles visszaszolgáltatni ezt a részt, ha pedig ez nem lehetséges, megtéríteni a szerzett haszon értékét.

(2) Visszaszolgáltatási, illetőleg értékmegtérítési kötelezettség áll be akkor is, ha valaminek létre nem jött vagy később megghiúsult alap szerinti átvételéről van szó.

2. cikk

A VISSZASZOLGÁLTATÁS SZABÁLYAI

A visszaszolgáltatás követelésének a lehetetlensége

211. szakasz

Az, aki annak tudatában, hogy nem köteles fizetni, a fizetést teljesíti, visszaszolgáltatás követelésére nem jogosult, kivéve, ha a visszaszolgáltatás követelésének a jogát fenntartotta, vagy ha kényszer elkerülése végett fizetett.

A tartozás kétszeres kifizetése

212. szakasz

Aki ugyanazt a tartozást kétszer kifizette, akár egyszer végrehajtható okmány alapján is, a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó általános szabályok szerint követelheti a visszaszolgáltatást.

Valamely természetes kötelezettség vagy valamely erkölcsi vagy társadalmi köteleesség teljesítése

213. szakasz

Az, amit az illető személy valamely természetes kötelezettség vagy valamely erkölcsi vagy társadalmi köteleesség címén adott vagy megtett, nem követelhető.

A visszaszolgáltatás terjedelme

214. szakasz

A jogalap nélküli gazdagodás visszaszolgáltatásakor vissza kell szolgáltatni a termést, és késedelmi kamatot kell fizetni, és pedig, ha a gazdagodó rosszhiszemű, akkor a gazdagodás napjától, különben pedig az igény benyújtásának a napjától kezdődően.

Költségtérítés

215. szakasz

A gazdagodó a szükséges és hasznos költségek megtérítésére jogosult, ha azonban rosszhiszemű volt, a hasznos költségek utáni térítés csak a visszaszolgáltatás időpontjában értéknövekedést képező összegig illeti meg.

Az átvett dolog megtarthatósága

216. szakasz

A testi sértés, az egészség megrongálása vagy a halál miatti kártérítés címén alaptalanul kifizetett összeg visszaszolgáltatása nem követelhető, ha a kifizetést jóhiszemű személynek teljesítették.

A dolog más javára való használata

217. szakasz

Ha valaki saját vagy más dolgot harmadik személy javára használta fel, a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak alkalmazási feltételei pedig nem állnak fenn, a harmadik személy a dolgot köteles visszaszolgáltatni, ha pedig ez lehetetlen, köteles megtéríteni az értékét.

Más részére eszközölt kiadás

218. szakasz

Aki más részére valamilyen kiadást eszközöl, vagy valami más olyan cselekményt tesz,

amit e másik személy törvény szerint köteles lett volna megtenni, térítést követelhet.

Más dolognak saját haszonra való igénybevétele

219. szakasz

Ha valaki más dologát saját hasznára vette igénybe, a tulajdonos a kártérítésre való jogától függetlenül vagy ennek hiányában az igénybevételeből származó haszon megtérítését követelheti ettől a személytől.

4. CÍM

Megbízás nélküli ügyvitel

1. cikk

ÁLTALÁNOS SZABÁLY

220. szakasz

- (1) A megbízás nélküli ügyvitel más személy jogi vagy anyagi ügyeiben az illető személy számlájára és az ő érdekében megbízás vagy meghatalmazás nélkül való eljárás.
- (2) Más ügyének jogosulatlan ellátását csak akkor lehet megkezdeni, ha az ügy nem tűr halasztást, és kártól vagy nyilvánvaló haszon elmaradásától lehet tartani.

2. cikk

A MEGBÍZÁS NÉLKÜLI ÜGYVIVŐ KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI

A megbízás nélküli ügyvivő kötelességei

221. szakasz

- (1) A megbízás nélküli ügyvivő köteles eljárásáról haladéktalanul értesíteni az ügy intézésére jogosult személyt, és a megkezdett ügyet, ha az számára ésszerű keretek között lehetséges, folytatni mindaddig, amíg e személy az arról való gondoskodást át nem tudja venni.
- (2) Az ügy elintézése után köteles arról beszámolni, és az ügy intézésére jogosultnak mindazt, amit ügye végzése által szerzett, átengedni.
- (3) Ha törvény másként nem rendelkezik, a megbízás nélküli ügyvivőt a megbízott kötelességei terhelik.

Kellő gondosság és felelősség

222. szakasz

- (1) A megbízás nélküli ügyvivő más ügyének ellátása során az ügy intézésére jogosultnak a tényleges vagy valószínű szándékaihoz és szükségleteihez köteles magát tartani.
- (2) Az ügyvivő a jó gazda gondosságával köteles eljárni.
- (3) A más ügye megbízás nélküli ellátása megkezdésének a körülményeitől függően a bíróság az ilyen személy gondatlanság miatti felelősségét csökkentheti, vagy alóla teljesen mentesítheti.
- (4) A cselekvőképtelen megbízás nélküli ügyvivő felelősségére a szerződéses és szerződésen kívüli felelősségére vonatkozó szabályok érvényesek.

A megbízás nélküli ügyvivő jogai

223. szakasz

- (1) Az a megbízás nélküli ügyvivő, aki mindenben megfelelően járt el, és a körülményeknek megfelelően cselekedett, követelheti, hogy az ügy intézésére jogosult

személy mentesítse az illető ügy miatt magára vállalt összes kötelezettség alól, vegye át az ő nevében megkötött összes kötelezettséget, térítse meg neki az összes szükséges és hasznos kiadást, valamint az elszenvedett kárt, akkor is, ha a várt eredmény elmaradt.

(2) Ha az ügy intézésére jogosult kárát elhárította, vagy szándékainak és szükségleteinek mindenben megfelelő hasznot szerzett számára, eljárásáért az ügyvivőt méltányos térítés is megilleti.

Más ügyének ellátása másnak való segítségnyújtás szándékából

224. szakasz

Ha valaki más ügyét másnak való segítségnyújtás szándékából látja el, a megbízás nélküli ügyvitel feltételei pedig nem állnak fenn, a felmerült költségek megtérítési joga illeti meg, de legfeljebb a másik személy által elért haszon összegéig.

A tartozékok elvitele

225. szakasz

Minden megbízás nélküli ügyvivő jogosult a más vagyonát megnövelő olyan dolgok elvitelére, amelyekre vonatkozóan az eszközölt kiadásokat nem térítik meg neki, ha ezek a dolgok a fődolog károsodása nélkül elkülöníthetők, de az a személy, akinek az ügyébe beavatkozott, az illető tartozékokat kívánsága szerint megtarthatja, ha pillanatnyi értéküket, de legfeljebb a felmerült kiadások összegét megtéríti.

3. cikk

MÁS ÜGYEINEK TILALOM ELLENÉRE TÖRTÉNŐ ELLÁTÁSA

226. szakasz

(1) Ha valaki más ügyének ellátását az ügy intézésére jogosult személy tilalma ellenére is megkezdi, a tilalomról pedig tudott, vagy tudnia kellett volna, a megbízás nélküli ügyvivőt megillető jogok nem illetik meg.

(2) Az ilyen személy a más ügyeibe való beavatkozással okozott kárért akkor is felelősséggel tartozik, ha az vétkessége nélkül következett be.

(3) Ha azonban az ügyintézési tilalom törvény- vagy erkölcsellenes, különösen pedig ha valaki halasztást nem tűrő törvényi kötelezettségének más által történő teljesítését megtiltotta, a megbízás nélküli ügyvitelre vonatkozó általános szabályok érvényesek.

4. cikk

SZÍNLELT ÜGYVITEL

227. szakasz

(1) Aki annak ellenére, hogy tud az ügy máshoz való tartozásáról, más ügyét az elért haszon saját részére való megtartásának a szándékából végzi, az ügy intézésére jogosult kérelmére köteles, ugyanúgy mint a megbízás nélküli ügyvivő, beszámolni, és az összes elért hasznot átadni.

(2) Az ügy intézésére jogosult követelheti az eredeti állapot helyreállítását, valamint a kár megtérítését is.

5. cikk

JÓVÁHAGYÁS

228. szakasz

Ha az ügy intézésére jogosult a megtett intézkedéseket utólag jóváhagyja, a megbízás nélküli ügyvivő kezdettől az ügy intézésére jogosultnak a megbízása szerint eljáró

megbízottnak tekintendő.

5. CÍM

Egyoldalú akaratnyilvánítás

1. cikk

NYILVÁNOS DÍJKITÚZÁS

Kötelező erő

229. szakasz

(1) A meghatározott cselekményt végrehajtó, valamilyen eredményt elérő, meghatározott körülmények között levő személy számára vagy valamely más feltétellel nyilvános hirdetmény útján tett díjígéret az ígértevetőt az ígéret teljesítésére kötelezi.

(2) A díj vagy bármely más nyereménypályázat kitűzője a versenyhatáridőt köteles meghatározni, ha pedig ezt nem teszi meg, bárki, aki a versenyen részt óhajt venni, követelheti, hogy a megfelelő határidőt bíróság határozza meg.

Ígéretvisszavonás

230. szakasz

(1) Az ígéret az ígérttéttel azonos módon, valamint személyes értesítéssel is visszavonható, de a cselekményt végrehajtó olyan személy, aki a díjígéret visszavonásáról nem tudott, és erről nem is kellett tudnia, követelheti az ígért díjat, a nyilvános hirdetményben meghatározott cselekmény végrehajtása végett a visszavonásig szükséges kiadásokat eszközlő személy pedig a kiadások megtérítésére jogosult, kivéve, ha az ígértevető bizonyítja, hogy hiábavalók voltak.

(2) Ha a hirdetmény a cselekmény végrehajtására, illetőleg az elért eredményről vagy a meghatározott helyzet megvalósításáról való tájékoztatásra határidőt határoz meg, a díjígéret nem vonható vissza.

Díjra jogosultak

231. szakasz

(1) A díjra az a személy jogosult, aki a díjígéret tárgyát képező cselekményt elsőként végrehajtja.

(2) Ha a cselekményt több személy egyidejűleg végrehajtotta, mindegyiküket a díj egyenlő része illeti meg, ha a méltányosság elve más felosztást nem követel.

Pályázat esete

232. szakasz

(1) Pályázat esetén a díj odaítéléséről a pályázat szervezője vagy az általa kijelölt egy vagy több személy dönt.

(2) Ha a pályázati feltételek vagy valamilyen, a meghatározott pályázatra érvényes általános szabályok előíranyozzák a díj-odaítélési szabályokat, a pályázat bármely részvevője követelheti a díj-odaítélési határozat semmissé nyilvánítását, ha a díjat nem az illető szabályokkal összhangban ítélték oda.

(3) A pályázaton díjazott alkotás tulajdon- vagy valamilyen más jogát a pályázat szervezője csak akkor szerzi meg, ha ez a pályázati hirdetésben fel van tüntetve.

A kötelezettség megszűnése

233. szakasz

Ha a hirdetésben meghatározott határidőn belül a cselekmény végrehajtásáról vagy az eredmény eléréséről vagy általában a nyilvános hirdetményben előirányzott feltételek teljesítéséről senki sem tájékoztatja, ha pedig nincs megszabva a határidő, a hirdetés megjelenésétől számított egy év elteltével az ígértevé kötelezettsége megszűnik.

2. cikk

ÉRTÉKPAPÍROK

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalommeghatározás

234. szakasz

Az értékpapír írásbeli okirat, amellyel kibocsátója az illető okiratba bejegyzett kötelezettségnek az értékpapír törvényes birtokosa számára való teljesítésére kötelezi magát.

Lényeges elemek

235. szakasz

(1) Az értékpapírnak a következő lényeges elemeket kell tartalmaznia:

- 1) az értékpapírfajta feltüntetését;
 - 2) az értékpapír kibocsátójának cégét, illetőleg elnevezését és székhelyét, illetőleg nevét és lakóhelyét;
 - 3) annak a személynek a cégét, illetőleg elnevezését vagy nevét, amelyre (akire), illetőleg amelynek (akinek) a rendeletére az értékpapír szól, vagy annak feltüntetését, hogy az értékpapír bemutatóra szól;
 - 4) a kibocsátó értékpapírból eredő kötelezettségének a pontos feltüntetését;
 - 5) az értékpapír kibocsátási helyét és idejét, a sorozatban kibocsátottak esetében pedig a sorozatszámot is;
 - 6) az értékpapír-kibocsátó aláírását, illetőleg a sorozatban kibocsátottak esetében az értékpapír-kibocsátó aláírásának a fakszimiléjét.
- (2) Az egyes értékpapírokra vonatkozóan külön törvénnyel más lényeges elemek is meghatározhatók.
- (3) A lényeges elemek bármelyikét nem tartalmazó okirat nem tekintendő értékpapírnak.
- (4) A sorozatban kibocsátott és a lényeges elemek bármelyikét nem tartalmazó értékpapíroknak joghatásuk nincs.

Az értékpapírok fajai

236. szakasz

Az értékpapír bemutatóra, névre vagy rendeletre szólhat.

A kötelezettség létrejötte

237. szakasz

Az értékpapírban foglalt kötelezettség abban az időpontban jön létre, amikor a kibocsátó az értékpapírt használójának átadja.

A sorozatban való értékpapír-kibocsátás külön feltételei

238. szakasz

Az értékpapírok sorozatban való kibocsátására vonatkozóan külön törvény más feltételeket is meghatároz.

II. JOGÉRVÉNYESÍTÉS

Az értékpapírban foglalt jog alanyai

239. szakasz

- (1) Az értékpapírban foglalt követelés magához az értékpapírhoz kötődik, és törvényes birtokosát illeti meg.
- (2) A bemutatóra szóló értékpapír törvényes birtokosának az értékpapír bemutatója tekintendő.
- (3) A névre vagy a rendeletre szóló értékpapír törvényes birtokosának az a személy tekintendő, akire az értékpapír szól, illetőleg az, akire szabályszerűen átruházták.
- (4) A jóhiszemű megszerző a bemutatóra szóló értékpapír törvényes birtokosává válik, és a rajta szereplő követelésre jogosultságot szerez akkor is, ha az értékpapír kibocsátójának, illetőleg korábbi birtokosának kezéből annak akarata nélkül került ki.

A teljesítés követelésére jogosultak

240. szakasz

Az értékpapírban foglalt követelés teljesítését az értékpapír benyújtásával csak az értékpapír törvényes birtokosa vagy az általa meghatalmazott személy követelheti.

III. AZ ÉRTÉKPAPÍR ÁTRUHÁZÁSA

A bemutatóra szóló értékpapírban foglalt jog átruházása

241. szakasz

A bemutatóra szóló értékpapírban foglalt jog az értékpapír átadásával ruházható át.

A névre szóló értékpapírban foglalt jog átruházása

242. szakasz

- (1) A névre szóló értékpapírban foglalt jog engedményezés útján ruházható át.
- (2) Külön törvénnyel előírható, hogy a névre szóló értékpapírban foglalt jog forgatmány útján is átruházható.
- (3) A névre szóló értékpapírban foglalt jog átruházása az új tulajdonos cégének, illetőleg elnevezésének, illetőleg nevének magára az értékpapírra való vezetésével, az átruházó aláírásával, és – ha a kibocsátónál értékpapír-jegyzéket vezetnek – az átruházásnak az értékpapírjegyzekekbe való bejegyzésével történik.

A rendeletre szóló értékpapírban foglalt jog átruházása

243. szakasz

A rendeletre szóló értékpapírban foglalt jog forgatmány útján ruházható át.

A forgatmány fajtái

244. szakasz

- (1) A forgatmány teljes, üres és bemutatóra szóló lehet.
- (2) A teljes forgatmány az átruházási nyilatkozatot és annak a személynek a cégét, illetőleg elnevezését vagy nevét tartalmazza, amelyre, illetőleg akire az értékpapírban foglalt jogot átruházzák (forgatmányos), továbbá az átruházó (forgatmányozó) aláírását, de más adatokat is tartalmazhat (hely, keltezés stb.).
- (3) Az üres forgatmány csak a forgatmányozó aláírását tartalmazza.
- (4) Bemutatóra szóló átruházás esetén a forgatmányos neve helyett a „bemutatónak” szót kell bejegyezni.
- (5) A bemutatóra szóló forgatmány üres forgatmánynak tekintendő.

(6) A részleges forgatmány semmis.

Meghatalmazás-átruházás és zálog céljából való átruházás

245. szakasz

(1) Az értékpapír meghatalmazás-átruházásként, illetőleg zálog céljából való átruházásként is átruházható.

(2) Meghatalmazás-átruházás alkalmával a „meghatalmazásban foglalt érték”, zálog céljából való átruházás alkalmával pedig a „zálogként szolgáló érték” záradékot vagy valami hasonlót kell alkalmazni.

A jogátruházás hatása

246. szakasz

(1) Az értékpapírban foglalt jog átruházásával az új tulajdonos az előző tulajdonost megillető összes jogot megszerzi.

(2) A névre szóló értékpapírban foglalt jog átruházásának, akár engedmény, akár forgatmány útján történik, a kibocsátóval szemben mindaddig nincs hatása, amíg őt erről írásban nem értesítik, illetőleg amíg az illető átruházást a névre szóló értékpapírok jegyzékébe be nem jegyzik, ha a kibocsátó vezet ilyen jegyzéket.

(3) Az engedményező, illetőleg a forgatmányozó a kibocsátó kötelezettségének a nem teljesítéséért nem tartozik felelősséggel, kivéve eltérő törvényi rendelkezés esetén, vagy ha magán az értékpapíron bejegyzett, ellentétes rendelkezés áll fenn.

A meghatalmazás és a zálog céljából való átruházás hatása

247. szakasz

Az értékpapírnak az a tulajdonosa, akire az értékpapírt „meghatalmazás átruházása”-ként vagy „zálog céljából való átruházás”-ként ruházták át, az illető értékpapírból eredő összes jogot gyakorolhatja, de az értékpapírt másra csak meghatalmazás-átruházásként ruházhatja át.

Az átruházás törvényességének bizonyítása

248. szakasz

(1) Az utolsó forgatmányos az értékpapírban foglalt jogát a forgatmányok szakadatlan láncolatával bizonyítja.

(2) E szabály az utolsó engedményesre is értelemszerűen alkalmazandó.

Átruházási tilalom

249. szakasz

(1) A rendeletre szóló értékpapír forgatmány útján való átruházási tilalma a „nem rendeletre” kifejezéssel, vagy hasonló, azonos jelentésű záradék bejegyzésével történik.

(2) Az olyan értékpapírban foglalt jog, amelynek forgatmány útján való átruházása tilos, csak engedményezés útján ruházható át.

(3) A forgatmány útján való átruházást a kibocsátó és a forgatmányozó tilthatja meg.

(4) Külön törvénnyel vagy a kibocsátónak magán a névre szóló értékpapíron feljegyzett kijelentésével az értékpapír mindennemű átruházása megtiltható.

IV. VÁLTOZTATÁSOK AZ ÉRTÉKPAPÍROKBAN

A kibocsátó által végzett változtatások

250. szakasz

(1) A kibocsátó az értékpapír-tulajdonos kérelmére és költségére a bemutatóra vagy

rendeletre szóló értékpapírt névre szóló értékpapírrá változtatja.

(2) Ha a változtatást kifejezetten meg nem tiltotta, a névre szóló értékpapír kibocsátója azt az értékpapír-tulajdonos kérelmére és költségére bemutatóra vagy rendeletre szóló értékpapírrá változtathatja.

A tulajdonos által átruházás alkalmával végzett változtatások

251. szakasz

(1) Ha külön törvény másként nem rendelkezik, a forgatmányozó a rendeletre szóló értékpapírt bemutatóra szóló forgatmánnyal ruházhatja át.

(2) Az engedményező, illetőleg forgatmányozó a névre szóló értékpapírt csak meghatározott személyre ruházhatja át.

(3) A bemutatóra szóló értékpapír forgatmánnyal meghatározott személyre is átruházható.

Értékpapírok egyesítése és szétválasztása

252. szakasz

(1) A sorozatban kibocsátott értékpapírok a tulajdonos kérelmére és költségére egy vagy több értékpapírba egyesíthetők.

(2) Az értékpapír a tulajdonos kérelmére és költségére több, az illető sorozatban kibocsátott legalacsonyabb névértékű értékpapír összegénél azonban nem kisebb összegű értékpapírra osztható föl.

V. AZ ÉRTÉKPAPÍRBAN FOGLALT KÖTELEZETTSÉG TELJESÍTÉSE

A kötelezettség megszűnése

253. szakasz

(1) Az értékpapírban foglalt kötelezettség a kibocsátó által a törvényes tulajdonos számára való teljesítéssel szűnik meg.

(2) Ha külön törvény másként nem rendelkezik, az értékpapírban foglalt követelés akkor is megszűnik, ha az értékpapír a kibocsátót illeti meg.

(3) A bemutatóra szóló értékpapír jóhiszemű kibocsátója a bemutatónak való teljesítéssel akkor is mentesül a kötelezettség alól, ha nem a bemutató az értékpapír törvényes tulajdonosa.

Teljesítési tilalom

254. szakasz

(1) Ha a bemutatóra szóló értékpapír kibocsátója tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy a bemutató nem az értékpapír törvényes tulajdonosa, és a törvényes tulajdonos nem is hatalmazta meg, a teljesítést köteles visszautasítani, különben a kárért felelősséggel tartozik.

(2) Az értékpapír-kibocsátó nem teljesítheti kötelezettségét érvényesen, ha ezt az illetékes szerv megtiltotta neki, vagy ha tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy megindították az értékpapír amortizációja vagy megsemmisítése iránti eljárást.

Az alapösszeg kifizetése után járó kamat- vagy más osztalékkifizetés

255. szakasz

Az alapösszeget az értékpapír tulajdonosának kifizető kötelezett az ugyanazon értékpapírnak az alapösszeg kifizetése után nála kifizetésre benyújtott kamat-, illetőleg más osztalékszelvényeit is köteles kifizetni, ha e követelések nem évültek el.

A kötelezettségteljesítési követelés elleni kifogások

256. szakasz

(1) Az értékpapír tulajdonosának követelésével szemben a kibocsátó csak magának az értékpapírnak a kibocsátását illető kifogásokkal élhet, pl. hamisítvány esetén; továbbá az értékpapír tartalmából eredő, pl. a határidőkkel vagy a feltételekkel kapcsolatos kifogásokkal, végül magával az értékpapír-tulajdonossal szemben rendelkezésére álló kifogásokkal, mint amilyenek a beszámítás, az értékpapír-szerzésre törvénnyel előírt eljárás hiánya és a felhatalmazás hiánya.

(2) A kibocsátó annak a tulajdonosnak a követelésével szemben, akire az értékpapírt átruházta, az átruházás alapjául szolgáló jogügylet hiányosságaival élhet, de ezekre a hiányosságokra valamely későbbi tulajdonos követelésével szemben nem hivatkozhat.

(3) Ha azonban az értékpapír-tulajdonos az értékpapírnak az előző tulajdonostól való átvételekor tudott vagy tudnia kellett arról, hogy az utóbbi az értékpapírt a kibocsátó vele szembeni kifogásának az elkerülése végett adja át neki, a kibocsátó az illető kifogással az értékpapír-tulajdonossal szemben is élhet.

(4) Az egyes értékpapírfajtáknál külön törvénnyel másfajta kifogások is meghatározhatók.

VI. JOGOSÍTÓ PAPIROK ÉS JELEK

Jogosító papírok

257. szakasz

A vasúti jegyekre, színházi és más belépőkre, árujegyekre és a kibocsátójuk szempontjából meghatározott kötelezettséget tartalmazó más hasonló okmányokra, amelyekben a jogosult nincsfeltüntetve, sem pedig belőlük vagy kibocsátási körülményeikből nem következik az, hogy másnak átengedhetők, az értékpapírokra vonatkozó megfelelő rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók.

Jogosító jelek

258. szakasz

(1) A papírból, fémből vagy más anyagból álló olyan ruhatári vagy hasonló jelek, amelyekre rendszerint bizonyos szám van nyomtatva, vagy amelyekben az átadott tárgyak száma van feltüntetve, és amelyek kibocsátójuk kötelezettségét illetően rendszerint semmi határozottat sem tartalmaznak, csak az abban a kötelezettségi viszonyban álló jogosultra való utalásra szolgálnak, amelynek létrejövetelkor kibocsátották őket.

(2) A jogosító jel kibocsátója a kötelezettség bemutatónak való jóhiszemű teljesítésekor a kötelezettség alól mentesül, de a bemutató valódi jogosulti vagy a teljesítés követelésére meghatalmazotti minőségének a véelme nem érvényes, így jogvita esetén ilyen minőségét bizonyítani köteles.

(3) A jogosult a kötelezettség teljesítését a jogosító jel elvesztése esetén is követelheti.

(4) Egyebek tekintetében minden egyes esetben a jelkibocsátó és -átvevő közös akaratát, valamint a szokványt kell szem előtt tartani.

VII. EGYÉB RENDELKEZÉSEK

A sérült értékpapír becserélése

259. szakasz

Ha az értékpapír sérült, és nem forgalmazható, de valódisága és tartalma pontosan megállapítható, birtokosa ugyanolyan összegű új értékpapír kibocsátását követelheti, de a sérült értékpapírt vissza kell szolgáltatnia, és a költségeket meg kell térítenie.

Az értékpapír amortizálása

260. szakasz

Ha külön törvény másként nem rendelkezik, az elveszett értékpapír csak akkor

amortizálható, ha névre vagy rendeletre szól.

Az értékpapírban foglalt követelés elévülése

261. szakasz

Ha külön törvény másként nem rendelkezik, az értékpapírban foglalt követelés elévülése tekintetében az elévülésre vonatkozó szabályok érvényesek.

III. fejezet

A KÖTELEZETTSÉGEK HATÁSAI

1. CÍM

A jogosult jogai és a kötelezett kötelezettségei

1. cikk

KÁRTÉRÍTÉSI JOGOSULTSÁG

I. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A kötelezettség teljesítése és a teljesítés elmulasztásának a következményei

262. szakasz

(1) A kötelező viszonyban a jogosult követelheti a kötelezettől a kötelezettség teljesítését, a kötelezett pedig a kötelezettséget tartalmának megfelelően, mindenben köteles lelkiismeretesen teljesíteni.

(2) Ha a kötelezett a kötelezettséget nem vagy késedelmesen teljesíti, a jogosult az ennek következtében elszenvedett kár megtérítését követelheti.

(3) A teljesítési késedelem miatti kárért az a kötelezett is felelősséggel tartozik, aki a jogosulttól ésszerű utólagos teljesítési határidőt kapott.

(4) A kötelezett felelősséggel tartozik a teljesítés részben vagy teljes egészében való lehetetlenné válásáért is, még ha ez nem is róható fel neki, ha erre a késedelem után került sor, viszont a késedelemért ő okolható.

(5) A kötelezett azonban mentesül a kárfelelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kötelezettség tárgyát képező dolog kötelezettségének idejében való teljesítése ellenére is véletlenül tönkrement volna.

A kötelezett felelősség alóli mentesülése

263. szakasz

A kötelezett mentesül a kárfelelősség alól, ha bizonyítja, hogy kötelezettségét a szerződés megkötése után bekövetkező, általa megakadályozhatatlan, elháríthatatlan vagy elkerülhetetlen körülmények miatt nem teljesíthette, vagy kötelezettsége teljesítésével késedelembe esett.

A felelősség szerződéses kibővítése

264. szakasz

(1) A kötelezett felelőssége szerződéssel arra az esetre is kiterjeszhető, amelyért különben nem tartozik felelősséggel.

(2) Az ilyen szerződéses rendelkezés teljesítése azonban nem követelhető, ha ez a jóhiszeműség és tisztesség elvével ellentétben állna.

A felelősség korlátozása és kizárása

265. szakasz

(1) A kötelezett szándékosságáért vagy súlyos gondatlanságáért való felelősség szerződéssel előre nem zárható ki.

(2) Ha azonban az illető megállapodás a szerződő felek nem egyenrangú viszonyából eredt, a bíróság az érdekelt szerződő fél kérelmére az egyszerű gondatlanságért való felelősség kizárására vonatkozó szerződéses rendelkezést is semmissé nyilváníthatja.

(3) Ha a meghatározott összeg nem áll nyilvánvaló aránytalanságban a kárral, és ha a meghatározott esetre vonatkozóan törvény másként nem rendelkezik, a szerződésnek a térítés legmagasabb összegét meghatározó rendelkezése érvényes.

(4) Ha a kötelezettség teljesítésének lehetetlenné válását a kötelezett szándékosan vagy súlyos gondatlanságból idézte elő, a jogosult a térítés összegének a korlátozása esetén is teljes térítésre jogosult.

A térítés mértéke

266. szakasz

(1) A jogosult az olyan közönséges kár és elmaradt haszon megtérítésére jogosult, amelyet a kötelezettnek a szerződéskötés időpontjában a szerződésszegés lehetséges következményeként előre kellett volna látnia az általa ismert vagy olyan tényekre való tekintettel, amelyekről tudnia kellett volna.

(2) Megtévesztés vagy a teljesítés szándékosan vagy súlyos gondatlanságból való elmulasztása esetén a jogosult a kötelezettől a szerződésszegés miatt bekövetkezett teljes kár megtérítését követelheti, függetlenül attól, hogy a kötelezett a kárt okozó külön körülményekről nem tudott.

(3) Ha a kötelezettség megsértéséből a jogosultnak a káron kívül valamilyen haszna is származott, a térítés mértékének a meghatározása során ezt ésszerű mértékben szem előtt kell tartani.

(4) A szerződésszegésre hivatkozó fél az ezáltal előidézett kár csökkentése érdekében köteles minden ésszerű intézkedést megtenni, egyébként a másik fél a térítés csökkentését követelheti.

(5) E szakasz rendelkezései a szerződésen kívüli kötelezettségek teljesítésének az elmulasztására is értelemszerűen alkalmazandók, ha valamelyikre vonatkozóan e törvény másként nem rendelkezik.

A jogosult vétkessége

267. szakasz

Ha a bekövetkezett kárért vagy a kár nagyságáért vagy a kötelezett helyzetének megnehezítéséért a jogosult vagy a felelőssége alá tartozó személy felelős, a térítést arányosan csökkenteni kell.

Tájékoztatás elmulasztása miatti felelősség

268. szakasz

Az egymás közötti viszonyukat befolyásoló tényekről a másik felet tájékoztatni köteles szerződő fél felelősséggel tartozik a másik fél által a nem idejében történő tájékoztatás miatt elszenvedett kárért.

A károkozásra vonatkozó rendelkezések alkalmazása

269. szakasz

Ha e cikk rendelkezései másként elő nem irányozzák, a kár megtérítésére e törvénynek a szerződésen kívüli kár megtérítésére vonatkozó rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

II. KÖTBÉR

Általános szabályok

270. szakasz

(1) A jogosult és a kötelezett a szerződésben kiköthetik, hogy a kötelezett a jogosultnak meghatározott pénzüsszeget fizet vagy valamilyen más anyagi hasznot szerez neki, ha kötelezettségét nem vagy késedelmesen teljesíti (kötbér).

(2) Ha a szerződésből más nem következik, úgy tekintendő, hogy a kötbért a kötelezett késedelmes teljesítésének az esetére kötötték ki.

(3) Kötbér pénzkötelezettségekre nem köthető ki.

A meghatározás módja

271. szakasz

(1) A szerződő felek a kötbér mértékét szándékuk szerint, egy teljes összegben, százalékban vagy a késedelem minden napja után, vagy valamilyen más módon határozhatják meg.

(2) A kötbért az azt a kötelezettséget létrehozó szerződésre előírt formában kell kikötni, amelynek a teljesítésére vonatkozik.

Járulékoság

272. szakasz

(1) A kötbérre vonatkozó megállapodás osztozik a kötbérrel biztosított kötelezettség jogi sorsában.

(2) Ha a nem teljesítés vagy a késedelem a kötelezett felelőssége alá nem tartozó okból következik be, a megállapodás joghatályát veszti.

A jogosult jogai

273. szakasz

(1) Ha a kötbért a kötelezettség nem teljesítése esetére kötötték ki, a jogosult vagy a kötelezettség teljesítését vagy a kötbért követelheti.

(2) Ha a kötbér kifizetését követelte, a kötelezettség teljesítésének a követelésére vonatkozó jogát elveszti.

(3) Ha a kötbért nem teljesítés esetére kötötték ki, a kötelezettnek nem áll jogában a kötbér kifizetése és a szerződéstől való elállás, kivéve, ha a kötbérikikötéskor a szerződő felek szándéka ez volt.

(4) Ha a kötbért a kötelezettség késedelmes teljesítésének az esetére kötötték ki, a jogosult a kötelezettség teljesítését és a kötbért is követelheti.

(5) Ha a kötelezettség teljesítését elfogadta, de a kötelezettet a kötbérre való jogának a fenntartásáról haladéktalanul nem tájékoztatta, a jogosult késedelem miatt nem követelheti a kötbért.

A kötbér összegének csökkentése

274. szakasz

A bíróság a kötelezett kérelmére csökkenti a kötbér összegét, ha úgy értékeli, hogy az a kötelezettség tárgyának értékéhez és jelentőségéhez képest aránytalanul magas.

Kötbér és kártérítés

275. szakasz

(1) A jogosult követelheti a kötbért akkor is, ha összege az elszenvedett kár összegét meghaladja, de akkor is, ha semmilyen kárt sem szenvedett.

(2) Ha az általa elszenvedett kár a kötbér összegénél nagyobb, a jogosult különbözetet követelhet a teljes kár megtérítéséig.

Törvénnyel meghatározott térítés és kötbér

276. szakasz

Ha a kötelezettség nem vagy késedelmes teljesítésére a térítés összegét szankcióként, kötbérként, térítésként vagy valamilyen más néven törvény határozza meg, a szerződő felek pedig emellett kötbért is kikötöttek, a jogosult nem követelheti mind a kötbért, mind a törvénnyel meghatározott térítést, kivéve, ha ezt maga a törvény engedélyezi.

III. KÉSEDELMI KAMAT

A kamattal való tartozás

277. szakasz

(1) A pénzkövetelés teljesítésével megkéső kötelezett az alapösszegeen kívül szövetségi törvényben meghatározott késedelmi kamattal is tartozik.

(2) Ha azonban a szerződésben foglalt kamatláb az e szakasz előző bekezdésében említett késedelmi kamatlábnál magasabb, az a kötelezett késedelme után is folyik.

Teljes térítésre való jog

278. szakasz

(1) A jogosultnak a késedelmi kamatra attól függetlenül joga van, hogy a kötelezett késedelme miatt károsodott-e.

(2) Ha azonban az általa a kötelezett késedelme miatt elszenvedett kár a késedelmi kamat címén őt megillető összegnél nagyobb, a jogosult különbözetet is követelhet a teljes kár megtérítéséig.

Kamatos kamat

279. szakasz

(1) Az esedékes, de ki nem fizetett szerződéses vagy késedelmi kamat, valamint más, esedékes időszaki pénzbeli szolgáltatás után nincs késedelmi kamat, kivéve ha ezt törvény meghatározza.

(2) A kifizetetlen kamat összege után csak a kifizetésére irányuló kérelem bírósághoz való benyújtásának a napjától kezdődően követelhető késedelmi kamat.

(3) Az esedékes időszakos pénzbeli szolgáltatások után a késedelmi kamat a kifizetésük iránti kérelem bírósághoz való benyújtásának időpontjától folyik.

2. cikk

A KÖTELEZETT JOGI CSELEKMÉNYEINEK MEGTÁMADÁSA

Általános szabályok

280. szakasz

(1) Ha a jogosult követelése esedékessé vált, a követelés keletkezésének időpontjától függetlenül megtámadhatja kötelezettjének az ő kárára fogatosított jogi cselekményét.

(2) Úgy tekintendő, hogy a kötelezett a jogi cselekményt a jogosult kárára fogatosította, ha ennek következtében nem rendelkezik a jogosult követelésének a teljesítéséhez elegendő eszközzel.

(3) Jogi cselekményen olyan mulasztás is értendő, amely miatt a kötelezett valamilyen vagyoni jogot elveszít, vagy amellyel számára valamilyen anyagi kötelezettség létesül.

A megtámadás feltételei

281. szakasz

(1) A visszterhes rendelkezés megtámadható, ha a rendelkezés időpontjában a kötelezett tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy a foganatosított rendelkezéssel jogosultjai számára kárt okoz, és ha annak a harmadik személynek, akivel vagy akinek a javára a jogi cselekményt foganatosították, ez ismert volt vagy ismertnek kellett volna lennie.

(2) Ha a harmadik személy a kötelezett házastársa, egyenesági rokona, legfeljebb negyedfokú oldalági rokona vagy a házastárs ugyanilyen fokú rokona, feltételezhető, hogy tudta: a kötelezett a foganatosított rendelkezéssel a jogosultakat megkárosítja.

(3) Ingyenes rendelkezés és azzal kiegyenlíthető jogi cselekmények esetén úgy tekintendő, hogy a kötelezett tudott arról, hogy a foganatosított rendelkezéssel megkárosítja a jogosultakat, ezért e cselekmények megtámadásához nem szükséges, hogy a harmadik személy számára ez ismert legyen vagy ismert lehetett volna.

(4) Az örökségről való lemondás ingyenes rendelkezésnek tekintendő.

A megtámadás kizárása

282. szakasz

A kötelezett anyagi lehetőségeivel arányos, szokásos alkalmi ajándékok, díjszerű ajándékok, valamint a hála jeléül adott ajándékok a jogosultak megkárosítása miatt nem támadhatók meg.

A megtámadás módja

283. szakasz

(1) A megtámadás keresettel vagy kifogással történik.

(2) A megtámadási keresetet azon harmadik személy, illetőleg egyetemes jogutódai ellen kell indítani, akivel, vagy akinek a javára a támadás tárgyát képező jogi cselekményt foganatosították.

(3) Ha a harmadik személy a megtámadott rendelkezéssel szerzett hasznot valamely visszterhes üggyellett elidegenítette, a haszon megszerzője ellen kereset csak akkor indítható, ha ő tudott arról, hogy elődei szerzése támadható volt, ha pedig az illető hasznot ingyenes üggyellett idegenítette el, a haszon megszerzője ellen akkor is kereset indítható, ha a fentiekről nem tudott.

(4) Az alperes a megtámadást elkerülheti, ha teljesíti a kötelezett kötelezettségét.

A megtámadás hatása

284. szakasz

Ha a bíróság a kereseti kérelemnek helyt ad, a jogi cselekmény csak a felperessel szemben és csak a követeléseinek a teljesítéséhez szükséges mértékben veszti hatályát.

Keresetindítási határidő

285. szakasz

(1) Megtámadási kereset a 281. szakasz (1) bekezdésében említett rendelkezés tekintetében egy éven belül, a többi esetben pedig három éven belül indítható.

(2) Az előző bekezdésben említett határidőt a megtámadott jogi cselekmény foganatosításától, illetőleg attól a naptól kell számítani, amikor az elmulasztott cselekményt foganatosítani kellett volna.

3. cikk

VISSZATARTÁSI JOG

A visszatartási jog gyakorlása

286. szakasz

(1) Az esedékes követeléssel rendelkező és a kötelezett valamely dolgát birtokló jogosult

a dolgot mindaddig megtarthatja, amíg követelését ki nem fizetik.

(2) Ha a kötelezett fizetéképtelenné vált, a jogosult a visszatartási jogot annak ellenére is gyakorolhatja, hogy a követelés még nem esedékes.

Kivételek

287. szakasz

(1) Ha a kötelezett a birtokából akarata ellenére kikerült dolog vagy a jogosultnak őrzésre vagy kölcsön adott dolog visszaszolgáltatását követeli, a jogosultnak nincs visszatartási joga.

(2) A jogosult a kötelezettől átvett megbízást, valamint a kötelezett iratait, igazolványait, levelezését és egyéb hasonló tárgyait, valamint más, el nem adható dolgait nem tarthatja vissza.

A dolog visszaszolgáltatási kötelezettsége a kötelezettség teljesítése előtt

288. szakasz

Ha a kötelezett a jogosult követelésére megfelelő biztosítékot nyújt, a jogosult a dolgot köteles a kötelezettnek visszaszolgáltatni.

A visszatartási jog hatása

289. szakasz

A kötelezett dolgát visszatartási jog alapján birtokló jogosult a dolog értékéből a zálogjogosulttal azonos módon megfizettetheti követelését, de a megfizetés megkezdése előtt idejében köteles tájékoztatni szándékáról a kötelezettet.

2. CÍM

A jogosult bizonyos külön esetekben való jogai

A fajta szerint meghatározott szolgáltatás kötelezettsége

290. szakasz

Ha a kötelezettség fajta szerint meghatározott dolgok adásából áll, a kötelezett pedig késedelembe kerül, a jogosult a kötelezett előzetes értesítése után saját választása szerint beszerezheti az azonos nemű dolgot, és a kötelezettől az ár és a kár megtérítését, vagy a tartozás tárgyát képező dolgok értékét és a kár megtérítését követelheti.

A tevésből álló kötelezettség

291. szakasz

Ha a kötelezettség tevésből áll, a kötelezett pedig az illető kötelezettséget nem teljesítette idejében, a jogosult a kötelezett előzetes értesítése után a kötelezett költségére saját maga megteheti azt, amire a kötelezett volt köteles, a kötelezettől pedig a késedelem miatti kár megtérítését, valamint az ilyen teljesítési mód miatti esetleges egyéb kár megtérítését követelheti.

A nem tevésből álló kötelezettség

292. szakasz

(1) Ha a kötelezettség nem tevésből áll, a jogosultat annak alapján, hogy a kötelezett a kötelezettségével ellentétben járt el, kártérítés illeti meg.

(2) Ha valamit kötelezettség ellenére építettek fel, a jogosult ennek a kötelezett költségére történő eltávolítását, továbbá az építéssel és eltávolítással kapcsolatban

elszenvedett kárnak a kötelezett általi megtérítését követelheti.

(3) Ha a társadalmi érdekek és a jogosult indokolt érdekének a figyelembevételével azt nyilvánvalóan hasznosabbnak találja, a bíróság határozhat úgy, hogy a felépített dolgot nem kell lebontani, hanem a jogosult kárát pénzben kell megtéríteni.

A megítélt dolog helyett térítés követelésére való jog

293. szakasz

(1) Ha a kötelezett a jogerős határozattal megszabott határidőben nem teljesíti kötelezettségét, a jogosult felszólíthatja a kötelezettség utólagos, ésszerű határidőn belüli teljesítésére, és kijelentheti, hogy az illető határidő lejártá után a teljesítést nem fogadja el, hanem nem teljesítés miatti kártérítést követel.

(2) Az utólagos határidő lejártá után a jogosult csak nem teljesítés miatti kártérítést követelhet.

Bírósági szankció

294. szakasz

(1) Ha a kötelezett valamely, jogerős határozattal meghatározott nem pénzbeli kötelezettségét nem teljesíti határidőben, a bíróság a jogosult követelésére utólagos megfelelő határidőt határozhat meg a kötelezett számára, és a kötelezettre való hatás céljából és függetlenül minden kártól, kimondhatja, hogy ha a kötelezett az adott határidőben nem teljesíti kötelezettségét, a határidő lejártától kezdve minden nap vagy valamely más időegységben kifejezett késés után bizonyos pénzösszeget köteles fizetni a jogosultnak.

(2) Ha a kötelezett utólag teljesíti kötelezettségét, a bíróság, szem előtt tartva az ilyen összeg fizetése elrendelésének a célját, az így meghatározott összeget csökkentheti.

IV. fejezet

A KÖTELEZETTSÉGEK MEGSZŰNÉSE

1. CÍM

Általános szabályok

295. szakasz

(1) A kötelezettség teljesítéssel, valamint törvénnyel meghatározott más esetekben szűnik meg.

(2) A főkötelezettség megszűnésével a kezesség, a zálog és más járulékos jogok is megszűnnek.

2. CÍM

Teljesítés

1. cikk

A TELJESÍTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

I. A TELJESÍTÉS ALANYAI ÉS A TELJESÍTÉS KÖLTSÉGEI

A kötelezett vagy harmadik személy részéről történő teljesítés

296. szakasz

(1) A kötelezettséget nemcsak a kötelezett, hanem valamely harmadik személy is

teljesítheti.

(2) A jogosult a teljesítést a kötelezettség teljesítése iránt jogi érdekekkel bíró bármely személytől köteles elfogadni, még akkor is, ha a kötelezett az illető teljesítést ellenzi.

(3) Ha a kötelezett ezzel egyetért, a jogosult köteles a teljesítést harmadik személytől elfogadni, kivéve ha a szerződés szerint vagy a kötelezettség jellege szerint a kötelezettnek személyesen kell teljesítenie.

(4) A jogosult harmadik személy teljesítését a kötelezett tudta nélkül és abban az esetben is elfogadhatja, ha a kötelezett értesíti arról, hogy kötelezettségének harmadik személy által történő teljesítésébe nem egyezik bele.

(5) Ha azonban a kötelezett felajánlotta, hogy kötelezettségét azonnal teljesíti, a jogosult a teljesítést harmadik személytől nem fogadhatja el.

Cselekvőképtelen személy teljesítése

297. szakasz

(1) Ha a kötelezettség fennállása kétségtelen és teljesítésre esedékes, a cselekvőképtelen kötelezett is jogérvényesen teljesítheti.

(2) Ha azonban az ilyen személy elévült, szerencsejátékból vagy fogadásból származó tartozást fizetett ki, a teljesítés megtámadható.

Teljesítési költségek

298. szakasz

A teljesítés költségeit a kötelezett viseli, ha ezeket nem a jogosult okozta.

II. SZUBROGÁCIÓS TELJESÍTÉS

A jog teljesítőre való átszállásával történő teljesítés (szubrogáció)

299. szakasz

(1) Más kötelezettségének teljesítése esetén a teljesítő a teljesítés előtt vagy a teljesítés során szerződésbe foglalhatja a jogosulttal, hogy a teljesített követelés az összes joggal vagy csak bizonyos járulékos jogokkal együtt rá száll át.

(2) A jogosult jogai a kötelezett és a teljesítő között a teljesítés előtt megkötött szerződés alapján is átszállhatnak a teljesítőre.

(3) Ezekben az esetekben a teljesítőnek a jogosult jogaiban való szubrogációja a teljesítés időpontjában történik.

Törvényi szubrogáció

300. szakasz

Ha a kötelezettséget a teljesítésben valamilyen jogi érdekekkel bíró személy teljesíti, a jogosult követelése az összes járulékos joggal együtt a teljesítés időpontjában a törvény alapján átszáll erre a személyre.

Szubrogáció részleges teljesítés esetén

301. szakasz

(1) A jogosult követelésének részleges teljesítése esetén az illető követelés teljesítését biztosító járulékos jogok csak akkor szállnak át a teljesítőre, ha a jogosult fennmaradt követelésének a teljesítéséhez szükségtenek.

(2) A jogosult és a teljesítő azonban kiköthetik, hogy a biztosítékokat követeléseikkel arányban használják, de azt is, hogy a teljesítőt elsőbbségi megfizetési jog illeti meg.

Bizonyítékok és biztosítási eszközök

302. szakasz

(1) A jogosult köteles a teljesítőnek a követelés bizonyítására vagy biztosítására szolgáló eszközöket átadni.

(2) Kivételesen a jogosult a kötelezettől vagy valaki mástól zálogba átvett dolgot a teljesítőnek csak akkor adhatja át, ha a zálogadó ebbe beleegyezik, egyébként a teljesítő számlájára való birtoklás és őrzés címén a jogosultnál marad.

A kötelezettel szembeni követelés terjedelme

303. szakasz

Az a teljesítő, akire a követelés átszállt, a jogosultnak kifizetettnél többet nem követelhet a kötelezettől.

A követelés fennállásáért és megfizetethetőségéért való jogosulti felelősség kizárása

304. szakasz

(1) A teljesítést harmadik személytől elfogadó jogosult a követelésnek a teljesítés időpontjában való fennállásáért és megfizetethetőségéért nem tartozik felelősséggel.

(2) Ez a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó szabályok alkalmazását nem zárja ki.

III. A TELJESÍTÉS CÍMZETTJE

Meghatalmazott személy

305. szakasz

(1) A teljesítést vagy a jogosult vagy a törvénnyel, bírósági határozattal, a jogosult és a kötelezett közötti szerződéssel vagy a jogosult által kijelölt személy számára kell végrehajtani.

(2) Ha a jogosult a teljesítést utólag jóváhagyta vagy igénybe vette, harmadik személy számára végzett teljesítés is érvényes.

Cselekvőképtelen jogosult számára való teljesítés

306. szakasz

(1) A cselekvőképtelen jogosult számára való teljesítés a kötelezettet csak akkor mentesíti, ha a jogosult szempontjából hasznos volt, vagy a teljesítés tárgya még a cselekvőképtelen jogosultnál van.

(2) A cselekvőképtelen jogosult a cselekvőképtelensége idején elfogadott teljesítést cselekvőképessé válása után jóváhagyhatja.

IV. A TELJESÍTÉS TÁRGYA

A kötelezettség tartalma

307. szakasz

(1) A teljesítés a kötelezettség tartalmát képező cselekmény végrehajtásából áll, és sem a kötelezett mással nem teljesíthet, sem pedig a jogosult mást nem követelhet.

(2) Ha a kötelezett által a tartozás tárgyát képező dologként átadott és a jogosult által ilyenként elfogadott dolog tulajdonképpen nem a tartozás tárgya, érvényes teljesítés nem áll fenn, és a jogosult a számára átadott dolog visszaszolgáltatására és a tartozás tárgyát képező dolog követelésére jogosult.

A teljesítés helyettesítése

308. szakasz

- (1) Ha a jogosult a kötelezettel egyetértésben a neki járó dolog helyett valami mást elfogad, a kötelezettség megszűnik.
- (2) Ebben az esetben a kötelezett a tartozás tárgyát képező dolog helyett adott dolog anyagi és jogi fogyatékoságaiért az eladó felelősségével felel.
- (3) A jogosult azonban a kötelezettnek a dolog anyagi vagy jogi fogyatékoságaiért való felelősségén alapuló követelés helyett a kötelezettől az elsődleges követelés teljesítését és kártérítést követelhet, de a kezestől már nem.

Eladás végetti átadás

309. szakasz

Ha a kötelezett a jogosultnak avégett adott át valamilyen dolgot vagy valamely más jogot, hogy azt értékesítse, és az elért összegből követelését megfizettesse, a fennmaradó összeget pedig átadja neki, a kötelezettség csak akkor szűnik meg, ha a jogosult az elért összegből megkapja követelését.

Részleges teljesítés

310. szakasz

- (1) A jogosult a részleges teljesítést nem köteles elfogadni, kivéve, ha a kötelezettség jellegéből más nem következik.
- (2) A jogosult a pénzkövetelés részleges teljesítését azonban köteles elfogadni, kivéve, ha a visszautasítás külön érdeke.

A fajta szerint meghatározott dolgok szolgáltatásának a kötelezettsége

311. szakasz

- (1) Ha a dolgok csak fajta szerint vannak meghatározva, a kötelezett átlagos minőségű dolgot köteles adni.
- (2) Ha azonban a dolog rendeltetése számára ismert volt, megfelelő minőségű dolgot köteles adni.

V. A TELJESÍTÉS BESZÁMÍTÁSA

Beszámítási sorrend

312. szakasz

- (1) Ha ugyanazon személyek között több, azonos nemű kötelezettség áll fenn, és a kötelezett által teljesített kötelezettség nem elegendő az összes teljesítéshez, akkor – ha a jogosultnak és a kötelezettnek erre vonatkozó megállapodása nincs – a beszámítás a kötelezett által legkésőbb a teljesítés alkalmával meghatározott sorrendben történik.
- (2) Ha a kötelezettnek beszámítási nyilatkozata nincs, a kötelezettségeket teljesítési esedékességük sorrendjében kell kielégíteni.
- (3) Ha több kötelezettség egyidejűleg válik esedékessé, először a teljesítésük szempontjából legkevésbé biztosítottakat kell kielégíteni, ha pedig mind egyenlő mértékben van biztosítva, először a kötelezett számára legnagyobb terhet jelentőket.
- (4) Ha a kötelezettségek a fent említett összes tekintetben azonosak, keletkezésük sorrendjében kell őket kielégíteni, ha pedig egyidejűleg jöttek létre, a teljesítés címén adott az összes kötelezettségre összegükkel arányban kell felosztani.

Kamat- és költségbeszámítás

313. szakasz

Ha a kötelezett az alapösszegezen kívül kamattal és költségekkel is tartozik, a beszámítás oly módon történik, hogy először a költségeket, utána a kamatokat és végül az

alapösszeget kell lefizetni.

VI. A TELJESÍTÉS IDEJE

Meghatározatlan határidő

314. szakasz

Ha a határidő nincs meghatározva, az ügylet célja, a kötelezettség jellege és a többi körülmény pedig biztos teljesítési határidőt nem követel, a jogosult a kötelezettség azonnali teljesítését, a kötelezett pedig a jogosulttól a részéről való teljesítés azonnali elfogadását követelheti.

Határidő előtti teljesítés

315. szakasz

(1) Ha a határidőt kizárólag a kötelezett érdekében kötötték ki, kötelezettségét a megszabott határidő előtt is teljesítheti, de a jogosultat köteles szándékáról értesíteni, és ügyelni arra, hogy ez ne alkalmatlan időben történjen.

(2) Más esetben, ha a kötelezett határidő előtti teljesítést ajánl fel, a jogosult a teljesítést visszautasíthatja, de el is fogadhatja, és a kártérítésre való jogot fenntarthatja, ha a kötelezettet erről haladéktalanul értesíti.

A jogosultnak a teljesítés határidő előtti követelésére való joga

316. szakasz

Ha a kötelezett a jogosult számára nem nyújtotta az ígért biztosítékot, vagy ha a jogosult vétkessége nélkül csökkent biztosítékot követelésére nem egészítette ki, valamint ha a határidőt kizárólag a jogosult érdekében kötötték ki, a jogosult követelheti a határidő előtti teljesítést.

Az egyik félre bízott határidő-meghatározás esete

317. szakasz

Ha a teljesítési idő meghatározása a jogosult vagy a kötelezett akaratától függ, s ha a megbízott a határidőt a figyelmeztetés után sem tűzi ki, a másik fél bíróságtól követelheti a megfelelő teljesítési határidő kitűzését.

Pénzkötelezettség

318. szakasz

(1) Ha a fizetés bank vagy a jogosult számláját vezető más szervezet közvetítésével történik, a szerződő felek pedig másként nem határozták meg, a tartozás kielégítettnek tekintendő, ha a jogosult javára szóló pénzütalvány, vagy a kötelezett bankjának, illetőleg szervezetének a megbízásában feltüntetett összegnek a jogosult számlájára való jóváhagyása végetti megbízása (átutalása) a bankhoz, illetőleg a számlát vezető szervezethez érkezik.

(2) Ha a szerződéssel postai fizetést irányoztak elő, feltételezhető, hogy a felek egyetértettek abban, hogy a tartozás tárgyát képező összeg postán való befizetésével a kötelezett a jogosulttal szembeni kötelezettségét teljesítette, ha pedig az ilyen fizetési módot nem kötötték ki, a tartozás a pénzütalványnak a jogosult általi átvételekor van kiegyenlítve.

(3) Ha külön jogszabály vagy a szerződés meghatározott számlára csekkutalvánnyal történő fizetést irányoz elő, feltételezhető, hogy a felek egyetértettek abban, hogy a

kifizetés teljesítettnek tekintendő, ha a kötelezett a tartozás tárgyát képező összeget csekkutalvánnyal a meghatározott számlára befizette.

VII. A TELJESÍTÉS HELYE

Általános szabályok

319. szakasz

(1) A kötelezett a kötelezettséget, a jogosult pedig a teljesítést a jogüggyellett vagy törvénnyel meghatározott helyen köteles teljesíteni, illetőleg elfogadni.

(2) Ha a teljesítési hely nincs meghatározva, és az ügylet célja, a kötelezettség jellege vagy egyéb körülmények szerint sem határozható meg, a kötelezettség teljesítése a kötelezettnek a kötelezettség létrejötte időpontjában fennálló székhelyén, illetőleg lakóhelyén, lakóhely hiánya esetén pedig tartózkodási helyén történik.

(3) Ha azonban a kötelezett különböző helységekből több egységgel rendelkező jogi személy, teljesítési helynek a kötelezettség teljesítéséhez szükséges cselekményeket végrehajtó egység székhelyét kell tekinteni, ha a jogosult számára a szerződéskötés alkalmával ez a körülmény ismert volt, vagy ismertnek kellett volna lennie.

Pénzkötelezettségek teljesítési helye

320. szakasz

(1) A pénzkötelezettségeket a jogosult székhelyén, illetőleg lakóhelyén, lakóhely hiánya esetén pedig tartózkodási helyén kell teljesíteni.

(2) Ha a fizetés átutalással történik, a pénzkötelezettségeket a jogosult pénzeszközeit vezető szervezet székhelyén kell teljesíteni.

(3) Ha a jogosult a kötelezettség létrejötte idején fennálló székhelyét, illetőleg lakóhelyét megváltoztatta, és a teljesítési költségek emiatt megnövekedtek, e növekedés a jogosultat terheli.

VIII. ELISMERVÉNY

Az elismervényhez kapcsolódó vélelmek

321. szakasz

(1) Aki a kötelezettséget teljes egészében vagy részben teljesíti, erről a jogosulttól az ő költségén kiadott elismervényt követelheti.

(2) A pénzkötelezettségét bankon vagy postán keresztül kifizető kötelezett a jogosulttól elismervény kiadását csak akkor követelheti, ha erre indokolt oka van.

(3) Ha az alapösszeg teljes kifizetésére vonatkozó elismervényt bocsátottak ki, feltételezhető, hogy – ha fennálltak – a kamatokat, továbbá a bírósági és más költségeket is kifizették.

(4) Ugyanígy, ha az időszakos szolgáltatások, például a bérleti díjak és más időszakosan elszámolandó, például a villamosenergia-, víz- vagy telefonhasználatból származó követelések kötelezettje a később esedékes követelés kifizetését igazoló elismervénnyel rendelkezik, feltételezhető, hogy a korábban esedékeseket is kifizette.

Az elismervény kiadásának megtagadása

322. szakasz

Ha a jogosult az elismervény kiadását megtagadja, a kötelezett bírósági letétbe helyezheti kötelezettsége tárgyát.

IX. A KÖTELEZVÉNY VISSZASZOLGÁLTATÁSA

323. szakasz

(1) Ha kötelezettségét teljes egészében teljesíti, a kötelezett a jogosulttól az elismervényen kívül a kötelezvény visszaszolgáltatását is követelheti.

(2) Ha a jogosult a kötelezvényt nem tudja visszaszolgáltatni, a kötelezett a kötelezettség megszűnésére vonatkozó, nyilvánosan hitelesített okmány kiadását követelheti a jogosulttól.

(3) Ha a kötelezett visszakapta a kötelezvényt, feltételezhető, hogy a kötelezettséget teljes egészében teljesítette.

(4) Ha kötelezettségét csak részben teljesítette, a kötelezett követelheti az illető teljesítésnek a kötelezvényen való feljegyzését.

2. cikk

KÉSEDELEM

I. A KÖTELEZETT KÉSEDELME

A kötelezett késedelme

324. szakasz

(1) Ha kötelezettségét a teljesítésre meghatározott határidőn belül nem teljesíti, a kötelezett késedelembe esik.

(2) Ha a teljesítési határidőt nem határozták meg, s ha a jogosult szóban vagy írásban, bíróságon kívüli figyelmeztetéssel vagy valamely, a kötelezettség teljesítésének az elérését célzó eljárás megindításával kötelezettsége teljesítésére hívja fel, a kötelezett késedelembe esik.

II. A JOGOSULT KÉSEDELME

A jogosult késedelme

325. szakasz

(1) Ha a teljesítés elfogadását alapos ok nélkül megtagadja vagy magatartásával megakadályozza, a jogosult késedelembe esik.

(2) A jogosult akkor is késedelembe esik, ha kész a kötelezett egyidejű kötelezettségteljesítésének az elfogadására, de saját esedékes kötelezettségének a teljesítését nem ajánlja fel.

(3) Ha bizonyítja, hogy a teljesítés felajánlásának idején vagy a teljesítésre meghatározott időben a kötelezettnek nem állt módjában a kötelezettségteljesítés, a jogosult nem esik késedelembe.

A jogosult késedelmének hatása

326. szakasz

(1) A jogosult késedelembe esésével a kötelezett késedelme megszűnik, és a dolog véletlen tönkremenésének vagy megsérülésének a kockázata a jogosultra száll át.

(2) A jogosult késedelembe esésének napjától a kamat megszűnik folyni.

(3) A késedelembe esett jogosult a felelőssége tárgyát képező késedelem miatt bekövetkezett kárt, valamint a dolog további őrzésének a költségeit köteles megtéríteni a kötelezettnek.

3. cikk

A TARTOZÁS TÁRGYÁT KÉPEZŐ DOLOG LETÉTBÉ HELYEZÉSE ÉS ELADÁSA

Bírósági letét

327. szakasz

(1) Ha a jogosult késedelembe került, vagy ismeretlen, vagy kiléte vagy tartózkodási helye bizonytalan, vagy ha a jogosult cselekvőképtelen és nincs képviselője, a kötelezett

a tartozás tárgyát képező dolgot a jogosult számára bírósági letétbe helyezheti.

(2) A kötelezettség teljesítése iránt jogi érdekekkel bíró harmadik személyeket is ez a jog illeti meg.

(3) A kötelezett a letétbe helyezésről köteles értesíteni a jogosultat, ha kiléte és tartózkodási helye számára ismert.

A letétbíróság

328. szakasz

(1) A letétet a teljesítési hely szerint illetékes bíróságnál kell letétbe helyezni, kivéve, ha a gazdaságosság oka vagy az ügylet jellege a dolog fekvési helyén való letétet indokolja.

(2) Minden másik illetékes bíróság is köteles a dolgot letétbe átvinni, a kötelezett pedig a jogosultnak térítéssel tartozik, ha ez a másik bíróságnál való letét miatt kárt szenvedett.

Más személynek őrzés végett való átadás

329. szakasz

(1) Ha a kötelezettség tárgya valamely bírósági letétben nem őrizhető dolog, a kötelezett a bíróságtól olyan személy meghatározását kérheti, akinek a dolgot a jogosult költségére és számlájára történő őrzés végett átadja.

(2) Gazdasági szerződésből eredő kötelezettség esetén az ilyen dolog közraktárnak való, a jogosult számlájára történő őrzés végetti átadása a bírósági letét hatásával azonos.

(3) A kötelezett az őrzésre való átadásról köteles értesíteni a jogosultat.

A letétbe helyezett dolog visszavétele

330. szakasz

(1) A kötelezett a letétbe helyezett dolgot visszaveheti.

(2) A kötelezett a dolog visszavételéről köteles értesíteni a jogosultat.

(3) Ha a kötelezett az illető jogról való lemondását a bíróságnál kijelenti, ha a jogosult kijelenti, hogy a letétbe helyezett dolgot átveszi, valamint ha jogerős döntés megállapítja, hogy a letét eleget tesz a szabályos teljesítés feltételeinek, a kötelezettnek megszűnik a letétbe helyezett dolog visszavételére való joga.

A letét hatása

331. szakasz

(1) Ha a kötelezett a tartozás tárgyát képező dolgot letétbe helyezi, a letétbe helyezés időpontjában mentesül a kötelezettség alól.

(2) Ha a kötelezett késedelembe volt, késedelme megszűnik.

(3) A dolog letétbe helyezésének időpontjától kezdődően a dolog véletlen tönkremenésének vagy megsérülésének a kockázata a jogosultra száll át.

(4) A letétbe helyezés napjától kezdődően a kamat megszűnik folyni.

(5) Ha a kötelezett a letétbe helyezett dolgot visszaveszi, úgy tekintendő, mintha nem is helyezte volna letétbe, társkötelezettjei és kezesei pedig kötelezettségben maradnak.

A letét költségei

332. szakasz

Ha a kötelezett által viselendő teljesítési költségeket meghaladja, az érvényes és vissza nem vett letét költségeit a jogosult viseli.

Eladás a dolog letétbe helyezése helyett

333. szakasz

(1) Ha a dolog őrzésre alkalmatlan, vagy ha őrzése vagy karbantartása értékéhez képest aránytalan költségekkel járna, a kötelezett a teljesítésre meghatározott helyen, vagy ha az a jogosult érdekében áll, valamely más helyen nyilvános árverésen eladhatja, és az elért összeget az eladási költségek levonása után az illető hely bíróságánál letétbe helyezheti.

(2) Ha a dolognak napi ára van, vagy ha a nyilvános árverés költségeihez mérten kis értékű, a kötelezett szabad kézből is eladhatja.

(3) Ha a dolog gyorsan tönkremehet vagy elromolhat, a kötelezett a legalkalmasabb módon haladéktalanul köteles eladni.

(4) Ha csak lehetséges, a kötelezett minden esetben köteles értesíteni a jogosultat a tervezett eladásról, az eladás után pedig az elért árról és bírósági letétbe helyezéséről.

A dolog átadása a jogosultnak

334. szakasz

A bíróság a letétbe helyezett dolgot a jogosultnak a kötelezett szabta feltételekkel adja át.

Eladás az őrzési költségek fedezése végett

335. szakasz

(1) Ha az őrzési költségeket ésszerű határidőn belül nem fizetik ki, a bíróság a megőrző követelésére elrendeli a dolog eladását, és meghatározza az eladás módját.

(2) Az eladással elért összegből le kell vonni az eladási és az őrzési költségeket, a fennmaradó részt pedig a jogosult számára bírósági letétbe kell helyezni.

3. CÍM

A kötelezettség megszűnésének egyéb módjai

1. cikk

BESZÁMÍTÁS (KOMPENZÁCIÓ)

Általános feltételek

336. szakasz

A kötelezett a jogosulttal szembeni követelését beszámíthatja abba, amit az utóbbi tőle követel, ha mindkét követelés pénzre vagy más, azonos fajtájú és azonos minőségű helyettesíthető dologra szól, és ha mindkettő esedékes.

Beszámítási nyilatkozat

337. szakasz

(1) A beszámítás magával a beszámítási feltételek létrejöttével nem következik be, szükség van arra, hogy az egyik fél a beszámításról nyilatkozzon a másik félnek.

(2) A beszámítási nyilatkozat után úgy tekintendő, hogy a beszámítás a beszámítási feltételek létrejöttének időpontjában következett be.

A kölcsönösség hiánya

338. szakasz

(1) A kötelezett azt, amivel a jogosultnak tartozik, abba, amivel a jogosult a kötelezett kezésének tartozik, nem számíthatja be.

(2) A kezes azonban a kötelezettnek a jogosulttal szembeni kötelezettségét beszámíthatja a kötelezettnek a jogosulttal szembeni követelésébe.

(3) Aki saját dolgát más kötelezettségéért zálogba adta, a jogosulttól az elzálogosított dolog visszaszolgáltatását követelheti, ha létrejönnek az illető kötelezettség beszámítással való megszűnésének a feltételei, valamint akkor is, ha a jogosult a beszámítást saját hibájából elmulasztja.

Elévült követelés

339. szakasz

(1) A tartozás elévült követelésbe csak akkor számítható be, ha az a beszámítási feltételek keletkezésének időpontjában még nem volt elévült.

(2) Ha a beszámítási feltételek a követelések egyikének elévülése után jöttek létre, a beszámítás nem következik be, ha az elévült követelés kötelezettje elévülési kifogással élt.

Engedményezett követeléssel való beszámítás

340. szakasz

(1) Az engedményezett követelés kötelezettje az engedménnyessel szemben azokat a követeléseit számíthatja be, amelyeket az engedményezésről való értesítéséig az engedményezővel szemben is beszámíthatott volna.

(2) Az engedménnyessel szemben az engedményezésről való értesítése előtt az engedményezővel szemben létrejött olyan követeléseit is beszámíthatja, amelyek az engedményezésről való értesítés időpontjában teljesítésre nem voltak esedékesek, de csak akkor, ha az esedékességi határidő az engedményezett követelés teljesítési határideje elé esik, vagy azzal egy időben van.

(3) Az engedményezésbe való beleegyezéséről az engedményesnek fenntartás nélküli nyilatkozatot tevő kötelezett vele szemben az engedményezővel szembeni semmilyen követelését sem számíthatja be.

(4) Ha az engedményezett követelés nyilvános könyvekbe be van jegyezve, a kötelezett az engedménnyessel szemben csak akkor eszközölhet beszámítást, ha követelése az engedményezett követelés mellett be van jegyezve, vagy ha az engedményest az illető követelés fennállásáról az engedményezés alkalmával tájékoztatták.

A beszámítás kizárásának esetei

341. szakasz

Beszámítással nem szűnhet meg:

- 1) a lefoglalhatatlan követelés;
- 2) a kötelezettnek őrzésre vagy kölcsönbe adott, vagy a kötelezett által jogtalanul elvett vagy jogtalanul visszatartott dolgokra vagy értékükre irányuló követelés;
- 3) a szándékos károkozásból származó követelés;
- 4) az egészség megromlásából vagy halálkozásból származó kártérítés iránti követelés;
- 5) a törvényes tartási kötelezettségből eredő követelés.

A másik fél követelésén fennálló tilalom

342. szakasz

Ha a kötelezett követelése csak a jogosult vele szembeni követelésének valamely harmadik személy általi letiltása után lett esedékes, a kötelezett beszámítást nem végezhet.

Kompenzáció útján való beszámítás

343. szakasz

Ha két személy között több beszámítással megszüntethető kötelezettség áll fenn, a beszámítás a teljesítés beszámítására érvényes szabályok szerint történik.

2. cikk

TARTOZÁSELENGEDÉS

Megállapodás

344. szakasz

- (1) Ha a jogosult kijelenti a kötelezettnek, hogy a kötelezettség teljesítését nem fogja kérni, a kötelezett pedig ezzel egyetért, a kötelezettség megszűnik.
- (2) Ahhoz, hogy a megállapodás érvényes legyen, nem szükséges azzal az üggyel azonos formában megkötni, amelyből a kötelezettség létrejött.

A biztosítási eszközökről való lemondás

345. szakasz

A zálog visszaszolgáltatása és a kötelezettség teljesítését biztosító egyéb eszközökről való lemondás nem jelenti a jogosultnak a kötelezettségteljesítés követelési jogáról való lemondását.

A tartozás elengedése a kezesnek

346. szakasz

- (1) A kezessel szembeni tartozás elengedés a főkötelezettet nem mentesíti, de a főkötelezettel szembeni tartozás elengedés a kezest is mentesíti.
- (2) Ha több kezes esetén a jogosult egyiküket mentesíti, a többiek kötelezettségben maradnak, de kötelezettségük a mentesített kezesre eső résszel csökken.

Általános tartozás elengedés

347. szakasz

Az általános tartozás elengedés a jogosultnak a kötelezettel szembeni összes követelését megszünteti, kivéve azokat, amelyeknek a fennállásáról a jogosult az elengedés időpontjában nem tudott.

3. cikk

MEGÚJÍTÁS (NOVÁCIÓ)

Feltételei

348. szakasz

- (1) Ha a jogosult és a kötelezett egyetért a fennálló kötelezettség újjal való felcserélésében, és ha az új kötelezettség tárgyában vagy jogcímében különbözik, a kötelezettség megszűnik.
- (2) A jogosultnak és a kötelezettnek a teljesítési határidőre, helyre vagy módra vonatkozó rendelkezést megváltoztató vagy ilyen rendelkezést hozzácsatoló megállapodása, továbbá a kamatra, a kötbérre, a teljesítés biztosítására vagy valamely más mellékrendelkezésre vonatkozó utólagos megállapodása, valamint a tartozásra vonatkozó új okmány kiadását célzó megállapodása nem tekintendő megújításnak.
- (3) Valamely korábbi kötelezettség miatti váltó- vagy csekk-kibocsátás nem tekintendő megújításnak, kivéve, ha ezt kikötötték.

Megújítási szándék

349. szakasz

A megújítás nem vélelmezhető, ezért ha a felek új kötelezettség létrehozása alkalmával a

fennálló kötelezettség megszüntetésére irányuló szándékukat nem fejezték ki, a korábbi kötelezettség nem szűnik meg, hanem az új mellett továbbra is fennáll.

A megújítás hatásai

350. szakasz

- (1) A megújítási szerződéssel a korábbi kötelezettség megszűnik, és új jön létre.
- (2) A korábbi kötelezettséggel a zálogjog és a kezesség is megszűnik, kivéve, ha a kezessel és a zálogjogosulttal másként kötötték ki.
- (3) A korábbi kötelezettséggel kapcsolatos többi mellékjogra is ugyanez érvényes.

A korábbi kötelezettség fogyatékosága

351. szakasz

- (1) Ha a korábbi kötelezettség semmis volt vagy már megszűnt, a megújítás hatálytalan.
- (2) Ha a korábbi kötelezettség csak megtámadható volt, a megújítás érvényes, ha a kötelezett a korábbi kötelezettség fogyatékoságáról tudott.

A semmissé nyilvánítás hatása

352. szakasz

Ha a megújítási szerződést semmissé nyilvánítják, úgy tekintendő, hogy megújításra sor sem került, és a korábbi kötelezettség meg sem szűnt létezni.

4. cikk

EGYESÜLÉS

353. szakasz

- (1) Ha a kötelezettség tárgyát illetően ugyanaz a személy jogosulttá és kötelezetté is válik, a kötelezettség egyesülés miatt megszűnik.
- (2) Ha a kezes jogosulttá válik, a főkötelezett kötelezettsége nem szűnik meg.
- (3) A nyilvános könyvbe bejegyzett kötelezettség egyesülés útján csak a törlés bejegyzése után szűnik meg.

5. cikk

A TELJESÍTÉS LEHETETLENNÉ VÁLÁSA

A kötelezettség megszűnése a teljesítés lehetetlenné válása miatt

354. szakasz

- (1) Ha a kötelezettség teljesítése a kötelezettnek fel nem róható körülmények miatt lehetetlenné válik, a kötelezettség megszűnik.
- (2) A kötelezettnek a felelősségét kizáró körülményeket bizonyítania kell.

A kötelezettség tárgyaként fajta szerint meghatározott dolgok

355. szakasz

- (1) Ha a kötelezettség tárgyát fajta szerint meghatározott dolgok képezik, a kötelezettség akkor sem szűnik meg, ha a kötelezett rendelkezésére álló összes ilyen dolog a kötelezettnek fel nem róható körülmények miatt tönkremegy.
- (2) Ha azonban a kötelezettség tárgyát olyan fajta szerint meghatározott dolgok képezik, amelyeket az illető dolgok meghatározott tömegéből kell elválasztani, a kötelezettség az egész illető tömeg tönkremenése esetén megszűnik.

A teljesítés lehetlenné válásáért felelős személy harmadik személlyel szembeni jogának engedményezése

356. szakasz

A meghatározott dolog kötelezettje, aki a teljesítés lehetlenné válása miatt mentesült kötelezettsége alól, a beállt lehetlenné válás miatt harmadik személlyel szemben esetleg őt megillető jogokat köteles a jogosultnak engedményezni.

6. cikk

IDŐLEJÁRAT, FELMONDÁS

Határidő tartós tartozási viszony esetén

357. szakasz

A határozott időre szóló tartós tartozási viszony a határidő lejártával megszűnik, kivéve ha a szerződés kikötötte vagy törvény kimondta, hogy a tartozási viszony a határidő lejárta után s ha idejében fel nem mondják, határozatlan időre meghosszabbítódik.

A tartós tartozási viszony felmondása

358. szakasz

(1) Ha a tartozási viszony időtartama nincs meghatározva, bármelyik fél megszakíthatja felmondással.

(2) A felmondást kézbesíteni kell a másik félnek.

(3) A felmondás alkalmatlan idő kivételével bármikor kijelenthető.

(4) A felmondásos tartozási viszony a szerződéssel meghatározott felmondási idő lejártával szűnik meg, ha pedig ezt az időt szerződéssel nem határozták meg, a viszony a törvénnyel vagy szokásokkal meghatározott, illetőleg ésszerű határidő lejártával szűnik meg.

(5) Ha törvény meghatározott esetre vonatkozóan másként nem rendelkezik, a felek kiköthetik, hogy tartozási viszonyuk magával a felmondás megküldésével megszűnik.

(6) A jogosult követelheti a kötelezettől azt, ami a kötelezettségnek a határidő eltelte vagy felmondás útján való megszűnése előtt esedékessé vált.

7. cikk

HALÁLESET

359. szakasz

A kötelezett vagy a jogosult halálával a kötelezettségek csak akkor szűnnek meg, ha a szerződő felek valamelyikének személyes tulajdonságára vagy a kötelezett személyi képességeire tekintettel jöttek létre.

4. CÍM

Elévülés

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Általános szabály

360. szakasz

- (1) Elévüléssel a kötelezettségteljesítés követelésének a joga megszűnik.
- (2) Az elévülés a kötelezettség teljesítésének a jogosult részéről való követelésére törvénnyel meghatározott idő elteltével lép fel.
- (3) Ha a kötelezett az elévülésre nem hivatkozik, a bíróság erre nem lehet tekintettel.

Az elévülés kezdete

361. szakasz

- (1) Ha törvény egyes esetekre vonatkozóan másként nem rendelkezik, az elévülés az azt a napot követő napon kezdődik, amelyen a jogosult a kötelezettség teljesítését követelhetette.
- (2) Ha a kötelezettség valaminek a nem tevéséből, elmulasztásából vagy túréséből áll, az elévülés az azt a napot követő napon kezdődik, amelyen a kötelezett a kötelezettséggel ellentétben járt el.

Az elévülés bekövetkezése

362. szakasz

Az elévülés a törvénnyel meghatározott idő utolsó napjának a lejártával következik be.

A jogelőd idejének beszámítása

363. szakasz

Az elévülési időbe a kötelezett jogelődjei javára eltelt idő is beleszámít.

Az elévülési határidő megváltoztatásának tilalma

364. szakasz

- (1) A törvénnyel meghatározottnál hosszabb vagy rövidebb elévülési idő jogüggyellett nem határozható meg.
- (2) Az elévülés meghatározott ideig való nyugvása jogüggyellett nem határozható meg.

Az elévülésről való lemondás

365. szakasz

A kötelezett az elévülésre meghatározott idő lejárta előtt az elévülésről nem mondhat le.

Az elévült kötelezettség írásbeli elismerése és biztosítása

366. szakasz

- (1) Az elévült kötelezettség írásbeli elismerése az elévülésről való lemondásnak tekintendő.
- (2) Az elévült követelésre vonatkozó zálog- vagy valamely más biztosítékkadás ugyanilyen hatályú.

Az elévült kötelezettség teljesítésének hatása

367. szakasz

Ha a kötelezett elévült kötelezettséget teljesített, az általa adott dolog visszaszolgáltatását akkor sem követelheti, ha a kötelezettség elévüléséről nem tudott.

A biztosított követeléssel rendelkező jogosult

368. szakasz

- (1) Az elévülési idő lejárta után a kézzzáloggal vagy jelzáloggal biztosított követeléssel rendelkező jogosult a megterhelt dologból csak akkor nyerhet kielégítést, ha az birtokában van, vagy ha joga nyilvános könyvbe be van jegyezve.
- (2) A kamatra és más időszakos szolgáltatásokra vonatkozó, elévült követelések azonban a megterhelt dologból sem nyerhetnek kielégítést.

Mellékkövetelések

369. szakasz

A főkövetelés elévülésével a mellékkövetelések, pl. a kamat-, a termés-, a költség-, a kötbérvkövetelések is elévülnek.

Az elévülési szabályok mellőzése

370. szakasz

Azokban az esetekben, amelyekben a keresetindítási határidőt vagy a meghatározott cselekmény végrehajtási határidejét jogvesztés terhe mellett törvény meghatározza, az elévülési szabályok nem alkalmazandók.

2. cikk

ELÉVÜLÉSI IDŐ

Általános elévülési idő

371. szakasz

Ha törvény valamely más elévülési időt nem határoz meg, a követelések tíz év alatt évülnek el.

Időszakos követelések

372. szakasz

- (1) Az évente vagy meghatározott időközönként esedékké váló, időszakos szolgáltatások követelései (időszakos követelések), akár időszakos mellékkövetelésekről van szó, mint amilyenek a kamatkövetelések, akár magát a jogot kimerítő időszakos követelésekről, mint amilyenek a tartási követelések, minden egyes szolgáltatás esedékességétől számított három év alatt évülnek el.
- (2) Az alapösszeg és a kamatok előre meghatározott, egyenlő időszakos összegekben való fizetésére szolgáló annuitásokra ugyanez érvényes, a részletfizetésekre és más részletteljesítésekre azonban ez nem vonatkozik.

A jog elévülése

373. szakasz

- (1) Az időszakos követelések alapjául szolgáló jog azon legrégebb nem teljesített követelés esedékességétől számított öt év alatt évül el, amely után a kötelezett további szolgáltatásokat nem végzett.
- (2) Az időszakos követelések alapjául szolgáló jog elévülésekor a jogosult nemcsak a jövőbeni időszakos szolgáltatások, hanem az ezen elévülés előtt esedékes időszakos szolgáltatások követelésének a jogát is elveszti.
- (3) A törvénnyel meghatározott tartási jog nem évülhet el.

Az áru- és szolgáltatásforgalmi szerződésekből származó kölcsönös követelések

374. szakasz

- (1) A jogi személyeknek az áru- és szolgáltatásforgalmi szerződésekből származó

kölcsönös követelése, valamint az illető szerződésekkel kapcsolatban eszközölt kiadásokra irányuló térítések követelése három év alatt évülnek el.

(2) Az elévülési idő minden áruleszállításra, elvégzett munkára vagy szolgáltatásra vonatkozóan külön-külön folyik.

Bérleti díj követelések

375. szakasz

Az akár időszakosan, akár egy összegben fizetendő bérleti díj követelések három év alatt évülnek el.

Kártérítési követelések

376. szakasz

(1) Az előidézett kár megtérítésére irányuló követelések a károsultnak a kárról és a károkozóról való tudomásszerzésétől számított három év alatt évülnek el.

(2) E követelés a kár bekövetkezésétől számított öt év elteltével minden esetben elévül.

(3) A szerződéses kötelezettség megszegéséből bekövetkezett kár megtérítésére irányuló követelés az illető kötelezettség elévülésére meghatározott idő alatt évül el.

Bűncselekménnyel előidézett kár megtérítésére irányuló követelés

377. szakasz

(1) Ha a kárt bűncselekménnyel idézték elő, a bűnüldözésre pedig hosszabb elévülési idő van előírva, a felelős személlyel szembeni kártérítési követelés a bűnüldözés elévülésére meghatározott idő lejártával évül el.

(2) A bűnüldözés elévülésének a megszakadása a kártérítési követelés elévülésének a megszakadását is maga után vonja.

(3) Az elévülés nyugvására ugyanez a szabály érvényes.

Egyéves elévülési idő

378. szakasz

(1) Egy év alatt évülnek el:

1) a leszállított villamos energiáért, gázért, vízért, a kéményseprői szolgáltatásokért és a tisztaságfenntartásért járó térítések követelése, ha a leszállítás, illetőleg a szolgáltatás háztartások szükségleteire történik;

2) a rádió-, illetve a rádió- és tévéállomásoknak a rádió- és tévékészülékek használatából eredő követelése;

3) a postaforgalmi szolgáltatónak a telefon- és postafiók-használatból eredő követelése, valamint a háromhavonként vagy rövidebb időközönként megfizetendő követelése;

4) az időszakos kiadványokra való előfizetések követelése a kiadvány megrendelési idejének lejártától számítva.

(2) Az elévülési idő a leszállítások vagy a szolgáltatások meghosszabbítása ellenére is folyik.

Bíróság vagy más illetékes szerv által megállapított követelések

379. szakasz

(1) A jogerős bírósági határozattal vagy más illetékes szerv határozatával, vagy bírósági vagy más illetékes szerv előtti egyezséggel megállapított összes követelés, ideértve azokat is, amelyekre vonatkozóan a törvény egyébként rövidebb elévülési időt irányoz elő, tíz év alatt évül el.

(2) Az ilyen határozatokból és egyezségekből származó, a jövőben esedékessé váló összes időszakos követelés azonban az időszakos követelések elévülésére előírányzott határidőben évül el.

Elévülési idő biztosítási szerződés esetén

380. szakasz

(1) A biztosítottnak, illetőleg harmadik személynek az életbiztosítási szerződésből eredő követelése a követelés létrejötte szerinti naptári év lejártá utáni első naptól számított öt év alatt, a többi biztosítási szerződésből eredő követelések pedig ugyanígy számított három év alatt évülnek el.

(2) Ha az érdekelt személy bizonyítja, hogy az előző bekezdésben meghatározott napig a biztosítási esemény bekövetkezéséről nem szerzett tudomást, az elévülés a tudomásszerzés napjától kezd folyni, azzal, hogy a követelés az előző bekezdésben meghatározott naptól számítva életbiztosítás esetén tíz, a többi esetben pedig öt év alatt minden esetben elévül.

(3) A biztosító biztosítási szerződésből eredő követelése három év alatt évülnek el.

(4) Ha felelősségbiztosítás esetén a károsult harmadik személy a térítést a biztosított személytől követeli vagy tőle valósítja meg, a biztosított biztosítóval szembeni követelésének az elévülése attól a naptól kezdődik, amikor a károsult a térítést a biztosítotttól bírósági úton követelte, illetőleg amikor a biztosított kártalanította.

(5) A harmadik károsult személynek a biztosítóval szembeni közvetlen követelése a kárfelelős biztosítóval szembeni követelésével azonos idő évül el.

(6) A biztosítót a biztosítási esemény fellépéséért felelős harmadik személlyel szemben megillető követelés elévülése a biztosított illető személlyel szembeni követelésének az elévülésével azonos időben kezdődik és fejeződik be.

3. cikk

AZ ELÉVÜLÉS NYUGVÁSA Meghatározott

személyek közötti követelések

381. szakasz

Az elévülés nem folyik:

- 1) házastársak között;
- 2) a szülői jog tartama alatt a szülők és a gyermekek között;
- 3) a gyámság alatt álló személy és gyámja, illetőleg a gondnokolt és a gondnok, valamint a gyámhatósági szerv között a gyámság, illetőleg a gondnokság ideje alatt és a számadásig;
- 4) életközösségben élő két személy között, amíg az ilyen életközösség fennáll.

Meghatározott személyek követelése

382. szakasz

Az elévülés nem folyik:

- 1) mozgósítás idején, közvetlen háborús veszély esetén vagy háború idején a katonai szolgálatot teljesítő személyek követelése tekintetében;
- 2) a más háztartásában foglalkoztatott személyeknek a munkáltatóval vagy a vele együtt élő családtagjaival szembeni követelése tekintetében mindaddig, amíg az illető munkaviszony tart.

Leküzdhetetlen akadályok

383. szakasz

Addig az ideig, amíg a jogosult a kötelezettség teljesítését bírósági úton leküzdhetetlen akadályok miatt nem követelhetette, az elévülés nem folyik.

Az elévülés nyugvási okának hatása

384. szakasz

(1) Ha az elévülés valamely törvényi okból nem kezdődhetett el, az illető ok megszűnése után kezd folyni.

(2) Ha az elévülés a további folyását megállító ok bekövetkezése előtt folyni kezdett, az illető ok megszűnése után az elévülés tovább folyik, a nyugvás előtt eltelt időt pedig a törvénnyel meghatározott elévülési időbe be kell számítani.

Cselekvőképtelen személyektől és általuk való követelések

385. szakasz

(1) Az elévülés kiskorúval és más cselekvőképtelen személlyel szemben is folyik, függetlenül attól, hogy van-e törvényes képviselőjük vagy sem.

(2) Ha azonban a kiskorúnak és más cselekvőképtelen személynek nincs képviselője, követeléseik elévülése teljes cselekvőképességük megszerzésétől vagy képviselőjük kinevezésétől számított két év elteltéig nem léphet fel.

(3) Ha valamely követelés elévülési idejére két évnél rövidebb idő van meghatározva, a jogosult pedig képviselő nélküli kiskorú vagy más cselekvőképtelen személy, az illető követelés elévülése a jogosult cselekvőképességének a megszerzésétől vagy képviselőjének a kinevezésétől kezdődik.

A katonai szolgálaton levő személlyel szembeni követelések

386. szakasz

A katonai szolgálaton vagy katonai gyakorlaton levő személlyel szemben az elévülés a katonai szolgálat letöltésétől vagy a katonai gyakorlat befejezésétől számított három hónap elteltéig nem léphet fel.

4. cikk

AZ ELÉVÜLÉS MEGSZAKADÁSA

Tartozáselismerés

387. szakasz

(1) Ha a kötelezett a tartozást elismeri, az elévülés megszakad.

(2) A tartozás nemcsak a jogosulthoz intézett nyilatkozattal, hanem közvetett módon, részlet kifizetésével, kamatfizetéssel, biztosítékadással is elismerhető.

Keresetindítás

388. szakasz

Az elévülés keresetindítással és a jogosultnak a kötelezettel szemben bíróság vagy más illetékes szerv előtt a követelés megállapítása, biztosítása vagy érvényesítése céljából foganatosított minden más cselekményével megszakad.

A keresettől való elállás, a kereset elutasítása vagy visszautasítása

389. szakasz

(1) A keresetindítással vagy a jogosultnak a kötelezettel szemben bíróság vagy más illetékes szerv előtt a követelés megállapítása, biztosítása vagy érvényesítése céljából foganatosított más cselekményével okozott elévülés-megszakadás be nem következettnek tekintendő, ha a jogosult a keresettől vagy a foganatosított cselekménytől eláll.

(2) Ha a jogosult keresetét vagy kérelmét elutasítják vagy visszautasítják, vagy ha a kieszközölt vagy foganatosított végrehajtási vagy biztosítási intézkedést semmissé nyilvánítják, szintén úgy tekintendő, mintha megszakadás nem is lett volna.

A kereset illetéktelenség miatti elutasítása

390. szakasz

(1) Ha a kötelezett elleni keresetet a bíróság illetéktelenség miatt vagy a tárgy érdemét nem érintő más okból elutasítja, a jogosult pedig a keresetet elutasító határozat jogerősségétől számított három hónapon belül újból keresetet indít, az elévülés az első keresettel tekintendő megszakadtnak.

(2) A védelembe vételre és a követelésbeszámítás perben való kijelentésére, valamint abban az esetben is, ha a bíróság vagy más szerv a kötelezettet bejelentett követelésének peres eljárásban való érvényesítésére utalja, ugyanez érvényes.

A kötelezett felhívása

391. szakasz

Az elévülés megszakadásához nem elegendő az, hogy a jogosult a kötelezettet írásban vagy szóban a kötelezettség teljesítésére felhívja.

Elévülési idő megszakadás esetén

392. szakasz

(1) Az elévülés idő a megszakadás után újból kezdődik, a megszakadás előtt eltelt idő pedig a törvénnyel meghatározott elévülési időbe nem számítódik be.

(2) A kötelezett általi elismeréssel megszakadt elévülés az elismeréstől számítva újból kezdődik.

(3) Ha az elévülés-megszakadás keresetindítással vagy védelembe vétellel vagy a követelésbeszámítás perben való kijelentésével, illetőleg a követelés valamely más eljárásban való bejelentésével következett be, az elévülési idő a per végleges befejezésének vagy valamely más módon történő végződésének a napjától újból kezdődik.

(4) Ha az elévülés-megszakadás a követelés csődeljárásban való bejelentésével következett be, az elévülési idő a csődeljárás befejezésének a napjától újból kezdődik.

(5) Kényszervégrehajtási vagy biztosítási kérelemmel bekövetkezett elévülés-megszakadás esetén ugyanez érvényes.

(6) A megszakadás után újból kezdődő elévülés a megszakadt elévülésre törvénnyel meghatározott idő elteltével fejeződik be.

Elévülés megújítás esetén

393. szakasz

Ha a megszakadás a kötelezett általi tartozáselismeréssel következett be, a jogosult és a kötelezett pedig a kötelezettség jogcímének vagy tárgyának a megváltoztatásában állapodott meg, az új követelés az elévülésére meghatározott idő alatt évül el.

V. fejezet

KÜLÖNFÉLE KÖTELEZETTSÉG-FAJTÁK

1. CÍM

Pénzkötelezettségek

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A monetáris nominalizmus elve

394. szakasz

Ha a kötelezettség tárgya pénzösszeg, a kötelezett olyan számú pénzegységet köteles kifizetni, amilyenre a kötelezettség szól, kivéve, ha törvény másként rendelkezik.

A kötelezettség valutája

395. szakasz

Ha a pénzkötelezettség aranyban vagy valamely külföldi valutában való fizetésre szól, teljesítése csak a kötelezettség létrejöttének az időpontjában érvényes árfolyam szerint, hazai pénzben követelhető.

396. szakasz

(Hatályon kívül helyezve)

Mozgó skála

397. szakasz

Azokban a szerződésekben, amelyekben az egyik fél meghatározott tárgyak kidolgozására és leszállítására kötelezi magát, az is kiköthető, hogy az ár az anyag áráról és a munkától, valamint a termelési költségekre ható más elemek meghatározott időben, meghatározott piacon fennálló áráról függ.

Határidő előtti fizetés

398. szakasz

- (1) A kötelezett a pénzkötelezettséget határidő előtt is teljesítheti.
- (2) A szerződés azon rendelkezése, amellyel a kötelezett e jogáról lemond, semmis.
- (3) A pénzkötelezettség határidő előtti teljesítése esetén a kötelezett a kifizetési naptól a kötelezettség esedékességéig terjedő időre vonatkozó kamatösszegnek a tartozás összegéből való levonására csak akkor jogosult, ha erre a szerződés felhatalmazza, vagy ha ez a szokásokból ered.

2. cikk

SZERZŐDÉSES KAMAT

Szerződéses kamatláb

399. szakasz

- (1) Természetes személyek között a szerződéses kamatláb a teljesítési helyen a látra szóló takarékbetétek után fizetendő kamatlábnál magasabb nem lehet.
- (2) A jogi személyek közötti legmagasabb szerződéses kamatláb tekintetében külön törvény rendelkezései alkalmazandók.
- (3) Ha a kamatot kikötötték, de sem a kamatlábat, sem az esedékességi időt nem határozták meg, a kamatláb természetes személyek esetében a teljesítési helyen a látra szóló takarékbetétek után fizetendő kamatláb, jogi személyek esetében pedig a bank vagy más bankszervezet által ugyanolyan vagy hasonló ügyek esetén fizetett vagy szerződésbe foglalt kamatláb, és az év elteltével válik esedékessé, ha meghatározott esetre vonatkozóan mást nem kötöttek ki.
- (4) Ha a megengedettnél magasabb kamatot kötöttek ki, a megengedett legmagasabb kamatlábat kell alkalmazni.

Kamatos kamat

400. szakasz

- (1) A szerződésnek az a rendelkezése, hogy a fizetésre esedékes, ki nem fizetett kamat után kamat jár, semmis.

(2) Előre szerződésbe foglalható azonban, hogy a kamatláb növekszik, ha a kötelezett az esedékes kamatot idejében nem fizeti ki.

(3) Az előző bekezdések rendelkezései a bankok és más bankszervezetek hiteltevékenységére nem vonatkoznak.

A kamatszámítás megszűnése

401. szakasz
(Hatályon kívül helyezve)

Kamat nem pénzbeli kötelezettségek esetén

402. szakasz

A törvénynek a szerződéses kamatra vonatkozó rendelkezései egyéb olyan kötelezettségekre is értelemszerűen alkalmazandók, amelyek tárgyát fajta szerint meghatározott dolgok képezik.

2. CÍM

Több tárgyú kötelezettségek

1. cikk

VAGYLAGOS KÖTELEZETTSÉGEK

A választás joga

403. szakasz

Ha valamely kötelezettségnek két vagy több tárgya van, de a kötelezett a kötelezettség alóli mentesüléshez csak egyet köteles adni, akkor, ha mást ki nem kötöttek, a választás joga a kötelezettet illeti meg, és a kötelezettség az általa kiválasztott tárgy átadásával megszűnik.

A választás visszavonhatatlansága és hatása

404. szakasz

(1) Ha a választásra jogosult fél a másik felet a választása tárgyáról értesíti, a választás megtörtént, és ettől az időponttól kezdődően többé nem változtatható.

(2) A választástól kezdődően úgy tekintendő, hogy a kötelezettség kezdettől fogva egyedi volt, és tárgya kezdettől fogva a kiválasztott dolog volt.

A választás jogának időtartama

405. szakasz

(1) A kötelezettet a választás joga mindaddig megilleti, amíg a tartozás tárgyát képező dolgok egyikét a kényszervégrehajtási eljárásban a jogosultnak választása szerint teljesen vagy részben át nem adják.

(2) Ha a választás joga a jogosultat illeti meg, és ő a teljesítésre meghatározott határidőn belül a választásról nem nyilatkozik, a kötelezett a választásra felhívhatja, és erre ésszerű határidőt határozhat meg, amelynek lejárta után a választás joga a kötelezettre száll át.

Harmadik személyt megillető választás

406. szakasz

Ha harmadik személynek kell választania, és ezt nem teszi meg, bármelyik fél

követelheti, hogy a bíróság válasszon.

A fennmaradt tárgyra való korlátozódás

407. szakasz

Ha a kötelezettség egyik tárgya valamely, az egyik félnek sem felróható esemény miatt lehetetlenné vált, a kötelezettség a fennmaradt tárgyra korlátozódik.

Az egyik fél felelőssége esetén való korlátozás

408. szakasz

(1) Ha a kötelezettség egyik tárgya a kötelezett felelősségi körébe tartozó esemény miatt vált lehetetlenné, a kötelezettség akkor korlátozódik a fennmaradt tárgyra, ha a választás joga a kötelezettet illeti meg, ha pedig a választás joga a jogosultat illeti meg, a jogosult választhat, hogy a fennmaradt tárgyat vagy a kártérítést követeli.

(2) Ha a kötelezettség egyik tárgya a jogosult felelősségi körébe tartozó esemény miatt vált lehetetlenné, a kötelezett kötelezettsége megszűnik, de ha a választás joga a kötelezettet illeti meg, kártérítést követelhet, és kötelezettségét a fennmaradt tárggyal teljesítheti; ha pedig a választás joga a jogosultat illeti meg, a jogosult kártérítést adhat, és a fennmaradt tárgyat követelheti.

2. cikk

VÁLASZTHATÓ KÖTELEZETTSÉGEK ÉS VÁLASZTHATÓ KÖVETELÉSEK

I. VÁLASZTHATÓ KÖTELEZETTSÉGEK

A kötelezett felhatalmazása választható kötelezettség esetén

409. szakasz

Ha a kötelezett kötelezettségének egy tárgya van, de megengedték neki, hogy valamely másik meghatározott tárgy adása útján mentesüljön kötelezettsége alól, e lehetőséggel mindaddig élhet, amíg a jogosult kényszervégrehajtási eljárásban a kötelezettség tárgyát teljes egészében vagy részben meg nem kapja.

A jogosult felhatalmazásai választható kötelezettség esetén

410. szakasz

(1) A jogosult választható kötelezettség esetén a kötelezettől csak a kötelezettség tárgyát követelheti, a másik tárgyat pedig nem, a kötelezett viszont, ha akarja, a másikkal is teljesítheti kötelezettségét.

(2) Ha a kötelezettség tárgya a kötelezettnek fel nem róható esemény miatt lehetetlenné válik, a jogosult csak kártérítést követelhet, de a kötelezett úgy is mentesülhet kötelezettsége alól, ha a tartozás tárgyát képező dolog helyett azt a tárgyat adja, amelynek adására fel van hatalmazva.

II. VÁLASZTHATÓ KÖVETELÉSEK

411. szakasz

(1) Ha a szerződés vagy törvény előírja, hogy a jogosult a tartozás tárgyát képező dolog helyett a kötelezettől valamely más meghatározott tárgyat is követelhet, a kötelezett az illető tárgyat köteles átadni, ha a jogosult azt követeli.

(2) A többi esetben az ilyen választható követelésekre a szerződő felek szándékától és az ügylet körülményeitől függően a választható és a vagylagos kötelezettségekre vonatkozó szabályok érvényesek.

3. CÍM

Több kötelezettet vagy jogosultat érintő kötelezettség

1. cikk

OSZTHATÓ KÖTELEZETTSÉGEK

A kötelezettségek és a követelések felosztása

412. szakasz

(1) A kötelezettség osztható, ha a tartozás tárgya felosztható, és az egész tárgy tulajdonságaival azonos tulajdonságokat viselő részekben teljesíthető, valamint ha az illető felosztással értékéből semmit sem veszít, egyébként a kötelezettség oszthatatlan.

(2) Ha valamely osztható kötelezettség több kötelezettet érint, a kötelezettség közöttük egyenlő részekre oszlik, ha valamely más felosztást nem határoztak meg, és mindegyikük csak a kötelezettség őt megillető részéért tartozik felelősséggel.

(3) Ha valamely osztható kötelezettség több jogosultat érint, s ha mást nem határoztak meg, a követelés közöttük egyenlő részekre oszlik, és mindegyik jogosult csak a követelés őt megillető részét követelheti.

Az egyetemlegesség vétele

413. szakasz

Ha valamely gazdasági szerződéssel létrejött osztható kötelezettség több kötelezettet érint, ők a jogosultnak egyetemlegesen felelnek, kivéve, ha a szerződő felek az egyetemleges felelősséget kifejezetten kizárták.

2. cikk

EGYETEMLEGES KÖTELEZETTSÉGEK

I. A KÖTELEZETTEK EGYETEMLEGESSÉGE

A kötelezettek egyetemlegességének tartalma

414. szakasz

(1) Az egyetemleges kötelezettség mindegyik kötelezettje az egész kötelezettségért felelősséggel tartozik a jogosultnak, és a jogosult a teljesítést belátása szerint bármelyiküktől mindaddig követelheti, amíg teljes egészében ki nem elégítik, de ha az egyik kötelezett teljesíti, a kötelezettség megszűnik, és a többi kötelezett mentesül alóla.

(2) A több egyetemleges kötelezett közül mindegyik más teljesítési határidő szerint, más feltételekkel és általában különböző eltérésekkel tarthat.

Beszámítás

415. szakasz

(1) A társkötelezettje által végzett beszámításra mindegyik egyetemleges kötelezett hivatkozhat.

(2) Az egyetemleges kötelezett társkötelezettjének a jogosulttal szembeni követelését a jogosult követelésébe csak annyiban számíthatja be, amennyit az illető társkötelezett része az egyetemleges kötelezettségben kitesz.

Tartozás elengedés

416. szakasz

(1) Az egyik egyetemleges kötelezettel egyetértésben létrejött tartozás elengedés a többi

kötelezettet is mentesíti a kötelezettség alól.

(2) Ha azonban a tartozás elengedésnek csak azon kötelezett kötelezettség alóli mentesítése volt a célja, akivel szemben eszközölték, az egyetemleges kötelezettség a kötelezettek egymás közötti viszonyai szerint e kötelezetre eső résszel csökken, a többi kötelezett pedig a fennmaradt kötelezettségért egyetemlegesen felel.

Megújítás

417. szakasz

(1) A jogosult által az egyik egyetemleges kötelezettel eszközölt megújítás révén a többi kötelezett is mentesül.

(2) Ha azonban a jogosult és a kötelezett a megújítást csak az utóbbira eső kötelezettségrészre korlátozta, a többiek kötelezettsége nem szűnik meg, hanem csak az illető résszel csökken.

Egyezség

418. szakasz

Az egyik egyetemleges kötelezett által a jogosulttal megkötött egyezségnek a többi kötelezettel szemben nincs hatása, de ők is elfogadhatják az ilyen egyezséget, ha nincs korlátozva arra a kötelezetre, akivel megkötötték.

Egyesülés

419. szakasz

Ha ugyanannak az egyetemleges kötelezettségnek a jogosulti minősége és kötelezeti minősége egy személyben egyesül, a többi kötelezett kötelezettsége a ráeső rész összegével csökken.

A jogosult késedelme

420. szakasz

Ha a jogosult az egyik egyetemleges kötelezettel szemben késedelembe esik, a többi egyetemleges kötelezettel szemben is késedelemben van.

Az egyik kötelezett késedelme és a tartozás elismerése

421. szakasz

(1) Az egyik egyetemleges kötelezett késedelmének a többi kötelezettel szemben nincs hatása.

(2) Az egyik egyetemleges kötelezett által tett tartozáselismerésre ugyanez a szabály érvényes.

Az elévülés nyugvása és megszakadása, az elévülésről való lemondás

422. szakasz

(1) Ha az elévülés egy kötelezettel szemben nyugszik vagy megszakadt, az a többi egyetemleges kötelezetre vonatkozóan folyik és befejeződhet, de az a kötelezett, akivel szemben a kötelezettség nem évült el, és teljesítenie kellett, a többi kötelezettől, akikkel szemben a kötelezettség elévült, azt követelheti, hogy mindegyikük térítse meg a kötelezettségből ráeső részt.

(2) A befejeződött elévülésről való lemondásnak a többi kötelezettel szemben nincs hatása.

A teljesítő joga a térítésre

423. szakasz

- (1) A kötelezettséget teljesítő kötelezett mindegyik társkötelezettől követelheti a kötelezettségből ráeső rész számára való megtérítését.
- (2) Ennek során nincs hatással az a körülmény, hogy a jogosult a társkötelezettek valamelyikét a tartozás alól mentesítette vagy valamelyikük tartozását csökkentette.
- (3) Az olyan kötelezettre eső részt, akitől a térítés nem valósítható meg, az összes kötelezettre arányosan fel kell osztani.

Egyenlő részekre való felosztás és kivétel

424. szakasz

- (1) Ha mást ki nem kötöttek, vagy az ügylet részvevőinek jogviszonyából más nem következik, mindegyik kötelezettre egyenlő rész esik.
- (2) Ha azonban az egyetemleges kötelezettséget az egyik egyetemleges kötelezett kizárólagos érdekében kötötték meg, ő a jogosultat kielégítő társkötelezettnek a kötelezettség teljes összegét köteles megtéríteni.

II. A JOGOSULTAK EGYETEMLEGESSÉGE

Nem vélelmezhető egyetemlegesség

425. szakasz

Ha a jogosulti oldalon több személy szerepel, ők csak akkor egyetemlegesek, ha az egyetemlegességet kikötötték vagy törvény elrendeli.

Az egyetemlegesség tartalma

426. szakasz

- (1) Mindegyik egyetemleges jogosult követelheti a kötelezettől az egész kötelezettség teljesítését, ha azonban egyiküknek teljesített, a kötelezettség a többi jogosulttal szemben is megszűnik.
- (2) Mindaddig, amíg valamelyik jogosult a teljesítést nem kéri, a kötelezett a kötelezettséget az általa kiválasztott jogosultnak teljesítheti.

Beszámítás

427. szakasz

- (1) A kötelezett beszámíthatja kötelezettségébe a teljesítést követelő jogosulttal szembeni követelését.
- (2) A kötelezett a valamely másik jogosulttal szembeni követelését csak az egyetemleges követelés illető jogosultra eső részének az összegéig számíthatja be.

Tartozás elengedés és megújítás

428. szakasz

A kötelezett és az egyik jogosult közötti tartozás elengedéssel és megújítással az egyetemleges kötelezettség az illető jogosult követelésrészének az összegével csökken.

Egyezség

429. szakasz

Az egyetemleges jogosultak egyike és a kötelezett által megkötött egyezségnek a többi jogosulttal szemben nincs hatása, de ők az egyezség elfogadására jogosultak, kivéve, ha az csak az egyezséget megkötő jogosultra vonatkozik.

Egyesülés

430. szakasz

Ha egy egyetemleges jogosult személyében a kötelezett minősége is egyesül, a többi egyetemleges jogosult mindegyike csak saját részét követelheti tőle a követelésből.

Késedelem

431. szakasz

(1) Ha a kötelezett az egyik egyetemleges jogosulttal szemben késedelembe esik, akkor a többi jogosulttal szemben is késedelemben van.

(2) Az egyik egyetemleges jogosult késedelme a többi jogosulttal szemben is hat.

Tartozáselismerés

432. szakasz

Az egyik jogosultnak tett tartozáselismerés az összes jogosult javára is szól.

Elévülés

433. szakasz

(1) Ha az egyik jogosult az elévülést megszakítja, vagy ha az elévülés vele szemben nyugszik, ez a többi jogosulttal szemben nincs hatással, és az elévülés velük szemben tovább folyik.

(2) Az egyik jogosulttal szembeni elévülésről való lemondás a többi jogosult javára is szól.

A jogosultak közötti viszony a teljesítés után

434. szakasz

(1) A teljesítést a kötelezettől elfogadó jogosulttól mindegyik egyetemleges jogosult követelheti az őt megillető részt.

(2) Ha a jogosultak közötti viszonyból más nem következik, mindegyik egyetemleges jogosultat egyenlő rész illeti meg.

3. cikk

OSZTHATATLAN KÖTELEZETTSÉGEK

435. szakasz

(1) Azokra az oszthatatlan kötelezettségekre, amelyekben több kötelezett szerepel, az egyetemleges kötelezettségekre vonatkozó szabályok értelemszerűen alkalmazandók.

(2) Ha az oszthatatlan kötelezettségben több jogosult szerepel, akik között az egyetemlegességet nem kötötték ki, de törvény sem rendeli el, az egyik jogosult a kötelezettől a neki való teljesítést csak akkor követelheti, ha a többi jogosult a teljesítés elfogadására meghatalmazta, különben pedig a kötelezettől mindegyik jogosult a kötelezettség összes jogosult számára való, együttes teljesítését vagy bírósági letétbe helyezését követelheti.

VI. fejezet

VÁLTOZÁS A JOGOSULT VAGY A KÖTELEZETT SZEMÉLYÉBEN

1. CÍM

A követelés szerződés útján való engedményezése (cesszió)

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK Szerződéssel

engedményezhető követelések

436. szakasz

(1) A törvény alapján át nem ruházható, valamint a jogosult személyéhez fűződő, vagy a másra való átruházással jellegük szerint ellentétben álló követelések kivételével a jogosult harmadik személyre a vele megkötött szerződés révén átruházhatja követelését.

(2) Ha a kötelezett és a jogosult kikötötték, hogy a jogosult a követelést másra egyáltalán nem vagy a kötelezett hozzájárulása nélkül nem ruházhatja át, az átruházási szerződés a kötelezettel szemben nem hatályos.

Mellékjogok

437. szakasz

(1) Az engedményesre a követeléssel együtt az olyan mellékjogok is átszállnak, mint amilyenek az elsőbbségi megfizettetési jog, a jelzálogjog, a kézizálogjog, a kezessel biztosított szerződésből eredő jogok, a kamatra, kötbérre való jog stb.

(2) Az engedményező az elzálogosított dolgot azonban csak akkor adhatja át az engedményesnek, ha a zálogadó ebbe beleegyezik, különben az engedményes számlájára való őrzés címén az engedményezőnél marad.

(3) Feltételezhető, hogy az esedékes, de ki nem fizetett kamatot a főköveteléssel együtt engedményezték.

A kötelezett értesítése

438. szakasz

(1) A követelés átruházásához a kötelezett hozzájárulása nem szükséges, de az engedményező az engedményezés megtörténtéről köteles őt értesíteni.

(2) Az engedményezésről való értesítés előtt az engedményezőnek való teljesítés érvényes, és a kötelezettet mentesíti a kötelezettség alól, de csak akkor, ha az engedményezésről nem tudott, különben a kötelezettség megmarad, és a kötelezett az engedményesnek köteles teljesíteni.

Többszörös engedményezés

439. szakasz

Ha a jogosult ugyanazt a követelést különböző személyeknek engedményezte, a követelés azt az engedményest illeti meg, akiről az engedményező a kötelezettet elsőnek értesítette, vagy aki a kötelezethöz elsőként jelentkezett.

2. cikk

AZ ENGEDMÉNYES ÉS A KÖTELEZETT VISZONYA

440. szakasz

(1) Az engedményest a kötelezettel szemben ugyanazok a jogok illetik meg, amelyek az engedményezőt a kötelezettel szemben az engedményezésig megillették.

(2) A kötelezett az engedménnyessel szemben rendelkezésére álló kifogásokon kívül az engedményezésről való tudomásszerzése időpontjáig az engedményezővel szemben rendelkezésére álló kifogásokkal is élhet.

3. cikk

AZ ENGEDMÉNYEZŐ ÉS AZ ENGEDMÉNYES VISZONYA

A tartozási okmányok átadása

441. szakasz

(1) Az engedményező a tartozási kötelezvényt vagy más tartozási okmányt, ha ezekkel rendelkezik, valamint az engedményezett követelésre és mellékjogaira vonatkozó más bizonyítékokat köteles átadni az engedményesnek.

(2) Ha az engedményező az engedményesre nem az egész követelést, csak egy részét ruházta át, a kötelezvény vagy az engedményezett követelés fennállását bizonyító más okmány hitelesített másolatát köteles az engedményesnek átadni.

(3) Az engedményező az engedményesnek – kérelmére – köteles hitelesített engedményezési nyugtát kiadni.

A követelés fennállásáért való felelősség

442. szakasz

Ha az engedményezés visszterhes szerződéssel történt, az engedményező a követelésnek az engedményezés időpontjában való fennállásáért felelősséggel tartozik.

A behajthatóságért való felelősség

443. szakasz

(1) Ha azt kikötötték, az engedményező az engedményezett követelés behajthatóságáért – csak az engedményestől átvett összegig –, továbbá a kamatoknak, az engedményezési költségeknek és a kötelezettel szembeni eljárás költségeinek a behajthatóságáért felelősséggel tartozik.

(2) A jóhiszemű engedményező nagyobb fokú felelőssége nem köthető ki.

4. cikk

A KÖVETELÉS ENGEDMÉNYEZÉSÉNEK KÜLÖN ESETEI

Engedményezés teljesítés helyett vagy behajtás végett

444. szakasz

(1) Ha a kötelezett kötelezettségének a teljesítése helyett saját követelését vagy annak egy részét a jogosultnak engedményezi, a kötelezett kötelezettsége az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában az engedményezett követelés összegéig megszűnik.

(2) Ha azonban a kötelezett csak behajtás végett engedményezi követelését a jogosultnak, kötelezettsége csak az engedményezett követelésnek a jogosult által való behajtása után szűnik meg, illetőleg csökken.

(3) Az engedményes mindkét esetben köteles az engedményezőnek átadni mindazt, amit az engedményezővel szembeni követelésének összegét meghaladóan behajtott.

(4) Behajtás végetti engedményezés esetén az engedményezett követelés kötelezettje az engedményezővel szemben is teljesítheti kötelezettségét, még akkor is, ha az engedményezésről értesítették.

Engedményezés biztosítás végett

445. szakasz

Ha az engedményezést az engedményes személy engedményezővel szembeni követelésének a biztosítása végett hajtották végre, az engedményes az engedményezett követelés behajtásáról a jó gazda gondosságával köteles gondoskodni, és a behajtás után az engedményezővel szembeni saját követelésének a kiegyenlítéséhez szükséges

összeg levonását követően fennmaradó többletet az engedményezőnek átadni.

2. CÍM

Változás a kötelezett személyében

1. cikk

TARTOZÁSÁTVÁLLALÁS

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Tartozásátvállalási szerződés

446. szakasz

(1) A tartozásátvállalás a jogosult hozzájárulásával a kötelezett és a tartozásátvállaló általi szerződéskötéssel történik.

(2) A megkötött szerződésről a jogosultat bármelyikük értesítheti, és a jogosult a tartozásátvállaláshoz való hozzájárulását bármelyikükkel közölheti.

(3) Ha a jogosult kifogás nélkül elfogadja a tartozásátvállalónak valamely, saját nevében elvégzett teljesítését, feltételezhető, hogy hozzájárult az átvállaláshoz.

(4) A szerződő felek együttesen vagy külön-külön is felszólíthatják a jogosultat, hogy a tartozásátvállaláshoz való hozzájárulásáról megszabott határidőn belül nyilatkozzon, és ha a jogosult a határidőn belül nem nyilatkozik, úgy tekintendő, hogy nem adta hozzájárulását.

(5) Amíg a jogosult a tartozásátvállalási szerződéshez nem adja hozzájárulását, valamint ha hozzájárulását megtagadja, a tartozásátvállalási szerződés a teljesítésátvállalási szerződés hatásával bír.

A jelzáloggal biztosított tartozás

447. szakasz

(1) Ha valamely jelzáloggal terhelt ingatlan elidegenítése alkalmával a megszerző és az elidegenítő kikötötte, hogy a megszerző a jelzálogjogosulttal szembeni tartozást átvállalja, úgy tekintendő, hogy a jelzálogjogosult a tartozásátvállalási szerződéshez hozzájárulását adta, ha az elidegenítő írásbeli felhívására a felhívás átvételétől számított három hónapon belül nem tagadta meg.

(2) Az írásbeli felhívásban a jogosultat erre a következményre figyelmeztetni kell, egyébként a felhívás el nem küldöttnek tekintendő.

II. A TARTOZÁSÁTVÁLLALÁSI SZERZŐDÉS HATÁSAI

Változás a kötelezett személyében

448. szakasz

(1) A tartozásátvállalással az átvállaló az előző kötelezett helyébe lép, ő pedig mentesül a kötelezettség alól.

(2) Ha azonban a jogosultnak a tartozásátvállalási szerződéshez való hozzájárulása idején az átvállaló el volt adósodva, a jogosult pedig erről nem tudott és nem is kellett tudnia, az előző kötelezett a kötelezettség alól nem mentesül, a tartozásátvállalási szerződés pedig a tartozáshoz való csatlakozási szerződés hatályával bír.

(3) Az átvállaló és a jogosult között ugyanaz a kötelezettség áll fenn, amely addig az előző kötelezett és a jogosult között fennállt.

Mellékjogok

449. szakasz

(1) A követeléshez tartozó mellékjogok továbbra is fennállnak, de a harmadik személyek által nyújtott kezességek és zálogok megszűnnek, ha a kezesek és a zálogadósok az új kötelezettért való felelősséghez nem járulnak hozzá.

(2) Ha másként ki nem kötötték, az átvállaló az átvállalásig esedékessé váló, be nem hajtott kamatokért nem tartozik felelősséggel.

Kifogások

450. szakasz

(1) Az átvállaló a jogosulttal szemben az előző kötelezett és a jogosult közötti, az átvállalt tartozás alapjául szolgáló jogviszonyból származó összes kifogással, valamint az átvállalónak a jogosulttal szembeni kifogásaival is élhet.

(2) Az átvállaló a jogosulttal szemben nem élhet az előző kötelezettel szembeni, az átvállalás alapjául szolgáló jogviszonyból származó kifogásokkal.

2. cikk

TARTOZÁSHOZ VALÓ CSATLAKOZÁS

A tartozáshoz való csatlakozási szerződés

451. szakasz

A jogosult és harmadik személy közötti olyan szerződéssel, amellyel a harmadik személy kötelezi magát, hogy teljesíti a jogosultnak a kötelezettel szembeni követelését, e személy a kötelezett mellett kötelezettségbe lép.

Tartozáshoz való csatlakozás valamely vagyoni egész átvétele esetén

452. szakasz

(1) Az a személy, akire természetes vagy jogi személy valamilyen vagyoni egésze vagy ilyen egészének egy része szerződés alapján átszáll, az illető egészre, illetőleg egy részére vonatkozó tartozásokért az addigi tulajdonossal együtt és vele egyetemlegesen felel, de csak az aktívája értékéig.

(2) A szerződésnek az előző bekezdésben megállapított felelősséget kizáró vagy korlátozó rendelkezése a jogosultakkal szemben joghatással nem rendelkezik.

3. cikk

TELJESÍTÉSÁTVÁLLALÁS

453. szakasz

(1) A teljesítésátvállalás a kötelezett és valamely harmadik személy közötti olyan szerződéssel történik, amellyel a harmadik személy kötelezi magát, hogy teljesíti a kötelezettnek a jogosulttal szembeni kötelezettségét.

(2) Ha a harmadik személy nem teljesíti idejében kötelezettségét a jogosultnak, és ő a teljesítést a kötelezettől követeli, a harmadik személy a kötelezettnek felelősséggel tartozik.

(3) A harmadik személy azonban a tartozást nem vállalja át, és nem is csatlakozik a tartozáshoz – a jogosultnak vele szemben semmilyen joga sincs.

M á s o d i k r é s z

SZERZŐDÉSEK

VII. fejezet

ADÁSVÉTEL

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalom meghatározás

454. szakasz

(1) Az adásvételi szerződéssel az eladó kötelezi magát, hogy az eladás tárgyát képező dolgot és tulajdonjogát átadja a vevőnek, a vevő pedig kötelezi magát, hogy az eladónak pénzben kifizeti a vételárat, és a dolgot átveszi.

(2) Valamely más jog eladója az eladott jog vevőnek való megszerzésére, ha pedig az illető jog gyakorlása dolog birtoklását követeli, a dolog átadására is kötelezi magát.

Az ingatlaneladás formája

455. szakasz

Ingatlan adásvételének érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

Kockázat

456. szakasz

(1) A dolog vevőnek való átadásáig a dolog véletlen megsemmisülésének vagy megsérülésének a kockázatát az eladó viseli, a dolog átadásával a kockázat a vevőre száll át.

(2) Ha a vevő az átadott dolog valamilyen fogyatékosága miatt a szerződést felbontotta vagy a dolog kicserélését kérte, a kockázat nem száll át a vevőre.

A kockázat átszállása a vevő késedelme esetén

457. szakasz

(1) Ha a dolog átadása a vevő késedelme miatt nem történt meg, a kockázat a vevőre késedelembe esésének időpontjában száll át.

(2) Ha a szerződés tárgyát fajta szerint meghatározott dolgok képezik, a kockázat a késedelembe levő vevőre akkor száll át, ha az eladó a nyilvánvalóan átadásra szánt dolgokat elkülönítette, és az erre vonatkozó értesítést a vevőnek elküldte.

(3) Ha azonban a fajta szerint meghatározott dolgok természete miatt az eladó egy részüket nem különítheti el, elegendő, hogy az eladó megtette a dolgoknak a vevő részéről való átvételéhez szükséges összes cselekményt, és erről értesítette a vevőt.

2. CÍM

Az adásvételi szerződés elemei

1. cikk

A DOLOG

Általános szabály

458. szakasz

(1) A szerződés alapjául szolgáló dolognak forgalomképesnek kell lennie, ezért a forgalomképtelen dolog adásvételi szerződése semmis.

(2) A korlátozott forgalmú dolgok adásvételére külön jogszabályok érvényesek.

(3) Az adásvétel jövőbeni dologra is vonatkozhat.

A dolog megsemmisülése a szerződés előtt

459. szakasz

(1) Ha az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában a szerződés alapjául szolgáló dolog már megsemmisült, az adásvételi szerződésnek joghatása nincs.

(2) Ha a szerződéskötés időpontjában a dolog csak részben semmisült meg, a vevő a szerződést felbonthatja vagy arányos árcsökkentéssel a szerződés mellett maradhat.

(3) Ha azonban a részleges megsemmisülés a szerződés céljának az elérését nem akadályozza, vagy ha a meghatározott dologra vonatkozóan ilyen jogforgalmi szokás áll fenn, a szerződés érvényben marad, és a vevő csak az ár csökkenésére jogosult.

Idegen dolog eladása

460. szakasz

Az idegen dolog eladása a szerződő feleket kötelezi, de az a vevő, aki a dolog idegen voltáról nem tudott vagy arról nem kellett tudnia, a szerződést felbonthatja, és kártérítést követelhet, ha a szerződés célja emiatt megvalósíthatatlan.

Vitás jog eladása

461. szakasz

(1) Vitás jog adásvételi szerződés tárgya lehet.

(2) Az a szerződés azonban, amellyel az ügyvéd vagy valamely más megbízott személy az érvényesítése végett megbízásába adott vitás jogot megvásárolná, vagy a megbízójának megítélt összeg felosztásában való saját részesedését kikötné, semmis.

2. cikk

AZ ÁR

A meghatározatlan ár esete

462. szakasz

(1) Ha az adásvételi szerződés az árat nem határozza meg, és meghatározásához a szerződés sem tartalmaz elegendő adatot, a szerződésnek joghatása nincs.

(2) Ha a gazdasági adásvételi szerződés az árat nem határozza meg, és meghatározásához sem tartalmaz elegendő adatot, a vevő az eladó által a szerződéskötés idején rendszerint fizetett árat, ennek hiányában pedig ésszerű árat köteles fizetni.

(3) Ésszerű áron a szerződéskötés időpontjában fennálló piaci árat, ha pedig ezt nem lehet megállapítani, a bíróság által az eset körülményei szerint megállapított árat kell érteni.

Előírt ár

463. szakasz

Ha a szerződésben foglalt ár a meghatározott dologfajtára az illetékes szerv által előírt árnál nagyobb, a vevő csak az előírt ár összegével tartozik, ha pedig már kifizette a szerződéses árat, a különbözet visszaszolgáltatását követelheti.

A piaci ár kikötése

464. szakasz

(1) Ha piaci árat kötöttek ki, a vevő a teljesítés időpontjában az eladó helye szerinti

piacon hivatalos nyilvántartással megállapított árral tartozik.

(2) Ha ilyen nyilvántartás nincs, akkor a piaci árat, a piac szokásai szerint, az ár megállapítására szolgáló elemek alapján kell meghatározni.

Harmadik személy megbízása az ár meghatározásával

465. szakasz

Ha az ár meghatározásával megbízott személy nem akarja vagy nem tudja meghatározni az árat, a szerződő felek pedig az ár meghatározásában utólag sem egyeznek meg, de a szerződést sem bontják fel, úgy tekintendő, hogy ésszerű árat kötöttek ki.

Az egyik szerződő fél megbízása az ár meghatározásával

466. szakasz

A szerződés olyan rendelkezése, amellyel az ár meghatározása az egyik szerződő félre tartozik, ki nem kötöttek tekintendő, és a vevő ilyenkor olyan árral tartozik, mint meghatározatlan ár esetén.

3. CÍM

Az eladó kötelezettségei

1. cikk

A DOLOG ÁTADÁSA

I. AZ ÁTADÁSRÓL ÁLTALÁBAN

Az átadás ideje és helye

467. szakasz

(1) Az eladó a dolgot a vevőnek a szerződéssel előírt időben és helyen köteles átadni.

(2) Az eladó a vevőnek való átadás kötelezettségét szabály szerint akkor teljesítette, ha a dolgot vagy a dolog átvételére feljogosító okmányt átadja neki.

Az átadás tárgya

468. szakasz

(1) Ha mást ki nem kötöttek, vagy az ügylet jellegéből nem következik, az eladó a dolgot a vevőnek hibátlan állapotban, tartozékaival együtt köteles átadni.

(2) A gyümölcs és a dolog más haszna a vevőt attól a naptól illeti meg, amelyen az eladónak át kellett adnia a dolgot.

A bizonyos időszak folyamán történő átadás kikötése

469. szakasz

Ha a dolog bizonyos időszak folyamán való átadását kötötték ki, de nem határozták meg, melyik fél határozhatja meg az átadás időpontját az illető időszak keretében, ez a jog az eladót illeti meg, kivéve, ha az eset körülményeiből az következik, hogy az átadási időpont meghatározása a vevőt illeti meg.

A szerződéssel meg nem határozott átadási határidő

470. szakasz

Ha a dolog vevőnek való átadási időpontja nincs meghatározva, az eladó a dolgot a dolog természetétől és egyéb körülményektől függően a szerződéskötést követő ésszerű

határidőn belül köteles átadni.

A szerződéssel meg nem határozott átadási hely

471. szakasz

(1) Ha az átadási helyet a szerződéssel meg nem határozták meg, a dolog átadása az eladónak a szerződéskötés időpontjában fennálló lakóhelyén, ennek hiányában pedig tartózkodási helyén, ha pedig az eladó rendszeres gazdasági tevékenysége keretében kötött szerződést, székhelyén történik.

(2) Ha azonban a szerződéskötés időpontjában a szerződő felek előtt a dolog fekvési helye, illetőleg kidolgozási helye ismert volt, az átadás ezen a helyen történik.

Fuvarozónak való átadás

472. szakasz

Abban az esetben, ha a szerződés szerint a dolgot fuvarozni kell, a teljesítési helyet pedig a szerződéssel meg nem határozták meg, az átadást a dolog fuvarozónak vagy a továbbítást szervező személynek való átadásával teljesítették.

A fuvarozás megszervezése

473. szakasz

Ha az eladó a dolgot köteles elküldeni a vevőnek, a meghatározott helyig való fuvarozás végrehajtásához szükséges szerződéseket a szokásos módon és a szokásos feltételekkel kell megkötnie.

Költségek

474. szakasz

Ha másként ki nem kötötték, az átadási, valamint az átadást megelőző költségeket az eladó, a dolog elvitelének a költségeit és az átadás utáni összes többi költséget pedig a vevő viseli.

II. A DOLOG ÁTADÁSÁNAK ÉS A VÉTELÁR KIFIZETÉSÉNEK EGYIDEJŰ TELJESÍTÉSE

Az átadás elhalasztása a vételár kifizetéséig

475. szakasz

Ha másként ki nem kötötték, vagy másként nem szokásos, az eladó a dolgot meg nem köteles átadni, ha a vevő a vételárat egyidejűleg nem fizeti ki, vagy ennek egyidejű teljesítésére nem hajlandó, de a vevő meg nem köteles a vételárat kifizetni, még mielőtt a dolog vizsgálatára lehetősége lett volna.

Az átadás elhalasztása a dolog fuvarozása esetén

476. szakasz

(1) Ha a dolog átadása fuvarozónak való átadással valósul meg, az eladó a dolog elküldését az ár kifizetéséig elhalaszthatja, vagy a dolgot oly módon küldheti el, hogy a dologgal való rendelkezés jogát a fuvarozás idején fenntartja.

(2) Ha a dologgal való rendelkezés jogát a fuvarozás idejére fenntartotta, az eladó követelheti, hogy a vételár kifizetéséig a dolgot ne adják át a vevőnek a rendeltetési helyen, a vevő pedig a vételárat mindaddig meg nem köteles kifizetni, amíg a dolog megvizsgálására nem volt lehetősége.

(3) Ha azonban a szerződés megfelelő okirat átadásával járó fizetést irányoz elő, a vevő meg nem tagadhatja meg a vételár kifizetését azért, mert a dolog megvizsgálására nem volt lehetősége.

Az elküldött dolog kiadásának megakadályozása

477. szakasz

(1) Ha a dolognak a vevőhöz való elküldése után kiderül, hogy a vevő anyagi körülményei olyanok, hogy a vételár kifizetése tekintetében indokolt kétség merül fel, az eladó a dolog vevőnek való kiadását még akkor is megakadályozhatja, ha a vevő rendelkezik az őt a dolog kiadásának a követelésére meghatalmazó okmánnyal.

(2) Az eladó azonban a kiadást nem akadályozhatja meg, ha ezt valamely olyan harmadik személy követeli, aki a dolog kiadásának a követelésére őt meghatalmazó okmány szabályszerű birtokosa, kivéve, ha az okmány átruházásának hatása tekintetében fenntartást tartalmaz, vagy ha az eladó bizonyítja, hogy az okmány birtokosa az okmány megszerzésekor tudatosan az eladó kárára járt el.

2. cikk

AZ ANYAGI FOGYATÉKOSSÁGOKÉRT VALÓ FELELŐSSÉG

I. ÁLTALÁBAN AZ ANYAGI FOGYATÉKOSSÁGOKRÓL

Az eladó felelősségi körébe tartozó anyagi fogyatékoságok

478. szakasz

(1) Az eladó a dolognak a kockázat vevőre való átszállási időpontjában fennálló anyagi fogyatékoságaiért felelősséggel tartozik, függetlenül attól, hogy tudott-e róluk.

(2) Az eladó a kockázatnak a vevőre való átszállása után jelentkező anyagi fogyatékoságokért is felelősséggel tartozik, ha ezek az illető időpont előtt fennálló ok következményei.

(3) Jelentéktelen anyagi fogyatékoságok nem vehetők figyelembe.

Anyagi fogyatékoságok fennállásának esetei

479. szakasz

Fogyatékoság áll fenn, ha:

1) a dolog nem rendelkezik a rendszeres használatához vagy forgalmazásához szükséges tulajdonságokkal;

2) a dolog nem rendelkezik a vevő általi beszerzése céljából szolgáló olyan különleges használathoz szükséges tulajdonságokkal, amely az eladó számára ismert volt, vagy ismertnek kellett volna lennie;

3) a dolog nem rendelkezik a kifejezetten vagy hallgatólagosan kikötött, illetőleg előírt tulajdonságokkal és jellegzetességekkel;

4) az eladó a mintának vagy a modellnek meg nem felelő dolgot adott át, kivéve, ha a mintát vagy a modellt csak tájékoztatás végett mutatták be.

Az eladó felelősségi körébe nem tartozó fogyatékoságok

480. szakasz

(1) Ha a szerződéskötés időpontjában a vevő számára ismertek voltak vagy nem lehettek ismeretlenek, az eladó az előző szakasz (1) és (3) pontjában említett fogyatékoságokért nem tartozik felelősséggel.

(2) Úgy tekintendő, hogy a vevő számára nem lehettek ismeretlenek azok a fogyatékoságok, amelyeket átlagos ismeretekkel, továbbá a vevővel azonos foglalkozású és szakmájú személy tapasztalatával rendelkező gondos személy a dolog szokásos vizsgálata alkalmával könnyen észrevehet.

(3) Az eladó azonban a vevő által könnyen észrevehető fogyatékoságokért is felelősséggel tartozik, ha kijelentette, hogy a dolognak semmilyen fogyatékosága sincs, vagy hogy a dolog meghatározott tulajdonságokkal vagy jellegzetességekkel rendelkezik.

A dolog megvizsgálása és a látható fogyatékoságok

481. szakasz

(1) A vevő az átvett dolgot köteles a szokásos módon megvizsgálni vagy megvizsgáltatni, amint ez a dolgok rendes folyása szerint lehetővé válik, és a látható fogyatékoságokról az eladót nyolc napon belül, gazdasági szerződések esetén pedig haladéktalanul értesíteni, egyébként az őt ennek alapján megillető jogot elveszti.

(2) Ha a vizsgálat mindkét fél jelenlétében történt, a vevő a látható fogyatékoságok miatti észrevételeit az eladóval köteles azonnal közölni, egyébként az őt ilyen alapon megillető jogot elveszti.

(3) Ha a vevő a dolgot átrakodás nélkül továbbküldte, az eladó számára pedig szerződéskötéskor az ilyen továbbküldés lehetősége ismert volt vagy ismertnek kellett volna lennie, a dolog vizsgálata az új rendeltetési helyre való érkezéséig elhalasztható, és ebben az esetben a vevő az eladót a fogyatékoságokról akkor köteles értesíteni, amint azokról a dolgok rendes folyása szerint ügyfeleitől tudomást szerezhetett.

Rejtett fogyatékoságok

482. szakasz

(1) Ha a vevő általi átvétele után a dologról kiderül, hogy az átvételekor való szokásos vizsgálattal fel nem deríthető fogyatékoságai vannak (rejtett fogyatékoság), a vevő az eladót erről a fogyatékoságról, jogvesztés veszélye mellett, köteles a fogyatékoság felfedezésének a napjától számított nyolc napon belül, gazdasági szerződés esetén pedig haladéktalanul értesíteni.

(2) Az eladó a dolog átadásától számított hat hónap eltelte után mutatkozó fogyatékoságokért nem tartozik felelősséggel, kivéve, ha a szerződés hosszabb határidőt határoz meg.

Határidők javítás, becserélés stb. esetén

483. szakasz

Ha valamely fogyatékoság miatt a dolog javítására, másik dolog leszállítására, alkatrészcserére stb. kerül sor, az előző két szakaszban említett határidők a megjavított dolog átadásától, a másik dolog átadásától, az alkatrészcserétől stb. kezdődnek.

A fogyatékoságról való értesítés

484. szakasz

(1) A vevő a dolog fogyatékoságára vonatkozó értesítésben köteles a fogyatékoságot részletesen leírni, és az eladót a dolog vizsgálatára felhívni.

(2) Ha a vevő által az eladóhoz idejében, ajánlott levélben, táviratban vagy valamely más megbízható módon elküldött, a fogyatékoságra vonatkozó értesítés megkésik, vagy egyáltalán nem érkezik meg az eladóhoz, úgy tekintendő, hogy a vevő az eladó értesítésére irányuló kötelezettségét teljesítette.

Az eladó fogyatékoságról való tudomásának jelentősége

485. szakasz

Ha az eladó számára a fogyatékoság ismert volt vagy nem lehetett ismeretlen, a vevő a valamely fogyatékoságra való hivatkozási jogát akkor sem veszti el, ha a dolog haladéktalan vizsgálatára irányuló kötelezettségét vagy az eladónak a fogyatékoságról meghatározott határidőn belüli értesítésére irányuló kötelezettségét nem teljesítette, valamint ha a fogyatékoság csak a dolog átadása utáni hat hónap elteltével mutatkozik meg.

Az eladó anyagi fogyatékoságokért való felelősségének szerződéses

korlátozása vagy kizárása

486. szakasz

(1) A szerződő felek az eladónak a dolog anyagi fogyatékoságaiért való felelősségét korlátozhatják vagy teljesen kizárhatják.

(2) Ha a fogyatékoság az eladó számára ismert volt, de a vevőt erről nem tájékoztatta, valamint ha az eladó az illető rendelkezést különleges monopolhelyzetének a kihasználásával kényszeríti ki, a szerződésnek a dolog fogyatékoságaiért való felelősség korlátozására vagy kizárására vonatkozó rendelkezése semmis.

(3) A dolog fogyatékosága miatti szerződésfelbontási jogáról lemondó vevő az illető fogyatékoságok miatti többi jogát fenntartja.

Nyilvános kényszereladás

487. szakasz

Az a tulajdonos, akinek a dolga nyilvános kényszereladáson került eladásra, a dolog fogyatékoságaiért nem tartozik felelősséggel.

II. A VEVŐ JOGAI

Teljesítés, árleszállítás, szerződésfelbontás, kártérítés

488. szakasz

(1) Az eladót a fogyatékoságról idejében és szabályszerűen értesítő vevő:

1) az eladótól a fogyatékoság kiküszöbölését, vagy másik, fogyatékoság nélküli dolog átadását követelheti (a szerződés teljesítése);

2) a vételár leszállítását követelheti;

3) a szerződés felbontására irányuló kijelentést tehet.

(2) A vevő a fenti esetek mindegyikében kártérítésre is jogosult.

(3) Az eladó ezenkívül és ettől függetlenül felelősséggel tartozik a vevőnek a dolog fogyatékoságai miatt más javain elszenvedett kárért is, mégpedig a kárfelelősség általános szabályai szerint.

A szerződés ésszerű határidőn belüli nem teljesítése

489. szakasz

Ha a vevő a szerződés kért teljesítését ésszerű határidőn belül nem kapja meg, szerződésfelbontási vagy árleszállítási jogát fenntartja.

A vevő szerződésfelbontási lehetőségei

490. szakasz

(1) A vevő a szerződést csak akkor bonthatja fel, ha az eladó számára előzőleg megfelelő, utólagos szerződésteljesítési határidőt határozott meg.

(2) Ha az eladó a fogyatékoságokról való értesítés után közölte, hogy a szerződést nem teljesíti, vagy ha a konkrét eset körülményeiből nyilvánvalóan következik, hogy az eladó a szerződést az utólagos határidőben sem tudja teljesíteni, a vevő a szerződést utólagos határidő kitűzése nélkül is felbonthatja.

A szerződés utólagos határidőn belüli nem teljesítése

491. szakasz

Ha az eladó a szerződést az utólagos határidőn belül sem teljesíti, a szerződés a törvény erejénél fogva felbomlik, de a vevő fenntarthatja, ha haladéktalanul kijelenti az eladónak, hogy a szerződést érvényben tartja.

Részleges fogyatékoságok

492. szakasz

(1) Ha csak az átadott dolog egy része fogyatékos, vagy ha csak a dolog egy részét, illetőleg a kikötötnél kisebb mennyiségét adták át, a vevő a szerződést az előző szakaszok értelmében csak a fogyatékos rész vagy csak a hiányzó rész vagy mennyiség tekintetében bonthatja fel.

(2) A vevő az egész szerződést csak akkor bonthatja fel, ha a kikötött mennyiség vagy az átadott dolog teljes egészét képez, vagy ha a vevőnek a kikötött dolog vagy mennyiség teljes egészében való átvétele egyébként indokolt érdekében áll.

Nagyobb mennyiség átadása a vevőnek

493. szakasz

(1) Ha gazdasági adásvételi szerződés esetén a fajta szerint meghatározott dolgok eladója a vevőnek a kikötötnél nagyobb mennyiséget adott át, a vevő pedig ésszerű határidőn belül a többlet visszautasításáról nem nyilatkozott, úgy tekintendő, hogy a többletet is elfogadta, és azonos árban köteles kifizetni.

(2) Ha a vevő a többlet átvételét visszautasítja, az eladó köteles neki megtéríteni a kárt.

Több dolog egy vételárának a meghatározása

494. szakasz

(1) Ha egy szerződéssel és egy vételáron több dolgot vagy egy dologcsoportot adtak el, és csak némelyik dolog fogyatékos, a vevő a szerződést csak az illető dolgok tekintetében bonthatja fel, a többiekében nem.

(2) Ha azonban a dolgok olyan egészét képeznek, hogy szétválasztásuk káros lenne, a vevő az egész szerződést felbonthatja, vagy ha ennek ellenére kijelenti, hogy a szerződést csak a fogyatékos dolgok tekintetében bontja fel, az eladó a szerződést saját részéről a többi dolog tekintetében is felbonthatja.

A fogyatékoság miatti szerződésfelbontásra való jog elvesztése

495. szakasz

(1) Ha a dolog visszaszolgáltatása vagy átvételi állapotában való visszaszolgáltatása lehetetlenné válik, a vevő a dolog fogyatékosága miatti szerződésfelbontásra való jogát elveszti.

(2) Ha a dolog a szerződésfelbontást indokoltá tevő fogyatékoság következtében vagy valamely, nem a vevő és nem a felelőssége alá tartozó személy okozta esemény következtében teljesen vagy részben megsemmisült, a vevő a szerződést a dolog valamely fogyatékosága miatt a fentiek ellenére is felbonthatja.

(3) Ha a dolog a vevőnek a dolog vizsgálatára irányuló kötelezettsége következtében teljesen vagy részben megsemmisült vagy megsérült, vagy ha a vevő a fogyatékoság felfedése előtt a dolog egy részét rendszeres használata során felhasználta vagy megváltoztatta, valamint ha a sérülés vagy a változás jelentéktelen, ugyanez a szabály érvényes.

A többi jog megőrzése

496. szakasz

Az a vevő, aki a dolog visszaszolgáltatásának vagy átvételi állapotában való visszaszolgáltatásának a lehetetlensége miatt elveszítette szerződésfelbontási jogát, a valamely fogyatékoság miatt törvénnyel meghatározott többi jogot megtartja.

A fogyatékoság miatti felbontás hatásai

497. szakasz

(1) A szerződésnek a dolog fogyatékoságai miatti felbontása a visszerhes szerződések nem teljesítés miatti felbontásával azonos hatással bír.

(2) A vevő a dologból szedett hasznokért az eladónak akkor is térítéssel tartozik, ha a teljes dolgot vagy egy részét nem szolgáltatathatja vissza, a szerződést azonban mégis felbontották.

Árleszállítás

498. szakasz

Az árleszállítás a fogyatékoság nélküli dolog értéke és a fogyatékos dolog értéke között a szerződéskötés idején fennálló arány szerint történik.

A fogyatékoságok fokozatos felfedése

499. szakasz

Ha a vevő a dolog valamely fogyatékosága miatt árleszállítást kapott, és utólag valamely másik fogyatékoságot is felfed, a szerződést felbonthatja, vagy új árleszállítást követelhet.

Jogvesztés

500. szakasz

(1) Az eladót a fogyatékoságról idejében értesítő vevő jogai az értesítés eladónak való elküldési napjától számított egy év elteltével megszűnnek, kivéve, ha a vevőt jogainak gyakorlásában az eladó általi félrevezetés megakadályozta.

(2) Az eladót a fogyatékoságról idejében értesítő vevő azonban a fenti határidő eltelte után abban az esetben, ha a vételárat még nem fizette ki, az eladónak a vételár kifizetése iránti követelése ellen az ár leszállítására vagy a kár megtérítésére irányuló követelésével kifogásként élhet.

III. GARANCIA AZ ELADOTT DOLOG KIFOGÁSTALAN MŰKÖDÉSÉÉRT

Az eladó és a gyártó felelőssége

501. szakasz

(1) Ha valamely gép, motor, készülék vagy az ügynevezett műszaki áru körébe tartozó más hasonló dolog eladója a vevőnek átadta azt a garancialevelet, amellyel a gyártó a dolog vevőnek való átadásától számított meghatározott időre szavatolja a dolog szabályos működését, a vevő a dolog szabálytalan működése esetén mind az eladótól, mind a gyártótól a dolog ésszerű határidőn belüli megjavítását vagy – ha ezt nem végzi el – kifogástalanul működő dolog átadását követelheti.

(2) Ezek a szabályok az eladónak a dolog fogyatékoságaiért való felelősségére vonatkozó szabályokra nincsenek hatással.

Javítás vagy becserélés kérése

502. szakasz

(1) A vevő a szabálytalan működés miatt az eladótól, illetőleg a gyártótól a szavatossági idő folyamán a dolog megjavítását vagy becserélését követelheti, függetlenül attól, hogy a működési hiba mikor jelentkezett.

(2) A vevő a javítás vagy becserélés követelésének az időpontjától azok végrehajtásáig a dolog használatától való megfosztása miatt elszenvedett kár megtérítésére jogosult.

A szavatossági idő meghosszabbítása

503. szakasz

(1) Kisebbs javítás esetén a szavatossági idő annyival meghosszabbodik, ameddig a vevő a dolog használatától meg volt fosztva.

(2) Ha azonban a szabálytalan működés miatt a dolgot becserélték vagy lényeges javítást végeztek rajta, a szavatossági idő a dolog becserélésétől, illetőleg a megjavított dolog visszaadásától újratezdődik.

(3) Ha csak a dolog valamely részét cserélték be vagy javították meg lényegesen, a szavatossági idő csak az illető részre vonatkozóan kezdődik újra.

Szerződésfelbontás és árszállítás

504. szakasz

Ha az eladó a dolog javítását vagy cseréjét ésszerű határidőn belül nem végzi el, a vevő a szerződést felbonthatja, vagy az ár leszállítását és a kár megtérítését követelheti.

A költségek és a kockázat

505. szakasz

(1) Az eladó, illetőleg a gyártó a dolgot saját költségén a javítási, illetőleg becserélési helyig köteles szállítani, és a megjavított, illetőleg becserélt dolgot a vevőhöz visszazállítani.

(2) Az említett idő alatt a dolog megsemmisülésének vagy megsérülésének kockázata az eladót, illetőleg a gyártót terheli.

A gyártó társak felelőssége

506. szakasz

Ha a dolog egyes részeinek a kidolgozásában vagy az egyes munkálatok kivitelezésében több önálló gyártó vett részt, a dolognak az illető részek vagy az illető munkálatok miatti szabálytalan működéséért való, a végső gyártóval szembeni felelősségük a végső gyártónak a dolog vevőjével szembeni felelősségével egyszerre szűnik meg.

Jogvesztés

507. szakasz

A vevőnek a gyártóval szembeni, a garancialevélen alapuló jogai a dolog javítása vagy becserélése követelésének a napjától számított egy év elteltével szűnnek meg.

3. cikk

A JOGI FOGYATÉKOSSÁGOKÉRT VALÓ FELELŐSSÉG (AZ EVIKCIÓ ELLENI VÉDELEM)

Jogi fogyatékoságok

508. szakasz

(1) Ha az eladott dolog felett harmadik személynek valamilyen, a vevő jogát kizáró, csökkentő vagy korlátozó joga van, amelynek fennállásáról a vevőt nem tájékoztatták, vagy a vevő az illető joggal terhelt dolog vételére nem egyezett bele, az eladó felelősséggel tartozik.

(2) Valamely más jog eladója szavatolja, hogy a jog létezik, és érvényesítésének nincsenek jogi akadályai.

Az eladó értesítése

509. szakasz

Ha kiderül, hogy a dologra harmadik személy jogot formál, a vevő köteles erről értesíteni az eladót, kivéve, ha az eladó számára ez már ismert, és felhívni arra, hogy a dolgot ésszerű határidőn belül a harmadik személy joga vagy igénye alól mentesítse, vagy ha a szerződés tárgyát fajta szerint meghatározott dolgok képezik, az eladót köteles felhívni arra, hogy számára másik, jogi fogyatékoság nélküli dolgot szállítson le.

A jogi fogyatékoságok szankciói

510. szakasz

(1) Ha az eladó nem jár el a vevő követelése szerint, a vevőnek a dologtól való megfosztása esetén a szerződés a törvény erejénél fogva felbomlik, a vevő jogának csökkenése vagy korlátozása esetén pedig a vevő, saját választása szerint, felbonthatja a szerződést vagy a vételár arányos csökkentését követelheti.

(2) Ha az eladó nem tesz eleget a vevő azon követelésének, hogy a dolgot ésszerű határidőn belül harmadik személy jogától vagy igényétől mentesítse, a vevő a szerződést felbonthatja, ha célja emiatt nem valósítható meg.

(3) A vevő minden esetben jogosult az elszenvedett kár megtérítésére.

(4) Ha azonban a vevő a szerződéskötés időpontjában a dologtól való megfosztásának vagy joga csökkentésének vagy korlátozásának a lehetőségéről tudott, az ilyen lehetőség bekövetkezése esetén kártérítésre nem jogosult, ellenben a vételár visszatérítésének vagy csökkentésének a követelésére joga van.

Az eladó vevő általi értesítésének elmaradása

511. szakasz

Az eladó értesítése nélkül harmadik személlyel perbe bocsátkozó és a pert elvesztítő vevő ennek ellenére is hivatkozhat az eladónak a jogi fogyatékoságokért való felelősségére, kivéve, ha az eladó bizonyítja, hogy valamely eszköz felhasználásával elérhette volna a harmadik személy igényének elutasítását.

A harmadik személy jogának nyilvánvaló megalapozottsága

512. szakasz

(1) A vevő abban az esetben is hivatkozhat az eladónak a jogi fogyatékoságokért való felelősségére, ha az eladó értesítése nélkül és per nélkül elismerte a harmadik személy nyilvánvalóan megalapozott jogát.

(2) Ha a vevő a harmadik személynek bizonyos pénzüsszeget fizetett ki nyilvánvaló jogától való elállása végett, az eladó mentesülhet felelőssége alól, ha megtéríti a vevőnek a kifizetett összeget és az elszenvedett kárt.

Az eladó felelősségének szerződéses korlátozása vagy kizárása

513. szakasz

(1) Az eladónak a jogi fogyatékoságokért való felelőssége szerződéssel korlátozható vagy teljesen kizárható.

(2) Ha azonban a szerződéskötés idején az eladó számára a jogát illető valamely fogyatékoság ismert volt vagy nem lehetett ismeretlen, a szerződésnek a jogi fogyatékoságért való felelősség korlátozására vagy kizárására vonatkozó rendelkezése semmis.

Közjogi természetű korlátozások

514. szakasz

Az eladó a vevő előtt ismeretlen, közjogi természetű külön korlátozásokért is felelősséggel tartozik, ha azokról vagy lehetőségükről tudott, de ezt nem közölte a vevővel.

Jogvesztés

515. szakasz

(1) A vevőnek a jogi fogyatékoságokon alapuló joga a harmadik személy jogának a fennállásáról való tudomásszerzés napjától számított egy év elteltével szűnik meg.

(2) Ha azonban a harmadik személy az illető határidő lejárta előtt pert indított, a vevő pedig az eladót vonta perbe, a vevő joga csak a jogerősen befejezett per utáni hat hónap elteltével szűnik meg.

4. CÍM

A vevő kötelezettségei

1. cikk

A VÉTELÁR KIFIZETÉSE

A kifizetés ideje és helye

516. szakasz

(1) A vevő a vételárat a szerződésben meghatározott időben és helyen köteles kifizetni.

(2) Szerződéses rendelkezés vagy más szokások hiányában a fizetés a dolog átadásának idején és helyén történik.

(3) Ha a vételárat nem kell az átadás időpontjában kifizetni, a fizetés az eladó lakóhelyén, illetőleg székhelyén történik.

Kamat hitelre történő adásvétel esetén

517. szakasz

Ha a hitelre eladott dolog gyümölcsözők, vagy valamilyen más hasznot ad, a vevő a dolog átadásától kezdődően kamattal tartozik, függetlenül attól, hogy a vételár kifizetésének a kötelezettsége esedékessé vált-e.

A vételár kifizetése egymást követő leszállítások esetén

518. szakasz

(1) Kivéve, ha mást kötöttek ki, vagy az ügylet körülményeiből más következik, egymást követő leszállítások esetén a vevő mindegyik szállítmány vételárát az átvétele időpontjában köteles kifizetni.

(2) Ha egymást követő leszállításokat tartalmazó szerződés esetén a vevő előleget adott az eladónak, az első leszállításokat az előlegből kell megfizettetni, ha mást ki nem kötöttek.

2. cikk

A DOLOG ÁTVÉTELE

519. szakasz

(1) A dolog átvétele az átadást lehetővé tevő cselekmények foganatosításából, valamint a dolog elviteléből áll.

(2) Ha a vevő a kikötött és szokásos módon és idejében felkínált dolog átvételét indokolt ok nélkül megtagadja, az eladó, abban az esetben, ha indokolt okok miatt kétkedhet, hogy a vevő kifizeti a vételárat, kijelentheti, hogy a szerződést felbontja.

5. CÍM

A dolog szerződő fél számlájára történő őrzésének kötelezettsége

Az őrzési kötelezettség esetei

520. szakasz

(1) Ha a vevő késedelme miatt a kockázat a dolog átadása előtt átszáll a vevőre, az eladó a dolgot a jó gazda gondosságával köteles őrizni, és ehhez megtenni a szükséges intézkedéseket.

(2) Ugyanez érvényes a vevőre is abban az esetben, ha a dolgot átadták neki, de ő azt, akár a szerződés felbontása miatt, akár másik dolog követelése miatt vissza akarja szolgáltatni az eladónak.

(3) A dolog megőrzése céljából intézkedések foganatosítására köteles szerződő fél mindkét esetben a dolog megőrzése végett szükséges költségek megtérítésére jogosult.

Az elküldött dolog átvételének megtagadása a vevő részéről

521. szakasz

A rendeltetési helyre küldött és ott rendelkezésére bocsátott dolgot átvenni nem kívánó vevő azt az eladó számlájára köteles átvenni, ha sem az eladó, sem a dolog eladó számlájára való átvételére felhatalmazott személy nincs jelen a rendeltetési helyen, feltéve, hogy ez a vételár kifizetése, nagyobb kellemetlenségek vagy túlzott költségek nélkül lehetséges.

A dolog őrzésére köteles fél jogai

522. szakasz

Az előző rendelkezések szerint a dolog őrzése végett intézkedések foganatosítására köteles szerződő fél a dolgot e törvénynek a bírósági letételre és tartozás tárgyát képező dolog eladására vonatkozó rendelkezéseiben feltüntetett feltételekkel és következményekkel bírósági letételbe helyezheti, valamely más személynek őrzésre átadhatja, vagy a másik fél számlájára eladhatja.

6. CÍM

Kártérítés az adásvétel felbontása esetén

Általános szabály

523. szakasz

Ha az adásvételt az egyik szerződő fél szerződésszegése miatt felbontják, a másik fél a szerződésszegéssel bekövetkezett kár megtérítésére vonatkozó általános szabályok szerint az emiatt elszenvedett kár megtérítésére jogosult.

A piaci árú dolog esete

524. szakasz

(1) Ha az adásvételt az egyik szerződő fél szerződésszegése miatt bontják fel, a dolognak pedig piaci ára van, a másik fél a szerződéssel meghatározott vételár és az ügylet lebonyolítási helyének piacán a szerződésfelbontás napján fennálló piaci ár közötti különbözetet követelheti.

(2) Ha az ügylet szerinti hely piacán piaci ár nincs, a térítés összegének a kiszámításához az illető piacot adott esetben helyettesíthető piacon fennálló piaci árat kell figyelembe venni, de hozzá kell adni a fuvarozási költségek különbözetét.

A fedezet végetti adásvétel esete

525. szakasz

- (1) Ha fajta szerint meghatározott dolog bizonyos mennyisége az adásvétel tárgya, és egyik fél nem teljesíti idejében kötelezettségét, a másik fél fedezet végetti eladást, illetőleg fedezet végetti vételt eszközölhet, és a szerződéssel meghatározott ár és a fedezet végetti eladási, illetőleg vételár közötti különbözetet követelheti.
- (2) A fedezet végetti eladást, illetőleg vételt ésszerű határidőn belül és ésszerű módon kell elvégezni.
- (3) A jogosult a tervezett eladásról, illetőleg vételről köteles a kötelezettet értesíteni.

Egyéb károk megtérítése

526. szakasz

A szerződéshez magát tartó fél az előző szakaszok szabályai szerinti kártérítésre való joga kívül nagyobb kár megtérítésére is jogosult, ha ilyent elszenvedett.

7. CÍM

A különleges megállapodások szerinti adásvétel esetei

1. cikk

ELŐVÁSÁRLÁSI JOG KIKÖTÉSÉVEL VALÓ ADÁSVÉTEL

Fogalommeghatározás

527. szakasz

Az elővásárlási jogra vonatkozó szerződéses rendelkezés útján a vevő kötelezi magát arra, hogy az eladót a dolog meghatározott személynek való, szándékolt eladásáról, valamint az ilyen eladás feltételeiről értesíti, és arra, hogy a dolog ugyanilyen áron való megvételét az eladónak felajánlja.

A jog gyakorlására és az ár kifizetésére előírányzott határidő

528. szakasz

- (1) Ha a vevő értesíti a harmadik személynek szándékolt eladásáról, az eladó az értesítés napjától számított egy hónapon belül megbízható módon köteles tájékoztatni a vevőt az elővásárlási jog gyakorlására vonatkozó elhatározásáról.
- (2) Az eladó a dolog általa történő megvételére irányuló kijelentésével egy időben a harmadik személlyel megállapodott árat köteles kifizetni vagy bírósági letétbe helyezni.
- (3) Ha a harmadik személlyel való szerződésben az ár kifizetésére határidőt szabtak, az eladó ezt a határidőt csak akkor veheti igénybe, ha elegendő biztosítékot nyújt.

Öröklési és elidegenítési lehetőség

529. szakasz

Ha törvény másként nem rendelkezik, az ingóságok elővásárlási joga sem elidegenítés, sem öröklés tárgya nem lehet.

Nyilvános kényszereladás esete

530. szakasz

- (1) Nyilvános kényszereladás esetén az eladó nem hivatkozhat elővásárlási jogára.
- (2) Az olyan eladó azonban, akinek elővásárlási jogát nyilvános könyvbe bejegyezték, a nyilvános eladás semmissé nyilvánítását követelheti, ha az eladásnál való jelenlétre külön nem hívták meg.

Az elővásárlási jog időtartama

531. szakasz

- (1) Ha korábbi megszűnését szerződésben ki nem kötik, az elővásárlási jog a szerződéskötéstől számított öt év elteltével megszűnik.
- (2) A kikötött hosszabb határidőt öt évre kell korlátozni.

Az eladó értesítése nélküli tulajdonátruházás

532. szakasz

- (1) Ha a vevő a dolgot az eladó értesítése nélkül eladta, és tulajdonjogát harmadik személyre átruházta, és ha a harmadik személy számára ismert volt, vagy nem lehetett ismeretlen, hogy az eladót elővásárlási jog illeti meg, az eladó az ilyen átruházásról való tudomásszerzés napjától számított hat hónapon belül az átruházás semmissé nyilvánítását és a dolognak azonos feltételekkel saját részére való átengedését követelheti.
- (2) Ha a vevő az eladót a harmadik személynek való eladás feltételeiről pontatlanul értesítette, és ha a harmadik személy számára ez ismert volt, vagy nem lehetett ismeretlen, az említett hathónapos határidő attól a naptól kezdődik, amikor az eladó a szerződés pontos feltételeiről tudomást szerzett.
- (3) Az elővásárlási jog a dolog tulajdonjogának harmadik személyre való átruházásától számított öt év elteltével minden esetben megszűnik.

Törvényen alapuló elővásárlási jog

533. szakasz

- (1) Meghatározott személyekre vonatkozóan az elővásárlási jog törvénnyel is megállapítható.
- (2) A törvényen alapuló elővásárlási jog időtartama korlátlan.
- (3) A törvény alapján elővásárlási jogot élvező személyeket a szándékolt eladásról és feltételeiről írásban kell értesíteni, különben az adásvétel semmissé nyilvánítását követelhetik.
- (4) Az elővásárlási jog kikötésével való adásvételre vonatkozó szabályok a törvényen alapuló elővásárlási jogra is értelemszerűen alkalmazandók.

2. cikk

PRÓBAVÁSÁRLÁS

Fogalommeghatározás

534. szakasz

- (1) Ha a szerződés kikötése szerint a vevő a dolgot kipróbálás feltételével veszi meg, hogy megállapíthassa, megfelel-e igényének, a szerződéssel vagy szokással megállapított határidőn belül, ennek hiányában pedig az eladó által meghatározott ésszerű határidőn belül köteles értesíteni az eladót arról, hogy a szerződés mellett marad-e, különben úgy tekintendő, hogy a szerződéstől elállt.
- (2) Ha a dolgot meghatározott határidőig való kipróbálása végett adják át a vevőnek, a vevő pedig a határidő lejárta után haladéktalanul vissza nem szolgáltatja, vagy az eladónak a szerződéstől való elállásáról nem nyilatkozik, úgy tekintendő, hogy a szerződés mellett maradt.

Objektív próba

535. szakasz

Ha a próbát a dolog meghatározott tulajdonsága meglétének vagy a meghatározott használatra való alkalmasságának a megállapítása végett kötötték ki, a szerződés fennmaradása nem a vevő megítélésétől, hanem attól függ, hogy a dolog az illető tulajdonságokkal valóban rendelkezik-e, illetőleg a meghatározott használatra alkalmas-

e.

Kockázat

536. szakasz

A vevőnek próbára átadott dolog véletlen megsemmisülésének vagy megsérülésének kockázatát a vevőnek a szerződés mellett való maradására irányuló nyilatkozatáig, illetőleg annak a határidőnek a lejártáig, ameddig a vevő a dolgot az eladónak köteles volt visszaszolgáltatni, az eladó viseli.

Vizsgálat utáni, illetőleg próba fenntartása melletti vásárlás

537. szakasz

A próbavásárlásra vonatkozó rendelkezések a vizsgálat utáni vásárlásra és a próba fenntartása melletti vásárlásra is értelemszerűen alkalmazandók.

3. cikk

MINTA VAGY MODELL SZERINTI ADÁSVÉTEL

538. szakasz

(1) Minta vagy modell szerinti adásvételre vonatkozó gazdasági szerződés esetén, ha az eladó által a vevőnek átadott dolog a mintával vagy modellel nem egyezik meg, az eladó az eladó anyagi fogyatékoságokért való felelősségére vonatkozó szabályok szerint, a többi esetben pedig a kötelezettség nem teljesítéséért való felelősség szabályai szerint felel.

(2) Az eladó a megegyezés hiánya miatt nem tartozik felelősséggel, ha a mintát, illetőleg a modellt a vevőnek csak tájékoztatás és a dolog tulajdonságainak megközelítő meghatározása végett, megegyezés ígérete nélkül mutatta be.

4. cikk

RÉSZLETEZÉSEL VALÓ ADÁSVÉTEL

539. szakasz

(1) Ha a szerződéssel a vevő számára fenntartották azt a jogot, hogy a dolog alakját, méreteit vagy valamely más jellemzőjét később határozza meg, a vevő pedig ezt a kikötött napig, vagy az eladó ennek elvégzésére irányuló követelésétől számított ésszerű határidő lejártáig nem teszi meg, az eladó kijelentheti, hogy a szerződést felbontja, vagy a részletezést aszerint, ami számára a vevő szükségleteiről ismert, saját maga megteheti.

(2) Ha maga az eladó végzi el a részletezést, a részletekről köteles tájékoztatni a vevőt, és az általa való más részletezésre ésszerű határidőt meghatározni.

(3) Ha a vevő ezt a lehetőséget nem használja ki, az eladó által elvégzett részletezés kötelező jellegű.

5. cikk

A TULAJDONJOG MEGTARTÁSÁVAL VALÓ ADÁSVÉTEL

Feltételei

540. szakasz

(1) Meghatározott ingóság eladója a szerződés külön rendelkezése útján a dolog vevőnek való átadása után is megtarthatja a tulajdonjogot mindaddig, amíg a vevő a vételárat teljesen ki nem fizeti.

(2) A jog megtartása a vevő jogosultjaival szemben csak akkor van hatással, ha az a

vevő csődbe jutása vagy a dolog lefoglalása előtt, hitelesített közokiratban történt.
(3) A külön nyilvános könyvek vezetésének a tárgyat képező ingóságok tulajdonjoga csak akkor tartható meg, ha ezt az illető könyvek felfektetésére és vezetésére vonatkozó jogszabályok előírányozzák.

Kockázat

541. szakasz

A dolog véletlen megsemmisülésének vagy megsérülésének kockázatát a vevő a dolog átvételétől viseli.

6. cikk

RÉSZLETFIZETÉSES ADÁSVÉTEL

Fogalommeghatározás

542. szakasz

(1) Az ingóság részletfizetéses adásvételi szerződésével az eladó kötelezi magát arra, hogy a meghatározott ingóságot a vevőnek a vételár teljes kifizetése előtt átadja, a vevő pedig kötelezi magát arra, hogy a vételárat meghatározott időközönként, részletekben fizeti ki.

(2) E cikknek a részletfizetéses adásvételre vonatkozó rendelkezései csak akkor alkalmazandók, ha vevőként természetes személy jelentkezik.

A szerződés alakja

543. szakasz

A részletfizetéses adásvételi szerződést írásban kell összeállítani.

A szerződés lényeges elemei

544. szakasz

(1) A szerződési okmányban a dolgon és készpénzfizetés esetén érvényes vételárán kívül, semmisség terhe mellett, fel kell tüntetni: az összes részlet teljes összegét, beszámítva a szerződéskötés időpontjában teljesítettet is, az egyes részletek összegét, a részletek számát és esedékességi határidejét.

(2) A szerződési okmánynak, semmisség terhe mellett, tartalmaznia kell azt a rendelkezést, hogy a vevő a szerződéstől elállhat, ha ezt az okmány aláírásától számított három napon belül írásban közli az eladóval, és azt, hogy a vevő e jogáról előre nem mondhat le.

A vevőnek az ár egy összegben történő kifizetésére való joga

545. szakasz

- (1) A vevő a vételár fennmaradt részét bármikor egyszerre kifizetheti.
- (2) A fennmaradt részt tisztán, szerződéses kamat és költségek nélkül kell fizetni.
- (3) A szerződés ellentétes rendelkezése semmis.

A szerződés felbontása és a vételár teljes kifizetésének követelése

546. szakasz

- (1) Ha a vevő a kezdő részlettel késedelembe esik, az eladó a szerződést felbonthatja.
- (2) A kezdő részlet teljesítése után az eladó a szerződést akkor bonthatja föl, ha a vevő legalább két egymás utáni, a vételár legalább egynolcadát képező részlettel késedelembe esik.

(3) Kivételesen az eladó a szerződést akkor is fölbonthatja, ha a vevő csak egy részlet kifizetésével esik késedelembe, ha a vételár kifizetésére nem irányoztak elő négynél több részletet.

(4) Az e szakasz (2) és (3) bekezdésében előírányzott esetekben az eladó a szerződés felbontása helyett a vételár teljes fennmaradt részének a kifizetését követelheti a vevőtől, de e követelés előtt a vevőnek tizenöt napos utólagos határidőt köteles adni.

A lefizetési határidők bírósági meghosszabbítása

547. szakasz

Ha az eset körülményei ezt indokoltá teszik, a bíróság a vevő kérésére meghosszabbíthatja a megkésített részletek kifizetési határidejét, ha a vevő biztosítékot ad kötelezettségeinek teljesítésére, és ha az eladó emiatt nem szenved kárt.

A kötbér semmissége

548. szakasz

A szerződésfelbontás esetére, valamint a vevőnek a vételár valamely részlete kifizetésével való késedelembe esése esetére előírányzott kötbérrre vonatkozó szerződéses rendelkezés semmis.

A szerződés felbontása

549. szakasz

(1) Szerződésfelbontás esetén az eladó köteles a vevőnek az átvett részleteket az átvételük napjától számított törvényes kamattal együtt visszatéríteni, és a dologra fordított szükséges költségeket megtéríteni.

(2) A vevő saját részéről köteles az eladónak a dolgot olyan állapotban visszaszolgáltatni, amilyenben kapta, és a szerződésfelbontásig való használatáért térítést adni.

A részletfizetéses adásvételre vonatkozó szabályok alkalmazása

550. szakasz

(1) A részletfizetéses adásvételre vonatkozó szabályok az azonos lényegi elemeket tartalmazó más egyezségek esetén is érvényesek, mint amilyen például az olyan rendelkezést tartalmazó bérleti szerződés, mely szerint a bérbe adott dolog a bérlő tulajdonába száll át, ha a bért meghatározott ideig fizeti.

(2) Az illető szabályok a vevőnek folyósított és meghatározott dolgok vételére szolgáló kölcsön esetén is alkalmazandók, ha a kölcsönadó és az eladó egyetértenek, hogy a vevő az eladó által neki eladott dologért az árat a vevő és az eladó között megkötött szerződésnek megfelelően részletekben fizeti le a kölcsönadónak.

A vevő számára kedvezőtlen rendelkezések semmissége

551. szakasz

A részletfizetéses adásvételi szerződésnek azok a rendelkezései, amelyek e fejezet rendelkezéseinél a vevő számára kedvezőtlenebbek, a tulajdonjog megtartására vonatkozó rendelkezések kivételével, semmiek.

VIII. fejezet

CSERE

Fogalommeghatározás

552. szakasz

(1) A csereszerződéssel mindegyik szerződő fél kötelezettséget vállal a másik szerződő féllel szemben a csere tárgyát képező dolog olyan átadására, hogy a másik tulajdonjogot szerezzon.

(2) Átruházható jogok is képezhetik csere tárgyát.

A csereszerződés hatásai

553. szakasz

A csereszerződésből mindegyik szerződő fél számára az adásvételi szerződésből az eladó számára létrejövő kötelezettségekkel és jogokkal azonos kötelezettségek és jogok jönnek létre.

IX. fejezet

ELADÁSI MEGBÍZÁS

Fogalommeghatározás

554. szakasz

(1) Az eladási megbízási szerződéssel a megbízott kötelezettséget vállal arra, hogy a megbízótól kapott meghatározott ingóságot meghatározott határidőn belül meghatározott vételáron eladja, vagy az illető határidőben a megbízónak visszaszolgáltatja.

(2) Az eladási megbízás visszavonhatatlan.

A dolog megsemmisülésének és megsérülésének kockázata

555. szakasz

A megbízottnak átadott dolog a megbízó tulajdona marad, és véletlen megsemmisülésének vagy megsérülésének kockázatát a megbízó viseli, de mindaddig, amíg vissza nem szolgáltatják neki, nem rendelkezhet vele.

A dolog megbízott általi megvásárlásának esete

556. szakasz

(1) Ha a megbízott a dolgot a megszabott határidőig nem adja el, és a meghatározott vételárat a megbízónak nem adja át, de a dolgot a megszabott határidőben vissza sem szolgáltatja, úgy tekintendő, hogy a dolgot megvásárolta.

(2) Hitelezői azonban a dolgot mindaddig nem foglalhatják le, amíg a vételárat a megbízónak ki nem fizeti.

X. fejezet

KÖLCSÖN

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

557. szakasz

A kölcsönszerződéssel a kölcsönadó kötelezi magát arra, hogy meghatározott pénzüsszeget vagy más helyettesíthető dologból meghatározott mennyiséget átad a kölcsönvevő tulajdonába, a kölcsönvevő pedig kötelezi magát, hogy bizonyos idő múlva azonos összegű pénzt, illetőleg azonos nemű és minőségű dolgot azonos mennyiségben a kölcsönadónak visszatérít.

Kamat

558. szakasz

- (1) A kölcsönvevő kötelezheti magát, hogy az alapösszegezen kívül kamattal is tartozik.
- (2) Gazdasági szerződés esetén a kölcsönvevő a kamat ki nem kötése esetén is tartozik kamattal.

2. CÍM

A kölcsönadó kötelezettségei

Az ígért dolgok átadása

559. szakasz

- (1) A kölcsönadó a meghatározott dolgokat a kikötött időben, ha pedig az átadási határidőt nem határozták meg, akkor köteles átadni, ha a kölcsönvevő kéri.
- (2) A kölcsönvevőnek a meghatározott dolog követelésére való joga a kölcsönadó késedelembe esésétől számított három hónapon belül, de a szerződéskötéstől számított egy éven belül minden esetben elévül.

A kölcsönvevő rossz anyagi körülményei

560. szakasz

- (1) Ha kiderül, hogy a kölcsönvevő anyagi körülményei olyanok, hogy kölcsönvisszafizetési lehetőségei bizonytalanok, a kölcsönadó az ígért dolgok átadási kötelezettségének a teljesítését megtagadhatja, ha a szerződéskötés időpontjában erről nem tudott, valamint ha a kölcsönvevő anyagi körülményeinek rosszabbodása a szerződéskötés után következett be.
- (2) A kölcsönadó azonban köteles teljesíteni kötelezettségét, ha a kölcsönvevő vagy a kölcsönvevőért valaki más elegendő biztosítékot nyújt.

A kölcsönzött dolgok fogyatékoságai miatti kár

561. szakasz

- (1) A kölcsönadó a kölcsönzött dolgok anyagi fogyatékoságai miatt a kölcsönvevőnek okozott kárt köteles megtéríteni.
- (2) Ha azonban a kölcsön ingyenes, kártérítésre csak akkor köteles, ha a dolog fogyatékoságai számára ismertek voltak vagy nem maradhattak ismeretlenek, a kölcsönvevőt pedig ezekről nem tájékoztatta.

3. CÍM

A kölcsönvevő kötelezettségei

A kölcsön visszatérítési határideje

562. szakasz

- (1) A kölcsönvevő a kikötött határidőben azonos fajtájú, mennyiségű és minőségű dolgokat köteles visszaszolgáltatni.
- (2) Ha a szerződő felek a kölcsön visszatérítési határidejét nem határozták meg, és a kölcsön körülményeiből sem határozható meg, a kölcsönvevő a kölcsönt ésszerű, de a kölcsönadónak a kölcsön visszatérítésére irányuló követelésétől számított két hónapnál nem rövidebb határidő lejártá után köteles visszatéríteni.

A kölcsön visszatérítésekor való választás

563. szakasz

(1) Ha a kölcsön tárgya nem pénz, de kikötötték, hogy a kölcsönvevő a kölcsönt pénzben téríti vissza, a kölcsönvevő ennek ellenére meg van hatalmazva arra, hogy saját választása szerint a kölcsönzött dolgokat vagy az illető dolgok értékének a visszatérítésre szerződéssel meghatározott időben és helyen megfelelő pénzüsszeget térítse vissza.

(2) Abban az esetben, ha az azonos fajtájú és azonos minőségű dolgok azonos mennyiségének a visszatérítése lehetetlen, ugyanez érvényes.

A szerződéstől való elállás

564. szakasz

A kölcsönvevő a szerződéstől elállhat, amíg a kölcsönadó nem adta át neki a meghatározott dolgokat, de ha a kölcsönadó emiatt valamilyen kárt szenvedne, azt köteles megtéríteni.

A kölcsön határidő előtti visszatérítése

565. szakasz

A kölcsönvevő a kölcsönt a visszatérítésre megszabott határidő előtt is visszatérítheti, de a kölcsönadót szándékáról köteles előre értesíteni, és a kárt számára megtéríteni.

4. CÍM

Célkölcsön

566. szakasz

Ha a szerződéssel meg van határozva az a cél, amelyre a kölcsönvevő a kölcsönzött pénzt fölhasználhatja, de azt valamely más célra használja föl, a kölcsönadó kijelentheti, hogy a szerződést felbontja.

XI. fejezet

BÉRLET

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalom meghatározás

567. szakasz

(1) A bérleti szerződéssel a bérbeadó kötelezi magát, hogy meghatározott dolgot a bérlőnek használatra átad, az utóbbi pedig kötelezi magát, hogy ezért meghatározott bért fizet.

(2) Ha másként ki nem kötötték, vagy nem szokásos, a használat a dolog élvezetét (hasznoszedés) is magában foglalja.

Külön jogszabályok alkalmazása

568. szakasz

E fejezet rendelkezései a külön jogszabályokkal szabályozott bérletekre nem alkalmazandók.

2. CÍM

A bérbeadó kötelezettségei

A dolog átadása

569. szakasz

- (1) A bérbeadó a bérelt dolgot a bérlőnek kifogástalan állapotban, tartozékaival együtt köteles átadni.
- (2) A dolog kifogástalan állapotban van, ha a szerződéssel előírányzott állapotban van, szerződés hiánya esetén pedig akkor, ha a szerződéskötés céljául szolgáló használatra felhasználható állapotban van.

A dolog karbantartása

570. szakasz

- (1) A bérbeadó a dolgot a bérlet tartama alatt kifogástalan állapotban köteles tartani, és evégett a szükséges javításokat eszközölni.
- (2) A bérbeadó a bérlőnek a dolog karbantartására fordított olyan költségeit, amelyeket saját magának kellett volna eszközölnie, köteles megtéríteni.
- (3) A dolog rendszeres használatával előidézett apró javítások költségei, valamint a használat költségei a bérlőt terhelik.
- (4) A bérlő a javítás szükségességéről köteles értesíteni a bérbeadót.

A javítások miatti szerződésfelbontás és bércsökkenés

571. szakasz

- (1) Ha a bérelt dolog használatát a szükséges javítások jelentős mértékben és hosszabb időre zavarják, a bérlő a szerződést felbonthatja.
- (2) A bérlő a dolog használatában a javítások miatt való korlátozása arányában bércsökkenésre jogosult.

A bérelt dolog változtatásai

572. szakasz

- (1) A bérbeadó a bérlet tartama alatt a bérlő egyetértése nélkül a bérelt dolgon változtatásokat nem eszközölhet, ha ez a dolog használatát akadályozná.
- (2) Ha a dolog változtatásai a bérlőt a dolog használatában bizonyos mértékben korlátoznák, a bért is arányosan csökkenteni kell.

Az anyagi fogyatékokért való felelősség

573. szakasz

- (1) A bérbeadó, függetlenül attól, hogy tudott-e vagy sem róluk, a bérelt dolognak a kikötött vagy rendszeres használatát zavaró összes fogyatékoságáért, valamint a szerződéssel kifejezetten vagy hallgatólagosan előírányzott tulajdonságok vagy jellegzetességek hiányáért is felelősséggel tartozik a bérlőnek.
- (2) A kisebb jelentőségű fogyatékokra ez nem vonatkozik.

A bérbeadó felelőssége alá nem tartozó fogyatékok

574. szakasz

- (1) A bérbeadó a bérelt dolognak a szerződéskötés időpontjában a bérlő előtt ismert vagy ismeretlenül nem maradható fogyatékoságaiért nem tartozik felelősséggel.
- (2) A bérbeadó azonban felelősséggel tartozik a bérelt dolog olyan fogyatékoságáért is, amely a bérlő előtt nagyfokú gondatlanság miatt ismeretlen maradt, ha a bérbeadó az illető fogyatékoságról tudott, és a bérlő értesítését szándékosan elmulasztotta.

Az anyagi fogyatékoságokért való felelősség kiterjesztése

575. szakasz

Ha a bérbeadó állította, hogy a bérelt dolog semmilyen fogyatékosággal sem rendelkezik, a bérelt dolog minden fogyatékoságáért felelősséggel tartozik.

A felelősség szerződéses kizárása vagy korlátozása

576. szakasz

(1) A bérelt dolog anyagi fogyatékoságaiért való felelősség szerződéssel kizárható vagy korlátozható.

(2) Ha a bérbeadó a fogyatékoságokról tudott, és a bérlő értesítését szándékosan elmulasztotta, vagy ha a fogyatékoság olyan jellegű, hogy a bérelt dolog használatát lehetetlenné teszi, valamint ha a bérbeadó az illető rendelkezést monopolhelyzetének kihasználásával eszközölte ki, a szerződésnek az illető felelősséget kizáró vagy korlátozó rendelkezése semmis.

A bérbeadónak a fogyatékoságokról és veszélyekről való értesítése

577. szakasz

(1) A bérlő a bérbeadót haladéktalanul köteles a bérelt dolognak a bérlet folyamán mutatkozó minden fogyatékoságáról értesíteni, kivéve, ha a bérbeadó a fogyatékoságról tud.

(2) A bérlet folyamán a bérelt dolgot fenyegető minden előreláthatatlan veszélyről úgyszintén köteles értesíteni a bérbeadót a szükséges intézkedések foganatosítása végett.

(3) A bérbeadót a számára ismeretlenül fellépő fogyatékoságról vagy bekövetkezett veszélyről nem értesítő bérlő a fogyatékoság fennállása vagy a bérelt dolog szempontjából bekövetkezett veszély miatt elszenvedett kár megtérítési jogát elveszti, a bérbeadó által emiatt elszenvedett kárt pedig köteles megtéríteni.

A bérlő jogai a dolog valamilyen fogyatékosága esetén

578. szakasz

(1) Ha az átadás időpontjában a bérelt dolognak valamilyen kiküszöbölhetetlen fogyatékosága van, a bérlő választása szerint felbonthatja a szerződést, vagy a bér csökkentését követelheti.

(2) Ha a dolognak valamilyen, a bérlő szempontjából nagyobb akadályok nélkül kiküszöbölhető fogyatékosága van, a dolog meghatározott határidőben való átadása pedig nem volt a szerződés lényeges eleme, a bérlő a bérbeadótól vagy a fogyatékoság ésszerű határidőn belüli kiküszöbölését vagy a bér csökkentését követelheti.

(3) Ha a bérbeadó a fogyatékoságot a bérlő által számára meghatározott utólagos ésszerű határidőn belül nem küszöböli ki, a bérlő a szerződést felbonthatja, vagy a bér csökkentését követelheti.

(4) A bérlő mindegyik esetben kártérítésre jogosult.

A fogyatékoságnak a bérlet folyamán való bekövetkezése és a dolog kikötött vagy szokásos tulajdonságának hiánya

579. szakasz

(1) Az előző szakasz rendelkezései abban az esetben is alkalmazandók, ha a bérelt dolog valamely fogyatékosága a bérlet folyamán következik be.

(2) Az illető rendelkezések akkor is alkalmazandók, ha a bérelt dolog a szerződés vagy a szokások ellenére valamely tulajdonsággal nem rendelkezik, vagy ha az illető tulajdonságot a bérlet folyamán elveszíti.

A bérbeadó felelőssége a jogi fogyatékoságokért

580. szakasz

(1) Ha valamely harmadik személy a bérelt dologon vagy valamely részén valamely jog gyakorlására tart igényt, és követelésével a bérlőhöz fordul, valamint ha a dolgot a bérlőtől önkényesen elveszi, a bérlő a bérbeadót erről köteles értesíteni, kivéve ha erről már tud, különben a kárért felelősséggel tartozik.

(2) Ha megállapítást nyer, hogy harmadik személyt a bérlőnek a dolog használatára való jogát teljesen kizáró jog illet meg, a bérleti szerződés a törvény erejénél fogva felbomlik, a bérbeadó pedig az emiatt elszenvedett kárt köteles megtéríteni a bérlőnek.

(3) Ha a harmadik személy jogával a bérlő joga csak korlátozódik, a bérlő, választása szerint, felbonthatja a szerződést vagy a bér csökkentését követelheti, továbbá minden esetben kártérítést követelhet.

3. CÍM

A bérlő kötelezettségei

A dolog szerződésnek megfelelő használata

581. szakasz

(1) A bérlő a dolgot jó gazdaként köteles használni.

(2) A dolgot csak a szerződéssel vagy a dolog rendeltetésével meghatározott módon használhatja.

(3) A bérelt dolognak a szerződéssel vagy rendeltetésével ellentétes használata által bekövetkező kárért felelősséggel tartozik, függetlenül attól, hogy a dolgot saját maga vagy a megbízása szerint dolgozó valamely személy, albérlő vagy valamely más olyan személy használta, aki számára a dolog használatát a bérlő tette lehetővé.

A szerződéssel ellentétes használat miatti felmondás

582. szakasz

Ha a bérlő a bérbeadó figyelmeztetése ellenére továbbra is a szerződéssel vagy rendeltetésével ellentétben használja a dolgot, vagy karbantartását elhanyagolja, és így a bérbeadó szempontjából jelentékeny kár veszélye áll fenn, a bérbeadó a szerződést felmondási idő nélkül felmondhatja.

A bér fizetése

583. szakasz

(1) A bérlő a bért a szerződéssel vagy törvénnyel meghatározott határidőben, bérleti szerződés hiányában pedig a dolog bérlőnek való átadási helyén szokásos módon köteles fizetni.

(2) Ha másként ki nem kötötték, vagy a dolog átadási helyén másként nem szokásos, a bért a dolog egy vagy több évre szóló bérlete esetén félévenként, rövidebb időre szóló bérlete esetén pedig az illető időszak lejártá után kell fizetni.

A bér nem fizetése miatti felmondás

584. szakasz

(1) Ha a bérlő a bért a bérbeadó általi felhívástól számított 15 napon belül nem fizeti ki, a bérbeadó felmondhatja a bérleti szerződést.

(2) Ha azonban a bérlő a bér összegét a felmondás vele való közlése előtt kifizeti, a szerződés érvényben marad.

A bérelt dolog visszaszolgáltatása

585. szakasz

- (1) A bérlő a bérelt dolgot köteles őrizni és a bérlet megszűnése után sértetlenül visszaszolgáltatni.
- (2) A dolgot az átadási helyen kell visszaszolgáltatni.
- (3) A bérlő a dolog rendszeres használatával járó elhasználódásért, valamint az elhasználódottságából származó károsodásért nem tartozik felelősséggel.
- (4) Ha a bérlet ideje alatt a dologon valamilyen módosításokat eszközölt, köteles a bérbeadás idején fennálló állapotot helyreállítani.
- (5) A dologon eszközölt kiegészítéseket elviheti, ha a dolog épségének sérelme nélkül leszerelhetők, a bérbeadó azonban megtarthatja őket, ha a dolog visszaszolgáltatása idején fennálló értéküket a bérlőnek megtéríti.

4. CÍM

Albérlet

A dolog albérletbe adásának esetei

586. szakasz

- (1) Ha másképp ki nem kötötték, a bérlő a bérelt dolgot másnak bérbe adhatja (albérlet), vagy azt valamely más alapon másnak használatra átadhatja, de csak akkor, ha a bérbeadót ezzel nem károsítja meg.
- (2) A bérlő szavatolja a bérbeadónak, hogy az albérlet a dologot a bérleti szerződésnek megfelelően fogja használni.

Az engedély megtagadása a bérbeadó részéről

587. szakasz

Ha a bérelt dolog albérletbe adásához a bérbeadó engedélye szükséges, ezt csak indokolt okokból tagadhatja meg.

Meg nem engedett albérlet miatti felmondás

588. szakasz

Ha a bérelt dolgot a bérbeadó engedélye nélkül adják albérletbe abban az esetben, ha az engedély törvény vagy a szerződés szerint szükséges, a bérbeadó a bérleti szerződést felmondhatja.

A bérbeadó közvetlen követelése

589. szakasz

A bérbeadó a bérlővel szembeni, a bérletből keletkezett követeléseinek megfizettetése végett az albérlettel közvetlenül követheti annak az összegnek a kifizetését, amellyel ő az albérlet alapján a bérlőnek tartozik.

Az albérlet megszűnése a törvény erejénél fogva

590. szakasz

Az albérlet minden olyan esetben megszűnik, amikor a bérlet megszűnik.

5. CÍM

A bérelt dolog elidegenítése

A bérbe való átadás utáni elidegenítés

591. szakasz

(1) Az előzőleg valamely más személynek bérbe adott dolog elidegenítése esetén a dolog megszerzője a bérbeadó helyébe lép, és ezek után a bérletből származó jogok és kötelezettségek a dolog megszerzője és a bérlő között létesülnek.

(2) A megszerző nem követelheti a bérlőtől a dolognak a kikötött bérleti idő lejártá előtt, ha pedig a bérlet időtartamát sem szerződéssel, sem törvénnyel nem határozták meg, a felmondási idő lejártá előtt való átadását.

(3) A megszerzőnek a bérletből származó, a bérlővel szembeni kötelezettségeiért az átruházó egyetemleges kezesként felel.

A bérre való jog

592. szakasz

(1) Ha másként ki nem kötötték, a bérbe adott dolog megszerzője a bérre a dolog megszerzése után következő első határidőtől kezdődően jogosult, ha pedig az átruházó az illető bért előre átvette, köteles neki átengedni.

(2) A bérlő a bérlet dolog elidegenítéséről való értesítésének az időpontjától a bért csak a megszerzőnek fizetheti ki.

A bérelt dolog elidegenítése a bérlőnek való átadása előtt

593. szakasz

(1) Ha a bérleti szerződés tárgyát képező dolgot a megszerzőnek, nem pedig a bérlőnek adják át, a megszerző a bérbeadó helyébe lép, és a bérlővel szembeni kötelezettségeit magára vállalja, ha az elidegenítési szerződés megkötésének időpontjában a bérleti szerződés fennállásáról volt tudomása.

(2) Az elidegenítési szerződés megkötésének időpontjában a bérleti szerződés fennállásáról nem tudó megszerző a dolgot nem köteles átadni a bérlőnek, a bérlő pedig csak a bérbeadótól követelhet kártérítést.

(3) A megszerzőnek a bérletből származó, a bérlővel szembeni kötelezettségeiért az átruházó egyetemleges kezesként felel.

A szerződés felmondása a dolog elidegenítése miatt

594. szakasz

Ha a bérelt dolog elidegenítése folytán a bérbeadó jogai és kötelezettségei átszállnak a megszerzőre, a bérlő a szerződést a törvényes felmondási határidők tiszteletben tartásával minden esetben felmondhatja.

6. CÍM

A bérlet megszűnése

A határozott idő lejártá

595. szakasz

(1) A határozott időre megkötött bérleti szerződés annak az időnek a lejártával szűnik meg, amelyre megkötötték.

(2) Ugyanez érvényes azokban az esetekben is, ha a szerződő felek akaratának hiányában a bérlet időtartamát törvény határozza meg.

A bérlet hallgatólagos megújítása

596. szakasz

(1) Ha azon idő lejártá után, amelyre a bérleti szerződést megkötötték, a bérlő a dolog használatát tovább folytatja, a bérbeadó pedig ezt nem ellenzi, úgy tekintendő, hogy az

előzővel azonos feltételekkel határozatlan időre szóló, új bérleti szerződést kötöttek.
(2) Az első bérletre vonatkozóan harmadik személyek által nyújtott biztosítékok megszűnnek annak az időnek a lejártával, amelyre megkötötték.

Felmondás

597. szakasz

- (1) A határozatlan időtartamú és a körülményekből vagy helyi szokásokból sem meghatározható időtartamú bérleti szerződés felmondással szűnik meg, amelyet a megszabott felmondási idő tiszteletben tartásával bármelyik fél kijelenthet a másiknak.
- (2) Ha a felmondási idő tartamát szerződés, törvény vagy helyi szokás nem határozza meg, a felmondási idő nyolc nap, azzal, hogy alkalmatlan időben felmondás nem adható.
- (3) Ha a bérelt dolgok az egészséget veszélyeztetik, a bérlő a szerződést felmondási idő meghatározása nélkül felmondhatja akkor is, ha a szerződéskötés időpontjában erről tudomása volt.
- (4) A bérlő az e szakasz (3) bekezdésében említett jogáról nem mondhat le.

A dolog erőhatalom miatti megsemmisülése

598. szakasz

- (1) Ha a bérelt dolog valamely erőhatalom következtében megsemmisül, a bérlet megszűnik.
- (2) Ha a bérelt dolog részben semmisül meg vagy csak megsérül, a bérlő a szerződést felbonthatja, vagy továbbra is a bérlet mellett maradhat, és a bér megfelelő csökkentését követelheti.

Haláleset

599. szakasz

Ha másként ki nem kötötték, a bérlő vagy a bérbeadó halála esetén a bérlet örökösével folytatódik.

XII. fejezet

VÁLLALKOZÁSI SZERZŐDÉS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

600. szakasz

A vállalkozási szerződéssel a vállalkozó (a munka kivitelezője) meghatározott ügylet, például bizonyos dolog kidolgozása vagy megjavítása, vagy bizonyos fizikai vagy szellemi munka elvégzése és hasonlók ellátására, a megrendelő pedig ezért díj fizetésére kötelezi magát.

Az adásvételi szerződéssel szembeni viszony

601. szakasz

- (1) Az a szerződés, amellyel az egyik fél meghatározott ingóságnak saját anyagból való kidolgozására kötelezi magát, kétség esetén adásvételi szerződésnek tekintendő.
- (2) A szerződés azonban vállalkozási szerződés marad, ha a megrendelő a dolog kidolgozásához szükséges anyag lényeges részének adására kötelezte magát.
- (3) Ha a szerződő felek különösen a vállalkozó munkáját tartották szem előtt, a szerződés minden esetben vállalkozási szerződésnek tekintendő.

A vállalkozó anyagának minősége

602. szakasz

(1) Ha azt kötötték ki, hogy a vállalkozó a dolgot saját anyagából dolgozza ki, a minőséget pedig nem határozták meg, a vállalkozó átlagos minőségű anyagot köteles adni.

(2) A vállalkozó a felhasznált anyag minőségéért az eladóval azonos módon felel a megrendelőnek.

2. CÍM

Felügyelet

603. szakasz

A megrendelő a munka ellátására felügyelhet, és a munka jellegétől függően utasításokat adhat, a vállalkozó pedig ezt köteles lehetővé tenni számára.

3. CÍM

Szerződéskötés árlejtés útján

A munkálatok árára vonatkozó árlejtési felhívás

604. szakasz

(1) A meghatározott vagy meghatározatlan számú személyhez intézett, meghatározott munkálatoknak meghatározott feltételekkel és meghatározott garanciák melletti kivitelezésére vonatkozó árlejtésre való felhívás a felhívás kibocsátóját az illető munkálatokra vonatkozó szerződésnek a legalacsonyabb árat felajánló személlyel való megkötésére kötelezi, kivéve, ha az ilyen kötelezettséget az árlejtésre való felhívásban kizárta.

(2) A szerződéskötési kötelezettség kizárása esetén az árlejtési felhívás az érdekeltekhez intézett olyan felhívásnak tekintendő, hogy a közzétett feltételek alapján a szerződési ajánlatokat maguk tegyék meg.

A tervezett munkálatok művészeti vagy műszaki megoldására vonatkozó versenyfelhívás

605. szakasz

A meghatározott vagy meghatározatlan számú személyhez intézett, a tervezett munkálatok művészeti vagy műszaki megoldására vonatkozó versenyfelhívás a felhívás kibocsátóját a szerződésnek a felhívásban rögzített feltételekkel azon ajánlattevővel való megkötésére kötelezi, akinek a megoldását az előre közzétett összetételű bizottság elfogadja, kivéve, ha az ilyen kötelezettséget a felhívásban kizárta.

4. CÍM

A vállalkozó kötelezettségei

Az anyag fogyatékoságai

606. szakasz

(1) A vállalkozó köteles a megrendelőtől kapott anyag olyan fogyatékoságaira figyelmeztetni a megrendelőt, amelyeket észrevett vagy észre kellett volna vennie, különben kárfelelősséggel tartozik.

(2) Ha azonban a megrendelő a dolog azon anyagból való kidolgozását követeli, amelynek fogyatékoságaira a vállalkozó rámutatott, a vállalkozó az ő igénye szerint

köteles eljárni, kivéve, ha nyilvánvaló, hogy az anyag a megrendelt dologhoz alkalmatlan, vagy ha a kívánt anyagból való kidolgozás a vállalkozó tekintélyének kárt okozhatna – ilyen esetben a vállalkozó a szerződést felbonthatja.

(3) A vállalkozó a megbízásban jelentkező fogyatékoságokra, valamint más olyan, a megrendelt dolog elkészítését vagy idejében való elkészítését befolyásoló más körülményekre köteles figyelmeztetni a megrendelőt, amelyekről tudott vagy tudnia kellett volna, különben kárfelelősséggel tartozik.

A munka elvégzésének a kötelezettsége

607. szakasz

(1) A vállalkozó a munkát a kikötött feltételek és az ügylet szabályai szerint köteles elvégezni.

(2) A vállalkozó a munkát a meghatározott idő alatt, ha pedig nincs idő meghatározva, az ilyen ügyletekhez szükséges ésszerű idő alatt köteles elvégezni.

(3) Ha a megrendelő nem adja át határidőre az anyagot, vagy módosításokat követel, vagy nem fizeti ki az előleget, az emiatt és általában a megrendelő magatartása miatt bekövetkezett késedelemért a vállalkozó nem tartozik felelősséggel.

A kikötött feltételektől való eltérés miatti szerződésfelbontás

608. szakasz

(1) Ha a munka végrehajtása folyamán kiderül, hogy a vállalkozó nem tartja magát a szerződés feltételeihez, és általában nem úgy dolgozik, ahogy kellene, továbbá hogy az elvégzett munka fogyatékos lesz, a megrendelő a vállalkozót erre figyelmeztetheti, és munkájának a kötelezettségeivel való egybehangelésére ésszerű határidőt határozhat meg számára.

(2) Ha a vállalkozó az illető határidő lejártáig nem jár el a megrendelő igénye szerint, az utóbbi a szerződést felbonthatja, és a kár megtérítését követelheti.

Szerződésfelbontás a határidő lejárta előtt

609. szakasz

(1) Ha a határidő a szerződés lényeges elemét képezi, a vállalkozó pedig a munka megkezdésével vagy befejezésével annyira késedelembe van, hogy határidőn belül nyilvánvalóan nem tudja befejezni, a megrendelő a szerződést felbonthatja, és a kár megtérítését követelheti.

(2) Ez a jog illeti meg akkor is, ha a határidő a szerződésnek nem lényeges eleme, viszont az illető késedelem miatt a megrendelőnek a szerződés teljesítése iránti érdeke nyilvánvalóan nem állna fenn.

Harmadik személy megbízása a munka elvégzésével

610. szakasz

(1) Ha a szerződésből vagy az ügylet jellegéből már nem következik, a vállalkozó a munkát nem köteles személyesen végrehajtani.

(2) Ha a munkát nem személyesen végzi, a vállalkozó az ügylet végrehajtásáért a megrendelőnek továbbra is felelősséggel tartozik.

A munkatársakért való felelősség

611. szakasz

A vállalkozó az általa végrehajtásra elvállalt munkán megbízásából dolgozó személyekért ugyanúgy felelősséggel tartozik, mintha a munkát maga végezte volna el.

A vállalkozó munkatársainak a megrendelővel szembeni közvetlen követelése

612. szakasz

A vele szembeni követeléseik kifizetése végett a vállalkozó munkatársai közvetlenül a megrendelőhöz fordulhatnak, és – ha követeléseik el vannak ismerve – tőle kérhetik az illető követeléseknek az adott időpontban a vállalkozót megillető összeg terhére való kifizetését.

Az elkészített dolog átadása a megrendelőnek

613. szakasz

- (1) A vállalkozó az elkészített vagy a megjavított dolgot köteles átadni a megrendelőnek.
- (2) Ha az elkészített vagy a megjavított dolog a felelőssége alá nem tartozó okból tönkremegy, a vállalkozó e kötelezettsége alól mentesül.

5. CÍM

A fogyatékoságokért való felelősség

Az elvégzett munka átnézése és a vállalkozó értesítése

614. szakasz

- (1) A megrendelő az elvégzett munkát, amint az a dolgok rendes menete szerint lehetségessé válik, köteles átnézni, és az észlelt fogyatékoságokról a vállalkozót haladéktalanul értesíteni.
- (2) Ha a megrendelő a vállalkozónak az elvégzett munka átnézésére és átvételére irányuló felhívását követően ezt indokolt ok nélkül nem teszi meg, a munka átvettnek tekintendő.
- (3) Az elvégzett munka átnézése és átvétele után a vállalkozó a közönséges vizsgálattal észrevehető fogyatékoságokért többé nem felel, kivéve, ha azokról tudott, de a megrendelőt nem tájékoztatta róluk.

Rejtett fogyatékoságok

615. szakasz

- (1) Ha később megjelenik valamilyen, közönséges vizsgálattal fel nem deríthető fogyatékoság, a megrendelő arra mégis hivatkozhat, azzal a feltétellel, hogy arról a vállalkozót minél előbb, de legkésőbb a felfedezéstől számított egy hónapon belül értesíti.
- (2) Az elvégzett munka átvételétől számított két év elteltével a megrendelő a fogyatékoságokra többé nem hivatkozhat.

Jogmegszűnés

616. szakasz

- (1) Az elvégzett munka fogyatékoságairól a vállalkozót idejében értesítő megrendelő az értesítéstől számított egy év lejártával bírósági úton nem érvényesítheti jogát.
- (2) Ha azonban a fogyatékoságokról a vállalkozót idejében értesítette, a megrendelő a vállalkozó térítéskifizetési követelésével szembeni kifogással az illető határidő lejárta után is igényt támaszthat a térítés csökkentésére és a kár megtérítésére.

A vállalkozó előző szakaszokra való hivatkozási jogának elvesztése

617. szakasz

Ha a fogyatékoság a vállalkozó számára ismert vagy ismeretlenül nem maradható tényekre vonatkozik, de a megrendelőt ezekről nem értesítette, az előző szakaszok rendelkezéseire nem hivatkozhat.

A fogyatékoság kiküszöbölésének a követelése iránti jog

618. szakasz

(1) A vállalkozót az elvégzett munka valamely fogyatékoságáról szabályszerűen értesítő megrendelő a fogyatékoság kiküszöbölését követelheti a vállalkozótól, és erre megfelelő határidőt szabhat meg neki.

(2) A megrendelő az emiatt elszenvedett kár megtérítésére is jogosult.

(3) Ha a fogyatékoság kiküszöbölése túlzott költségeket igényel, a vállalkozó a végrehajtását visszautasíthatja, de ebben az esetben a megrendelő választása szerint a térítés csökkentésére vagy a szerződés felbontására, valamint a kár megtérítésére jogosult.

Külön esetben való szerződésfelbontás

619. szakasz

Ha az elvégzett munkának olyan fogyatékosága van, amely használhatatlanná teszi, vagy a szerződés kifejezett feltételeivel ellentétes módon végezték el, a megrendelő a fogyatékoságok kiküszöbölésének követelése nélkül felbonthatja a szerződést, és a kár megtérítését követelheti.

A megrendelő joga az elvégzett munka más fogyatékoságai esetén

620. szakasz

(1) Ha az elvégzett munkának olyan fogyatékosága van, amely miatt a munka nem használhatatlan, illetőleg ha nem a szerződés kifejezett feltételeivel ellentétben végezték el, a megrendelő köteles megengedni a fogyatékoságok kiküszöbölését a vállalkozónak.

(2) A megrendelő a fogyatékoságok kiküszöbölésére a vállalkozónak megfelelő határidőt határozhat meg.

(3) Ha a vállalkozó a fogyatékoságot a határidő lejártáig nem küszöböli ki, a megrendelő, választása szerint, kiküszöbölheti a fogyatékoságot a vállalkozó számlájára, vagy csökkentheti a térítést, vagy felbonthatja a szerződést.

(4) Ha jelentéktelen fogyatékoságokról van szó, a megrendelő a szerződésfelbontási joggal nem élhet.

(5) A megrendelő mindegyik esetben a kár megtérítésére is jogosult.

A térítés csökkentése

621. szakasz

A térítés csökkentése arányos az elvégzett fogyatékoság nélküli munkának a szerződéskötés időpontjában fennálló értéke és az elvégzett, fogyatékoságot mutató munkának az illető időpontban fennálló értéke közötti különbséggel.

6. CÍM

A megrendelő kötelezettségei

A munka átvételének kötelezettsége

622. szakasz

A megrendelő köteles a szerződés rendelkezései és az ügylet szabályai szerint végrehajtott munkát átvenni.

A térítés meghatározása és kifizetése

(1) Ha kötelező díjszabással vagy valamilyen más kötelező aktussal nincs meghatározva, a térítést a szerződéssel kell meghatározni.

(2) Ha a térítés nincs meghatározva, a térítést a munka értéke, az ilyen ügylet

rendszerint szükséges idő, valamint az ilyen fajta munkáért szokásos térítés alapján a bíróság határozza meg.

(3) A megrendelő a térítést az elvégzett munka átnézése és jóváhagyása előtt nem köteles kifizetni, kivéve, ha másként ki nem kötötték.

(4) A munka részletekben való elvégzésének és átadásának kikötése esetén ugyanez érvényes.

Kalkuláció kifejezett kezességgel

624. szakasz

(1) Ha a térítést a vállalkozó által a kalkuláció pontosságáért adott kifejezett kezesség alapján kötötték ki, a térítés növelését akkor sem kérheti, ha az ügyletbe több munkát fektetett, és az ügylet végrehajtása az előirányozottnál nagyobb költségeket igényelt.

(2) A szerződés megváltozott körülmények miatti felbontására és módosítására vonatkozó szabályok alkalmazását ez nem zárja ki.

(3) Ha a térítést a vállalkozó által a kalkuláció pontosságáért adott kifejezett kezesség alapján kötötték ki, viszont a munka során a kalkuláció túllépése elkerülhetetlennek mutatkozik, a vállalkozónak erről haladéktalanul értesítenie kell a megrendelőt, különben a megnövekedett költségek miatti összes követelését elveszti.

7. CÍM

Kockázat

A vállalkozó anyagának használata esetén

625. szakasz

(1) Abban az esetben, ha a dolog kidolgozásához az anyagot a vállalkozó szolgáltatta, a dolog pedig a megrendelőnek való átadása előtt bármilyen okból megsérül vagy megsemmisül, a kockázatot a vállalkozó viseli, és sem a szolgáltatott anyagért járó térítésre, sem pedig a munkájáért járó díjra nem jogosult.

(2) Ha a megrendelő az elvégzett munkát átnézte és jóváhagyta, úgy tekintendő, hogy a dolgot átadták, és hogy a vállalkozónál őrzésen maradt.

(3) Ha a megrendelő a felajánlott dolog átvételével késedelembe esett, a dolog véletlen megsemmisülésének vagy megsérülésének kockázata őrá száll át.

A megrendelő anyagának használata esetén

626. szakasz

(1) Ha a kidolgozásához szükséges anyagot a megrendelő szolgáltatta, a dolog véletlen megsemmisülésének vagy megsérülésének kockázatát a megrendelő viseli.

(2) A vállalkozó ilyen esetben csak akkor jogosult térítésre, ha a dolog a megrendelő késedelembe esése után semmisült meg vagy sérült meg, vagy ha a megrendelő a dolog átnézésére irányuló szabályszerű felhívásának nem tett eleget.

Kockázat részekben való átadás esetén

627. szakasz

Ha azt kötötték ki, hogy a megrendelő az egyes részeket kidolgozásuk sorrendjében nézi át és veszi át, a vállalkozó a megrendelő által átnézett és jóváhagyott részek kidolgozásáért térítésre jogosult akkor is, ha azok a vállalkozónál ezek után neki fel nem róható módon megsemmisülnének.

8. CÍM

Zálogjog

628. szakasz

A munkáért járó díj és a felhasznált anyagért járó térítés iránti követelések, valamint a vállalkozási szerződésen alapuló többi követelés kifizetésének a biztosítása végett a vállalkozónak az elkészített vagy megjavított dolgokon, valamint a megrendelő által a munkával kapcsolatban átadott többi tárgyon mindaddig, amíg azokat birtokolja, és amíg birtoka saját akaratából nem szűnik meg, zálogjoga van.

9. CÍM

A szerződés megszűnése

A megrendelő akaratából való szerződésfelbontás

629. szakasz

Mindaddig, amíg a megrendelt munkát be nem fejezik, a megrendelő a szerződést bármikor felbonthatja, de ebben az esetben köteles kifizetni a vállalkozónak a kikötött térítést a szerződés fennállása esetén kötelezettsége tárgyát képező, de fel nem merült költségek összegével, valamint a másfelől megvalósított vagy szándékosan elmulasztott kereset összegével csökkentve.

XIII. fejezet

ÉPÍTÉSI SZERZŐDÉS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

630. szakasz

(1) Az építési szerződés olyan vállalkozási szerződés, amellyel a kivitelező kötelezettséget vállal arra, hogy bizonyos tervnek megfelelően a szerződéses határidőn belül meghatározott földterületen felépít egy meghatározott építményt, vagy az illető földterületen, illetőleg a már meglévő létesítményen valamilyen más építési munkálatokat elvégez, a megrendelő pedig kötelezettséget vállal arra, hogy ezért meghatározott árat fizet.

(2) Az építési szerződést írásban kell megkötni.

Az építmény

631. szakasz

E fejezetben építményen épületet, gátat, hidat, alagutat, vízvezetéket, szennyvízlevezetőt, utat, vasutat, kutat és más olyan építési létesítményeket kell érteni, amelyek kidolgozása nagyobb méretű és összetettebb munkálatokat igényel.

A munkálatok felügyelete és az anyag minőségének ellenőrzése

632. szakasz

A kivitelező a megrendelő számára köteles lehetővé tenni a munkálatok állandó felügyeletét, továbbá a felhasznált anyag mennyiség- és minőségellenőrzését.

A tervtől való eltérés

633. szakasz

(1) A kivitelezőnek az építési tervtől, illetőleg a kikötött munkálatoktól való minden

eltérésre meg kell szereznie a megrendelő írásbeli egyetértését.

(2) A fenti egyetértés nélkül végrehajtott munkálatokért a kikötött ár növelését sem követelheti.

Elő nem irányzott sürgős munkálatok

634. szakasz

(1) A kivitelező az elő nem irányzott munkálatokat a megrendelő előzetes egyetértése nélkül is elvégezheti, ha sürgősségük miatt az egyetértés megszerzése lehetetlen volt számára.

(2) Elő nem irányzott munkálatok a létesítmény stabilitásának a biztosítása vagy a károsodás megakadályozása végett feltétlenül foganatosítandó, a talaj váratlanul nehéz tulajdonságaival, váratlan vízfeltöréssel vagy más rendkívüli és váratlan eseményekkel kiváltott munkálatok.

(3) A kivitelező az illető jelenségekről és a foganatosított intézkedésekről köteles haladéktalanul értesíteni a megrendelőt.

(4) A kivitelező a foganatosított elő nem irányzott munkálatokért méltányos térítésre jogosult.

(5) Ha az ilyen munkálatok miatt a kikötött árat jelentékenyen növelni kellene, a megrendelő a szerződést felbonthatja, de erről haladéktalanul értesítenie kell a kivitelezőt.

(6) A szerződés felbontása esetén a megrendelő a már végrehajtott munkálatokért az ár megfelelő részét, valamint a felmerült, szükséges költségek utáni méltányos térítést köteles kifizetni a kivitelezőnek.

A munkálatok ára

635. szakasz

A munkálatok ára a kikötött munkálatok mértékegysége szerint (egység szerinti ár) vagy az egész létesítmény utáni teljes összegben (összesen kikötött ár) határozható meg.

Az ár módosítása

636. szakasz

(1) Ha az ár módosítása tekintetében a szerződés másként nem rendelkezik, a kötelezettségét előirányzott határidőn belül teljesítő kivitelező a munkálatok árának növelését követelheti, ha a szerződéskötés és a teljesítés között eltelt idő alatt a munkálatok ára meghatározásának alapjául szolgáló elemek ára annnyival növekedett, hogy az illető árnak több mint két százalékkal nagyobbak kellene lennie.

(2) Abban az esetben, ha a kivitelező a szerződésben előirányzott határidőn belül neki felróható módon nem végezte el a munkálatokat, a munkálatok árának növelését akkor követelheti, ha a szerződéskötés ideje és a munkálatok szerződés szerinti befejezési napja között a munkálatok ára meghatározásának alapjául szolgáló elemek ára annnyival növekedett, hogy az árak az illető elemek új ára szerint több mint öt százalékkal magasabbnak kellene lennie.

(3) Az előző bekezdésekben említett esetekben a kivitelező csak a kettő, illetőleg az öt százalékot meghaladó árkülönbözetet követelheti.

(4) Ha az árnövekedés késedelembe esése után következik be, a kivitelező az ár meghatározásának alapjául szolgáló elemek árnövekedésére nem hivatkozhat.

Az ár változatlanságára vonatkozó rendelkezés

637. szakasz

(1) Ha kikötik, hogy a munkálatok ára a meghatározásának alapjául szolgáló elemek szerződéskötés utáni árnövekedése esetén nem változik, a kivitelező a szerződés ilyen rendelkezése ellenére is követelheti a munkálatok árának megváltoztatását, ha az elemek ára olyan mértékben nőtt, hogy a munkálatok árának több mint tíz százalékkal nagyobbak kellene lennie.

(2) A kivitelező azonban ebben az esetben is csak a tíz százalékot meghaladó árkülönbözetet követelheti, kivéve, ha az elemek árnövekedése késedelembe esése után következett be.

Árnövekedés miatti szerződésfelbontás

638. szakasz

(1) Ha az előző szakaszokban említett esetekben a kikötött árat jelentősen növelni kellene, a megrendelő a szerződést felbonthatja.

(2) Szerződésfelbontás esetén a megrendelő az addig elvégzett munkálatokért a kikötött ár megfelelő részét, valamint az eszközölt szükséges költségek utáni méltányos térítést köteles kifizetni a kivitelezőnek.

A megrendelő joga a kikötött ár csökkentésének a követelésére

639. szakasz

(1) Ha a szerződés megkötése és a kivitelező kötelezettségének teljesítése közötti időben a munkálatok ára meghatározásának alapjául szolgáló elemek ára több mint két százalékkal csökkent, a munkálatok elvégzése pedig a kikötött határidőn belül megtörtént, a megrendelő a munkálatok kikötött árának az illető százalékon felüli megfelelő csökkentését követelheti.

(2) Ha rögzített munkaárakat kötnek ki, a munka végrehajtása pedig a kikötött határidőn belül megtörténik, a megrendelő a kikötött árának a tíz százalékot meghaladó árkülönbözettel való csökkentésére jogosult abban az esetben, ha az ár meghatározásának alapjául szolgáló elemek ára annyival csökkent, hogy az ár több mint tíz százalékkal alacsonyabb lenne.

(3) A munkálatok kivitelezőjének késedelme esetén a megrendelő a munkálatok ára meghatározásának alapjául szolgáló elemek árának minden csökkenése után jogosult a munkálatok árának arányos csökkentésére.

2. CÍM

Külön rendelkezést tartalmazó építési szerződés

640. szakasz

(1) Ha az építési szerződés „kulcsátadás” vagy valamilyen más hasonló rendelkezést tartalmaz, a kivitelező önálló kötelezettséget vállal arra, hogy a meghatározott egész létesítmény felépítéséhez és használatához szükséges összes munkálatot teljes egészében elvégzi.

(2) Ilyen esetben a kikötött ár az összes elő nem irányzott munkálat és többletmunkálat értékét is felöleli, a munkaszükséglet hiányának a kikötött árra való hatását pedig kizárja.

(3) Ha a „kulcsátadásos” szerződésben szerződő félként több kivitelező vesz részt, a megrendelővel szembeni felelőségük egyetemleges.

3. CÍM

A fogyatékoságokért való felelősség

A vállalkozási szerződés szabályainak alkalmazása

641. szakasz

Ha e fejezet másként nem rendelkezik, az építmény fogyatékoságaiért való felelősségre a vállalkozási szerződés megfelelő rendelkezései alkalmazandók.

A fogyatékoságokért való felelősségből eredő jogok átszállása

642. szakasz

A megrendelőnek a kivitelezővel szembeni, az építmény fogyatékosai miatti jogai az építménynek vagy egy-egy részének az összes későbbi megszerzőjére is átszállnak azzal, hogy a későbbi megszerzőkre vonatkozóan nem kezdődik új értesítési és keresetindítási határidő, hanem az előd számára eltelt határidőt be kell számítani.

A lakáshasználat jogosultjának külön jogai

643. szakasz

A társadalmi tulajdonban levő lakás használatára jogosult személy a fogyatékoságoknak az építmény fogyatékosaiért való, a megrendelővel szembeni felelőssége keretében való kiküszöbölését követelheti a kivitelezőtől.

4. CÍM

A kivitelező és a tervező felelőssége az építmény tartósságáért

Fogalommeghatározás

644. szakasz

(1) A kivitelező az építmény kidolgozásában való, a tartósságára vonatkozó fogyatékoságokért felelősséggel tartozik, ha az illető fogyatékoságok a munkálatok átadásától és átvételétől számított tíz év alatt jelentkeznek.

(2) A kivitelező az építmény felépítése szerinti építési teleknek a munkálatok átadásától és átvételétől számított tíz éven belül jelentkező fogyatékosaiért is felelősséggel tartozik, kivéve, ha a telek építési alkalmasságáról szakosított szervezet szakvéleményt adott, az építkezés folyamán pedig a szakvélemény megalapozottságát kétségbe nem vonó körülmények nem voltak.

(3) Ha az építmény fogyatékosága a terv valamely fogyatékoságából ered, a tervezőre is ugyanez érvényes.

(4) A fent említett személyek nemcsak a megrendelőnek, hanem az építmény minden másik megszerzőjének is az előző szakaszok rendelkezései szerint tartoznak felelősséggel.

(5) E felelősségük szerződéssel nem zárható ki és nem is korlátozható.

Értesítési köteleesség és jogvesztés

645. szakasz

(1) A megrendelő vagy más megszerző a fogyatékoságokról a megállapításuktól számított hat hónapon belül köteles értesíteni a kivitelezőt és a tervezőt, különben a fogyatékoságra való hivatkozási jogát elveszíti.

(2) A megrendelőnek vagy más megszerzőnek a kivitelezővel, illetőleg a tervezővel szembeni, a fogyatékoságokért való felelősségükön alapuló joga a tervezőnek, illetőleg a kivitelezőnek a fogyatékoságról a megrendelő, illetőleg a megszerző által történő értesítésétől számított egy éven belül szűnik meg.

A felelősség csökkentése és kizárása

646. szakasz

(1) Ha a kár amiatt következett be, hogy a kivitelező meghatározott munkálatok kivitelezése során a megrendelő igényei szerint járt el, a kivitelező ezen az alapon nem mentesül a felelősség alól.

(2) Ha azonban a meghatározott munkának a megrendelő igénye szerinti végrehajtása előtt figyelmeztette a megrendelőt a kárveszélyre, felelőssége csökken, a konkrét eset körülményeitől függően pedig ki is zárható.

Viszontkeresetek

647. szakasz

(1) Ha a kárért a kivitelező és a tervező tartoznak felelősséggel, mindegyikük felelősségét vétkességük foka szerint kell meghatározni.

(2) Az építmény tervét elkészítő és a tervezett munkálatok felügyeletével megbízott tervező a végrehajtott munkálatoknak a kivitelező vétkességéből bekövetkezett fogyatékoságaiért is felelősséggel tartozik, ha a munkálatok normális és ésszerű felügyelete útján észrevehette volna őket, de a kivitelezőtől megfelelő térítést követelhet.

(3) A végrehajtott munkálatok fogyatékoságai miatt bekövetkező kárt megtérítő kivitelező a tervezőtől olyan mértékben, amilyenben a végrehajtott munkálatok fogyatékoságai a terv fogyatékoságaiból erednek, térítést követelhet.

(4) Ha a fogyatékoságért a munka egy részének az elvégzésével a kivitelező által megbízott személy felelős, a kivitelezőnek a fogyatékoság fennállásáról az ugyanazon fogyatékoságról a megrendelő általi értesítésétől számított két hónapon belül értesítenie kell ezt a személyt, ha térítést akar követelni tőle.

XIV. fejezet

FUVAROZÁS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

648. szakasz

(1) A fuvarozási szerződéssel a fuvarozó kötelezettséget vállal arra, hogy valamely személyt vagy valamely dolgot meghatározott helyre fuvaroz, az utas, illetőleg a feladó pedig kötelezettséget vállal arra, hogy ezért meghatározott díjat fizet.

(2) E törvény értelmében mind a fuvarozással mint rendszeres tevékenységgel foglalkozó személy, mind más olyan személy is fuvarozónak tekintendő, aki szerződés útján díjazásért fuvarozásra kötelezi magát.

A fuvarozó kötelezettségei vonalfuvarozás esetén

649. szakasz

(1) A meghatározott útvonalon fuvarozást (vonalfuvarozást) végső fuvarozó a közzétett vonalat rendszeresen és szabályszerűen köteles fenntartani.

(2) A közzétett általános feltételekben meghatározott feltételeknek eleget tevő minden személyt és minden dolgot köteles fuvarozásra felvenni, illetőleg átvenni.

(3) Ha a fuvarozó rendszeres fuvareszközei az összes igényelt fuvarozás végrehajtására nem elegendőek, a külön jogszabályokkal előírányzott személyek és dolgok élveznek elsőbbséget, a további elsőbbséget pedig az igények sorrendje szerint kell meghatározni, azzal, hogy az egyidejű kérelmek közötti elsőbbséget a fuvarozás hosszabb tartama szerint kell meghatározni.

A szerződéstől való elállás

650. szakasz

(1) A feladó, illetőleg az utas a szerződés végrehajtásának megkezdése előtt elállhat a szerződéstől, de a fuvarozó által emiatt elszenvedett kárt köteles megtéríteni.

(2) Ha a fuvarozó a fuvarozás megkezdésével annyit késik, hogy a másik félnek a kikötött fuvarozás többé nem érdeke, vagy ha a fuvarozó a kikötött fuvarozást nem kívánja vagy nem tudja végrehajtani, a másik fél a szerződéstől elállhat, és a kifizetett fuvardíj visszaszolgáltatását követelheti.

A fuvardíj összege

651. szakasz

(1) Ha a fuvardíj összegét díjszabás vagy valamely más közzétett kötelező aktus határozta meg, magasabb díj nem köthető ki.

(2) Ha a fuvardíj összegét díjszabás vagy valamely más közzétett kötelező aktus és a szerződés sem határozza meg, a fuvarozó az illető fuvarozásfajta esetén szokásos díjra jogosult.

(3) A többi esetre vonatkozóan a vállalkozási szerződésre vonatkozó törvényfejezetnek a térítésről szóló rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

E fejezet rendelkezései alkalmazásának korlátozása

652. szakasz

Ha törvény az egyes fuvarozásfajtákra vonatkozóan másként nem rendelkezik, e fejezet rendelkezései az összes fuvarozásfajtára alkalmazandók.

3. CÍM

Dologfuvarozási szerződés

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A dolog átadása

653. szakasz

A fuvarozó a fuvarozás céljából átvett dolgot meghatározott helyen köteles átadni a feladónak vagy meghatározott személynek (átvevőnek).

A feladó által a fuvarozónak adott tájékoztatás tárgya

654. szakasz

(1) A feladó a fuvarozót köteles a küldemény fajtájáról, tartalmáról és mennyiségéről tájékoztatni, továbbá a küldemény rendeltetési helyét, a küldemény átvevőjének nevét és címét, saját nevét és címét, valamint a fuvarozó kötelezettségének haladéktalan és zavartalan teljesítéséhez szükséges minden mást a fuvarozóval közölni.

(2) Ha a küldeményben értéktárgyak, értékpapírok vagy más értékes tárgyak vannak, a feladó a fuvarozót erről fuvarozásra való átadásuk időpontjában köteles tájékoztatni, és közölni értéküket.

(3) Ha veszélyes dolog vagy olyan dolgok fuvarozásáról van szó, amelyek tekintetében külön fuvarozási feltételek szükségesek, a feladó a fuvarozót erről idejében köteles értesíteni, hogy ő megfelelő külön intézkedéseket foganatosíthasson.

(4) Ha a feladó az e szakasz (1) és (3) bekezdésében említett adatokat nem közli vagy tévesen közli a fuvarozóval, az emiatt bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik.

Fuvarlevél

655. szakasz

(1) A szerződő felek megállapodhatnak abban, hogy a fuvarozásra átadott küldeményről fuvarlevelet állítanak ki.

(2) A fuvarlevélnek tartalmaznia kell: a feladó és a fuvarozó nevét és címét, a küldemény fajtáját, tartalmát és mennyiségét, valamint az értéktárgyak és más értékes dolgok értékét, a rendeltetési helyet, a fuvardíj összegét, illetőleg a díj előre való kifizetésére vonatkozó feljegyzést, a küldemény megterhelését mutató összegre vonatkozó rendelkezést, a fuvarlevél kiadási helyét és napját.

(3) A fuvarlevélbe a fuvarozási szerződés egyéb rendelkezései is bejegyezhetők.

(4) A fuvarlevelet mindkét szerződő félnek alá kell írnia.

(5) A fuvarlevél rendelkezésre vagy bemutatóra szólhat.

A fuvarozási szerződés és a fuvarlevél

656. szakasz

A fuvarozás szerződés fennállása és érvényessége a fuvarlevél meglététől és pontosságától független.

A fuvarozásra való átvétel elismervénye

657. szakasz

Ha nem adtak ki fuvarlevelet, a feladó a küldemény fuvarozásra való átvételére vonatkozó, a fuvarlevéllel azonos adatokat tartalmazó elismervény kiadását követelheti a fuvarozótól.

2. cikk

A FELADÓ ÉS A FUVARÓZÓ VISZONYA

Csomagolás

658. szakasz

(1) Valamilyen kár bekövetkezésének vagy az emberek vagy javak biztonsága veszélyeztetésének az elkerülése végett a feladó a dolgokat az előírt vagy szokásos módon köteles becsomagolni.

(2) A fuvarozó köteles figyelmeztetni a feladót a csomagolás észlelhető fogyatékoságaira, különben a küldeménynek az illető fogyatékoságok miatt bekövetkező megsérüléséért felelősséggel tartozik.

(3) A fuvarozó azonban a küldemény megsérüléséért nem felel, ha a feladó a csomagolás fogyatékoságaira való figyelmeztetése ellenére követelte tőle, hogy a küldeményt az illető fogyatékoságokkal vegye át fuvarozásra.

(4) Ha a csomagolási fogyatékoságok olyanok, hogy személyek vagy javak biztonságát veszélyeztethetik, vagy valamilyen kárt okozhatnak, a fuvarozó a küldeményt köteles visszautasítani.

(5) A csomagolás fogyatékoságai miatt harmadik személyek által az idő alatt elszennvedett kárért, amíg a dolog a fuvarozónál van, a fuvarozó tartozik felelősséggel, ő pedig térítést követelhet a feladótól.

Fuvardíj és a fuvarozással kapcsolatos költségek

659. szakasz

(1) A feladó köteles kifizetni a fuvarozónak a fuvardíjat és a fuvarozással kapcsolatos költségeket.

(2) Ha a fuvarlevélben nem tüntetik fel, hogy a fuvardíjat és a fuvarozással kapcsolatos többi költséget a feladó fizeti, feltételezhető, hogy a feladó a fuvarozót az átvevőtől való megfizettetésükre utasította.

A küldeménnyel való rendelkezés

660. szakasz

(1) A feladó a küldeménnyel rendelkezhet, és a szerződésben levő rendelkezéseket megváltoztathatja, így a küldemény további fuvarozásának a leállítását, a küldemény visszaszolgáltatását, másik címzettnek való átadását vagy valamely más helységbe való küldését rendelheti el a fuvarozónak.

(2) A feladó rendelkezésváltoztatási joga akkor szűnik meg, amikor a küldemény rendeltetési helyére érkezik, s a fuvarozó átadja a fuvarlevelet a címzettnek, vagy amikor a fuvarozó a küldemény átvétele végett a címzethez felhívást intéz, vagy az átadást

maga a címzett követeli.

(3) Ha rendeletre, illetőleg bemutatóra szóló fuvarlevelet adnak ki, a feladó előző bekezdésben említett jogai kizárólag a fuvarlevél birtokosát illetik meg.

(4) A fuvarozó új rendelkezések adására irányuló jogát érvényesítő meghatalmazott személy a fuvarozónak az emiatt okozott költségeket és kárt köteles megtéríteni, valamint a fuvarozó követelésére kezességet vállalni, hogy a költségeket és a kárt számára megtérítik.

A fuvarozás útiránya

661. szakasz

(1) A fuvarozó a kikötött útirányon köteles fuvarozni.

(2) Ha a fuvarozás útirányát nem kötötték ki, a fuvarozó azt a feladó érdekeinek legjobban megfelelő úton köteles végrehajtani.

A fuvarozás során jelentkező akadályok

662. szakasz

(1) A fuvarozó köteles mindazokról a körülményekről értesíteni a feladót, amelyek a fuvarozásra kihatnának, és a tőle kapott utasítások szerint eljárni.

(2) A fuvarozó nem köteles eljárni a feladó olyan utasításai szerint, amelyek végrehajtása személyek vagy javak biztonságát veszélyeztetné.

(3) Olyan esetben, amikor a feladó utasításaira nem lehetne várni, a fuvarozó a jó gazda azonos helyzetben való eljárásával azonos módon köteles eljárni, és erről a feladót értesíteni, valamint további utasításait kérni.

(4) A fuvarozó a vétkessége nélkül bekövetkező akadályok miatt felmerült költségek megtérítésére jogosult.

A fuvarozás megszakadása esetén járó díj

663. szakasz

(1) Ha valamely, a fuvarozó felelőssége alá tartozó ok miatt megszakad a fuvarozás, a fuvarozó a végrehajtott fuvarozásért a díj arányos részére jogosult, de a fuvarozás megszakadása miatt a másik fél számára bekövetkező kárt köteles megtéríteni.

(2) Ha a fuvarozás valamely, az érdekelt személyek egyikének a felelőssége alá sem tartozó ok miatt szakad meg, a fuvarozó a kikötött fuvardíj és a fuvarozás megszakadási helyétől a rendeltetési helyig terjedő út fuvarozási költségei közötti különbszetre jogosult.

(3) Ha a küldemény a fuvarozás folyamán erőhatalom következtében megsemmisül, a fuvarozó a díj egy részére sem jogosult.

A küldemény átadásának lehetetlensége

664. szakasz

(1) Ha a címzettet nem lehet értesíteni a küldemény megérkezéséről, vagy ha átvételét visszautasítja, és általában, ha a küldeményt lehetetlen átadni, vagy ha a címzett a fuvarozónak a díjat és a küldeményt terhelő többi összeget nem fizeti ki, a fuvarozó erről köteles értesíteni a feladót, utasításokat kérni, és számlájára a szükséges dologmegőrzési intézkedéseket foganatosítani.

(2) Ha a meghatalmazott személy megfelelő határidőn belül semmit sem foganatosít a küldeménnyel kapcsolatban, a fuvarozó a küldeményt a jogosult késedelme esetén a tartozás tárgyát képező dolog eladására vonatkozó szabályok szerint eladhatja, és követelését az elért árból megfizettetheti, a fennmaradó részt pedig a meghatalmazott személy részére köteles bírósági letétbe helyezni.

A fuvarozó felelőssége a feladóval szemben

665. szakasz

Ha a fuvarozó a küldeményt átadta a címzettnek, de nem fizettette meg vele azt az összeget, amellyel a küldeményt megterhelték, az illető összeget köteles kifizetni a feladónak, de a címzettől térítést követelhet.

3. cikk

A FUVARÓZÓ ÉS A CÍMZETT VISZONYA

A címzett értesítése a küldemény megérkezéséről

666. szakasz

(1) A fuvarozó a küldemény megérkezéséről haladéktalanul köteles értesíteni a címzettet, a küldeményt a kikötöttek szerint rendelkezésére bocsátani, és ha adtak ki fuvarlevelet, azt is átadni.

(2) Rendeletre vagy bemutatóra szóló fuvarlevél kiadása esetén a fuvarozó az előző bekezdés szerint csak akkor köteles eljárni, ha a fuvarlevélben fel van tüntetve az a személy, akit a küldemény megérkezéséről értesítenie kell.

A küldemény átadása a fuvarlevél másodlatának kiadása esetén

667. szakasz

Ha a fuvarlevél azon másodlatát, amelyen a címzett a küldemény átvételét igazolta, egyidejűleg nem adják át neki, a fuvarozó megtagadhatja a küldemény átadását.

A címzett joga a küldemény átadásának követelésére

668. szakasz

(1) A címzett a fuvarozóval szembeni, a fuvarozási szerződésből eredő jogait, továbbá a fuvarozótól a fuvarlevél és a küldemény átadását csak a rendelkezési helyre való érkezése után gyakorolhatja, illetőleg követelheti.

(2) A fuvarozó a küldeményt a rendeltetési helyre való érkezése előtt a címzett követelésére csak akkor köteles átadni, ha erre a feladó meghatalmazta.

(3) A címzett a fuvarozási szerződésből eredő jogait és a fuvarozótól a küldemény átadását csak a fuvarozási szerződésben előírányzott feltételek teljesítése után gyakorolhatja, illetőleg követelheti.

A küldemény azonosságának és állapotának megállapítása

669. szakasz

(1) A meghatalmazott személy a küldemény azonosságának és a küldemény megsérülése esetén a sérülés mibenlétének jegyzőkönyvi megállapítását követelheti.

(2) Ha megállapítást nyer, hogy a küldemény nem az, amelyet a fuvarozónak átadtak, vagy a sérülés a fuvarozó állításánál nagyobb, a megállapítás költségeit a fuvarozó viseli.

A címzettnek a fuvardíj kifizetése iránti kötelezettsége

670. szakasz

(1) Ha a fuvarozási szerződés vagy a kiadott fuvarlevél másként nem rendelkezik, a küldemény és a fuvarlevél átvételével a címzett kötelezi magát, hogy a fuvarozónak kifizeti a fuvardíjat és azokat az összegeket, amelyek a küldeményt terhelik.

(2) Ha a címzett úgy véli, hogy a fuvarozónak nem köteles annyit kifizetni, amennyit követel, a szerződésből eredő jogokat csak akkor gyakorolhatja, ha a bíróságnál a vitás összeget letétbe helyezi.

4. cikk

A FUVARÓZÓ FELELŐSSÉGE A KÜLDEMÉNY ELTŰNÉSE, MEGSÉRÜLÉSE ÉS KÉSEDELME ESETÉN

A küldemény eltűnése vagy megsérülése

671. szakasz

(1) A fuvarozó a küldeménynek az átvételétől az átadásáig bekövetkező eltűnéséért vagy megsérüléséért felelősséggel tartozik, kivéve, ha ezt a meghatalmazott személy cselekménye, a küldemény tulajdonságai vagy előreláthatatlan, elkerülhetetlen vagy kiküszöbölhetetlen külső okok idézték elő.

(2) A fuvarozási szerződésnek, az általános fuvarozási feltételeknek, a díjszabásnak vagy valamely más általános aktusnak az ilyen felelősséget csökkentő rendelkezései semmiek.

(3) A térítés legmagasabb összegét előre meghatározó rendelkezés azonban jogérvényes, feltéve, hogy a kárral nem áll nyilvánvaló aránytalanságban.

(4) A térítés összegének ilyen korlátozása nem érvényes, ha a kárt a fuvarozó szándékosan vagy nagyfokú gondatlanságból okozta.

(5) Ha másként ki nem kötötték, a térítés összegét a küldeménynek a fuvarozásra való átadása időpontjában és helyén fennálló piaci ára szerint kell meghatározni.

Értékes dolgok küldeményének eltűnése vagy megsérülése

672. szakasz

(1) Értéktárgyakat, értékpapírokat vagy más értékes tárgyakat tartalmazó küldemény eltűnése vagy megsérülése esetén a fuvarozó a bekövetkezett kárt csak akkor köteles megtéríteni, ha a tárgyak fuvarozásra való átadásakor az illető tárgyak természetéről és értékéről tájékoztatták, vagy ha a kárt szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozta.

(2) Ha a küldeményben az említett tárgyakkal együtt más dolgok is voltak, eltűnésükért vagy megsérülésükért a fuvarozó a felelősségére vonatkozó általános szabályok szerint felel.

A kifizetett fuvardíj visszaszolgáltatása

673. szakasz

A küldemény teljes eltűnése esetén a fuvarozó a kártérítésen kívül a kifizetett fuvardíjat is köteles visszaszolgáltatni a feladónak.

A küldemény kifogás nélküli átvétele a címzett részéről

674. szakasz

(1) Ha a címzett a küldeményt kifogás nélkül átveszi, és a fuvarozó követeléseit kifizeti, a fuvarozó felelőssége megszűnik, kivéve, ha a károsodást a küldemény átvétele előtt jegyzőkönyvileg megállapították.

(2) A fuvarozó a küldeménynek az átadás időpontjában észre nem vehető sérüléseiről felelős marad, ha a címzett az illető sérülésekről felfedésük után azonnal, de legfeljebb az átadástól számított nyolc napon belül értesítette.

(3) Ha a sérülést szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozta, a fuvarozó az előző bekezdések rendelkezéseire nem hivatkozhat.

A fuvarozó felelőssége a késedelemért

675. szakasz

A fuvarozó a késedelem miatt bekövetkezett kárért felelősséggel tartozik, kivéve, ha a késedelemet valamely, a fuvarozónak a dolog eltűnéséért vagy megsérüléséért való felelősségét kizáró körülmény idézte elő.

A segítőkért való felelősség

676. szakasz

A fuvarozó a fuvarozás végrehajtásán a megbízásából dolgozó személyekért felelősséggel tartozik.

TÖBB FUVARÓZÓ RÉSZVÉTELE VALAMELY KÜLDEMÉNY FUVARÓZÁSÁBAN

A több fuvarozó egyetemleges felelőssége

677. szakasz

(1) Az általa fuvarozásra átvett küldemény fuvarozásával teljes egészében vagy részben valamely másik fuvarozót megbízó fuvarozó a küldemény fuvarozásáért, átvételétől átadásáig, továbbra is felelős marad, de a küldeménnyel megbízott fuvarozótól térítésre jogosult.

(2) Ha a másik fuvarozó az első fuvarozótól a küldeménnyel együtt a fuvarlevelet is átveszi, a fuvarozási szerződésben a fuvarozásban való részvételével arányosan szerződő féllé válik a szerződés egyetemleges kötelezettjének és egyetemleges jogosultjának jogaival és kötelezettségeivel.

(3) Ha valamely küldemény fuvarozására ugyanazzal a szerződéssel több, a fuvarozásban egymás után részt vevő fuvarozó vállal kötelezettséget, ugyanez érvényes.

(4) A több fuvarozó mindegyike követelheti a küldemény állapotának abban az időpontban való megállapítását, amikor a fuvarozás őt illető részének végrehajtása végett átadják neki.

(5) Az egyetemleges fuvarozók a kárviselésben a fuvarozásban való részvételükkel arányosan vesznek részt, annak a fuvarozónak a kivételével, aki bizonyítja, hogy a kár nem a küldemény általa történő fuvarozása idején következett be.

(6) A későbbi fuvarozóval szemben tett kifogások az összes korábbival szemben is hatnak.

A fuvarozók osztott felelőssége

678. szakasz

Ha ugyanannak a küldeménynek a fuvarozásában egymás után néhány, a feladó által meghatározott fuvarozó vesz részt, mindegyikük csak a fuvarozás őt megillető részéért tartozik felelősséggel.

6. cikk

ZÁLOGJOG

A fuvarozó zálogjoga

679. szakasz

(1) A fuvardíj és a fuvarozással kapcsolatban felmerült szükséges költségek megfizettetésének a biztosítása végett a fuvarozónak a fuvarozás végett és a fuvarozással kapcsolatban átadott dolgokon, amíg a dolgok vagy a dolgokkal való rendelkezést lehetővé tevő okmány birtokában van, zálogjoga van.

(2) Ha a fuvarozásban egymás után több fuvarozó vesz részt, a fuvarozás végrehajtásával kapcsolatos követeléseiket úgyszintén e zálog biztosítja, és ha a fuvarlevél mást nem tartalmaz, az utolsó fuvarozó a fuvarlevél szerinti összes követelés megfizetésére köteles.

(3) A korábbi fuvarozó követelése, valamint zálogjoga a törvény szerint arra a későbbi fuvarozóra száll át, aki az ilyen követeléseket az előbbi számára kifizette.

(4) Ha a fuvarozó a szállítmányozó követeléseit kifizeti, ugyanez érvényes.

A zálogjogok összeütközése

680. szakasz

(1) Ha ugyanazon a dolgon a fuvarozó zálogjogán kívül egyidejűleg a bizományosnak, a szállítványozónak és a raktározónak is zálogjoga van, e jogosultak bármelyikének a szállítványozásból vagy fuvarozásból létrejött követelése élveznek fizetési elsőbbséget, mégpedig a keletkezésükkel ellentétes sorrendben.

(2) A bizományos és a raktározó többi követelése, valamint a szállítványozó és a fuvarozó előlegadásból létrejött követelése csak az előbbi bekezdésben feltüntetett követelések kifizetése után, éspedig keletkezésük sorrendjében fizettethetők meg.

3. CÍM

Személyfuvarozási szerződés

681. szakasz

A fuvarozó a személyfuvarozást a fuvarozási szerződésben meghatározott szállítóeszközzel biztonságosan, az illető szállítóeszköz fajtája és az út hosszúsága szerint szükségesnek tekintendő kényelmi és higiéniai feltételekkel köteles végrehajtani.

Az utas meghatározott ülőhelyre való joga

682. szakasz

A fuvarozó az utasnak a kikötötteknek megfelelő szállítóeszközben a kikötötteknek megfelelő ülőhelyet köteles biztosítani.

A fuvarozó felelőssége a késedelemért

683. szakasz

(1) A fuvarozó az utast a meghatározott helyig határidőre köteles elszállítani.

(2) Az utas által a késedelem miatt elszenvedett kárért felelősséggel tartozik, kivéve ha a késedelem a szakember gondosságával sem kiküszöbölhető okból következett be.

A fuvarozó felelőssége az utasok biztonságáért

684. szakasz

(1) A fuvarozó a fuvarozás kezdetétől befejezéséig mind díjazott, mind díjmentes fuvarozás esetén felelősséggel tartozik az utas biztonságáért, így az utas egészségének romlásával, sérülésével vagy halálával bekövetkező kárt köteles megtéríteni, kivéve, ha azt az utas cselekménye vagy előreláthatatlan, elkerülhetetlen vagy kiküszöbölhetetlen külső ok idézte elő.

(2) A szerződésnek, az általános fuvarozási feltételeknek, a díjszabásnak vagy valamely más általános aktusnak az ilyen felelősséget csökkentő rendelkezései semmiek.

A fuvarozásra átadott poggyászért és többi dologért való felelősség

685. szakasz

(1) A fuvarozó az utas által átadott poggyászt az utassal egy időben köteles fuvarozni, és a fuvarozás befejezése után az utasnak átadni.

(2) Az utas által átadott poggyász eltűnéséért és megsérüléséért a fuvarozó a dologfuvarozásra vonatkozó rendelkezések szerint felel.

(3) Az utas magánál tartott dolgainak a megsérüléséért a fuvarozó a felelősségre vonatkozó általános szabályok szerint felel.

XV. fejezet

LICENCIASZERZŐDÉS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalm meghatározás

686. szakasz

A licencszerződéssel a licenciaadó a találmány, a műszaki ismeret és tapasztalat, a védjegy, a minta vagy a modell teljes vagy részbeni felhasználási jogának a licencszerző számára való átengedésére, a licencszerző pedig ezért meghatározott díj fizetésére kötelezi magát.

Formai követelmények

687. szakasz

A licencszerződést írásban kell megkötni.

A licencia tartama

688. szakasz

A szabadalmaztatott találmány, minta vagy modell felhasználására vonatkozó licencia az illető jogok törvényi védelmének időtartamánál hosszabb időre nem köthető meg.

Kizárólagos licencia

689. szakasz

- (1) A licencszerződéssel a licencszerző a licencia tárgyának kizárólagos felhasználási jogát csak akkor szerzi meg, ha azt kifejezetten kikötötték (kizárólagos licencia).
- (2) A licencia tárgyának egyéb felhasználási lehetőségeit a licenciaadó tartja meg.
- (3) Ha a licencszerződésben nincs feltüntetve, milyen licenciáról van szó, úgy tekintendő, hogy nem kizárólagos licenciát adtak.

A felhasználási jog területi korlátozása

690. szakasz

- (1) A licencia tárgyának felhasználási joga csak akkor lehet területileg korlátozott, ha ez az egységes jugoszláv piacra vonatkozó jogszabályokkal nincs ellentétben.
- (2) Ha a licencszerződéssel a licencia tárgyának felhasználási jogát területileg nem korlátozták, a licencia területileg korlátlanak tekintendő.

2. CÍM

A licenciaadó kötelezettségei

A licencia tárgyának átadása

691. szakasz

- (1) A licenciaadó a licencia tárgyat köteles meghatározott határidőn belül átadni a licencszerzőnek.
- (2) A licenciaadó a licencia tárgyának gyakorlati alkalmazásához szükséges műszaki dokumentációt is köteles átadni a licencszerzőnek.

Utasítások és tájékoztatások adása

692. szakasz

A licenciaadó a licencia tárgyának eredményes felhasználásához szükséges összes

utasítást és tájékoztatást köteles megadni a licenciaszerzőnek.

Szavatolási kötelezettség

693. szakasz

A licenciaadó a licencia tárgyának műszaki kivitelezhetőségét és műszaki használhatóságát szavatolja a licenciaszerzőnek.

Kezesség

694. szakasz

(1) A licenciaadó kezeskedik arról, hogy a szerződés tárgyát képező felhasználási jog őt illeti meg, hogy nem képezi megterhelés tárgyát, és hogy valamely harmadik személy javára nincs korlátozva.

(2) Ha a szerződés tárgya kizárólagos licencia, a licenciaadó kezeskedik arról, hogy a kihasználási jogot sem teljes egészében, sem részben másnak nem engedte át.

(3) A licenciaadó a licenciaszerzőnek átengedett jogot harmadik személyek minden követelésével szemben köteles óvni és védeni.

A kizárólagos licenciát adó kötelezettsége

695. szakasz

Ha kizárólagos licenciát kötöttek ki, a licencia területi érvényének határain belül a licenciaadó sem a licencia tárgyát, sem pedig egyes részeit saját maga semmilyen formában sem használhatja fel, sem pedig azzal mást nem bízhat meg.

3. CÍM

A licenciaszerző kötelezettségei

A licencia tárgyának felhasználása

696. szakasz

A licenciaszerző a licencia tárgyát a kikötött módon, a kikötött terjedelemben és a kikötött határokon belül köteles használni.

Utólagos tökéletesítések használata

697. szakasz

Ha a szerződés másként nem határozza meg, a licenciaszerző a licencia tárgya utólagos tökéletesítéseinek a felhasználására nincs meghatalmazva.

A licencia tárgyának titokban tartása

698. szakasz

Ha a licencia tárgyát nem szabadalmaztatott találmány vagy titkos műszaki ismeret és tapasztalat képezi, a licenciaszerző köteles titokban tartani.

Minőség

699. szakasz

(1) Ha a gyártási licencián kívül a védjegyhasználati licenciát is átengedik, a licenciaszerző az illető védjeggyel csak akkor bocsáthat árut forgalomba, ha minősége a licenciaadó által előállított áru minőségével azonos.

(2) Ezzel ellentétes megegyezésnek jöghatása nincs.

Megjelölés

700. szakasz

A licenciaszerző az árut a licencia szerinti gyártásra vonatkozó megjelöléssel köteles ellátni.

Díjazás

701. szakasz

A licenciaszerző a kikötött díjat a szerződéssel meghatározott időben és módon köteles kifizetni a licenciadónak.

Jelentésbenyújtás

702. szakasz

Ha a díjat a licencia tárgyának felhasználási terjedelmétől függően határozzák meg, a licenciaszerző a licenciadónak minden évben köteles a felhasználás terjedelméről jelentést adni, és az elszámolást elvégezni, ha a szerződéssel erre rövidebb határidőt meg nem határoztak.

A kikötött díj megváltoztatása

703. szakasz

Ha a kikötött díj a licenciaszerzőnek a licencia tárgya felhasználásából eredő bevételehez viszonyítva nyilvánvalóan aránytalanná vált, az érdekelt fél a kikötött díj megváltoztatását követelheti.

4. CÍM

Allicencia

Lehetőség

704. szakasz

(1) A kizárólagos licencia megszerzője a licencia tárgyának felhasználási jogát másnak átengedheti (allicencia).

(2) Szerződéssel előírható, hogy a licenciaszerző másnak allicenciát egyáltalán nem vagy csak a licenciadó engedélyével adhat.

Az engedély visszautasításának lehetősége a licenciadó részéről

705. szakasz

Ha az allicencia adásához a licenciadó engedélye szükséges, ezt csak alapos okokból utasíthatja vissza a kizárólagos licencia megszerzőjének.

Engedélyezetlen allicencia miatti felmondás

706. szakasz

A licenciadó a licenciaszerződést felmondási idő nélkül felmondhatja, ha az allicenciát azokban az esetekben, ha az engedély törvény, vagy szerződés szerint szükséges, engedélye nélkül adják meg.

A licenciadó közvetlen követelése

707. szakasz

(1) Az allicensia-szerződéssel az allicensiaszerző és a licenciadó között semmilyen külön jogviszony nem jön létre, még akkor sem, ha a licenciadó az allicensia megkötéséhez szükséges engedélyt megadta.

(2) A licenciadó azonban a licenciaszerzővel szemben a licenciából eredő követeléseinek megfizettetése végett közvetlenül az allicensiaszerzőtől követelheti annak az összegnek a kifizetését, amellyel az utóbbi az allicensia alapján az allicensiaadónak tartozik.

5. CÍM

A szerződés megszűnése

A határozott idő eltelte

708. szakasz

A határozott időre megkötött licenciaszerződés annak az időnek az elteltével szűnik meg, amelyre megkötötték, és felmondani szükségtelen.

A licencia hallgatólagos megújítása

709. szakasz

(1) Ha annak az időnek az elteltével, amelyre a licenciaszerződést megkötötték, a licenciaszerző a licencia tárgyának a felhasználását tovább folytatja, a licenciadó pedig ezt nem ellenzi, úgy tekintendő, hogy az előzővel azonos feltételekkel határozatlan időtartamú új licenciaszerződést kötöttek.

(2) Az első licenciára vonatkozóan harmadik személyek által adott biztosítékok a megkötési idő elteltével megszűnnek.

Felmondás

710. szakasz

(1) A határozatlan időtartamú licenciaszerződés felmondással szűnik meg, amivel a felmondási idő tiszteletben tartása mellett bármelyik fél élhet a másikkal szemben.

(2) Ha a szerződéssel nem határozták meg, a felmondási idő hat hónap, azzal, hogy a licenciadó a szerződést érvényének első éve folyamán nem mondhatja fel.

Elhalálozás, csőd és rendes felszámolás

711. szakasz

(1) A licenciadó halála esetén a licencia örököseivel folytatódik, ha másként ki nem kötötték.

(2) A licenciaszerző halála esetén a licencia a tevékenységét folytató örököseivel folytatódik.

(3) A licenciaszerző csődje vagy rendes felszámolása esetén a licenciadó a szerződést felbonthatja.

XVI. fejezet

LETÉT

1. CÍM

A letétről általában

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalom meghatározás

712. szakasz

- (1) A letéti szerződéssel a letéteményes kötelezettséget vállal a dolognak a letevőtől való átvételére, őrzésére és visszaszolgáltatására, ha a letevő kéri.
- (2) A letét tárgya csak ingóság lehet.

Idegen dolog letétje

713. szakasz

- (1) Saját nevében érvényesen letéti szerződést köthet az a személy is, aki nem a dolog tulajdonosa, és a letéteményes a dolgot neki köteles visszaszolgáltatni, kivéve, ha megtudja, hogy a dolog lopott.
- (2) Ha a dolgot a letéteményestől harmadik személy kereset útján tulajdonosként követeli, a letéteményes köteles közölni a bírósággal, kitől vette át a dolgot, és a letevőt a keresetindításról egyidejűleg értesíteni.

2. cikk

A LETÉTEMÉNYES KÖTELEZETTSÉGEI

Őrzési és értesítési kötelezettség

714. szakasz

- (1) A letéteményes a dolgot ugyanúgy köteles őrizni, mint a sajátját, ha pedig a letétért térítést kap, a dolgot jó gazdaként köteles őrizni.
- (2) Ha a dolog őrzési helyét vagy módját kikötik, a letéteményes azt csak akkor változtathatja meg, ha ezt a megváltozott körülmények megkövetelik, különben a dolog véletlen megsemmisüléséért vagy véletlen megsérüléséért is felelősséggel tartozik.
- (3) A letéteményes a dolgon észrevehető összes változásról és a bármilyen módon való megsérülésének a veszélyéről köteles értesíteni a letevőt.

A dolog átadása másnak megőrzésre

715. szakasz

A letéteményes a rábízott dolgot a letevő beleegyezése nélkül vagy szükségtelenül őrzésre nem adhatja át másnak, különben a dolog véletlen megsemmisüléséért vagy megsérüléséért is felelősséggel tartozik.

A dolog használata

716. szakasz

- (1) A letéteményes az őrzésre átadott dolog használatára nem jogosult.
- (2) A dolog meg nem engedett használata esetén a letéteményes a letevőnek megfelelő térítéssel tartozik, és a dolog használata alkalmával bekövetkező véletlen megsemmisüléséért vagy megsérüléséért felelősséggel tartozik.
- (3) Ha a letét tárgya valamely elhasználatlan dolog, és a letéteményes számára engedélyezett a használata, akkor a szerződő felek viszonyaira a használati szerződés szabályai alkalmazandók, és csak a dolog visszaszolgáltatási idejére és helyére vonatkozó kérdéseket kell a letéti szerződés szabályai szerint megítélni, ha a szerződő felek e tekintetben másként meg nem határozzák.

A dolog használata és másnak való átadása

717. szakasz

Ha a letéteményes a letevő beleegyezése nélkül és szükségtelenül a szerződéssel

ellentétben használja a dolgot, vagy őrzési helyét vagy módját megváltoztatja, vagy őrzésre más személynek adja át, a dolog olyan véletlen megsemmisüléséért vagy megsérüléséért, amely a szerződéssel összhangban való eljárása ellenére is bekövetkezett volna, nem tartozik felelősséggel.

A dolog visszaszolgáltatása

718. szakasz

(1) A letéteményes a dolgot a letevő kérésére azonnal köteles visszaszolgáltatni, mégpedig összes gyümölcseivel és más hasznával együtt.

(2) Ha a dolog visszaszolgáltatási határidejét meghatározzák, a letevő a dolog visszaszolgáltatását a határidő lejárta előtt is kérheti, kivéve, ha a határidőt nem kizárólag az ő érdekében kötötték ki.

(3) A visszaszolgáltatás a dolog letéteményesnek való átadási helyén történik, ha szerződéssel valamely más helyet meg nem határoznak, amely esetben a letéteményes a dolog szállítási költségeinek a megtérítésére jogosult.

3. cikk

A LETÉTEMÉNYES JOGAI

A költségek és a kár megtérítése

719. szakasz

A letéteményes a dolog megőrzése végett indokoltan eszközölt költségeknek, valamint a letét miatt elszenvedett kárnak a megtérítését követelheti a letevőtől.

Térítés

720. szakasz

A letéteményes az őrzésért térítésre nem jogosult, kivéve, ha a térítést kikötik, ha a letéteményes a dolgok őrzésre való átvételével foglalkozik, vagy ha a térítés az ügylet körülményeire tekintettel várható volt.

A dolog visszaszolgáltatása ingyenes letét esetén

721. szakasz

(1) A dolog határozott ideig tartó ingyenes őrzésére kötelezettséget vállaló letéteményes azt a letevőnek a kikötött határidő lejárta előtt visszaszolgáltatathatja, ha a dolgot megsemmisülés vagy sérülés veszélye fenyegetné, vagy ha a dolog további őrzése kárt okozhatna.

(2) Ha a határidőt nem kötötték ki, az előző bekezdésben említett letéteményes a szerződéstől bármikor elállhat, de a letevőnek a dolog átvételére köteles megfelelő határidőt szabni.

4. cikk

A LETÉT KÜLÖN ESETEI

Álletét

722. szakasz

Ha a letéteményesnek elhasználásuk jogával és azonos mennyiségű, azonos fajtájú dolgok visszaszolgáltatási kötelezettségével helyettesíthető dolgokat adnak letétbe, akkor a letevővel való viszonyaira a kölcsönszerződés szabályai alkalmazandók, és csak a visszaszolgáltatási idő és hely tekintetében érvényesek a letéti szerződés szabályai, ha a szerződő felek e tekintetben mást nem határoznak meg.

Szükségletét

723. szakasz

Akinek valamilyen szerencsétlenség, például tűzvész, földrengés, árvíz esetén adják át a dolgot, fokozott gondossággal köteles őrizni.

2. CÍM

Vendéglátói letét

A vendéglátó mint letéteményes

724. szakasz

(1) A vendéglátó a vendégek magukkal hozott dolgai tekintetében letéteményesnek tekintendő, és a dolgok eltűnéséért vagy megsérüléséért legfeljebb külön jogszabállyal meghatározott összegig felel.

(2) Ha a dolgok elkerülhetetlen vagy kiküszöbölhetetlen körülményeknek vagy valamely magukban a dolgokban rejlő okoknak a következtében semmisülnek vagy sérülnek meg, vagy ha magának a vendégnek, a magával hozott vagy őt meglátogató személyeknek a viselkedése következtében tűnnek el vagy sérülnek meg, az ilyen felelősség ki van zárva.

(3) Ha a vendég a dolgot vendéglátójának őrzésre adja át, valamint ha a kár a vendéglátónak vagy a felelőssége alá tartozó személynek a vétkességéből következik be, a vendéglátó teljes térítéssel tartozik.

A vendéglátónak a dolog őrzésre való átvételére irányuló kötelezettsége

725. szakasz

(1) A vendéglátó a vendégek magukkal hozott és őrzés végett átadni kívánt dolgait köteles őrzésre átvenni, kivéve, ha elhelyezésükhöz alkalmas helyiségekkel nem rendelkezik, vagy ha őrzésük valamely más okból meghaladja a lehetőségeit.

(2) Ha a vendéglátó a dolog őrzésre való átvételét indokolatlanul visszautasítja, a vendég által emiatt elszenvedett kár teljes megtérítésével tartozik.

A vendég kárbejelentési kötelezettsége

726. szakasz

A vendég a dolog eltűnését vagy megsérülését az erről való tudomásszerzéskor köteles bejelenteni, különben térítésre csak akkor jogosult, ha a kár a vendéglátó vagy a felelőssége alá tartozó személyek vétkességéből keletkezett.

A felelősség kizárására vonatkozó nyilatkozatok

727. szakasz

A vendéglátó helyiségeiben kifüggesztett, a vendégek magukkal hozott dolgaiért való felelősséget kizáró, korlátozó vagy feltételekhez kötő nyilatkozatoknak semmilyen joghatásuk nincs.

Visszatartási jog

728. szakasz

A vendégnek éjszakai szállást adó vendéglátó a vendég magával hozott dolgait a szállásért és egyéb szolgáltatásokért járó térítésre irányuló követeléseinek teljes megfizetéséig visszatarthatja.

A vendéglátói letét rendelkezései alkalmazásának bővítése

729. szakasz

A vendéglátói letétre vonatkozó rendelkezések a kórházakra, garázsokra, hálókocsokra, szervezett sáttortáborokra stb. is értelemszerűen alkalmazandók.

XVII. fejezet

RAKTÁRBÉRLET

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

730. szakasz

(1) A raktárbérleti szerződéssel a raktározó meghatározott áru átvételére, őrzésére és meghatározott állapotban való megőrzéséhez szükséges vagy kikötött intézkedések foganatosítására, továbbá ha a bérlő vagy más meghatalmazott személy kéri, az áru átadására, a bérlő pedig ezért meghatározott térítés fizetésére kötelezi magát.

(2) A bérlő az áru átadása alkalmával köteles az összes szükséges tájékoztatást megadni, és értékéről nyilatkozni.

A felelősség kizárása és a raktározó bizonyos kötelezettségei

731. szakasz

(1) A raktározó az áru károsodásáért felelősséggel tartozik, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kár elkerülhetetlen vagy kiküszöbölhetetlen körülmények következtében, a bérlő vétkességéből, az áru hibáiból vagy természetes tulajdonságaiból, valamint a szabálytalan csomagolás miatt következett be.

(2) A raktározó a bérlőt az áru olyan hibáiról vagy természetes tulajdonságairól, illetőleg a szabálytalan csomagolásról, amelyek következtében az áru megkárosulhat, a fogyatékosok észrevételekor, vagy ha azokat észre kellett volna vennie, azonnal köteles figyelmeztetni.

(3) Ha az árun olyan kiküszöbölhetetlen változások történnének, amelyek miatt megrongálódásának vagy megsemmisülésének veszélye állna fenn, a raktározó az árut köteles haladéktalanul a legkedvezőbb módon eladni, ha ezt a bérlő a raktározó felhívására nem tudná idejében megtenni.

(4) A raktározó cselekményeket köteles foganatosítani, hogy megőrizze a bérlőnek az árut a bérlő számlájára neki sérült vagy fogyatékos állapotban átadó fuvarozóval szembeni jogait.

A biztosítási köteleesség fennállása

732. szakasz

(1) A raktározó az őrzésre átvett árut csak akkor köteles biztosítani, ha ezt kikötik.

(2) Ha a biztosítással felölelt kockázatokat szerződés útján nem határozzák meg, a raktározó az árut a szokásos kockázatok ellen köteles biztosítani.

A kártérítés korlátozása

733. szakasz

A raktározó által az árunak az átvételétől az átadásáig terjedő idő alatt bekövetkező megsemmisülése, csökkenése vagy megsérülése miatt fizetendő kártérítés az áru valódi értékét nem haladhatja meg, kivéve, ha a kárt szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozta.

Helyettesíthető dolgok összekeverése

734. szakasz

(1) A raktározó az átvett helyettesíthető dolgokat azonos fajtájú és azonos minőségű dolgokkal nem keverheti össze, kivéve ha a bérlő ebbe beleegyezett, vagy ha nyilvánvaló, hogy a dolgok a bérlőnek való károkozás veszélye nélkül összekeverhetők.

(2) Ha a dolgokat összekeverték, a raktározó a meghatalmazott személy követelésére, a többi meghatalmazott személy részvétele nélkül, a helyettesíthető dolgok keverékéből az illető személyt megillető részt elkülönítheti.

Az áru átnézése és a mintavétel

735. szakasz

A raktározó a meghatalmazott személynek az áru átnézését és az áruból való mintavételt köteles engedélyezni.

A raktározó követelése és a zálogjog

736. szakasz

(1) A raktározó az őrzési díjon kívül az áru megőrzése végett szükségesnek mutatkozó költségek megtérítésére is jogosult.

(2) A raktározónak a raktárbérelti szerződésből eredő követeléseiért és az áru őrzésével kapcsolatban létrejött többi követelésért az illető árun zálogjoga van.

Az áru átvétele és az át nem vett áru eladása

737. szakasz

(1) A bérlő az árut a kikötött határidő előtt is átveheti.

(2) Ha a bérlő a kikötött határidő lejárta után vagy az őrzési idő meghatározatlansága esetén egy év lejárta után nem veszi át az árut, a raktározó nyilvános árverésen eladhatja a bérlő számlájára, de szándékáról köteles őt előzőleg értesíteni, és az áru átvételére legalább nyolcnapos utólagos határidőt adni neki.

Az áruátvételnél jelentkező fogyatékoságok

738. szakasz

(1) Az áru átvevője az áru átvétele pillanatában köteles megvizsgálni.

(2) Ha az áru átvételkor fogyatékoságokat vesz észre, az átvevő a raktározót erre azonnal köteles figyelmeztetni, különben az áruátvétel szabályosnak tekintendő.

(3) Az árunak az átvétel időpontjában meg nem állapítható fogyatékoságairól az átvevő a raktározót az áruátvételtől számított hét napon belül megbízható módon köteles értesíteni, különben az áruátvétel szabályosnak tekintendő.

A letétre vonatkozó szabályok alkalmazása

739. szakasz

Ha a raktárbéreltre vonatkozó szabályok másként nem rendelkeznek, a raktárbérelti szerződésekre a letétre vonatkozó szabályokat értelemszerűen kell alkalmazni.

2. CÍM

Raktárjegy

Raktárjegykiadási kötelezettség

740. szakasz

A raktározásra átvett áruért a törvény alapján raktárjegy kiadására meghatalmazott raktározó a bérlőnek követelésére köteles raktárjegyet kiadni.

A raktárjegy alkotórészei és tartalma

741. szakasz

- (1) A raktárjegy elismervényből és zálogcédulából áll.
- (2) Az elismervény és a zálogcédula a következő adatokat tartalmazza: a bérlő elnevezését, illetőleg nevét és foglalkozását, székhelyét, illetve lakóhelyét, a raktározó elnevezését és székhelyét, a raktárjegy keltét és számát, a raktár helyét, az áru fajtáját, jellegét és mennyiségét, feljegyzést az áru biztosításának összegéről, valamint az áru felismeréséhez és értékének meghatározásához szükséges többi adatot.
- (3) Az elismervénynek és a zálogcédulának egymásra kell hivatkozniuk.

Az árurészekre vonatkozó raktárjegy

742. szakasz

- (1) A bérlő a raktározótól az áru meghatározott részekre való felosztását és minden részre külön raktárjegy kiadását is követelheti.
- (2) Ha a bérlő az áru teljes mennyiségére már megkapta a raktárjegyet, a raktározótól az áru meghatározott részekre való felosztását és a már átvett raktárjegy helyett minden egyes részre külön raktárjegy kiadását követelheti.
- (3) A bérlő a raktározótól a nála hagyott felcserélhető árunak csak egy részére vonatkozó raktárjegy kiadását is követelheti.

A raktárjegy birtokosának jogai

743. szakasz

- (1) A raktárjegy birtokosa a raktárjegyben feltüntetett áru kiadását követelheti.
- (2) A raktárjegy átruházása útján rendelkezhet a raktárjegyben feltüntetett áruval.

Az elismervény és a zálogcédula átruházása

744. szakasz

- (1) Az elismervény és a zálogcédula forgatmány útján együtt vagy külön-külön is átruházható.
- (2) Minden átruházás alkalmával fel kell rajtuk tüntetni a dátumot.
- (3) Az elismervény vagy a zálogcédula átvevőjének követelésére a neki való átruházást a raktár törzskönyvébe be kell jegyezni, és székhelyét, illetőleg lakóhelyét is be kell írni.

Az elismervény tulajdonosának jogai

745. szakasz

- (1) Az elismervény zálogcédula nélküli átruházása az átvevőt az áru átadásának követelésére csak akkor jogosítja fel, ha a követelés esedékességének napján fizetendő összeget a zálogcédula tulajdonosának kifizeti vagy a raktározónál a zálogcédula tulajdonosa számára letétbe helyezi.
- (2) Ha az elért árból a zálogcédula tulajdonosát megillető összeg kifizethető, az elismervény zálogcédula nélküli tulajdonosa az áru eladását követelheti azzal, hogy az elért többletet neki kell átadni.
- (3) Ha felcserélhető dolgokról van szó, az elismervény zálogcédula nélküli tulajdonosa a raktározótól az áru egy részének átadását követelheti, feltéve, hogy a raktározónál a zálogcédula tulajdonosa számlájára a megfelelő pénzüsszeget letétbe helyezi.

A zálogcédula tulajdonosának jogai

746. szakasz

- (1) A zálogcédula elismervény nélküli átruházása az átvevőnek zálogjogot ad az árun.
- (2) Az első átruházás alkalmával a zálogcédulán fel kell tüntetni a jogosult elnevezését, illetőleg nevét és foglalkozását, tevékenységi székhelyét, illetőleg lakóhelyét, kamatokkal számított követelésének összegét és az esedékesség dátumát.
- (3) A zálogcédula első átvevője köteles a zálogcédulának a személyére történt átruházását haladéktalanul bejelenteni a raktározónak, a raktározó pedig az illető átruházást törzskönyvébe köteles átírni, és az átírás megtörténtét a zálogcédulán feljegyezni.
- (4) Az előző bekezdésben említett cselekmények nélkül a zálogcédula forgatmány útján tovább nem ruházható át.
- (5) A zálogjogosult követelésének összegét nem tartalmazó zálogcédula a zálogjogosult javára a benne feltüntetett dolog teljes értékét biztosítja.

Fizetés nem teljesítése miatti óvatolás és az áru eladása

747. szakasz

- (1) A zálogcédula elismervény nélküli olyan tulajdonosa, akinek a zálogcédulával biztosított követelést határidőben nem fizetik ki, a váltótörvény szerint köteles óvatolni, különben a kifizetésnek az átruházóktól való követelése iránti jogát elvesztheti.
- (2) A zálogcédula óvatoló tulajdonosa a követelés esedékessé válásától számított nyolc nap elteltével az elzálogosított áru eladását követelheti, de a zálogcédulával biztosított követelést a zálogcédula tulajdonosának kifizető átruházót is ugyanez a jog illeti meg.
- (3) Az eladásból elért összegből el kell különíteni az eladási költségeknek, a raktározó raktárbérelti szerződésből eredő követeléseinek és az elhelyezett áruval kapcsolatban felmerült többi követelésének a fedezéséhez szükséges összeget, ezután a zálogcédula tulajdonosának biztosított követelését kell kifizetni, a fennmaradt rész pedig az elismervény tulajdonosát illeti meg.

A zálogcédula átruházóival szembeni kifizetési követelés

748. szakasz

- (1) A zálogcédula tulajdonosa az átruházótól a kifizetést csak azután követelheti, ha az elzálogosított áru eladása útján teljes kielégítést nem tudott elérni.
- (2) E követelést a váltótörvényben a forgatmányosokkal szembeni követelés tekintetében meghatározott határidőn belül kell támasztani, és e határidőt az áru eladásának napjától kezdődően kell számítani.
- (3) Ha a zálogcédula tulajdonosa az áru eladását legkésőbb az óvatolástól számított egy hónapon belül nem követeli, a kifizetésnek az átruházóktól való követelése iránti jogát elveszti.

XVIII. fejezet

MEGBÍZÁS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

749. szakasz

- (1) A megbízási szerződéssel a megbízott a megbízóval szemben kötelezettséget vállal, hogy annak számlájára meghatározott ügyleteket foganatosít.
- (2) A megbízott az illető ügyletek foganatosítására egyidejűleg meghatalmazást kap.
- (3) A megbízott térítésre jogosult cselekményeiért, kivéve, ha másként kötötték ki, vagy egymás közötti viszonyuk jellegéből más következik.

A megbízási ajánlatra válaszolni köteles személyek

750. szakasz

Aki más ügyének ellátását foglalkozás szerűen végzi, vagy nyilvánosan felajánlja ezen ügyek ellátást, köteles, ha nem fogadja el az ezen ügyekre vonatkozó felkínált megbízást, haladéktalanul értesíteni a másik felet; egyébként felel a kárért, melyet a másik fél emiatt elszenved.

2. CÍM

A megbízott kötelezettségei

A megbízás szövegének megfelelő teljesítése

751. szakasz

- (1) A megbízott a megbízást a kapott utasítások szerint, a jó gazda gondosságával, a megbízás keretei között, mindenben a megbízó érdekeire ügyelve, és azokat szem előtt tartva köteles teljesíteni.
- (2) Ha a megbízott véleménye szerint a megbízásnak a kapott utasítások szerinti teljesítése megkárosítaná a megbízót, erre köteles őt figyelmeztetni, és új utasításokat kérni.
- (3) Ha a megbízó az ellátásra kerülő ügyletről határozott utasításokkal nem szolgált, a megbízott a megbízó érdekeit szem előtt tartva jó gazdaként, ha pedig a megbízás ingyenes, ugyanúgy köteles eljárni, mint ahogy azonos körülmények között saját ügyében eljárna.

A megbízástól és az utasítástól való eltérés

752. szakasz

- (1) A megbízott a kapott megbízástól és utasítástól csak a megbízó egyetértésével térhet el, ha pedig a megbízó egyetértését időszűke miatt vagy valamely más okból lehetetlen kikérni, a megbízástól és az utasításoktól csak akkor térhet el, ha az összes körülmény megítélése szerint indokoltan úgy tekinthette, hogy azt a megbízó érdekei megkövetelik.
- (2) Ha a megbízott az előző bekezdésben előírányzott eseten kívül a megbízás kereteit túllépi, vagy a kapott utasításoktól eltér, nem megbízottnak, hanem megbízás nélküli ügyvivőnek tekintendő, kivéve, ha a megbízó a megbízott által végrehajtott cselekményeket utólag jóváhagyja.

Helyettesítés

753. szakasz

- (1) A megbízott a megbízást személyesen köteles teljesíteni.
- (2) A megbízás teljesítését csak akkor bízhatja másra, ha a megbízó engedélyezte, valamint ha erre a körülmények kényszerítik.
- (3) Ezekben az esetekben csak a helyettes kiválasztásáért és a neki adott utasításokért felel.
- (4) A többi esetben csak a helyettes munkájáért, valamint a dolognak a helyettesnél bekövetkező véletlen megsemmisüléséért vagy megsérüléséért tartozik felelősséggel.
- (5) A megbízó a megbízásban feltüntetett kötelezettségek teljesítését minden esetben közvetlenül a helyettestől is követelheti.

Számadás

754. szakasz

A megbízott a végrehajtott ügyletről köteles számot adni, és a megbízónak a rábízott ügyletek ellátása alapján átvett minden dolgot haladéktalanul átadni, függetlenül attól, hogy azzal, amit a megbízó részére átvett, a megbízónak tartoztak-e vagy sem.

Jelentéstétel

755. szakasz

A megbízott a megbízó kérésére az ügyletek állásáról a meghatározott idő előtt is köteles jelentést tenni és számot adni.

A megbízó pénzének használatáért való felelősség

756. szakasz

Ha a megbízott a megbízó részére átvett pénzt saját szükségleteire használta, a használat napjától számítva a legmagasabb engedélyezett szerződéses kamatláb szerint köteles kamatot, az idejében át nem adott többi pénz után pedig, attól a naptól számítva, amikor köteles lett volna átadni, késedelmi kamatot fizetni.

A megbízottak egyetemleges felelőssége

757. szakasz

Ha valamely ügylet ellátását ugyanazzal a megbízással közös ellátás végett több személyre bízzák, az illető megbízásból eredő kötelezettségekért egyetemlegesen felelnek, ha másként ki nem kötötték.

3. CÍM

A megbízó kötelezettségei

A pénz előlegezése

758. szakasz

A megbízó a megbízott kérésére az előírányzott kiadásokra köteles bizonyos pénzüsszeget adni a megbízottnak.

A költségek megtérítése és a kötelezettségek átvállalása

759. szakasz

(1) A megbízó a megbízás teljesítése végett eszközölt összes szükséges költségét az eszközlésük napjától folyó kamattal együtt még akkor is köteles megtéríteni a megbízottnak, ha igyekezete vétkessége nélkül nem járt eredménnyel.

(2) A megbízó a megbízott által a rábízott ügyletek saját nevében való ellátása során magára vállalt kötelezettségeket köteles átvállalni, vagy azok alól valamely más módon mentesíteni a megbízottat.

Kártérítés

760. szakasz

A megbízó a megbízás teljesítése során saját vétkessége nélkül elszenvedett kárt köteles megtéríteni a megbízottnak.

A díj összege

761. szakasz

Ha másként ki nem kötik, a megbízó a szokásos összegű díjjal, ha pedig ilyen formájú szokás nincs, méltányos díjjal tartozik.

A díj kifizetése

762. szakasz

- (1) Ha másként ki nem kötötték, a megbízó a díjat a megbízottnak az ügylet ellátása után köteles kifizetni.
- (2) Ha a megbízott a megbízást saját vétkessége nélkül csak részben teljesítette, a díj arányos részére jogosult.
- (3) Az előre kikötött díjnak a megtett szolgáltatásokkal való nyilvánvaló aránytalansága esetén a megbízó a díj csökkentését követelheti.

Zálogjog

763. szakasz

A megbízónak a díj és a költségek biztosítása végett a megbízótól a megbízás alapján kapott ingóságokon, valamint a megbízó számlájára beszedett pénzüsszegeken zálogjoga van.

A megbízók egyetemleges felelőssége

764. szakasz

Ha a megbízottat a megbízás teljesítésével többen bízták meg, a megbízottnak egyetemlegesen felelnek.

4. CÍM

A megbízás megszűnése

A szerződéstől való elállás

765. szakasz

- (1) A megbízó a szerződéstől elállhat.
- (2) Olyan szerződéstől való elállása esetén, amely szerint a megbízottat igyekezetéért díj illeti meg, s ha az elállásra nem volt alapos oka, a megbízó köteles a díj megfelelő részét kifizetni és a szerződéstől való elállással elszenvedett kárát megtéríteni a megbízottnak.

Felmondás

766. szakasz

- (1) A megbízott a megbízást alkalmatlan idő kivételével bármikor felmondhatja.
- (2) A megbízás alkalmatlan időben való felmondása miatt elszenvedett kárt köteles megtéríteni a megbízónak, kivéve, ha a felmondásra alapos oka volt.
- (3) A megbízott a halasztást nem tűrő ügyleteket a felmondás után mindaddig köteles folytatni, amíg a megbízónak nem áll módjában, hogy az ügyletekről való gondoskodást átvegye.

Haláleset, a jogi személy megszűnése

767. szakasz

- (1) A megbízás a megbízott halálával megszűnik.
- (2) A megbízott örökösei a megbízót a megbízott haláláról minél előbb kötelesek értesíteni, és addig, amíg az érdekeiről való gondoskodást nem tudja átvenni, a védelmükhöz szükséges intézkedéseket megtenni.
- (3) A megbízás a megbízó halálával csak akkor szűnik meg, ha úgy kötötték ki, vagy ha a megbízott a megbízást a megbízóval való személyes viszonyaira tekintettel fogadta el.
- (4) A megbízott ilyen esetben a rábízott ügyleteket köteles folytatni, ha az örökösök különben károsodnának, mindaddig, amíg az ügyletekről való gondoskodást nem tudják átvenni.

(5) Ha a megbízó vagy a megbízott valamilyen jogi személy, a megbízás az illető jogi személy megszűnésével megszűnik.

Csőd, cselekvőképességtől való megfosztás

768. szakasz

Ha a megbízó vagy a megbízott csődbe jut, vagy cselekvőképességétől teljesen vagy részben megfosztják, a megbízás megszűnik.

A megbízás megszűnésének időpontja

769. szakasz

(1) Ha a megbízó a szerződéstől elállt, valamint ha meghalt, csődbe jutott, cselekvőképességétől teljesen vagy részben megfosztották, a megbízás a megbízottnak a megbízás megszűnési okát képező eseményről való tudomásszerzése időpontjában szűnik meg.

(2) Ha a megbízott írásbeli meghatalmazást kapott, a megbízás megszűnése után köteles visszaadni.

Kivételek

770. szakasz

Ha a megbízást a megbízott a megbízóval szembeni valamely követelésének a teljesítése érdekében kapta, a megbízó a szerződéstől nem állhat el, és a megbízás egyikük halálával, csődbe jutásával, cselekvőképességének teljes vagy részbeni elvesztésével sem szűnik meg.

XIX. fejezet

BIZOMÁNY

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalm meghatározás

771. szakasz

(1) A bizományi szerződéssel a bizományos kötelezettséget vállal arra, hogy térítés (provízió) ellenében a megbízó által rábízott egy vagy több ügyletet a saját nevében és a megbízó számlájára ellát.

(2) A bizományos akkor is jogosult térítésre, ha ezt nem kötötték ki.

A megbízási szerződés szabályainak alkalmazása

772. szakasz

A bizományi szerződésre a megbízásra vonatkozó szabályok értelemszerűen alkalmazandók, ha a bizományra vonatkozó szabályok másként nem rendelkeznek.

Az ügyletnek a megbízástól eltérő feltételekkel való megkötése

773. szakasz

(1) Ha a bizományos olyan esetben, ha nem tehetné volna, a megbízással meghatározott feltételeknél kedvezőtlenebb feltételekkel kötött meg valamilyen ügyletet, a különbözetet, valamint az okozott kárt köteles megtéríteni a megbízónak.

(2) Az előző bekezdésben említett esetben a megbízó a megkötött ügylet elfogadását

visszautasíthatja, feltéve, hogy arról a bizományost azonnal értesíti.

(3) A megbízó azonban elveszíti e jogát, ha a bizományos hajlandó a különbség azonnali kifizetésére és az okozott kár megtérítésére.

(4) Ha a bizományos az ügyletet a megbízással meghatározottnál kedvezőbb feltételekkel köti meg, az összes így elért haszon a megbízót illeti meg.

Eladósodott személynek való árueledés

774. szakasz

Ha az árut olyan személynek adja el, akinek eladósodottságáról tudott vagy tudnia kellett volna, a bizományos a kárért felelősséggel tartozik a megbízónak.

A megbízó árujának a bizományos általi vásárlása vagy a bizományos áruja megbízónak való eladása

775. szakasz

(1) Valamely, a tőzsdén vagy a piacon jegyzett áru eladásával vagy vásárlásával megbízott bizományos, ha a megbízó ezt engedélyezte, az árut vásárlóként a maga részére megtarthatja, illetőleg eladóként leszállíthatja a rábízott ügylet végrehajtása idején fennálló ár szerint.

(2) Ebben az esetben a bizományos és a megbízó között adásvételi szerződésből származó viszonyok jönnek létre.

(3) Ha a tőzsdei, illetőleg piaci ár és a megbízó által meghatározott ár nem egyezik meg, a bizományos mint eladó e két ár közül az alacsonyabbra jogosult, a bizományos mint vásárló pedig a magasabbat köteles fizetni.

2. CÍM

A bizományos kötelezettségei

Őrzés és biztosítás

776. szakasz

(1) A bizományos a rábízott árut a jó gazda gondosságával köteles őrizni.

(2) Ha az árut nem biztosította, a megbízás pedig erre kötelezte, az áru véletlen megsemmisüléséért vagy megsérüléséért is felelősséggel tartozik.

Az átvett áru állapotáról való értesítés

777. szakasz

(1) A megbízó által elküldött árunak a fuvarozótól való átvételekor a bizományos köteles megállapítani az áru állapotát, és a megbízót az áru érkezési napjáról, valamint a látható sérülésekről és a hiányról haladéktalanul értesíteni, különben a mulasztás miatt a megbízó károsodásáért felelősséggel tartozik.

(2) A megbízó felelős személlyel szembeni jogainak a megóvása végett a bizományos az összes szükséges intézkedést köteles megtenni.

Az árun jelentkező változásokról való értesítés

778. szakasz

A bizományos köteles az árun jelentkező minden olyan változásról értesíteni a megbízót, amely miatt az áru veszítene értékéből, ha pedig nincs idő a megbízó utasításaira várni, vagy ha a megbízó halogatja az utasításadást, jelentékenyebb sérülésveszély esetén köteles az árut a legkedvezőbb módon eladni.

A szerződő fél nevének közlése a megbízóval

779. szakasz

- (1) A bizományos köteles közölni a megbízóval annak a személynek a nevét, akivel a megbízó által rábízott ügyletet lebonyolította.
- (2) Az ingóságok bizományi üzleteken keresztül történő eladása esetén e szabály nem érvényes, kivéve, ha másként ki nem kötötték.

Számadás

780. szakasz

- (1) A bizományos a lebonyolított ügyletről szükségtelen halogatás nélkül köteles számot adni.
- (2) A bizományos köteles átadni a megbízónak mindazt, amit a számlájára lebonyolított ügylet alapján átvett.
- (3) A bizományos köteles átruházni a megbízóra az azzal a harmadik személlyel szemben szerzett követeléseket és jogokat, akivel az ügyletet saját nevében és a megbízó számlájára lebonyolította.

Különleges kezesség

781. szakasz

- (1) A bizományos a vele szerződő fél kötelezettségének a teljesítéséért csak akkor felel, ha kötelezettségteljesítéséért különleges kezességet (eladó ügynöki felelősséget) vállalt, s ebben az esetben az illető személlyel egyetemlegesen felel.
- (2) A vele szerződő fél kötelezettségteljesítéséért kezességet vállaló bizományos külön díjra (delcredere jutalék) is jogosult.

3. CÍM

A megbízó kötelezettségei

Díj (jutalék)

782. szakasz

- (1) Ha a bizományos lebonyolította az ügyletet, valamint ha az ügylet végrehajtását valamely, a megbízó felelősségébe tartozó ok megakadályozza, a megbízó köteles díjat fizetni a bizományosnak.
- (2) Fokozatos végrehajtás esetén a bizományos mindegyik részleges teljesítés után arányos díjrészt követelhet.
- (3) Ha a megkötött ügylet végrehajtására sem a bizományos, sem a megbízó felelőssége alá nem tartozó okból nem kerül sor, fáradozásáért a bizományos megfelelő díjra jogosult.
- (4) A megbízóval szemben tisztességtelenül eljáró bizományos nem jogosult díjra.

A díj összege

783. szakasz

- (1) Ha a díj összegét a szerződés vagy a díjszabás nem határozza meg, a bizományost a lebonyolított ügylet és az elért eredmény szerint illeti meg díj.
- (2) Ha a lebonyolított ügylet és az elért eredményhez képest a díj adott esetben aránytalanul nagy, a bíróság a megbízó követelésére méltányos összegre csökkentheti.

Költségtérítés

784. szakasz

- (1) A megbízó a megbízás teljesítéséhez szükséges költségeket a felmerülésük napjától

számított kamattal együtt köteles megtéríteni a bizományosnak.

(2) A megbízó a bizományosnak raktárai és szállítóeszközei használatáért külön térítést köteles adni, ha ezt az ügylet végrehajtásáért járó díj nem foglalja magában.

Bizományosnak való pénzelőlegezés

785. szakasz

Ha a bizományi szerződéssel mást meg nem határoztak, a megbízó a bizományosnak köteles előlegezni a rábízott ügylet lebonyolításához szükséges eszközöket.

4. CÍM

Zálogjog

786. szakasz

(1) A bizományosnak a bizományi szerződés tárgyát képező dolgokon zálogjoga van addig, amíg az illető dolgok nála vagy olyan személynél vannak, aki azokat az ő számára tartja, vagy amíg az illető dolgokkal való rendelkezést lehetővé tevő dokumentumot birtokolja.

(2) A bizományos a megbízóval való összes bizományi ügyletén alapuló követeléseit, valamint a megbízónak adott kölcsönökön és előlegeken alapuló követeléseit a megbízó többi hitelezője előtt megfizettetheti az illető dolgok értékéből, függetlenül attól, hogy követelése az illető dolgokkal vagy valamely más dologgal kapcsolatban jöttek-e létre.

(3) A bizományosnak a megbízás végrehajtása során a megbízó számlájára szerzett követelésekből elsőbbségi kielégítési joga van.

5. CÍM

Harmadik személyekkel való viszony

A megbízó joga harmadik személlyel való ügyletből származó követelésre

787. szakasz

(1) A megbízó a bizományos által az ő számlájára harmadik személlyel megkötött ügyletből származó követelések teljesítését csak azután követelheti, miután a bizományos átengedi őket neki.

(2) A megbízónak a bizományossal és annak hitelezőivel való viszonya tekintetében azonban e követelések létrejöttüktől a megbízó követeléseinek tekintendők.

A bizományos hitelezőinek jogkorlátozása

788. szakasz

A bizományos hitelezői követeléseik megfizettetése végett a bizományos által a megbízás végrehajtása során saját nevében, de a megbízó számlájára szerzett jogokon és dolgokon végrehajtási intézkedéseket a bizományos csődbe jutása esetén sem foganatosíthatnak, kivéve, ha az illető jogok és dolgok megszerzésével kapcsolatban létrejött követelésekről van szó.

A bizományos csődje

789. szakasz

(1) A bizományos csődje esetén a megbízó a számlájára történő eladás végett a bizományosnak átadott dolgoknak, valamint a bizományos által a megbízó számlájára beszerzett dolgoknak a csődtömegből való kiadását követelheti.

(2) A megbízó ebben az esetben olyan harmadik személytől, akinek a bizományos a dolgokat átadta, a dolgok árának, illetőleg az ár még ki nem fizetett részének a kifizetését követelheti.

KERESKEDELMI KÉPVISELETI SZERZŐDÉS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalom meghatározás

790. szakasz

(1) A kereskedelmi képviseleti szerződéssel a képviselő kötelezettséget vállal, hogy tartósan gondoskodik arról, hogy harmadik személyek a megbízójával szerződéseket kössenek, és ilyen értelemben a harmadik személyek és a megbízó között közvetít, valamint a kapott meghatalmazás alapján a megbízó nevében és számlájára harmadik személyekkel szerződéseket köt, a megbízó pedig kötelezettséget vállal, hogy minden megkötött szerződés után meghatározott térítést (jutalékot) fizet.

(2) A megbízónak ugyanazon a területen ugyanazon fajtájú ügyletekre több képviselője is lehet.

(3) A képviselő a megbízó beleegyezése nélkül nem vállalhat olyan kötelezettséget, melynek értelmében ugyanazon a területen ugyanazon fajtájú ügyletekben másik megbízó számára is dolgozik.

Formai követelmények

791. szakasz

A kereskedelmi képviseleti szerződést írásban kell megkötni.

Szerződéskötés a megbízó nevében

792. szakasz

Ha arra a megbízótól külön vagy általános meghatalmazást kapott, a képviselő megbízója nevében és számlájára szerződéseket köthet.

A teljesítés elfogadása

793. szakasz

Ha arra nincs külön meghatalmazása, a képviselő nem követelheti és nem is fogadhatja el megbízója követeléseinek teljesítését.

A megbízónak szóló nyilatkozatok képviselőhöz való intézése

794. szakasz

Ha a szerződést képviselő közvetítésével kötötték meg, a megbízóval szerződő fél a szerződés tárgyának fogyatékoságait illető nyilatkozatokat, valamint az illető szerződéssel kapcsolatos más nyilatkozatokat a szerződésből eredő jogok védelme vagy gyakorlása céljából a képviselőhöz is jogérvényesen intézheti.

A megbízó nevében tett nyilatkozatok

795. szakasz

A képviselőnek meghatalmazása van arra, hogy megbízója jogainak megőrzése céljából a szükséges nyilatkozatokat közölje a szerződő féllel.

Biztosítási intézkedések

796. szakasz

A megbízó érdekeinek védelme céljából a képviselő a szükséges biztosítási intézkedések foganatosítását követelheti.

2. CÍM

A képviselő kötelezettségei

A megbízó érdekeiről való gondoskodás

797. szakasz

- (1) A képviselő köteles törődni a megbízó érdekeivel, és minden ügyletében a jó gazda gondosságával köteles eljárni.
- (2) Ennek során a megbízótól kapott utasításokat köteles tiszteletben tartani.
- (3) A képviselő köteles megadni a megbízónak a piaci helyzetre vonatkozó összes szükséges tájékoztatást, különösen az egyes ügyletek szempontjából jelentős tájékoztatásokat.

Az ügylet megkötésében való részvétel

798. szakasz

A képviselő a megbízó utasításai szerint az ügyletek megkötésében teljes befejezésükig köteles részt venni.

Az üzleti titkok őrzése

799. szakasz

- (1) A képviselő köteles megőrizni megbízójának azokat az üzleti titkait, amelyeket a rábízott ügylettel kapcsolatban megtudott.
- (2) Ha e titkokat felhasználja vagy másnak felfedi, a kereskedelmi képviseleti szerződés megszűnése után is felelősséggel tartozik.

A használatra kapott dolgok visszaszolgáltatása

800. szakasz

A kereskedelmi képviseleti szerződés megszűnése után a képviselő köteles visszaszolgáltatni a megbízónak mindazokat a dolgokat, amelyeket tőle a szerződés időtartama alatti használatra kapott.

A felelősség külön esete

801. szakasz

- (1) A képviselő a közvetítésével létrejött és a megbízó nevében meghatalmazás alapján általa megkötött szerződésekből származó kötelezettségeknek a teljesítéséért csak akkor felel a megbízónak, ha erre írásban külön kezességet vállalt.
- (2) A képviselő ilyen esetben külön térítésre (delcredere jutalék) is jogosult.

3. CÍM

A megbízó kötelezettségei

Az anyag és a dokumentáció

802. szakasz

Ha ügyletei ellátásához a képviselőnek meghatározott anyagra vagy meghatározott dokumentációra van szüksége, a megbízó köteles rendelkezésére bocsátani.

Értesítési kötelezettség

803. szakasz

(1) A megbízó a képviselő által előkészített szerződés megkötését megítélése szerint elfogadhatja vagy visszautasíthatja, de döntéséről haladéktalanul köteles értesíteni a képviselőt.

(2) A megbízó haladéktalanul köteles értesíteni a képviselőt, ha a közvetítésével megkötött ügyletek terjedelmének az általa megalapozottan várhatónál kisebb mértékűre való csökkentésére szükség mutatkozik, hogy a képviselő idejében kellő mértékben csökkenthesse vállalkozását, különben az általa elszenvedett kárért felelősséggel tartozik.

Térítés (jutalék)

804. szakasz

(1) A megbízó térítést köteles fizetni a képviselőnek az ő közvetítésével megkötött szerződések után, valamint – ha arra meghatalmazása volt – a maga a képviselő által megkötött szerződések után is.

(2) A képviselő az olyan szerződések után is jogosult térítésre, amelyeket a megbízó az általa szerzett felekkel közvetlenül kötött meg.

A térítésre való jog megszerzése

805. szakasz

Ha a szerződő felek másként ki nem kötötték, a képviselő a térítésre való jogot a szerződés teljesítésekor szerzi meg, de e jog a szerződés nem teljesítése esetén is megilleti, ha ez a megbízó részéről felmerült okból következett be.

A térítés összege

806. szakasz

(1) Ha a térítés összegét a szerződés vagy díjszabás nem határozza meg, a képviselő a szokásos térítésre jogosult.

(2) Ha a térítés az elvégzett szolgáltatáshoz képest aránytalanul magas, a bíróság a megbízó követelésére méltányos összegre csökkentheti.

Külön térítés

807. szakasz

Ha a képviselő meghatalmazása alapján megfizetteti a megbízó valamely követelését, a megfizettetett összegből külön térítésre jogosult.

Költségek

808. szakasz

(1) A képviselő a közvetítői ügyletek rendszeres végzéséből származó költségek megtérítésére nem jogosult, ha másként ki nem kötik.

(2) A képviselőnek azonban a megbízó javára vagy a megbízó megbízása alapján eszközölt külön költségek megtérítésére joga van.

4. CÍM

Zálogjog

809. szakasz

A szerződéssel kapcsolatban létrejött, esedékes követeléseinek megfizetésének a biztosítása végett a képviselőnek a megbízó számára annak meghatalmazása szerint megfizettetett összegeken, valamint a megbízónak a szerződéssel kapcsolatban a megbízótól vagy valamely más személytől átvett összes dolgain zálogjoga van addig, amíg azok nála vagy olyan személynél vannak, aki az ő számára tartja őket, vagy amíg az illető dolgokkal való rendelkezést lehetővé tevő okiratot birtokolja.

5. CÍM

A szerződés megszűnése

A határozatlan időre kötött szerződés felbontása

810. szakasz

(1) Ha a kereskedelmi képviseleti szerződés időtartamát a szerződés nem határozta meg, és az ügylet körülményeiből sem lehet meghatározni, a szerződést minden naptári negyedév végén bármelyik fél felbonthatja.

(2) A felmondást a másik féllel legalább egy hónappal a naptári negyedév lejárta előtt közölni kell, ha pedig a szerződés három évig tartott, a felmondást két hónappal a naptári negyedév lejárta előtt kell közölni.

(3) A szerződő felek a szerződés felmondási és megszűnési határidőit másként is meghatározhatják, de a szerződés felmondása és megszűnése között legalább egyhónapos határidőt kell hagyni.

A szerződés felmondási idő nélküli felbontása

811. szakasz

(1) A szerződést alapos okokból, az illető okok feltüntetésével, bármelyik fél felmondási idő nélkül is felbonthatja.

(2) Ha a felbontási nyilatkozatot alapos okok nélkül tették, rendes felmondási idővel való felmondásnak tekintendő.

(3) Az alaptalan felmondás miatt tevékenységét megszakító képviselő az elvesztett jutalék miatt kártérítésre jogosult, ha pedig a szerződést a képviselő mondja föl alaptalanul, a kártérítésre való jog a megbízót illeti meg.

(4) Az alaptalan felmondás a másik felet a szerződés felmondási idő nélküli felbontására jogosítja fel.

A határozott időre kötött szerződés megszűnése

812. szakasz

(1) Ha a kereskedelmi képviseleti szerződést határozott időre kötötték, a meghatározott idő lejártával megszűnik.

(2) Ha az ilyen szerződést hallgatólagosan meghosszabbítják, a továbbiakban határozatlan időre kötött szerződésnek tekintendő.

XXI. fejezet

KÖZVETÍTÉS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

813. szakasz

A közvetítési szerződéssel a közvetítő kötelezettséget vállal, hogy igyekszik találni és a megbízóval kapcsolatba hozni olyan személyt, aki a megbízóval meghatározott szerződés megkötéséről kész tárgyalást folytatni, a megbízó pedig kötelezettséget vállal, hogy az illető szerződés megkötése esetén meghatározott díjat fizet neki.

A törvény vállalkozási szerződésre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazása

814. szakasz

Ha azt kötik ki, hogy a közvetítő meghatározott térítésre akkor is jogosult, ha igyekezete eredménytelen marad, az ilyen szerződést a vállalkozási szerződésre érvényes rendelkezések szerint kell értékelni.

A teljesítés elfogadása

815. szakasz

(1) A közvetítési megbízás nem tartalmazza a közvetítőnek azt a meghatalmazását, hogy a közvetítésével megkötött szerződésből származó kötelezettségek teljesítését a megbízó számára elfogadja.

(2) Ehhez külön írásbeli meghatalmazás szükséges.

A közvetítési megbízás visszavonása

816. szakasz

Ha arról nem mondott le és feltéve, hogy a visszavonás a jóhiszeműséggel nincs ellentétben, a megbízó a közvetítési megbízást bármikor visszavonhatja.

A megbízó szerződéskötési kötelezettségének hiánya

817. szakasz

A megbízó a közvetítő által talált személlyel a szerződéskötési tárgyalásokat nem köteles lebonyolítani, és a közvetítővel közölt feltételekkel a szerződést sem köteles vele megkötni, ha azonban a jóhiszeműséggel ellentétben járt el, a kárért felelősséggel tartozik.

2. CÍM

A közvetítő kötelezettségei

Alkalomkeresési kötelezettség

818. szakasz

(1) A közvetítő a meghatározott szerződés megkötésére az alkalmat a jó gazda gondosságával köteles keresni, és a megbízónak a figyelmét erre felhívni.

(2) A közvetítő a tárgyalásokban köteles részt venni, és ha arra külön kötelezte magát, a szerződés megkötésére törekedni.

(3) Ha igyekezetében a szükséges gondosság ellenére sem jár eredménnyel, nem tartozik felelősséggel.

Értesítési kötelezettség

819. szakasz

A közvetítő a várható ügylet szempontjából jelentős összes olyan körülményről köteles értesíteni a megbízót, amelyek számára ismertek voltak vagy ismerteknek kellett volna lenniük.

A közvetítő felelőssége

820. szakasz

(1) A közvetítő a közvetítés útján kapcsolatba kerülő felek egyike által elszenvedett kárért, amely olyan cselekvőképtelen személy számára való közvetítés miatt következett be, akinek cselekvőképtelenségéről tudott vagy tudhatott, vagy olyan személy számára való közvetítés miatt következett be, akiről tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az illető szerződésből származó kötelezettségeit nem tudja teljesíteni, és általában a vétkességéből bekövetkezett minden kárért felelősséggel tartozik.

(2) A közvetítő felelősséggel tartozik a megbízó számára amiatt bekövetkező kárért, hogy a megbízó engedélye nélkül valamely harmadik személyt a megbízás tartalmáról, a tárgyalásokról vagy a megkötött szerződés feltételeiről értesített.

Közvetítői napló és lap

821. szakasz

A gazdasági közvetítő a közvetítésével megkötött szerződés lényeges adatait külön könyvbe (közvetítői napló) köteles bejegyezni, és e könyv általa aláírt kivonatát (közvetítői lap) kiadni.

3. CÍM

A megbízó kötelezettségei

Térítés

822. szakasz

(1) A közvetítő akkor is jogosult térítésre, ha nem kötötték ki.

(2) Ha a térítés összegét sem díjszabás vagy valamely más általános aktus, sem a szerződés, sem pedig a szokás nem határozza meg, akkor a közvetítő igyekezete és a nyújtott szolgáltatás alapján a bíróság határozza meg.

(3) A bíróság a megbízó követelésére a kikötött közvetítői térítést csökkentheti, ha a közvetítő igyekezetéhez és a nyújtott szolgáltatáshoz képest túlzottan magasnak találja.

(4) A kikötött térítés csökkentése nem követelhető, ha a közvetítése tárgyát képező szerződés megkötése után kifizették a közvetítőnek.

A közvetítő térítésre való jogának a megszerzése

823. szakasz

(1) Ha mást ki nem kötöttek, a közvetítő a térítésre való jogát a közvetítése tárgyát képező szerződés megkötésének időpontjában szerzi meg.

(2) Ha azonban a szerződést halasztó feltétellel kötötték meg, a közvetítő a térítésre való jogot csak a feltétel megvalósításakor szerzi meg.

(3) A szerződés bontó feltétellel való megkötése esetén a feltétel megvalósulása a közvetítő térítési jogára nincs hatással.

(4) A szerződés érvénytelensége esetén a közvetítő térítésre jogosult, ha az érvénytelenség oka számára nem volt ismert.

Költségtérítés

824. szakasz

(1) A közvetítő a megbízás teljesítésében eszközölt költségek megtérítésére nem jogosult, kivéve, ha kikötötték.

(2) Ha azonban a szerződéssel a költségtérítési jogot számára elismerték, e térítésre a szerződés megkötésének elmaradása esetén is jogosult.

Mindkét fél számára való közvetítés

825. szakasz

(1) Ha a közvetítő mindkét féltől közvetítői megbízást kapott, mindegyik féltől csak a közvetítői térítés felét, a költségtérítés kikötése esetén pedig a költségek felének a megtérítését követelheti, ha másként ki nem kötötték.

(2) A közvetítő mindkét olyan fél érdekei tekintetében, akik között közvetít, a jó gazda gondosságával köteles eljárni.

A térítésre való jog elvesztése

826. szakasz

A szerződéssel vagy megbízója érdekeivel ellentétben a másik fél javára működő közvetítő a közvetítői térítésre és a költségtérítésre való jogát elveszíti.

XXII. fejezet

SZÁLLÍTMÁNYOZÁS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalm meghatározás

827. szakasz

(1) A szállítmányozási szerződéssel a szállítmányozó kötelezettséget vállal, hogy meghatározott dolog fuvarozása végett saját nevében és a megbízó számlájára a fuvarozási szerződést és a fuvarozás végrehajtásához szükséges más szerződéseket megkötö, valamint hogy a többi szokásos ügyletet és cselekményt lebonyolítja, a megbízó pedig kötelezettséget vállal, hogy meghatározott díjat fizet.

(2) Ha a szerződéssel előirányozzák, a szállítmányozó a fuvarozási szerződést és más jogi cselekményeket a megbízó nevében és számlájára kötheti meg, illetőleg foganatosíthatja.

A szerződéstől való elállás

828. szakasz

A megbízó a szerződéstől saját akaratából elállhat, de ilyen esetben köteles a szállítmányozónak az addig felmerült összes költségét megtéríteni, és az addigi munkájáért a díj arányos részét kifizetni.

A bizományi, illetőleg a kereskedelmi képviseleti szerződés szabályainak alkalmazása

829. szakasz

A megbízó és a szállítmányozó e fejezetben nem szabályozott viszonyaira a bizományi, illetőleg a kereskedelmi képviseleti szerződésre vonatkozó szabályokat kell értelemszerűen alkalmazni.

2. CÍM

A szállítmányozó kötelezettségei

A megbízás fogyatékoságaira való figyelmeztetés

830. szakasz

A szállítványozó köteles figyelmeztetni a megbízót megbízásának fogyatékoságaira, különösen ha azok nagyobb költségeket vagy kárt okozhatnak.

A csomagolás fogyatékoságaira való figyelmeztetés

831. szakasz

Ha a dolog nincs becsomagolva vagy a fuvarozásra különben nincs kellőképpen előkészítve, a szállítványozó köteles figyelmeztetni a megbízót az ilyen fogyatékoságokra, ha pedig a megbízó részéről történő kiküszöbölésükre való várakozás károkkal járna, köteles kiküszöbölni őket a megbízó számlájára.

A megbízó érdekeinek védelme

832. szakasz

- (1) A szállítványozó minden esetben a megbízó érdekeinek megfelelően és a jó gazda gondosságával köteles eljárni.
- (2) A megbízót köteles a dolog megsérüléséről, valamint a számára jelentős minden eseményről értesíteni, és az összes szükséges intézkedést megtenni a megbízó felelős személlyel szembeni jogainak megóvása végett.

A megbízó utasításai szerinti eljárás

833. szakasz

- (1) A szállítványozó az útirányra, a fuvarozás eszközeire és módjára vonatkozó utasításokat, valamint a megbízótól kapott többi utasítást köteles tiszteletben tartani.
- (2) Ha a megbízás utasításai szerint lehetetlen eljárni, a szállítványozó köteles új utasításokat kérni, ha pedig erre nincs idő, vagy ez lehetetlen, a megbízó érdekeinek megfelelően köteles eljárni.
- (3) A szállítványozó a megbízót a megbízástól való minden eltérésről haladéktalanul köteles értesíteni.
- (4) Ha a megbízó sem az útirányt, sem a fuvarozási eszközt, sem a fuvarozási módot nem határozta meg, a szállítványozó úgy határozza meg őket, ahogyan a megbízó érdekei az adott esetben megkövetelik.
- (5) Ha a szállítványozó a kapott utasításoktól eltér, az erőhatalom folytán bekövetkezett kárért is felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kár az adott utasítások megtartása esetén is bekövetkezett volna.

A szállítványozó más személyekért való felelőssége

834. szakasz

- (1) A szállítványozó a fuvarozónak, valamint más olyan személyeknek a kiválasztásáért, akikkel a megbízás teljesítése során szerződést köt (áruraktározás stb.), felelősséggel tartozik, munkájukért azonban nem, kivéve, ha e felelősséget a szerződéssel elvállalta.
- (2) Ha a szállítványozó a megbízás teljesítését másik szállítványozóra bízta, annak a munkájáért felelősséggel tartozik.
- (3) Ha a megbízás a szállítványozót kifejezetten vagy hallgatólagosan meghatalmazza, hogy a megbízás végrehajtását másik szállítványozóra bízta, vagy ha ez nyilvánvalóan a megbízó érdekében áll, a szállítványozó csak a másik szállítványozó kiválasztásáért felel, kivéve, ha a munkájáért is felelősséget vállalt.
- (4) Ez e szakasz előző bekezdéseiben említett felelősségek szerződéssel nem zárhatók ki és nem is korlátozhatók.

Vámcselekmények és vámfizetés

835. szakasz

A dolgok határon túlra való fuvarozására szóló megbízás a szállítványozónak a szükséges vámcselekmények lebonyolítására és a vámilletékeknek a megbízó számlájára

való kifizetésére vonatkozó kötelezettségét is tartalmazza, ha a szerződéssel másként nem határozták meg.

A fuvarozásnak vagy más ügyleteknek a szállítványozó általi végzése

836. szakasz

(1) Ha mást ki nem kötöttek, a szállítványozó a szállítványozásra rábízott dolgok fuvarozását teljes egészében vagy részben maga is végrehajthatja.

(2) Ha a fuvarozást vagy a fuvarozás egy részét maga a szállítványozó bonyolítja le, a fuvarozó jogai és kötelezettségei illetik meg, és ebben az esetben a szállítványozási díjon és a szállítványozással kapcsolatos költségtérítésen kívül megfelelő fuvardíjra is jogosult.

(3) A megbízással, a szokásokkal vagy az általános feltételekkel felölelt más ügyletek tekintetében ugyanaz érvényes.

A küldemény biztosítása

837. szakasz

(1) A szállítványozó a küldemény biztosítására csak akkor köteles, ha ezt kikötötték.

(2) Ha a szerződésben nincs meghatározva, hogy a biztosításnak mely kockázatokat kell felölelnie, a szállítványozó a dolgokat a szokásos kockázatok ellen köteles biztosítani.

Számadás

838. szakasz

(1) A szállítványozó a befejezett ügylet után köteles számot adni a megbízónak.

(2) A megbízó követelésére a szállítványozó a megbízás végrehajtása folyamán is köteles számot adni.

3. CÍM

A megbízó kötelezettségei

A díj kifizetése

839. szakasz

A megbízó a szállítványozónak a szerződés szerinti díjat, ha pedig a szerződésben nem kötötték ki, a díjszabással vagy valamely más általános aktussal meghatározott díjat köteles kifizetni, az utóbbiak hiányában pedig a díjat a bíróság határozza meg.

A szállítványozó díjkövetelési lehetősége

840. szakasz

A szállítványozó a díjat a szállítványozási szerződésből származó összes kötelezettségének a teljesítése után követelheti.

A költségek és az előleg

841. szakasz

(1) A megbízó a szállítványozási megbízás végrehajtása végett eszközölt szükséges költségeket köteles megtéríteni a szállítványozónak.

(2) A szállítványozó a költségek megtérítését felmerülésük után azonnal követelheti.

(3) A megbízó a szállítványozó követelésére köteles előlegezni a szállítványozási megbízás végrehajtási költségeihez szükséges összeget.

A dolog átvevője általi szerződéses díjfizetés

842. szakasz

Ha azt kötik ki, hogy a szállítványozó a dolog átvevőjétől hajtja be követelését, a szállítványozó megtartja azt a jogát, hogy a díj kifizetését a megbízótól követelje, ha az átvevő a kifizetést visszautasítja.

Veszélyes dolgok és értékek

843. szakasz

(1) A megbízó a dolgoknak személyek vagy javak biztonságát veszélyeztető vagy károsító tulajdonságairól köteles tájékoztatni a szállítványozót.

(2) Ha a küldeményben értéktárgyak, értékpapírok vagy más nagy értékű dolgok vannak, a megbízó erről a szállítványozás végetti átadásuk időpontjában köteles tájékoztatni a szállítványozót, és közölni vele értéküket.

4. CÍM

A szállítványozás külön esetei

Rögzített díjas szállítványozás

844. szakasz

(1) Ha a szállítványozási szerződés a dolog szállítványozása iránti megbízás végrehajtására egy teljes összeget határoz meg, ez a szállítványozási díjat és a fuvardíjat, továbbá az összes többi költség térítését is magában foglalja, ha mást ki nem kötöttek.

(2) Ilyen esetben a szállítványozó a fuvarozó és más olyan személyek munkájáért is felel, akiket a szerződésben szereplő meghatalmazás útján igénybe vett.

Közös szállítványozás

845. szakasz

(1) A szállítványozó a kapott megbízások végrehajtása során közös szállítványozást szervezhet, kivéve, ha ezt a szerződéssel kizárják.

(2) Ha a közös szállítványozással a viteldíjban a megbízó javára különbözetet ér el, a szállítványozó külön kiegészítő térítésre jogosult.

(3) Közös szállítványozás esetén a szállítványozó a dolognak a fuvarozás ideje alatt bekövetkező olyan eltűnése vagy megsérülése miatt tartozik felelősséggel, amely nem következett volna be, ha a szállítványozás nem lett volna közös.

5. CÍM

A szállítványozó zálogjoga

846. szakasz

(1) A szállítványozási szerződéssel kapcsolatban létrejött követeléseinek megfizettetésének a biztosítása végett a szállítványozónak a szállítványozás végett és a szállítványozással kapcsolatban átvett dolgokon zálogjoga van, amíg azokat vagy a velük való rendelkezést lehetővé tevő dokumentumokat birtokolja.

(2) Ha a szállítványozás végrehajtásában másik szállítványozó is részt vett, a szállítványozó az előző szállítványozó követeléseinek megfizettetéséről és zálogjogának érvényesítéséről köteles gondoskodni.

(3) Ha a másik szállítványozó kifizeti a szállítványozónak a megbízóval szembeni követeléseit, az illető követelések és a szállítványozó zálogjoga a törvény szerint a másik szállítványozóra száll át.

(4) Ha a másik szállítványozó a fuvarozó követeléseit fizeti ki, ugyanez érvényes.

ÁRU- ÉS SZOLGÁLTATÁSELLENŐRZÉSI SZERZŐDÉS

Fogalom meghatározás

847. szakasz

(1) Az áruellenőrzési szerződés útján az egyik szerződő fél (ellenőr) kötelezettséget vállal arra, hogy a kikötött áruellenőrzést szakszerűen és részrehajlás nélkül elvégzi, és erről bizonylatot ad ki, a másik fél (az ellenőrzés megrendelője) pedig kötelezettséget vállal arra, hogy az elvégzett ellenőrzésért a kikötött díjat kifizeti.

(2) Az áruellenőrzés az áru azonosságának, minőségének, mennyiségének és más tulajdonságainak a megállapításából állhat.

Az ellenőrzés terjedelme

848. szakasz

Az ellenőrzést végző fél az ellenőrzést a szerződésben meghatározott terjedelemben és módon, ha pedig a szerződés erről semmit sem határoz meg, a dolog természetének megfelelő terjedelemben és módon köteles lebonyolítani.

A szerződés egyes rendelkezéseinek semmissége

849. szakasz

(1) A szerződésnek az ellenőrző fél számára olyan kötelezettségeket megállapító rendelkezései, amelyek az ellenőrzésben való elfogulatlanságra vagy az elvégzett ellenőrzésről szóló okirat (bizonylat) szabályosságára kihathatnának, semmissé válnak.

(2) Az ellenőrzés csak a bizonylat kiadásával tekintendő elvégzettnek.

Az áru, illetőleg a minta őrzése

850. szakasz

(1) Az ellenőrzés megrendelője által a kikötött ellenőrzés végett az ellenőrző félnek átadott árut az ellenőrzést végző fél köteles őrizni, és a felcserélés ellen biztosítani.

(2) Az ellenőrzést végző fél a kapott mintákat legalább hat hónapig köteles megőrizni, ha másként ki nem kötik.

A megrendelő értesítésének kötelezettsége

851. szakasz

Az ellenőrzést végző fél az áruellenőrzés és -őrzés folyamán jelentkező összes jelentős körülményről, különösen pedig a számlájára eszközölt szükséges és hasznos költségekről köteles idejében értesíteni az ellenőrzés megrendelőjét.

Díj

852. szakasz

(1) Az ellenőrzést végző fél az elvégzett áruellenőrzés és -őrzés után a kikötött, illetőleg a szokásos díjra jogosult.

(2) Az ellenőrzést végző fél az ellenőrzés megrendelőjének a számlájára eszközölt összes szükséges és hasznos költség megtérítésére is jogosult.

Zálogjog

853. szakasz

A kikötött vagy szokásos díj, továbbá a szükséges és hasznos költségek megtérítésének biztosítékaként az ellenőrzést végző fél az ellenőrzésre átadott árun zálogjoggal rendelkezik.

Az áruellenőrzésnek más ellenőrre való bízása

854. szakasz

(1) Az ellenőrzést végző fél a kikötött áruellenőrzés ellátását másra bízhatja, kivéve, ha az ellenőrzés megrendelője ezt kifejezetten megtiltotta neki.

(2) Az ellenőrzést végző fél a másik ellenőr munkájáért felelősséggel tartozik az ellenőrzés megrendelőjének.

Egyes jogi cselekmények ellátásával összekapcsolt áruellenőrzés

855. szakasz

(1) Az ellenőrzés megrendelőjének kifejezett megbízása alapján az ellenőrzést végző fél a kikötött áruellenőrzésen kívül az ellenőrzés megrendelőjének nevében és számlájára egyes jogi cselekmények végzésére is jogosult.

(2) Az ellenőrzést végző fél az egyes jogi cselekményeknek az ellenőrzés megrendelője nevében és számlájára történő ellátásáért külön, szokásos vagy kikötött díjra jogosult.

Áruellenőrzés szavatossággal

856. szakasz

(1) Az ellenőrzést végző fél az ellenőrzött áru tulajdonságainak a kikötött határidőn belüli változatlanóságát szavatolhatja.

(2) Az ellenőrzést végző fél az áru tulajdonságai tekintetében vállalt szavatosságért külön, kikötött vagy szokásos díjra jogosult.

Forgalomba hozatalra nem kerülő szolgáltatások és dolgok ellenőrzése

857. szakasz

Ha az ellenőrzés forgalomba nem kerülő szolgáltatásokra vagy dolgokra vonatkozik, az ellenőrzést végző félnek és az ellenőrzés megrendelőjének a jogai és kötelezettségei az áruellenőrzés esetén fennállókkal azonosak.

A szerződés felbontása

858. szakasz

Az ellenőrzés megrendelője mindaddig, amíg a megrendelt ellenőrzést végre nem hajtják, kijelentheti, hogy a szerződést felbontja, de ilyen esetben köteles az ellenőrzést végző félnek a díj arányos részét, továbbá az eszközölt szükséges és hasznos költségeket kifizetni, valamint a kárt számára megtéríteni.

XXIV. fejezet

UTAZÁSSZERVEZÉSI SZERZŐDÉS

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalom meghatározás

859. szakasz

Az utazásszervezési szerződés útján az utazás szervezője kötelezettséget vállal arra, hogy a fuvarozásból, tartózkodásból és az ezekkel kapcsolatos egyéb szolgáltatásokból álló szolgáltatást az utas számára biztosítja, az utas pedig kötelezettséget vállal arra, hogy az utazás szervezőjének egy összesített (átalány) árat fizet.

Utazási bizonylat kiadása

860. szakasz

- (1) Az utazás szervezője szerződéskötéskor utazási bizonylatot ad ki az utasnak.
- (2) Az utazási bizonylatnak tartalmaznia kell: a kiadás helyét és idejét; az utazás szervezőjének feltüntetését és címét; az utas nevét, az utazás kezdetének és befejezésének helyét és idejét; a tartózkodás idejét, a fuvarozásra, a tartózkodásra, valamint az összesített árral felőlet egyéb szolgáltatásokra vonatkozó legszükségesebb adatokat; az utasok szükséges legkisebb létszámát; a szerződéssel előírányzott szolgáltatáscsoport összesített árát; az utas által való szerződésfelbontás feltételeit, valamint más olyan adatokat, amelyek feltüntetése hasznos lehet.
- (3) Ha az utazási bizonylat kiadása előtt az utasnak átadják az előző bekezdésben említett adatokat tartalmazó utazási programot, elég, ha az utazási bizonylat csak az illető programra való utalást tartalmazza.

A szerződés és az utazási bizonylat viszonya

861. szakasz

- (1) Az utazásszervezési szerződés fennállása és érvényessége az utazási bizonylat létezésétől és tartalmától független.
- (2) Az utazás szervezője azonban másik fél által az utazási bizonylat kiadásának elmaradása vagy pontatlansága miatt elszenvedett összes kárért felelősséggel tartozik.

A bizonylat pontosságának véelme

862. szakasz

Amíg az ellenkezőjét nem bizonyítják, a bizonylatban feltüntetett adatok pontosnak tekintendők.

2. CÍM

Az utazás szervezőjének kötelezettségei

Az utas jogainak és érdekeinek véelme

863. szakasz

Az utazás szervezője köteles az utasnak a szerződéssel, bizonylattal, illetőleg utazási programmal előírányzott tartalmú és minőségű szolgáltatásokat nyújtani, jogairól és érdekeiről e terület üzleti jó szokásaival összhangban gondoskodni.

Értesítési kötelezettség

864. szakasz

Az utazás szervezője a fuvarozás, a tartózkodás és a külön szolgáltatások áráról és feltételeiről a szükséges tájékoztatást, valamint a szállítóeszközök és az elhelyezés minőségére, a menetrendre, az összeköttetésre, a határátlépési és vámformaságokra, az egészségügyi, monetáris és más adminisztratív szabályokra vonatkozó tájékoztatást köteles megadni az utasnak.

Titoktartási kötelezettség

865. szakasz

A szervező az utasról, poggyászáról és útirányáról kapott adatokat harmadik személyekkel csak az utas jóváhagyásával vagy az illetékes szerv kérésére közölheti.

Az utazás szervezéséért való felelősség

866. szakasz

Az utazás szervezésére vonatkozó szerződéssel és e törvénnyel előírányzott kötelezettségek teljes vagy részleges nem teljesítése miatt az utasnak okozott kárért az utazás szervezője felelősséggel tartozik.

Az utazás szervezőjének felelőssége az egyes szolgáltatások általa történő nyújtása során

867. szakasz

Ha a fuvarozási, elszállásolási vagy a szervezett utazás végrehajtásával kapcsolatos más szolgáltatásokat saját maga nyújtja, a szervező az utasnak okozott kárért a szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályok szerint felel.

Az utazás szervezőjének felelőssége harmadik személyek egyes szolgáltatásokkal való megbízása esetén

868. szakasz

(1) A fuvarozási, az elszállásolási vagy az utazással kapcsolatos más szolgáltatásokkal harmadik személyeket megbízó utazásszervező az ilyen szolgáltatások teljes vagy részleges nem teljesítése miatt bekövetkezett kárért az említettekre vonatkozó jogszabályokkal összhangban felel az utasnak.

(2) Ha azonban a szolgáltatások végrehajtása a szerződéssel és a rájuk vonatkozó jogszabályokkal összhangban történt, a szervező akkor is felelősséggel tartozik a végrehajtásuk következtében az utas által elszenvedett kárért, kivéve, ha bizonyítja, hogy az említetteket végrehajtó személyek kiválasztásakor gondos utazásszervezőként járt el.

(3) Az utas az elszenvedett kárért közvetlenül a kárért felelős harmadik személytől is követelhet teljes vagy kiegészítő térítést.

(4) Ha a kárt megtéríti az utasnak, az utazás szervezője a térítés mértékében megszerzi mindazokat a jogokat, amelyek az ilyen kárért felelős harmadik személlyel szemben az utast megilletik (viszontkövetelési jog).

(5) Az utas a viszontkövetelési jog érvényesítéséhez szükséges okiratokat és másokat köteles átengedni az utazás szervezőjének.

Árcsökkentés

869. szakasz

(1) Ha az utazásszervezési szerződésben foglalt szolgáltatások végrehajtása nem teljes vagy minőségileg nem megfelelő, az utas az ár arányos csökkentését követelheti, feltéve, hogy az utazás szervezőjénél az utazás befejezésétől számított nyolc napon belül kifogást emelt.

(2) Az árcsökkentési követelés az utas kártérítés-követelési jogára nincs hatással.

Az utazásszervező felelősségének kizárása és korlátozása

870. szakasz

(1) Az utazásszervezési szerződésnek az utazásszervező felelősségét kizáró vagy korlátozó rendelkezései semmissék.

(2) A szerződésnek a térítés legmagasabb összegét előre meghatározó írásbeli rendelkezése azonban érvényes, feltéve, hogy a kárral nincs nyilvánvaló

aránytalanságban.

(3) Ha a szervező a kárt szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozta, a térítésösszeg ilyen korlátozása nem érvényes.

3. CÍM

Az utas kötelezettségei

Az ár fizetése

871. szakasz

Az utas az utazásért járó, kikötött árat az utazás szervezőjének a kikötött, illetőleg a szokásos időben köteles kifizetni.

Adatszolgáltatási kötelezettség

872. szakasz

Az utas az utazás megszervezéséhez, különösen pedig a menetjegyek beszerzéséhez és a szállásfoglaláshoz szükséges összes adatot, valamint a határátlépéshez szükséges okmányokat a szervező kérésére idejében köteles megküldeni.

A jogszabályokkal előírányzott feltételek teljesítése

873. szakasz

Az utas köteles gondoskodni arról, hogy ő maga, személyi okmányai és poggyásza a határátlépési, vám-, egészségügyi, monetáris és más adminisztratív szabályokkal előírányzott feltételeknek megfeleljenek.

Az utas felelőssége az okozott kárért

874. szakasz

Az utas a szerződésből és e törvény rendelkezéseiből eredő kötelezettségek nem teljesítésével az utazás szervezőjének okozott kárért felelősséggel tartozik.

4. CÍM

A szerződő felek külön jogai és kötelezettségei

Az utas másik személlyel való helyettesítése

875. szakasz

Ma másként ki nem kötik, az utas a kikötött szolgáltatások helyette való igénybevételére másik személyt jelölhet ki, feltéve, hogy az ilyen személy a meghatározott utazás tekintetében előírányzott külön követelményeknek eleget tesz, az utas pedig a helyettesítéssel előidézett költségeket megtéríti az utazás szervezőjének.

A kikötött ár növelése

876. szakasz

(1) Az utazás szervezője a kikötött ár növelését csak akkor követelheti, ha a szerződéskötés után a valuta csereárfolyamában vagy a fuvarozó díjszabásában az utazás árát befolyásoló változások következtek be.

(2) Az utazás szervezője a kikötött ár előző bekezdésben említett növelésére való jogot csak azzal a feltétellel érvényesítheti, ha az utazási bizonylat előírányozta.

(3) Ha a kikötött ár növelése a tíz százalékot meghaladja, az utas a szerződést kártérítési kötelezettség nélkül felbonthatja.

(4) Az utas ilyen esetben az utazás szervezőjének fizetett összeg visszaszolgáltatására jogosult.

Az utas szerződéstől való elállási joga

877. szakasz

- (1) Az utas a szerződéstől teljes egészében vagy részben bármikor elállhat.
- (2) Ha az utas az utazás megkezdése előtt az utazás fajtájára való tekintettel meghatározandó, ésszerű határidőn belül áll el a szerződéstől (idejében történő elállás), az utazás szervezője csak az adminisztratív költségek megtérítésére jogosult.
- (3) A szerződéstől való, nem kellő idejű elállás esetén az utazás szervezője az utastól a kikötött árnak az utazás kezdetéig fennmaradó idővel arányban megállapításra kerülő és gazdaságilag indokolt, meghatározott százalékát követelheti térítésként.
- (4) Ha az utas elkerülhetetlen és kiküszöbölhetetlen, a szerződéskötés idején való fennállásuk esetén a szerződéskötést indokoltan meggátoló körülmények miatt áll el a szerződéstől, valamint ha maga az utas vagy az utazás szervezője megfelelő helyettest talál, az utazás szervezője csak a felmerült költségek megtérítésére jogosult.
- (5) Ha az utas az utazás megkezdése után áll el a szerződéstől, mégpedig nem az e szakasz előző bekezdésében említett körülmények miatt, a szervező az utazás kikötött árának teljes összegére jogosult.

Az utazás szervezőjének a szerződéstől való elállási joga

878. szakasz

- (1) Ha a szerződés teljesítése előtt vagy annak folyamán elő nem irányozható, el nem kerülhető vagy ki nem küszöbölhető, a szerződéskötés idején való fennállásuk esetén az utazás szervezője számára a szerződéskötés elmaradásának indokolt okát képező, rendkívüli körülmények lépnek fel, az utazás szervezője a szerződéstől kártérítési kötelezettség nélkül teljes egészében vagy részben elállhat.
- (2) Az utazás szervezője a szerződéstől kártérítési kötelezettség nélkül elállhat akkor is, ha az utazási bizonylatban előirányzott minimális számú utas nem gyűlik össze, feltéve, hogy az utast az utazás kezdetéül kijelölt nap előtti öt napnál nem rövidebb, megfelelő határidőn belül erről a körülményről értesíti.
- (3) A szerződéstől a teljesítése előtt való elállás esetén a szervezőnek az utastól átvett összeget teljes egészében vissza kell szolgáltatnia.
- (4) Ha a szervező a szerződéstől teljesítése folyamán áll el, a kikötött, elvégzett szolgáltatásokért méltányos térítésre jogosult, az utasok érdekeinek védelme végett pedig az összes szükséges intézkedést köteles megtenni.

Az utazási program megváltoztatása

879. szakasz

- (1) Az utazási program csak az utazás szervezője által elő nem irányozható, el nem kerülhető vagy ki nem küszöbölhető, rendkívüli körülmények miatt változtatható.
- (2) A program megváltoztatása következtében keletkező költségek az utazás szervezőjét terhelik, a költségek csökkenése pedig az utasok javát szolgálja.
- (3) A kikötött elszállásolás megváltoztatása csak azonos kategóriájú létesítmény igénybevételével vagy az utazás szervezőjének a terhére magasabb kategóriájú létesítmény igénybevételével és a kikötött helyen történhet.
- (4) Ha az utazási programban indokolt okok nélkül lényeges változtatásokat eszközöl, az utazás szervezőjének az utazástól emiatt elálló utastól átvett összeget teljes egészében vissza kell szolgáltatnia.
- (5) Ha a program lényeges változtatásait a szerződés teljesítése folyamán eszközölték, az utast elállás esetén csak az elvégzett szolgáltatások tényleges költségei terhelik.

Fogalommeghatározás

880. szakasz

Az utazási közvetítési szerződés útján a közvetítő kötelezettséget vállal arra, hogy az utas nevében és számlájára, akár az utazásszervezési szerződést, akár az utazást vagy a tartózkodást lehetővé tevő egy vagy több külön szolgáltatásról szóló szerződést megköti, az utas pedig arra, hogy ezért díjat fizet.

Bizonylatkiadási kötelezettség

881. szakasz

(1) Ha az utazási közvetítési szerződés útján utazásszervezési szerződés megkötésére vállal kötelezettséget, a közvetítő szerződéskötéskor a magára az utazásra vonatkozó, továbbá az utazás szervezőjének feltüntetésére és címére vonatkozó adatokon kívül a közvetítő feltüntetését és címét, valamint az ilyen minőségben való fellépésére vonatkozó adatot tartalmazó utazási bizonylatot köteles kiadni.

(2) Ha az utazási bizonylatban a közvetítői minőséget nem tünteti fel, az utazásszervezési közvetítő utazásszervezőnek tekintendő.

(3) Ha az utazási közvetítési szerződés valamely külön szolgáltatásról szóló szerződés megkötésére vonatkozik, a közvetítő a szolgáltatásért fizetett összeg feltüntetésével az illető szolgáltatásra vonatkozóan bizonylatot köteles kiadni.

Az utas utasításai szerinti eljárás

882. szakasz

(1) Ha a szerződéssel, a közvetítő szokásos tevékenységével és a többi utas érdekeivel összhangban vannak, a közvetítő az utas idejében adott utasításai szerint köteles eljárni.

(2) Ha az utas nem ad szükséges utasításokat, a közvetítő az utas számára az adott körülmények között legalkalmasabb módon köteles eljárni.

Harmadik személyek kiválasztása

883. szakasz

A közvetítő a szerződéssel előírányzott szolgáltatásokat ellátó harmadik személyeket jóhiszeműen köteles kiválasztani, és kiválasztásukért az utasnak felelősséggel tartozik.

Az utazásszervezési szerződés rendelkezéseinek értelemszerű alkalmazása

884. szakasz

Ha e fejezet rendelkezései másként nem határozzák meg, e törvénynek az utazásszervezési szerződésre vonatkozó rendelkezései az utazási közvetítői szerződésre értelemszerűen alkalmazandók.

XXVI. fejezet

SZERZŐDÉS A VENDÉGLÁTÓIPARI KAPACITÁSOK LEFOGLALÁSÁRÓL

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

885. szakasz

(1) A kapacitásfoglalási szerződés útján a vendéglátó kötelezettséget vállal arra, hogy az idegenforgalmi ügynökségnek meghatározott idő folyamán meghatározott

létesítményben meghatározott számú fekhelyet rendelkezésére bocsát, az ügynökség által küldött személyek számára vendéglátó-ipari szolgáltatásokat nyújt, és az ügynökségnek meghatározott jutalékot fizet, az ügynökség pedig kötelezettséget vállal arra, hogy a kapacitást igyekszik kitölteni, illetőleg ennek lehetetlenségéről megállapított határidőkön belül értesíti, valamint a lefoglalt szállodakapacitások igénybevétele esetén a nyújtott szolgáltatások árát kifizeti.

(2) Ha a szerződés másként nem rendelkezik, úgy tekintendő, hogy az elszállásolási vendéglátó-ipari kapacitások rendelkezésre bocsátása egy évre szól.

A szerződés formája

886. szakasz

A kapacitásfoglalási szerződést írásban kell megkötni.

2. CÍM

Az idegenforgalmi ügynökség kötelezettségei

Értesítési kötelezettség

887. szakasz

(1) Az idegenforgalmi ügynökség az elszállásolási kapacitások igénybevételéről köteles értesíteni a vendéglátót.

(2) Ha az összes lefoglalt elszállásolási kapacitás betöltésére nincs lehetősége, az idegenforgalmi ügynökség a vendéglátót erről a kikötött vagy a szokásos határidőkben köteles tájékoztatni és a vendégek jegyzékét számára megküldeni, valamint a tájékoztatásban meghatározni azt a határidőt, ameddig a vendéglátó a lefoglalt kapacitásokkal szabadon rendelkezhet.

(3) A vendégek jegyzékében betöltöttként fel nem tüntetett vendéglátó-ipari kapacitások az illető jegyzéknek a szálloda részéről való átvételi napjától kezdődően a jegyzék időszakára szabadnak tekintendők.

(4) Az idegenforgalmi ügynökség az illető határidő lejárta után a lefoglalt elszállásolási kapacitások betöltésére újból jogot szerez.

A kikötött árak megtartási kötelezettsége

888. szakasz

Az idegenforgalmi ügynökség a vendéglátó-ipari létesítménybe küldött személyeknek a vendéglátó-ipari szolgáltatásokért a kapacitásfoglalási szerződéssel vagy a vendéglátó-ipari árjegyzékkel előírányozottnál magasabb árakat nem számíthat fel.

A vendéglátó-ipari szolgáltatások kifizetésének a kötelezettsége

889. szakasz

(1) Ha a szerződés másként nem rendelkezik, az elvégzett vendéglátó-ipari szolgáltatások árát a vendéglátónak a szolgáltatások nyújtása után az idegenforgalmi ügynökség fizeti.

(2) A vendéglátó megfelelő előleget követelhet.

Külön írásbeli okmány kiadási kötelezettsége

890. szakasz

(1) Az idegenforgalmi ügynökség a kapacitásfoglalási szerződés alapján küldött személyeknek külön írásbeli okmányt köteles kiadni.

(2) A külön írásbeli okmány névre vagy meghatározott csoportra szól, átruházhatatlan,

és a vendéglátó számára a benne feltüntetett szolgáltatások nyújtására vonatkozó rendelkezést tartalmazza.

(3) A külön írásbeli okmány bizonyítja, hogy a személy a vendéglátóval szerződést kötő idegenforgalmi ügynökség üzletfele.

(4) A külön írásbeli okmány az idegenforgalmi ügynökség és a vendéglátó közötti kölcsönös követelések elszámolásának alapja.

3. CÍM

A vendéglátó kötelezettségei

A kikötött elszállásolási kapacitások használatra bocsátási kötelezettsége

891. szakasz

(1) A vendéglátó a kikötött számú fekhely meghatározott idő folyamán való használatra bocsátására és a külön írásbeli okmányban feltüntetett szolgáltatásoknak az idegenforgalmi ügynökség által küldött személyek számára való nyújtására végleges és visszavonhatatlan kötelezettséget vállal.

(2) A vendéglátó a kapacitásfoglalási szerződés alapján már lefoglalt kapacitásokról másik idegenforgalmi ügynökséggel nem köthet szerződést.

Az egyenlő eljárás kötelezettsége

892. szakasz

A vendéglátó az idegenforgalmi ügynökség által küldött személyeknek ugyanolyan feltételekkel köteles szolgáltatásokat nyújtani, mint azoknak a személyeknek, akikkel a vendéglátó-ipari szolgáltatásokról szóló szerződést közvetlenül kötötte meg.

A vendéglátónak az árak változatlanságával kapcsolatos kötelezettsége

893. szakasz

(1) Ha az idegenforgalmi ügynökséget arról legalább hat hónappal előbb nem értesíti, a vendéglátó a kikötött árakat nem változtathatja meg, kivéve a valuta kikötött árra kiható csereárfolyamának a megváltozása esetén.

(2) Az új árak az idegenforgalmi ügynökséghez való megküldésüktől számított egy hónap elteltével alkalmazhatók.

(3) Ha a vendégek jegyzéke már megérkezett, az új árak a nekik nyújtott szolgáltatásokra nem alkalmazhatók.

(4) A vendéglátó által visszaigazolt helyfoglalásokra az árváltoztatásnak egyik esetben sincs hatása.

Jutalékfizetési kötelezettség

894. szakasz

(1) A vendéglátó a kapacitásfoglalási szerződés alapján megvalósított forgalom után jutalékot köteles fizetni az idegenforgalmi ügynökségnek.

(2) A jutalékot a nyújtott vendéglátó-ipari szolgáltatások árának százalékában kell meghatározni.

(3) Ha a jutalékszázalékot a szerződés nem határozza meg, az idegenforgalmi ügynökséget általános tevékenységi feltételei szerinti vagy – ezek hiányában – az üzleti szokásoknak megfelelő jutalék illeti meg.

4. CÍM

Az idegenforgalmi ügynökség szerződéstől való elállási joga

A lefoglalt elszállásolási kapacitásoktól való elállás joga

895. szakasz

(1) Az idegenforgalmi ügynökség a lefoglalt elszállásolási kapacitások igénybevételétől a kapacitásfoglalási szerződés felbontása és a vendéglátóval szembeni kártérítési kötelezettség létrejötte nélkül ideiglenesen elállhat, ha az igénybevételtől való elállásról a kikötött határidőn belül értesítést küld.

(2) Ha az elállásról való értesítési határidőt a szerződésben nem határozzák meg, a vendéglátóipar üzleti szokásai alapján kell megállapítani.

(3) Az elállási értesítés határidőn túli megküldése esetén a vendéglátó kártérítésre jogosult.

(4) Ha az elállási értesítést a kikötött határidőn belül küldi meg, az idegenforgalmi ügynökség a szerződéstől kártérítési kötelezettség nélkül teljes egészében elállhat.

Az idegenforgalmi ügynökségnek a lefoglalt kapacitások betöltése iránti kötelezettsége

896. szakasz

(1) A kapacitásfoglalási szerződés útján az idegenforgalmi ügynökségnek a lefoglalt vendéglátó-ipari kapacitások betöltése iránti külön kötelezettsége is előírható.

(2) Ha a lefoglalt vendéglátó-ipari kapacitásokat ilyen esetben nem tölti be, az idegenforgalmi ügynökség a naponta kihasználatlanul maradó fekhelyek után térítést köteles fizetni a vendéglátónak.

(3) Az idegenforgalmi ügynökség ilyen esetben a szerződésnek idejében történő értesítés útján akár részleges, akár teljes egészében való felmondására nem jogosult.

XXVII. fejezet

BIZTOSÍTÁS

1. CÍM

A vagyonbiztosítás és a személybiztosítás közös rendelkezései

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalommeghatározás

897. szakasz

A biztosítási szerződéssel a biztosításra szerződő fél kötelezettséget vállal arra, hogy meghatározott összeget fizet a biztosítási szervezetnek (biztosító), a szervezet pedig kötelezettséget vállal arra, hogy a biztosítási esemény bekövetkezése esetén a biztosítottnak vagy valamely harmadik személynek térítést, illetőleg kikötött összeget fizet, vagy valamilyen más szolgáltatást teljesít.

A biztosítási esemény

898. szakasz

(1) Annak az eseménynek, amelyre tekintettel a biztosítást megkötik (biztosítási esemény), jövőbeninek, bizonytalanoknak és a szerződő felek kizárólagos akaratától függetleneknek kell lennie.

(2) A biztosítási szerződés semmis, ha megkötésének időpontjában a biztosítási esemény már megtörtént, vagy bekövetkezése megkezdődött, vagy bekövetkezése nyilvánvaló volt, vagy megtörténtének lehetősége már akkor megszűnt.

(3) Ha azonban azt kötik ki, hogy a biztosítás meghatározott, a szerződés megkötését megelőző időszakot ölel fel, a szerződés csak akkor lesz semmis, ha megkötésének időpontjában az érdekelt fél számára ismert volt, hogy a biztosítási esemény már megtörtént, illetőleg megtörténésének lehetősége már megszűnt.

Bizonyos biztosítások kizárása

899. szakasz

- (1) E fejezet rendelkezései a hajózási biztosításra, valamint más olyan biztosításokra sem alkalmazandók, amelyekre a hajózási biztosítás szabályait kell alkalmazni.
- (2) Az említett rendelkezések a követelések biztosítására, valamint a viszontbiztosításból származó viszonyokra sem alkalmazandók.

E fejezet rendelkezéseitől való eltérés

900. szakasz

- (1) E fejezetnek csak azoktól a rendelkezéseitől lehet szerződés útján eltérni, amelyekben az ilyen eltérés kifejezetten megengedett, valamint azoktól, amelyek a szerződő feleknek lehetőséget nyújtanak arra, hogy szándékuk szerint járjanak el.
- (2) Ha ez vagy valamely más törvény meg nem tiltja, a többi rendelkezéstől való eltérés csak akkor engedélyezett, ha kétségtelenül a biztosított érdekében áll.

2. cikk

A SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSE

A szerződés megkötésének esete

901. szakasz

- (1) A biztosítási szerződés a biztosítási kötvénynek vagy a fedezetjegyzéknek a szerződő felek által való aláírásakor van megkötve.
- (2) A biztosítási szerződés megkötése végett a biztosítóhoz intézett írásbeli ajánlat az ajánlattevőt abban az esetben, ha rövidebb határidőt meg nem határozott, az ajánlatnak a biztosítóhoz való érkezésétől számított nyolc napig, ha pedig orvosi vizsgálat szükséges, harminc napig kötelezi.
- (3) Ha a biztosító az olyan ajánlatot, amely az általa javasolt biztosítási feltételektől nem tér el, az említett határidőben nem utasítja vissza, az ajánlat elfogadottnak és a szerződés megkötöttnek tekintendő.
- (4) Ilyen esetben a szerződés az ajánlatnak a biztosítóhoz való érkezésekor megkötöttnek tekintendő.

A biztosítási kötvény és a fedezetjegyzék

902. szakasz

- (1) A biztosítási kötvényen fel kell tüntetni: a szerződő feleket, a biztosított dolgot, illetőleg a biztosított személyt, a biztosítással felölelt kockázatot, a biztosítás időtartamát és a fedezeti időszakot, a biztosítás összegét, vagy azt, hogy a biztosítás korlátlan; a biztosítási díjat vagy a járulékot; a kötvény kiadásának napját és a szerződő felek aláírását.
- (2) A biztosítási kötvény ideiglenesen fedezetjegyzékkel helyettesíthető, amelybe a szerződés lényeges elemeit be kell jegyezni.
- (3) A biztosító a biztosításra szerződő felet köteles figyelmeztetni arra, hogy a biztosítás általános és külön feltételei a szerződés részét képezik, és szövegüket köteles neki átadni, ha e feltételek magára a kötvényre nincsenek rányomtatva.
- (4) Az előző bekezdésben említett kötelezettség teljesítésének megtörténtét a biztosítási kötvényen rögzíteni kell.
- (5) Az általános vagy a külön feltételek valamely rendelkezésének és a biztosítási kötvény valamely rendelkezésének a meg nem egyezése esetén a biztosítási kötvény rendelkezését, a kötvény valamely nyomtatott rendelkezésének és valamely kézzel írott rendelkezésének meg nem egyezése esetén pedig az utóbbit kell alkalmazni.
- (6) A szerződő felek megállapodása szerint a biztosítási kötvény meghatározott személyre, rendeltre vagy bemutatóra szólhat.

Kötvény nélküli biztosítás

903. szakasz

A biztosítási feltételekkel előírányozhatók azok az esetek, amelyekben a biztosításból származó viszony a biztosítási díj fizetésével létrejön.

A szerződés más nevében meghatalmazás nélkül való megkötése

904. szakasz

(1) Aki más nevében meghatalmazás nélkül biztosítási szerződést köt, a biztosítónak a szerződésből eredő kötelezettségeikért mindaddig felelősséggel tartozik, amíg a szerződést az a személy, akinek a nevében megkötötte, jóvá nem hagyja.

(2) Az érdekelt személy a szerződést a biztosítási esemény megtörténte után is jóváhagyhatja.

(3) Ha a jóváhagyást visszautasítja, a biztosításra szerződő fél arra a biztosítási időszakra, amelyben a biztosítót a jóváhagyás visszautasításáról értesítették, tartozik a biztosítási díjjal.

(4) A megbízás nélküli olyan ügyvivő azonban, aki a biztosítót értesíti, hogy meghatalmazás nélkül más nevében és más számlájára dolgozik, a biztosításból eredő kötelezettségeikért nem tartozik felelősséggel.

Más számlájára vagy a biztosítás alanyának a számlájára való biztosítás

905. szakasz

(1) A más számlájára vagy a biztosítás alanyának a számlájára való biztosítás esetén a biztosítási díj fizetésének kötelezettségét és a szerződésből eredő többi kötelezettséget a biztosításra szerződő fél köteles teljesíteni, de a biztosításból eredő jogokat azon személy beleegyezése nélkül, akinek érdekét biztosították, és akit a jogok megilletnek, akkor sem gyakorolhatja, ha a biztosítási kötvényt birtokolja.

(2) A biztosításra szerződő fél a biztosítási kötvényt nem köteles átadni az érdekelt személynek, amíg a biztosítónak kifizetett biztosítási díjakat, valamint a szerződés költségeit meg nem téríti neki.

(3) A biztosításra szerződő fél a fizetendő térítésből az ilyen követelések elsőbbségi megfizetésére, valamint kifizetésüknek közvetlenül a biztosítótól való követelésére jogosult.

(4) A biztosító a szerződés alapján a biztosításra szerződő féllel szembeni összes kifogással a más számlájára szóló biztosítás igénybe vevőivel szemben is élhet.

A biztosítás képviselői

906. szakasz

(1) Ha a biztosító meghatalmaz valakit képviselőre, de meghatalmazásainak a terjedelmét nem határozza meg, a képviselő biztosítási szerződéseknek a biztosító nevében és számlájára történő megkötésére, a szerződések módosításának vagy érvényük meghosszabbításának a kikötésére, a biztosítási kötvények kiadására, a biztosítási díjak megfizetésére és a biztosítóhoz intézett nyilatkozatok elfogadására van meghatalmazva.

(2) Ha a biztosító korlátozta képviselőjének a meghatalmazásait, a biztosításra szerződő fél számára pedig ez nem volt ismert, úgy tekintendő, hogy ilyen korlátozások nem is voltak.

3. cikk

A BIZTOSÍTOTT, ILLETŐLEG A BIZTOSÍTÁSRA SZERZŐDŐ FÉL KÖTELEZETTSÉGEI

I. A KOCKÁZAT MEGÍTÉLÉSE SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS KÖRÜLMÉNYEK BEJELENTÉSE

Bejelentési kötelezettség

907. szakasz

A biztosításra szerződő fél a szerződés megkötése alkalmával a kockázat megítélése szempontjából jelentős összes olyan körülményt köteles bejelenteni a biztosítónak, amely számára ismert vagy nem maradhatott ismeretlen.

Szándékos pontatlan bejelentés vagy elhallgatás

908. szakasz

(1) Ha a biztosításra szerződő fél szándékosan olyan pontatlan bejelentést tett, vagy szándékosan elhallgatott bizonyos olyan jellegű körülményt, hogy a biztosító a szerződést nem kötötte volna meg, ha a dolgok valódi állásáról tudott volna, a biztosító a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti.

(2) A szerződésnek az előző bekezdésében említett okokból való semmissé nyilvánítása esetén a biztosító a megfizetett biztosítási díjakat megtartja, és a szerződés semmissé nyilvánításának a követelése szerinti biztosítási időszakra követelheti a biztosítási díj kifizetését.

(3) A biztosítónak megszűnik az a joga, hogy a biztosítási szerződés semmissé nyilvánítását követelje, ha a bejelentés pontatlanságáról vagy az elhallgatásról való tudomásszerzésétől számított három hónapon belül nem jelenti ki a biztosításra szerződő félnek, hogy élni kíván e jogával.

A bejelentés nem szándékos pontatlansága vagy hiányossága

909. szakasz

(1) Ha a biztosításra szerződő fél pontatlan bejelentést tett, vagy a köteles tájékoztatást elmulasztotta, de ezt nem szándékosan tette, a biztosító a bejelentés pontatlanságáról vagy hiányosságáról való tudomásszerzésétől számított egy hónapon belül választása szerint kijelentheti, hogy a szerződést felbontja, vagy a biztosítási díjnak a nagyobb kockázattal való arányos növelését javasolhatja.

(2) Ilyen esetben a szerződés attól a naptól számított tizennégy nap elteltével szűnik meg, amelyen a biztosító a felbontási nyilatkozatát a biztosításra szerződő féllel közölte, a biztosítónak a biztosítási díj növelése iránti javaslata esetén pedig a felbontás a törvény erejénél fogva bekövetkezik, ha a biztosításra szerződő fél a javaslatot az átvételétől számított tizennégy napon belül nem fogadja el.

(3) Felbontás esetén a biztosító a biztosítási díjnak a biztosítási időszak végéig szóló részét köteles visszatéríteni.

(4) Ha a biztosítási esemény a bejelentés pontatlanságának vagy hiányosságának a megállapítása előtt vagy utána, de a szerződés felbontása előtt, illetőleg a biztosítási díj növeléséről szóló megállapodás megkötése előtt következik be, a térítést a kifizetett biztosítási díj és a valódi kockázat szerint fizetendő biztosítási díj közötti aránynak megfelelően csökkenteni kell.

Az előző szakaszok alkalmazásának kiterjesztése

910. szakasz

Az előző szakaszokból a pontatlan bejelentésnek és a kockázat megítélése szempontjából jelentős körülmények elhallgatásának a következményeire vonatkozó rendelkezések a más nevében és számlájára, vagy harmadik személy javára, vagy idegen személy számlájára, vagy a biztosítás alanyának a számlájára kötött biztosítások esetén akkor alkalmazandók, ha e személyek a bejelentés pontatlanságáról vagy a kockázat megítélése szempontjából jelentős körülmények elhallgatásáról tudtak.

Olyan esetek, amelyekben a biztosító a bejelentés pontatlanságára vagy hiányosságára nem hivatkozhat

911. szakasz

(1) Az a biztosító, amely a kockázat megítélése szempontjából jelentős körülményeket a szerződéskötés időpontjában ismerte, vagy amely előtt nem maradhattak ismeretlenek, de amelyeket a biztosításra szerződő fél pontatlanul jelentett be vagy elhallgatott, a bejelentés pontatlanságára vagy az elhallgatásra nem hivatkozhat.

(2) Abban az esetben, ha a biztosító az illető körülményekről a biztosítás időtartama alatt szerzett tudomást, de törvényi meghatalmazásait nem használta ki, ugyanez a szabály érvényes.

II. A BIZTOSÍTÁSI DÍJ FIZETÉSE

A biztosítási díj fizetésének és elfogadásának kötelezettsége

912. szakasz

(1) A biztosításra szerződő fél köteles biztosítási díjat fizetni, a biztosító viszont a biztosítási díjat köteles elfogadni minden olyan személytől, akinek a kifizetés jogi érdekében áll.

(2) A biztosítási díjat a kikötött határidőkben, ha pedig egyszerre kell kifizetni, akkor a szerződéskötéskor kell fizetni.

(3) Ha a szerződés valamely másik helyet meg nem határoz, a biztosításra szerződő félnek a székhelye, illetőleg lakóhelye szerinti hely a biztosítási díj fizetésének helye.

A biztosítási díj nem fizetésének következményei

913. szakasz

(1) Ha a biztosítási díjnak a szerződéskötés alkalmával való fizetését kötik ki, a biztosítónak a szerződéssel meghatározott térítés vagy összeg kifizetése iránti kötelezettsége a biztosítási díj befizetési napját követő napon kezdődik.

(2) Ha a biztosítási díjnak a szerződéskötés utáni fizetését kötik ki, a biztosítónak a szerződéssel meghatározott térítés vagy összeg kifizetése iránti kötelezettsége a szerződésben a biztosítás kezdeti napjaként meghatározott napon kezdődik.

(3) Ha azonban a biztosításra szerződő fél a szerződés megkötése után esedékes biztosítási díjat esedékességéig nem fizeti ki, és ezt valamely másik érdekelt személy sem teszi meg, a biztosítási szerződés a törvény erejénél fogva megszűnik, amint a biztosító által a biztosítási díj esedékessé válására vonatkozó tájékoztatást tartalmazó, a biztosításra szerződő félhez intézett ajánlott levél címzettnek való kézbesítésétől számított harminc nap lejár, azzal, hogy az említett határidő a biztosítási díj esedékességétől számított harminc nap eltelte előtt nem járhat le.

(4) Ha a biztosítási díjat az esedékességétől számított egy éven belül nem fizetik ki, a biztosítási szerződés minden esetben megszűnik a törvény erejénél fogva.

(5) E szakasz rendelkezései az életbiztosításra nem alkalmazandók.

III. A BIZTOSÍTÓ TÁJÉKOZTATÁSA A KOCKÁZAT VÁLTOZÁSÁIRÓL

A kockázat növekedése

914. szakasz

(1) A biztosításra szerződő fél vagyont biztosítás esetén a kockázat megítélése szempontjából jelentős körülmények minden változásáról, személybiztosítás esetén pedig csak akkor köteles a biztosítót értesíteni, ha a kockázat a biztosított személy foglalkozásának a megváltoztatása miatt megnövekedett.

(2) Ha a kockázat a biztosításra szerződő félnek valamilyen eljárásával növekedett meg, a kockázat növekedéséről haladéktalanul, ha pedig a kockázatonövekedés az ő részvétele nélkül következett be, az arról való tudomásszerzésétől számított tizennégy napon belül köteles értesíteni a biztosítót.

(3) Ha a kockázat növekedése olyan mértékű, hogy ilyen helyzetnek a szerződéskötés időpontjában való fennállása esetén a biztosító a szerződést még csak nagyobb díjjal sem kötötte volna meg, a biztosító a szerződést felbonthatja.

(4) Ha azonban a kockázat növekedése olyan mértékű, hogy ilyen helyzetnek a

szerződéskötés időpontjában való fennállása esetén a biztosító a szerződést csak nagyobb biztosítási díjjal kötötte volna meg, a biztosításra szerződő félnek új biztosítási díjkulcsot javasolhat.

(5) Ha a biztosításra szerződő fél az új díjkulcsba a javaslat átvételétől számított tizennégy napon belül nem egyezik bele, a szerződés a törvény erejénél fogva megszűnik.

(6) Ha azonban a biztosító e meghatalmazásaival a kockázat növekedéséről való, bármilyen módon történt tudomásszerzésétől számított egy hónapon belül nem él, vagy ha még a határidő lejártá előtt valamilyen módon olyan magatartást tanúsít, hogy a szerződés meghosszabbításába beleegyezik (elfogadja a biztosítási díjat, az illető növekedés után bekövetkezett biztosítási eseményre kifizeti a térítést stb.), a szerződés érvényben marad, és a biztosító új biztosítási díjkulcs javasolására vagy a szerződés felbontására való meghatalmazásokat többé nem érvényesítheti.

A biztosítási esemény időközbeni bekövetkezése

915. szakasz

Ha a biztosítási esemény a biztosítónak a kockázat növekedéséről való értesítése előtt, vagy a kockázat növekedéséről való értesítése után, de a szerződés felbontása vagy a biztosítási díj növeléséről a biztosításra szerződő féllel való megállapodás előtt következik be, a térítést a fizetett biztosítási díj és a megnövekedett kockázat szerint fizetendő biztosítási díj közötti arányban csökkenteni kell.

A kockázat csökkenése

916. szakasz

(1) Ha a kockázat a biztosítási szerződés megkötése után csökken, a biztosításra szerződő fél a biztosítónak a csökkenésről való értesítésétől kezdődően a biztosítási díj megfelelő csökkentését követelheti.

(2) Ha a biztosító a biztosítási díj csökkentésébe nem egyezik bele, a biztosításra szerződő fél a szerződést felbonthatja.

A biztosítási esemény bekövetkezéséről való értesítés kötelezettsége

917. szakasz

(1) Az életbiztosítás kivételével a biztosított a biztosítási esemény bekövetkezéséről legkésőbb az arról való tudomásszerzésétől számított három napon belül köteles értesíteni a biztosítót.

(2) Ha e kötelezettségét a meghatározott időben nem teljesíti, a biztosító által emiatt esetlegesen elszenvedett kárt köteles megtéríteni.

A jogvesztésre vonatkozó rendelkezések semmissége

918. szakasz

A szerződésnek a térítésre vagy a biztosítási összegre való jog elvesztését olyan esetre előírányzó rendelkezései, ha a biztosított a biztosítási esemény bekövetkezése után az előírányzott vagy kikötött kötelezettségek valamelyikét nem teljesíti, semmisek.

4. cikk

A BIZTOSÍTÓ KÖTELEZETTSÉGEI

A térítés vagy a kikötött összeg kifizetése

919. szakasz

(1) Ha a biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosító a térítést vagy a szerződéssel

meghatározott összeget a biztosítási esemény bekövetkezéséről szóló értesítés átvételétől számított tizennégy napnál nem hosszabb, kikötött határidőn belül köteles kifizetni.

(2) Ha azonban a biztosító kötelezettsége fennállásának vagy összegének a megállapításához bizonyos idő szükséges, e határidő a kötelezettség fennállásának és összegének a megállapítási napjától kezdődik.

(3) Ha a biztosító kötelezettségének összegét az e szakasz (1) bekezdésében említett határidőn belül nem állapítják meg, a biztosító a meghatalmazott személy követelésére a kötelezettség nem vitatott részének összegét előlegként köteles kifizetni.

A biztosító felelősségének kizárása szándékosság és megtévesztés esetén

920. szakasz

Ha a biztosításra szerződő fél, a biztosított vagy a biztosítás igénybe vevője a biztosítási eseményt szándékosan vagy megtévesztés útján idézi elő, a biztosító semmilyen szolgáltatásra sem köteles, az ellenkező szerződéses rendelkezésnek pedig semmilyen joghatása nincs.

A biztosító kifogásai

921. szakasz

(1) A biztosítási kötvény bemutatójának, valamint a kötvényre hivatkozó más személynek a követelésével szemben a biztosító mindazokkal a kifogásokkal élhet, amelyek a biztosítási szerződést megkötő személlyel szemben a szerződéssel kapcsolatban rendelkezésére állnak.

(2) Kivételesen, önkéntes felelősségbiztosítás esetén a harmadik személy követelésével szemben és a biztosított dolgon fennálló dologi jogok olyan tulajdonosának követeléseivel szemben, akinek joga a megsemmisült vagy megsérült biztosított dologról a törvény erejénél fogva a biztosításból származó térítésre szállt át, a biztosító csak a biztosítási esemény bekövetkezése előtt létrejött kifogásokkal élhet.

5. cikk

A BIZTOSÍTÁS IDŐTARTAMA

A biztosítás hatásának kezdete

922. szakasz

(1) Ha másként ki nem kötötték, a biztosítási szerződés hatása a biztosítási kötvényen a biztosítás időtartamának kezdőnapjaként feltüntetett nap huszonnegyedik órájától kezdődik, és azon határidő utolsó napjának a befejezéséig tart, amelyre vonatkozóan a biztosítást megkötötték.

(2) Ha a biztosítás időtartamának határidejét a szerződéssel nem határozzák meg, a szerződést a biztosítási díj esedékességének napjától bármelyik fél felbonthatja, ha a másik felet legkésőbb a biztosítási díj esedékessége előtt három hónappal írásbeli úton értesíti.

(3) Ha a biztosítást öt évnél hosszabb határidőre kötik meg, e határidő eltelte után a szerződést hathavi felmondási idővel bármelyik fél felbonthatja a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozat útján.

(4) Bármelyik félnek a szerződés fent említett módon való felbontási joga szerződés útján nem zárható ki.

(5) E szakasz rendelkezései az életbiztosításra nem érvényesek.

A csőd hatása a biztosításra

923. szakasz

(1) A biztosításra szerződő fél csődbe jutása esetén a biztosítás folytatódik, de a csődnitástól számított három hónapon belül bármelyik fél felbonthatja a biztosítási

szereződést – ilyen esetben a kifizetett biztosítási díj fennmaradt biztosítási időnek megfelelő része a biztosításra szerződő fél csődtömegét illeti meg.

(2) A biztosító csődje esetén a biztosítási szerződés a csődnyitástól számított harminc nap lejártával szűnik meg.

2. CÍM

Vagyonbiztosítás

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Biztosítási érdek

924. szakasz

(1) Vagyonbiztosítást a valamilyen anyagi kárt okozó biztosítási esemény elmaradásában érdekelt személy köthet.

(2) A biztosításból eredő jogok csak azokat a személyeket illethetik meg, akiknek a kár keletkezésének időpontjában a biztosítási esemény elmaradása anyagi érdekükben állt.

A vagyonbiztosítás célja

925. szakasz

(1) A vagyonbiztosítás célja a biztosított vagyonában a biztosítási esemény bekövetkezése miatt keletkező kár megtérítésének a biztosítása.

(2) A térítés összege nem lehet nagyobb a biztosított által a biztosítási esemény bekövetkezésével elszenvedett kárnál.

(3) A vetések és a gyümölcs, valamint a többi mezőgazdasági termék biztosításánál a kár összegét a betakarításuk idején valószínű értékük alapján kell megállapítani, ha másként ki nem kötötték.

(4) A szerződésnek a térítés összegét a kár összegénél kisebb összegre korlátozó rendelkezései jogérvényesek.

(5) A kár összegének a megállapításakor az elmaradt hasznot csak akkor veszik figyelembe, ha azt kikötötték.

(6) Ha ugyanabban a biztosítási időszakban egymás után több biztosítási esemény bekövetkezik, a biztosításból származó térítést mindegyikre vonatkozóan a biztosítási összegnek az illető időszakban korábban kifizetett térítések összegével nem csökkentett, teljes összegeként kell meghatározni és kifizetni.

(7) Ha a biztosított dolog értékét a biztosítási szerződésben megegyezés alapján állapították meg, a térítést az illető érték szerint kell meghatározni, kivéve, ha a biztosító bizonyítja, hogy a kikötött érték a tényleges értéknél jelentősen nagyobb, az ilyen különbséget pedig indokolt ok sem támasztja alá (például a használt dolog ilyen új dolog értékére való biztosítása, vagy a szubjektív érték biztosítása).

A biztosítási esemény megakadályozása és a mentés

926. szakasz

(1) A biztosított köteles megtenni a biztosítási esemény bekövetkezésének a megakadályozásához az előírányzott, a kikötött és az összes többi szükséges intézkedést, ha pedig a biztosítási esemény bekövetkezik, káros következményeinek a korlátozására az összes rendelkezésére álló intézkedést.

(2) A biztosító a biztosítási esemény bekövetkezése közvetlen veszélyének az elhárítására tett ésszerű kísérlettel, valamint káros következményeinek a korlátozása iránti kísérlettel okozott költségeket, veszteségeket, valamint más kárt akkor is köteles megtéríteni, ha az ilyen kísérletek eredménytelenek maradtak.

(3) A biztosító e térítést akkor is köteles megadni, ha az a biztosítási eseményből származó kár megtérítésével együtt a biztosítási összeget meghaladja.

(4) Ha a biztosított a biztosítási esemény megakadályozása iránti vagy mentési

kötelezettségét nem teljesíti, erre vonatkozóan pedig indoka nincs, a biztosító kötelezettsége annyival csökken, amennyivel az ilyen mulasztás miatt nagyobb kár keletkezett.

A megsérült biztosított dolog átengedése

927. szakasz

Ha másként ki nem kötötték, a biztosított a biztosítási esemény bekövetkezése után a megsérült dolgot nem engedheti át a biztosítónak, és nem követelheti tőle a teljes biztosítási összeg kifizetését.

A dolog megsemmisülése a kötvényen elő nem irányzott esemény következtében

928. szakasz

(1) Ha a biztosított dolog vagy az a dolog, amelynek használatával kapcsolatban a felelősségbiztosítást megkötötték, a biztosítási időszak tartama alatt valamely, a kötvényen elő nem irányzott esemény következtében megsemmisül, a szerződés további érvénye megszűnik, és a biztosító a biztosításra szerződő félnek köteles visszafizetni a biztosítási díj fennmaradt idővel arányos részét.

(2) Ha az egy szerződéssel felölelt több dolog egyike valamely, a kötvényen elő nem irányzott esemény következtében megsemmisül, a biztosítás a többi dolog tekintetében továbbra is érvényben marad a biztosítás tárgyainak csökkenése miatt szükséges módosításokkal.

2. cikk

A BIZTOSÍTÁSI KOCKÁZATOK KORLÁTOZÁSA

A biztosítással fedezett károk

929. szakasz

(1) A biztosító a véletlenül vagy a biztosításra szerződő félnek, a biztosítottnak vagy a biztosítás jogosultjának a vétkességéből bekövetkező károkat köteles megtéríteni, kivéve, ha a meghatározott kár tekintetében e kötelezettségét a biztosítási szerződéssel kifejezetten kizárták.

(2) A biztosító az említett személyek által szándékosan okozott kárért nem tartozik felelősséggel, és a kötvénynek a biztosító felelősségét ilyen esetben is előírányzó rendelkezése semmis.

(3) Ha azonban a biztosítási eset bekövetkezik, a biztosító a valamely olyan személy részéről okozott kárt, akinek eljárásaiért a biztosított bármilyen alapon felelősséggel tartozik, köteles megtéríteni, függetlenül attól, hogy a kárt gondatlanságból vagy szándékosan okozta-e.

A biztosított dolog fogyatékoságai okozta kár

930. szakasz

A biztosító a biztosított dolgon bekövetkező, a dolog fogyatékoságaiból eredő kárért nem felel, kivéve, ha másként kötötték ki.

A harci cselekmények és lázadások okozta károk

931. szakasz

(1) A biztosító a harci cselekmények vagy lázadások okozta károkat nem köteles megtéríteni, kivéve, ha másként kötötték ki.

(2) A biztosító köteles bizonyítani, hogy a kárt az említett események valamelyike idézte elő.

3. cikk

FELÜLBIZTOSÍTÁS ÉS SZERZŐDÉS TÖBB BIZTOSÍTÓVAL

Felülbiztosítás

932. szakasz

(1) Ha szerződéskötéskor az egyik fél megtévesztéssel él, és emiatt a biztosított dolog valódi értékénél nagyobb biztosítási összeget kötnek ki, a másik fél a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti.

(2) Ha a kikötött biztosítási összeg a biztosított dolog értékénél nagyobb, de ennek során egyik fél sem járt el rosszhiszeműen, a szerződés érvényben marad, a biztosítási összeget a biztosított dolog valódi értékének összegére kell csökkenteni, a biztosítási díjak pedig arányosan csökkennek.

(3) A jóhiszemű biztosító az átvett biztosítási díjakat mindkét esetben megtartja, és a folyó időszakra nem csökkentett biztosítási díjra jogosult.

Utólagos értékcsökkenés

933. szakasz

Ha a biztosított érték a biztosítás időtartama alatt csökken, csökkentés iránti követelésének a másik féllel való közlésétől kezdődően bármelyik szerződő fél jogosult a biztosítási összeg és a biztosítási díj megfelelő csökkentésére.

Többszörös és kétszeres biztosítás

934. szakasz

(1) Ha valamely dolgot azonos kockázat ellen, azonos érdekből, azonos időre két vagy több biztosítónál úgy biztosítottak, hogy a biztosítási összegek összege az illető dolog értékét nem haladja meg (többszörös biztosítás), az általa megkötött szerződésből eredő kötelezettségek teljesítéséért mindegyik biztosító teljes egészében felelősséggel tartozik.

(2) Ha azonban a biztosítási összegek összege a biztosítás tárgyának értékét meghaladja (kétszeres biztosítás), a biztosításra szerződő fél pedig ennek során nem járt el rosszhiszeműen, az összes ilyen biztosítás jogérvényes, és mindegyik biztosító jogosult a folyó biztosítási időszakra kikötött biztosítási díjra, a biztosított pedig minden egyes biztosítótól a vele megkötött szerződés szerinti térítést követelheti, de legfeljebb a kár összegéig.

(3) A biztosítási esemény bekövetkezésekor a biztosításra szerződő fél az azonos kockázat minden biztosítóját köteles erről értesíteni, és a többi biztosító nevét és címét, valamint a biztosítókkal megkötött egyes szerződések biztosítási összegeit velük közölni.

(4) A biztosított térítésének a kifizetésekor mindegyik biztosító a kötelezettsége tárgyát képező biztosítási összeg és a biztosítási összegek teljes összege közötti aránynak megfelelő térítésrészt fedezi, és a többletet kifizető biztosító a többi biztosítótól a túlfizetett összeg megtérítését követelheti.

(5) Ha egy szerződést a biztosítási összeg feltüntetése nélkül vagy korlátlan fedezettel kötöttek meg, e szerződés a legmagasabb biztosítási összeggel megkötött szerződésnek tekintendő.

(6) Annak a biztosítónak a kötelezettségéért, amely nem tud fizetni, részeikkel arányosan a többi biztosító felel.

(7) Ha a biztosításra szerződő fél a korábban megkötött biztosításról nem tudva biztosítási szerződést kötött, és így kétszeres biztosítás jött létre, attól függetlenül, hogy a korábbi biztosítást saját maga vagy valaki más kötötte-e meg, az illető biztosításról való tudomásszerzésétől számított egy hónapon belül a későbbi biztosítás biztosítási összegének és biztosítási díjának a megfelelő csökkentését követelheti, a biztosító azonban az átvett biztosítási díjakat megtartja, és a folyó időszakra jogosult a biztosítási díjra.

(8) Ha a kétszeres biztosítás a biztosított dolog értékének a biztosítás időtartama alatti csökkenése miatt jött létre, a biztosításra szerződő fél a csökkentés iránti követelésének

a biztosítóval való közlési napjától kezdődően a biztosítási összegek és a biztosítási díjak megfelelő csökkentésére jogosult.

(9) Ha a kétszeres biztosítás létrejöttével a biztosításra szerződő fél rosszhiszeműen járt el, bármelyik biztosító a szerződés semmissé nyilvánítását követelheti, az átvett biztosítási díjakat megtarthatja, és a folyó időszakra nem csökkentett biztosítási díjat követelhet.

Társbiztosítás

935. szakasz

Ha a biztosítási szerződést a kockázat közös viseléséről és felosztásáról megegyező több biztosítóval kötik meg, a biztosítási kötvényen feltüntetett minden biztosító a teljes térítésért felel a biztosítottaknak.

4. cikk

ALULBIZTOSÍTÁS

936. szakasz

(1) Ha megállapítást nyer, hogy a biztosított dolog értéke az illető biztosítási időszak kezdetén a biztosítási összegnél nagyobb volt, a biztosító részéről kötelező térítés összege arányosan csökken, kivéve, ha másként kötötték ki.

(2) Ha azt kötik ki, hogy a dolog értéke és a biztosítási összeg közötti viszonyoknak a térítésösszeg meghatározása tekintetében nincs jelentősége, a biztosító a biztosítási összeg erejéig a teljes térítést köteles kifizetni.

5. cikk

A SZERZŐDÉS ÁTRUHÁZÁSA ÉS A BIZTOSÍTÁSBÓL EREDŐ TÉRÍTÉS MÁSNAK VALÓ KIFIZETÉSE

A szerződés átruházása a biztosított dolog megszerzőjére

937. szakasz

(1) A biztosított dolognak, valamint annak a dolognak az elidegenítése esetén, amelynek használatával kapcsolatban a felelősségbiztosítást megkötötték, a biztosításra szerződő félnek a jogai és a kötelezettségei a törvény erejénél fogva a megszerzőre szállnak át, kivéve, ha másként ki nem kötötték.

(2) Ha azonban a biztosított dolgoknak csak egy, a biztosítás tekintetében külön egészet nem képező részét idegenítik el, a biztosítási szerződés az elidegenített dolgok tekintetében a törvény erejénél fogva megszűnik.

(3) Ha a dolog elidegenítése miatt a biztosítási esemény bekövetkezésének a valószínűsége növekszik vagy csökken, a kockázat növekedésére vagy csökkenésére vonatkozó általános rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Ha a biztosításra szerződő fél a biztosított dolog elidegenítéséről nem értesíti a biztosítót, az elidegenítés napja után esedékessé váló biztosítási díjak fizetését illetően kötelezettségben marad.

(5) A biztosító és a biztosított dolog megszerzője tizenöt napos felmondási idővel elállhat a biztosítástól, azzal, hogy a felmondást legkésőbb az elidegenítésről való tudomásszerzés napjától számított harminc napon belül kötelesek benyújtani.

(6) Ha a biztosítási kötvény bemutatóra vagy rendeletre szól, a biztosítási szerződés nem mondható fel.

A térítés megítélése a zálog- és más jogok tulajdonosainak

938. szakasz

(1) A biztosítási esemény bekövetkezése után, mind a saját dolog biztosítása esetén, mind az idegen dolgok őrzési és visszaszolgáltatási kötelezettség miatti biztosítása

esetén, a biztosított dolgon korábban fennálló zálogjogok és többi jog tárgya lesz a kötelező térítés, és a biztosító a biztosított számára a térítést az illető jogok tulajdonosainak a beleegyezése nélkül nem fizetheti ki.

(2) Az ilyen személyek közvetlenül a biztosítótól követelhetik követeléseiknek a biztosítási összeg keretében való és a törvényi sorrend szerinti kifizetését.

(3) Ha azonban a biztosító a kifizetés időpontjában az illető jogokról nem tudott és nem is tudhatott, a biztosítottnak való térítésfizetés jogérvényes marad.

6. cikk

A BIZTOSÍTOTT SZEMÉLY FELELŐS SZEMÉLLYEL SZEMBENI JOGAINAK A BIZTOSÍTÓRA VALÓ ÁTSZÁLLÁSA (SZUBROGÁCIÓ)

939. szakasz

(1) A biztosításból eredő térítés kifizetésével a biztosítottnak a kárért bármilyen alapon felelős személlyel szembeni összes joga a törvény erejénél fogva a kifizetett térítés összegéig a biztosítóra száll át.

(2) Ha a biztosított vétkességéből a jogoknak a biztosítóra való ilyen átszállása teljes egészében vagy részben lehetetlenné válik, a biztosító a biztosítottal szembeni kötelezettsége alól megfelelő mértékben mentesül.

(3) A jogoknak a biztosítotttól a biztosítóra való átszállása nem történhet a biztosított kárára, így ha a biztosított által a biztosítótól kapott térítés az elszenvedett kárnál bármilyen okból kisebb, a biztosítottnak joga van arra, hogy a térítés fennmaradt részét az átszállt jogokon alapuló biztosítói követelések előtt fizessék ki neki a felelős személy eszközeiből.

(4) A biztosított jogainak a biztosítóra való átszállására vonatkozó szabályoktól eltérően ezek a jogok nem szállnak át a biztosítóra, ha a kárt a biztosítottal egyenes ági rokonságban álló személy, vagy eljárásai tekintetében a biztosított felelőssége alá tartozó személy, vagy a biztosítottal egy háztartásban élő személy, vagy a biztosított dolgozója okozta, kivéve, ha a kárt szándékosan idézte elő.

(5) Ha azonban az előző bekezdésben említett személyek valamelyikének felelősségbiztosítása van, a biztosító követelheti annak biztosítójától a biztosítottnak kifizetett összeg megtérítését.

7. cikk

FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS

A biztosító felelőssége

940. szakasz

(1) Felelősségbiztosítás esetén a biztosító a biztosítási eseménnyel bekövetkezett kárért csak akkor felel, ha a károsult harmadik személy a megtérítését követeli.

(2) A biztosított felelősségének megállapítására irányuló per költségeit a biztosítási összeg keretében a biztosító viseli.

A károsult saját joga és a közvetlen kereset

941. szakasz

(1) Felelősségbiztosítás esetén a károsult a biztosított felelősségi körébe tartozó esemény következtében elszenvedett kár megtérítését közvetlenül a biztosítótól követelheti, de legfeljebb a biztosító kötelezettségének összegéig.

(2) A károsultnak a biztosítási esemény bekövetkezésének időpontjától a biztosításból eredő térítésre saját joga van, és ennek alapján a biztosítottnak a biztosítóval szembeni jogaiban való későbbi változás nincs hatással a károsult térítési jogára.

3. CÍM

Személybiztosítás

1. cikk

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A biztosítási összeg megállapítása

942. szakasz

A személybiztosítási (életbiztosítási és balesetbiztosítási) szerződésekben a biztosító által a biztosítási esemény bekövetkezésekor fizetendő biztosítási összeg nagyságát a szerződő felek megállapodása szerint a biztosítási kötvényben kell megállapítani.

Életbiztosítási kötvény

943. szakasz

(1) Az életbiztosítási kötvényen a minden biztosítási kötvényre vonatkozóan előírt elemeken kívül a következőket is fel kell tüntetni: annak a személynek a vezeték- és utónevét, továbbá születési dátumát, akinek az életére a biztosítás vonatkozik, valamint azt az eseményt vagy határidőt, amelytől a biztosítási összeg kifizetése iránti követelés jogának beállta függ.

(2) Az életbiztosítási kötvény meghatározott személyre vagy rendeletre szólhat, de bemutatóra nem.

(3) A rendeletre szóló kötvény forgatmányának jogérvényességéhez a jogosult nevének, a forgatmányozás dátumának és a forgatmányos aláírásának a feltüntetésére van szükség.

A biztosított életkorának pontatlan bejelentése

944. szakasz

Az e fejezetben a kockázat megítélése szempontjából jelentős körülmények pontatlan bejelentésének és elhallgatásának a következményeire vonatkozóan előírt általános rendelkezésektől eltérően az életbiztosítási szerződések esetében az életkor pontatlan bejelentésére a következő szabályok érvényesek:

1) az életbiztosítási szerződés semmis, és a biztosító az összes átvett biztosítási díjat minden esetben köteles visszaszolgáltatni, ha a szerződés megkötésekor a biztosított életkorát pontatlanul jelentik be, valódi életkora pedig meghaladja azt a korhatárt, amelyig feltételei és díjszabása szerint a biztosító életbiztosítást köt;

2) ha a biztosított életkorát pontatlanul, kevesebbnek jelentették be, valódi életkora pedig nem haladja meg azt a határt, amelyig a biztosító életbiztosítást köt, a szerződés jogérvényes, a biztosítási összeget pedig a kikötött biztosítási díj és a biztosított életkorának megfelelő életkorú személy életbiztosítására előírt biztosítási díj arányában csökkenteni kell;

3) ha a biztosított a szerződéskötés alkalmával bejelentettnél fiatalabb, a biztosítási díjat a megfelelő összegre kell csökkenteni, a biztosító pedig az átvett biztosítási díjak és az őt megillető biztosítási díjak közötti különbséget köteles visszafizetni.

A biztosítási díj nem fizetésének és a biztosítási összeg csökkentésének a következményei

945. szakasz

(1) Ha az életbiztosításra szerződő fél nem fizeti ki valamelyik biztosítási díjat esedékességekor, a biztosító a kifizetést bírósági úton nem követelheti.

(2) Ha a biztosításra szerződő fél a biztosító ajánlott levél útján kézbesített felhívására a levélben meghatározott, de a kézbesítésétől számított egy hónapnál nem rövidebb határidőn belül az esedékes biztosítási díjat nem fizeti ki, és ezt más érdekelt személy sem teszi meg, ha addig legalább háromévi biztosítási díjat kifizettek, a biztosító a biztosításra szerződő félnek csak azt jelentheti ki, hogy a biztosítási összeget a biztosítás visszavásárlási összegére csökkenti, ellenkező esetben pedig a szerződést felbontja.

(3) Ha a biztosítási esemény a szerződés felbontása vagy a biztosítási összeg csökkentése előtt bekövetkezik, úgy tekintendő, hogy a biztosítási összeget csökkentették, illetőleg a szerződést felbontották, aszerint, hogy a biztosítási díjakat legalább három évre kifizették-e vagy sem.

Harmadik személy biztosítása

946. szakasz

(1) Az életbiztosítás a biztosításra szerződő fél életére, de valamely harmadik személy életére is vonatkozhat.

(2) A balesetbiztosításra is ugyanez érvényes.

(3) Ha a biztosítás valamely harmadik személy halálának esetére vonatkozik, a szerződés érvényességéhez az illető személynek a kötvény aláírása alkalmával a kötvényen vagy külön okiratban adott, a biztosítási összeg feltüntetése melletti, írásbeli egyetértése szükséges.

A kiskorúak és a cselekvőképességüktől megfosztott személyek halálának esetére szóló biztosítás

947. szakasz

(1) A tizennégy évesnél fiatalabb harmadik személy, valamint a cselekvőképességétől teljesen megfosztott személy halálának esetére szóló biztosítás semmis, és a biztosító az ilyen szerződés alapján átvett összes biztosítási díjat köteles visszafizetni a biztosításra szerződő félnek.

(2) A tizennégy évesnél idősebb harmadik személy halálának esetére szóló biztosítás érvényességéhez az ilyen személy törvényes képviselőjének írásbeli egyetértése, valamint magának a biztosított személynek az írásbeli egyetértése is szükséges.

A térítés és a biztosítási összeg összegezése

948. szakasz

(1) A személybiztosítás esetén a biztosítási összeget kifizető biztosító a biztosítási esemény bekövetkezéséért felelős harmadik személlyel szemben térítésre semmilyen alapon sem lehet jogosult.

(2) A biztosítási esemény bekövetkezéséért felelős harmadik személytől való térítés joga a biztosítottat, illetőleg a biztosítás igénybe vevőjét illeti meg a biztosítási összegre való jogától függetlenül.

(3) Az előző bekezdések rendelkezései nem vonatkoznak arra az esetre, ha a baleset következményei elleni biztosítást felelősségbiztosításként kötik ki.

2. cikk

KIZÁRT KOCKÁZATOK

A biztosított öngyilkossága

949. szakasz

(1) A halál esetére szóló biztosítási szerződés a biztosított öngyilkosságának kockázatát nem öleli fel, ha az a biztosítás első évében történt.

(2) Az öngyilkosságnak a szerződésalkötéstől számított három éven belüli bekövetkezése esetén a biztosító a jogosultnak nem a biztosítási összeget, hanem csak a szerződés matematikai tartalékát köteles kifizetni.

A biztosított szándékos megölése

950. szakasz

Ha a biztosítás jogosultja a biztosított halálát szándékosan idézi elő, a biztosító mentesül

a biztosítási összeg jogosultnak való kifizetése iránti kötelezettsége alól, de ha addig legalább háromévi biztosítási díjat befizettek, a biztosító a biztosításra szerződő félnek, ha pedig ő volt a biztosított, örökösének a szerződés matematikai tartalékát köteles kifizetni.

Baleset szándékos előidézése

951. szakasz

Ha a biztosított a balesetet szándékosan idézi elő, a biztosító a balesetbiztosítási szerződésből eredő kötelezettségek alól mentesül.

Harci cselekmények

952. szakasz

(1) Ha a biztosított halálát harci cselekmények idézik elő, s ha mást ki nem kötöttek, a biztosító a jogosultnak a biztosítási összeget nem köteles, de a szerződés matematikai tartalékát köteles kifizetni.

(2) Ha mást ki nem kötöttek, s ha a balesetet harci cselekmények idézik elő, a biztosító a balesetbiztosítási szerződésből eredő kötelezettségek alól mentesül.

A kockázat szerződéses kizárása

953. szakasz

A halál esetére szóló vagy a balesetbiztosítási szerződéssel más biztosítási kockázatok is kizárhatók.

3. cikk

A BIZTOSÍTÁSRA SZERZŐDŐ FÉL JOGAI A BIZTOSÍTÁSI ESEMÉNY BEKÖVETKEZÉSE ELŐTT

Visszavásárlás

954. szakasz

(1) A biztosított egész életére megkötött életbiztosításra szerződő fél követelésére a biztosító a kötvény visszavásárlási értékét köteles kifizetni, ha addig legalább háromévi biztosítási díjat befizettek.

(2) A kötvényen fel kell tüntetni azokat a feltételeket, amelyekkel a szerződő fél a kötvény visszavásárlási értékének kifizetését követelheti, valamint az ilyen értéknek a biztosítási feltételekkel összhangban levő kiszámítási módját is.

(3) A visszavásárlás jogát a biztosításra szerződő fél hitelezői, valamint a biztosítás jogosultja sem gyakorolhatja, ha azonban a jogosult meghatározása visszavonhatatlan, a visszavásárlási értéket követelésére ki kell fizetni a jogosultnak.

(4) Az előző bekezdéstől eltérően a kötvényt zálogba átvevő jogosult a kötvény visszavásárlását követelheti, ha a záloggal biztosított követelést esedékessé válásakor ki nem elégítik.

Előleg

955. szakasz

(1) A biztosított egész életére megkötött életbiztosításra szerződő félnek követelésére a biztosító a biztosítási összegnek a kötvény visszavásárlási értékéig terjedő részét előre kifizetheti, s ezt a biztosításra szerződő fél később visszaszolgáltathatja.

(2) Az átvett előleg után a biztosításra szerződő fél köteles meghatározott kamatot fizetni.

(3) Ha a biztosításra szerződő fél az esedékes kamat fizetésével késedelembe esik, úgy kell eljárni, mintha visszavásárlást követelt volna.

(4) A biztosítási kötvényen az előlegnyújtás feltételeit, az előleg címén átvett összeg biztosítónak való visszaszolgáltatási lehetőségét, a kamatláb mértékét, az esedékes kamat nem fizetésének következményeit a biztosítási feltételekben meghatározottaknak megfelelően fel kell tüntetni.

A kötvény elzálogosítása

956. szakasz

- (1) Az életbiztosítási kötvény zálogba adható.
- (2) A kötvény zálogba adásának a biztosítóval szemben csak akkor van hatása, ha a kötvény meghatározott jogosultnak való zálogba adásáról írásban értesítették.
- (3) Ha a kötvény rendeletre szól, a zálogba adás forgatmány útján történik.

4. cikk

HARMADIK SZEMÉLY JAVÁRA SZÓLÓ ÉLETBIZTOSÍTÁS

A jogosult feltüntetése

957. szakasz

- (1) Az életbiztosításra szerződő fél a szerződésben, de valamilyen későbbi jogügylet útján is, így végrendelettel is, megnevezheti azt a személyt, akit a szerződésből eredő jogok megilletnek.
- (2) Ha a biztosítás valamely más személy életére vonatkozik, a jogosult megnevezéséhez e személy írásbeli egyetértése is szükséges.
- (3) A jogosult név szerinti kijelölése nem lényeges, elegendő, ha az irat a megjelöléshez feltétlenül szükséges adatokat tartalmazza.
- (4) Ha jogosultként a gyermekeket vagy az utódokat jelölik ki, a haszon a később születetteket is megilleti, a házastársnak szánt haszon pedig a biztosítottal elhalálkozásának időpontjában házasságban levő személyt illeti meg.

A haszon több jogosult közötti felosztása

958. szakasz

Ha a gyermekek, az utódok és általában az örökösök jogosultként való kijelölése esetén a biztosításra szerződő fél nem határozza meg, hogyan kell a felosztást közöttük elvégezni, a biztosítási összeget örökrészekkel arányosan, ha pedig a jogosultak nem örökösök, egyenlő részekre kell felosztani.

A jogosult kijelölésére vonatkozó rendelkezés visszavonása

959. szakasz

- (1) A biztosításból származó hasznot meghatározott személy számára megítélő rendelkezést csak a biztosításra szerződő fél vonhatja vissza, és e jogát sem jogosultjai, sem törvényes örökösei nem gyakorolhatják.
- (2) A biztosításra szerződő fél a haszonra vonatkozó rendelkezést mindaddig visszavonhatja, amíg a jogosult bármilyen módon ki nem jelenti, hogy azt elfogadja, és akkor e rendelkezés visszavonhatatlanná válik.
- (3) A szerződő fél azonban a jogosult elfogadási nyilatkozata után is visszavonhatja a haszonra vonatkozó rendelkezést, ha a jogosult a biztosított ellen gyilkossági kísérletet hajtott végre, ha pedig a hasznot térítés nélkül ítélik meg, a visszavonásra az ajándék-visszavonási rendelkezések is érvényesek.
- (4) Ha a biztosításra szerződő fél halála után a jogosult az örökösök felhívására egy hónapon belül nem nyilatkozik a haszon elfogadásáról, úgy tekintendő, hogy a neki szánt hasznot visszautasította.

A jogosult saját és közvetlen joga

960. szakasz

(1) A jogosult számára kifizetendő biztosítási összeg a biztosításra szerződő fél hagyatékába akkor sem számítódik be, ha jogosultként örököseit jelölte ki.

(2) A biztosítási összegre csak a jogosultnak van joga, éspedig a biztosítási szerződés megkötésétől kezdődően, kijelölésének módjától és idejétől, továbbá attól függetlenül, hogy az elfogadási kijelentést a biztosított halála előtt vagy után tette-e, és a biztosítási összeg kifizetése iránti követeléssel közvetlenül a biztosítóhoz fordulhat.

(3) Ha a biztosításra szerződő fél gyermekeit, utódait vagy általában örököseit jelölte ki jogosultként, minden így kijelölt jogosultat akkor is megillet a biztosítási összeg megfelelő részére való jog, ha az örökségről lemond.

A biztosításra szerződő félnek és a biztosítottnak a hitelezői

961. szakasz

(1) A biztosításra szerződő fél és a biztosított hitelezőit a jogosult számára kikötött biztosítási összegben semmilyen jog sem illeti meg.

(2) Ha azonban a biztosításra szerződő fél által befizetett biztosítási díjak a befizetés időpontjában lehetőségeihez képest aránytalanul magasak voltak, hitelezői követelhetik, hogy a biztosítási díjaknak a szerződő fél lehetőségeit meghaladó részét nekik átadják, ha fennállnak azok a feltételek, amelyekkel a hitelezők a kötelezett jogügyleteit megtámadhatják.

A biztosítási összeg átengedése

962. szakasz

A jogosult a biztosítási összegre való jogát a biztosítási esemény bekövetkezése előtt is átruházhatja másra, de ehhez a biztosításra szerződő fél írásbeli beleegyezése szükséges, amelyben fel kell tüntetni annak a személynek a nevét, akire a jogot átruházzák, ha pedig a biztosítás valamely más személy életére vonatkozik, az illető személy ugyanilyen beleegyezése is szükséges.

A kijelölt jogosult esedékesség előtti elhalálása

963. szakasz

Ha a térítés nélküli jogosultként kijelölt személy a biztosítási alapösszeg vagy járadék esedékessége előtt meghal, a biztosításból eredő haszon nem örököseit, hanem az utána következő jogosultat illeti meg, ha pedig ilyent nem jelöltek ki, akkor a biztosításra szerződő félnek a vagyonát képezi.

Jogosult kijelölése nélküli, halál esetére vonatkozó biztosítás

964. szakasz

Ha a halál esetére vonatkozó biztosításra szerződő fél nem jelöl ki jogosultat, vagy ha a jogosult kijelöléséről szóló rendelkezés visszavonás vagy a kijelölt személy visszautasítása vagy valamely más ok miatt hatálytalan marad, a biztosításra szerződő fél pedig másik jogosultat nem jelöl ki, a biztosítási összeg a biztosításra szerződő félnek a vagyonához tartozik, és annak részeként többi jogával együtt örököseire száll át.

A biztosítási összeg jogosulatlan személynek való jóhiszemű kifizetése

965. szakasz

(1) Ha a biztosító a biztosítási összeget annak a személynek fizeti ki, aki arra jogosult lenne, ha a biztosításra szerződő fél nem jelölt ki jogosultat, a biztosítási szerződésből eredő kötelezettsége alól mentesül, ha a kifizetés teljesítésének időpontjában nem tudott és nem is tudhatott a jogosultnak végrendelettel vagy a számára meg nem küldött

valamely más aktus útján való kijelöléséről, a jogosult pedig a biztosítási összeg visszaszolgáltatását követelheti az átvevő személytől.

(2) A jogosult személyében bekövetkezett változás esetén ugyanez érvényes.

XXVIII. fejezet

ZÁLOG

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalom meghatározás

966. szakasz

Zálogszerződéssel a kötelezett vagy valamely harmadik személy (zálogkötelezett) a jogosulttal (zálogjogosult) szemben kötelezettséget vállal valamely tulajdonjog tárgyát képező ingóság átadására avégett, hogy annak értékéből a többi jogosult előtt kielégítést nyerjen, ha követelését esedékessé válásakor nem fizetik ki neki, a jogosult pedig kötelezettséget vállal, hogy az átvett dolgot megőrzi, és követelésének megszűnése után a zálogkötelezettek sértetlenül visszaszolgáltatja.

967. szakasz

(Hatályon kívül helyezve)

A zálogjog megszerzése

968. szakasz

A zálogjogosult a zálogjogot a szerződés tárgyát képező dolog neki való átadásakor szerzi.

Rendelkezési képesség

969. szakasz

Jogérvényes zálogszerződés megkötéséhez az szükséges, hogy a zálogkötelezett a zálogba adott dolgokkal rendelkezessen.

A már másnak zálogba adott dolgokon fennálló zálog

970. szakasz

(1) Zálogszerződés a már valakinek zálogba adott dolog tekintetében is köthető.

(2) Ebben az esetben a zálogjog akkor jön létre, ha a zálogkötelezett értesíti a dolgot birtokló jogosultat a másik jogosulttal való zálogszerződés-kötésről, és felszólítja arra, hogy követelése megfizettetése után a dolgot az utóbbinak adja át.

Jövőbeni vagy feltételes kötelezettségre vonatkozó zálog

971. szakasz

Jövőbeni, valamint feltételes kötelezettségre vonatkozóan is adható zálog.

A zálog kiterjedése a zálogkötelezett más kötelezettségeire

972. szakasz

A valamely kötelezettség teljesítését biztosító zálog a zálogjogosult és a zálogkötelezett között a zálogszerződés megkötése után létrejövő és a záloggal biztosított kötelezettség

kielégítése előtt fizetésre esedékessé váló szerződéses kötelezettségekre is kiterjed.

Tiltott rendelkezések

973. szakasz

(1) A zálogszerződés olyan rendelkezése, amely szerint a zálogtárgy a jogosult tulajdonába száll át, ha követelését esedékessé válásakor ki nem elégítik, valamint azon rendelkezése, amely szerint a jogosult a zálogtárgyat ilyen esetben előre meghatározott áron eladhatja vagy saját részére megtarthatja, semmis.

(2) Ha azonban előírt árú dolgot adnak zálogba, a szerződő felek megállapodhatnak abban, hogy a jogosult a zálogtárgyat az előírt áron eladhatja vagy ilyen áron saját részére megtarthatja.

2. CÍM

Dolgok zálogba adása

1. cikk

A ZÁLOGKÖTELEZETT KÖTELEZETTSÉGEI

974. szakasz

(1) A zálogkötelezett a zálogjogosultnak vagy a megállapodás alapján kijelölt harmadik személynek köteles átadni a szerződés tárgyát képező dolgot vagy a birtokosnak a dologgal való kizárólagos rendelkezési jogot adó dokumentumot.

(2) A szerződő felek a dolog vagy a dokumentum közös őrzésében is megállapodhatnak.

2. cikk

A ZÁLOGJOGOSULT KÖTELEZETTSÉGEI

A zálogtárgy őrzése

975. szakasz

(1) A zálogjogosult a dolgot a jó gazda gondosságával köteles őrizni.

(2) A dolgot a tartozás kiegyenlítése után azonnal köteles visszaszolgáltatni.

A zálogtárgy használata

976. szakasz

(1) A zálogjogosult a zálogtárgy használatára vagy másnak való használatra vagy zálogba adására (alzálog) nem jogosult, kivéve, ha a zálogkötelezett ezt engedélyezi neki.

(2) A zálogtárgyat a zálogkötelezett engedélye nélkül használó vagy másnak használatra vagy zálogba adó zálogjogosult a zálogtárgy ilyen alkalommal bekövetkező véletlen megsemmisüléséért vagy megsérüléséért is felelősséggel tartozik.

A zálogtárgy haszna

977. szakasz

(1) Ha a zálogtárgy hasznot hoz, azt pedig nem kötik ki, kit illet meg a haszon a zálogtárgytól való elkülönítése után, a jogosult – ha óhajtja – megtarthatja saját részére.

(2) Ilyen esetben a hasznból származó tiszta jövedelem összegét a jogosultat megillető költségtérítésből, azután a kamattartozásból és végül az alapösszegeből le kell vonni.

(3) A zálogtárgy használatával elért haszon tekintetében ugyanez érvényes.

A zálogtárgy elvétele a zálogjogosulttól

978. szakasz

Ha a zálogjogosult a zálogtárgyat nem őrzi megfelelő módon, a zálogkötelezett engedélye nélkül használja vagy másnak használatra adja, vagy nem az adott engedéllyel összhangban használja, és ha azzal általában a szerződéssel és törvénnyel ellentétesen jár el, a zálogkötelezett követelésére a bíróság a zálogtárgynak a zálogjogosulttól való elvételét és a zálogjogosult számára való tartása végett valamely harmadik személynek való átadását rendeli el.

3. cikk

A ZÁLOGJOGOSULT JOGAI

A zálogtárgy valamilyen fogyatékoságának esete

979. szakasz

Ha kiderül, hogy a zálogtárgynak valamilyen anyagi vagy jogi fogyatékosága van, és ezért a követelés megfizettetésének nem elegendő biztosítéka, a zálogjogosult megfelelő másik zálogot követelhet a zálogkötelezettől.

A zálogtárgy eladása

980. szakasz

(1) Ha a jogosult követelése esedékessé válásakor nem nyer kielégítést, a jogosult a bíróságtól a zálogtárgy nyilvános eladáson való vagy – ha a dolognak van tőzsdei vagy piaci ára – napi ár szerinti eladására vonatkozó döntést kérhet.

(2) Ha a nyilvános eladás költségei a zálogtárgy értékéhez képest aránytalanul nagyok lennének, a bíróság úgy dönthet, hogy a jogosult a zálogtárgyat a szakértői becslés útján megállapított áron adja el, vagy ha óhajtja, ezen az áron saját részére tartsa meg.

A gazdasági szerződésből származó követelés biztosítására szolgáló zálogtárgy eladása

981. szakasz

(1) Ha a kötelezett a gazdasági szerződésből létrejött követelést esedékessé válásakor nem egyenlíti ki, a jogosult nem köteles bírósághoz fordulni, hanem a zálogtárgy nyilvános eladáson való eladását tervezheti, de csak akkor bonyolíthatja le, ha a kötelezethez és – ha az nem ugyanaz a személy – a zálogkötelezethez e szándékáról intézett figyelmeztetéstől számított nyolc nap eltelt.

(2) A jogosult az eladás idejéről és helyéről mindkét személyt idejében köteles értesíteni.

(3) Ha a zálogtárgyaknak piaci és tőzsdei áruk van, a jogosult a kötelezethez és a zálogkötelezethez intézett ilyen értelmű figyelmeztetéstől számított nyolc nap elteltével az említett áron adhatja el őket.

A zálogtárgy idő előtti, romlás vagy értékcsökkenés miatti eladása és felcserélése

982. szakasz

(1) Ha a zálogtárgy romlik, vagy ha értéke különben is csökken, és fennáll annak a veszélye, hogy a jogosult követelésének biztosítása szempontjából elégtelenné válik, a bíróság a zálogjogosult vagy a zálogkötelezett követelésére és a másik fél meghallgatása után a zálogtárgy nyilvános eladáson vagy – ha van ilyen ára – tőzsdei vagy piaci áron való eladásáról, továbbá az árnak vagy az ár elegendő részének a bíróságnál a zálogjogosulti követelés biztosítása végett való elhelyezéséről határozhat.

(2) Ha a zálogkötelezett felajánlja, hogy a zálogjogosultnak a zálogtárgy helyett valamilyen más, azonos értékű és őrzése tekintetében az eredetileg elzálogosított dolog őrzésénél nagyobb fáradságot és figyelmet nem igénylő dolgot ad át, a bíróság a

zálogjogosult követelését elutasítja.

(3) A bíróság a zálogtárgy felcserélését a zálogkötelezett követelésére abban az esetben is ugyanilyen feltételekkel engedélyezi, ha a zálogjogosult a zálogtárgy eladását nem követeli.

A zálogtárgy idő előtti eladása a zálogkötelezett követelésére

983. szakasz

(1) A zálogkötelezett követelésére a bíróság a zálogtárgy meghatározott személynek meghatározott áron való eladását engedélyezheti, ha az árat kedvezőnek találja, és ha ezzel a zálogjogosult indokolt érdekei védettek maradnak.

(2) A kapott ár vagy az árnak a bíróság által az eladás engedélyezésekor meghatározott, elegendő része a zálogtárgy helyébe lép, és a jogosult követelése megfizettetésének biztosítására a bíróságnál letétbe kell helyezni.

Elsőbbségi megfizetési jog

984. szakasz

A zálogjogosult a zálogtárgy eladásával elért árból követelésének, a kamatnak, a zálogtárgy megőrzése végett eszközölt költségeknek, valamint a követelés megfizetetésével kapcsolatos költségeknek a zálogkötelezett többi jogosultja előtti megfizetetésére jogosult.

A zálogjogok sorrendje

985. szakasz

Egy dolog néhány jogosult számára való elzálogosítása esetén követeléseiknek a zálogtárgy értékéből való kifizetési sorrendjét zálogjogaik keletkezésének az időpontja szerint kell meghatározni.

4. cikk

A ZÁLOGJOG MEGSZŪNÉSE

A zálogjog megszűnése a birtoklás megszűnése útján

986. szakasz

(1) A jogosultnak a zálogtárgy értékéből való elsőbbségi megfizetési joga birtoklásának megszűnésével megszűnik.

(2) Ha a jogosult a dolog birtoklását visszaállítja, a zálogjog újból létrejön.

A zálogjog megszűnése a követelés megszűnésével

987. szakasz

Ha az a követelés, amelynek teljesítését a zálog biztosítja, megszűnik, a jogosult a zálogtárgyat köteles visszaadni a zálogkötelezettnek.

A kölcsönös követelések elévülése

988. szakasz

A zálogkötelezettnek a zálogjogosulttal szembeni, a dolog rongálódása miatti kártérítés iránti követelése, valamint a zálogjogosultnak a zálogkötelezettel szembeni, a dolog javítása végett eszközölt költségek megtérítése iránti követelése a dolog visszaadásától számított egy éven belül évülnek el.

Követelések és más jogok elzálogosítása

1. cikk

KÖVETELÉSEK ELZÁLOGOSÍTÁSA

A kötelezett tájékoztatása és az okirat átadása

989. szakasz

- (1) Valamely követelés feletti zálogjog megszerzéséhez az szükséges, hogy a kötelezettet a megkötött zálogszerződésről írásban értesítsék.
- (2) A zálogkötelezett az elzálogosított követelésre vonatkozó okiratot köteles átadni a zálogjogosultnak.

Az értékpapírokban foglalt követelések elzálogosítása

990. szakasz

- (1) A jogosult a bemutatóra szóló értékpapíron bejegyzett követelésen a kötvény átvételekor szerez zálogjogot.
- (2) A rendeletre szóló értékpapírokban foglalt követelések zálogba adása a zálogba adásra vonatkozó feljegyzést tartalmazó forgatmány útján történik.

A követelés megőrzésének kötelezettsége

991. szakasz

A zálogjogosult köteles megtenni az elzálogosított követelés megőrzéséhez szükséges intézkedéseket.

Kamatmegfizetés és -beszámítás

992. szakasz

- (1) Ha az elzálogosított követelés kamatra vagy valamely más időszakos követelésekre jogosít, a zálogjogosult köteles őket megfizettetni.
- (2) Az így megvalósított összegek beszámíthatók azokba a költségekbe, amelyeknek a megtérítésére a zálogjogosultnak joga van, utána pedig a kamatba, és végül az alapösszegbe.

Az elzálogosított követelés megfizettetése

993. szakasz

- (1) Ha az elzálogosított követelés fizetésre esedékessé válik, a zálogjogosult köteles megfizettetni.
- (2) Az elzálogosított követelés teljesítésével a zálogjog arra a dologra száll át, amellyel a követelést teljesítették.
- (3) Ha az elzálogosított követelés tárgya pénz, a zálogjogosult a zálogkötelezett követelésére a megfizettetett összeget köteles a bíróságnál letétbe helyezni, ha azonban saját követelésének tárgya úgyszintén pénz, és fizetésre esedékes, a zálogjogosult a neki járó összeget megtarthatja, a többit pedig köteles átadni a zálogkötelezettnek.

Az elzálogosított követelés kötelezettjének kifogásai

994. szakasz

Az elzálogosított követelés kötelezettje a zálogjogosulttal szemben azokkal a kifogásokkal élhet, amelyekkel a követelések engedményezése esetén az engedményezett követelés kötelezettje az engedménnyel szemben élhet.

2. cikk

MÁS JOGOK ELZÁLOGOSÍTÁSA

Az elzálogosítás módja

995. szakasz

- (1) A követeléseken kívül más jogok is zálogba adhatók.
- (2) Ha a meghatározott esetre vonatkozóan mást elő nem irányoznak, az említett jogok zálogba adása a más személyre való átruházásukra előírt módon történik.

3. cikk

A DOLGOK ZÁLOGBA ADÁSÁRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK ALKALMAZÁSA

996. szakasz

A dolgok zálogba adására vonatkozó rendelkezések a követelések és más jogok zálogára is alkalmazandók, ha ezekre vonatkozóan nincs más előírva.

XXIX. fejezet

KEZESSÉG

1. CÍM

Általános rendelkezések

Fogalommeghatározás

997. szakasz

Kezességi szerződéssel a kezes a jogosulttal szemben kötelezettséget vállal arra, hogy a kötelezett jogérvényes és esedékes kötelezettségét teljesíti, ha ezt a kötelezett nem teszi meg.

Formai követelmények

998. szakasz

A kezességi szerződés a kezeset csak akkor kötelezi, ha a kezességi nyilatkozatot írásban adta.

Kezességi képesség

999. szakasz

Kezességi szerződéssel csak teljes cselekvőképességű személy vállalhat kötelezettséget.

Cselekvőképtelen személyért való kezeskedés

1000. szakasz

Aki valamely cselekvőképtelen személy kötelezettségéért kezesként kötelezettséget vállal, a jogosultnak ugyanúgy felel, mint a cselekvőképes személy kezeseként.

A kezesség tárgya

1001. szakasz

- (1) Minden jogérvényes kötelezettségért, tartalmától függetlenül, kezesség nyújtható.
- (2) Feltételes kötelezettségeikért, valamint meghatározott jövőbeni kötelezettségeikért is lehet kezekedni.
- (3) A jövőbeni kötelezettségre vonatkozó kezesség a kötelezettség létrejötte előtt visszavonható, ha létrejöttének határidejét nem irányozták elő.
- (4) Valamely másik kezes kötelezettségeiért is vállalható kezesség (a kezes kezes).

A kezes felelősségének terjedelme

1002. szakasz

- (1) A kezes kötelezettsége a főkötelezett kötelezettségénél nagyobb nem lehet, ha pedig nagyobbak kötik ki, a kötelezett kötelezettségének a mértékére kell korlátozni.
- (2) A kezes a kezesség tárgyát képező teljes kötelezettség teljesítéséért felel, ha felelősségét nem korlátozzák annak valamely részére, vagy más módon könnyebb feltételeknek alá nem vetik.
- (3) A kezes a jogosult részéről a tartozásnak a főkötelezettől való megfizettetése céljából eszközölt szükséges költségeket köteles megtéríteni.
- (4) A kezes a kötelezettségnek a kötelezett késedelméből vagy a kötelezett vétkességéből bekövetkezett minden növekedéséért is felelősséggel tartozik, ha másként ki nem kötik.
- (5) A kezes csak azért a kikötött kamatért felel, amely a kezességi szerződés megkötése után válik esedékessé.

A jogosult jogainak a kezesre való átszállása (szubrogáció)

1003. szakasz

A jogosult követelését kielégítő kezesre az illető követelés az összes járulékos joggal és teljesítésének biztosítékaival együtt átszáll.

2. CÍM

A jogosult és a kezes viszonya

A kezesség formái

1004. szakasz

- (1) A kötelezettség teljesítése a kezestől csak azután követelhető, miután azt a főkötelezett az írásbeli felhívásban meghatározott határidőn belül nem teljesíti (egyszerű kezesség).
- (2) Ha nyilvánvaló, hogy a kötelezettség teljesítése a főkötelezett eszközeiből nem valósítható meg, vagy ha a főkötelezett csődbe jutott, a jogosult a teljesítést a kezestől követelheti, habár a főkötelezettet a kötelezettség teljesítésére előzőleg nem szólította fel.
- (3) Ha a kezes készfizető kezesként vállal kötelezettséget, a jogosulttal szemben az egész kötelezettségért főköteleztként felel, és a jogosult a kötelezettség teljesítését akár a főkötelezettől, akár a kezestől, vagy mindkettőtől egyidejűleg követelheti (egyetemleges kezesség).
- (4) Ha másként ki nem kötik, a kezes a gazdasági szerződésből származó kötelezettségért egyetemleges kezesként felel.

A kezesek egyetemlegessége

1005. szakasz

Valamely tartozás több kezesre egyetemlegesen felel, függetlenül attól, hogy közösen kezekedtek-e vagy a jogosulttal szemben mindegyikük külön vállalt kötelezettséget, kivéve, ha felelősségüket szerződéssel másként nem szabályozzák.

A határidőre való jog elvesztése

1006. szakasz

Ha a kötelezett a kötelezettségteljesítésre meghatározott határidőre való jogot elveszítette, a jogosult a teljesítést az illető határidő lejárta előtt mégsem követelheti a kezestől, hacsak másként ki nem kötik.

A főkötelezett csődje

1007. szakasz

(1) A főkötelezett csődje esetén a jogosult köteles bejelenteni követelését a csődbe, és a kezest erről értesíteni, különben a kezes által emiatt elszenvedett kárért felelősséggel tartozik.

(2) A főkötelezett kötelezettségének a csődeljárásban vagy a kényszeregyezségi eljárásban való csökkentése a kezes kötelezettségének a megfelelő csökkentését nem vonja maga után, a kezes a kötelezettség teljes összegéért felel a jogosultnak.

A kötelezett örököse csökkentett felelősségének esete

1008. szakasz

A kezes abban az esetben is a kezesség tárgyát képező kötelezettség teljes összegéért felel, ha a kötelezett örökösétől csak az örökölt vagyon értékének megfelelő kötelezettségrész kifizetése követelhető.

A kezes kifogásai

1009. szakasz

(1) A kezes a jogosult követelésével szemben a főkötelezett összes kifogását érvényesítheti, ideértve a beszámítási kifogást is, de a kötelezett tisztán személyes jellegű kifogásait nem.

(2) A főkötelezett kifogásokról való lemondásának, valamint a jogosult követelése elismerésének a kezessel szemben nincs hatása.

(3) A kezes a jogosulttal szemben saját személyes kifogásait is érvényesítheti, például a kezességi szerződés semmisségét, a jogosult követelésének vele szembeni elévülését, a kölcsönös követelések beszámítási kifogását.

A kezesnek a kötelezett mulasztásáról való tájékoztatása

1010. szakasz

Ha a kötelezett nem teljesíti idejében kötelezettségét, a jogosult a kezest erről köteles tájékoztatni, különben a kezes által emiatt elszenvedett kárért felelősséggel tartozik.

A kezes felmentése a jogosult időhúzása miatt

1011. szakasz

(1) Ha a jogosult a követelés esedékessé válása után a kezes felhívására az illető felhívástól számított egy hónapon belül nem követeli a főkötelezettől a teljesítést, a kezes mentesül felelőssége alól.

(2) Ha a teljesítési határidő nincs meghatározva, a kezes mentesül felelőssége alól, ha a jogosult a kezesnek a kezességi szerződés megkötésétől számított egy év lejárta utáni felhívására az illető felhívástól számított egy hónapon belül nem adja a teljesítés idejének a meghatározásához szükséges nyilatkozatot.

A kezes felmentése a biztosítékok elhagyása miatt

1012. szakasz

(1) Ha a jogosult a zálogot vagy a követelése teljesítését biztosító valamely másik jogot elhagyja vagy gondatlansága miatt elveszti, és így az illető jognak a kezesre való átszállását lehetetlenné teszi, a kezes a jogosulttal szembeni kötelezettsége alól olyan mértékben mentesül, amilyen mértékben az illető jogot érvényesíthette volna.

(2) Az előző bekezdés szabálya a jognak mind a kezességi szerződés megkötése előtti, mind az azt követő létrejötté esetén érvényes.

3. CÍM

A kezes és a kötelezett viszonya

A kötelezettől való térítéskövetelés joga

1013. szakasz

(1) A jogosult követelését kifizető kezes a kötelezettől mindannak a megtérítését követelheti, amit számlájára kifizetett, valamint a kifizetés napjától folyó kamatot is.

(2) A kezes a jogosulttal folytatott perben keletkezett költségeknek a megtérítésére a kötelezettnek az illető perről való értesítési időpontjától kezdődően, valamint az esetleges károknak a megtérítésre is jogosult.

Az egyetemleges kötelezettek egyike kezesének a joga

1014. szakasz

Több egyetemleges kötelezett egyikének a kezes a jogosult részére kifizetett összegnek, valamint a költségeknek a megtérítését bármelyiküktől követelheti.

A kezesnek az előzetes biztosításra való joga

1015. szakasz

A kötelezett tudomásával vagy jóváhagyásával kötelezettséget vállaló kezes esetleges követeléseinek a szükséges biztosítását a jogosult kielégítése előtt is követelheti a kötelezettől a következő esetekben: ha a kötelezett esedékessé válásakor nem teljesítette kötelezettségét, ha a jogosult a kezestől a megfizettetést bírósági úton követelte, és ha a kötelezett vagyoni helyzete a kezességi szerződés megkötése után jelentősen megromlott.

A térítésre való jog elvesztése

1016. szakasz

(1) A kötelezett a jogosult követelését tudomása nélkül kifizető kezessel szemben mindazokat a jogi eszközöket felhasználhatja, amelyekkel az illető kifizetés időpontjában a jogosult követelését visszautasíthatta volna.

(2) Az olyan kezes, aki a jogosult követelését kifizeti, de a kötelezettet erről nem értesíti, s a kötelezett ennek következtében az illető kifizetésről nem tudva ugyanazt a követelést újból kifizeti, a kötelezettől térítést nem követelhet, de a jogosulttól a kifizetett összeg visszaszolgáltatásának a követelésére jogosult.

A kifizetett összeg visszaszolgáltatására való jog

1017. szakasz

Ha a kezes a jogosult olyan követelését, amelyet a kötelezett követelésére később semmissé nyilvánítottak vagy amely beszámítás útján megszűnt, a kötelezett tudomása nélkül kifizeti, csak a kifizetett összeg visszaszolgáltatását követelheti a jogosulttól.

4. CÍM

A kifizető kezesnek a többi kezessel szembeni viszontkeresete

1018. szakasz

Ha több kezes van, és az esedékes követelést egyikük kifizeti, a többi kezes mindegyikétől a rá eső rész megtérítését követelheti.

5. CÍM

Elévülés

1019. szakasz

- (1) A főkötelezett kötelezettségének elévülésével a kezes kötelezettsége is elévül.
- (2) Ha a főkötelezett kötelezettségének elévülési ideje két évnél hosszabb, a kezes kötelezettsége a főkötelezett kötelezettségének esedékességétől számított két év lejártával évül el, kivéve, ha a kezes a kötelezettel egyetemlegesen felel.
- (3) A követelés elévülésének a főkötelezettel szembeni megszakadása a kezessel szemben csak akkor hat, ha a megszakadást valamely, a jogosultnak a főkötelezettel szembeni, bíróság előtti eljárása idézte elő.
- (4) A főkötelezett kötelezettsége elévülésének a nyugvása a kezessel szemben nem hat.

XXX. fejezet

UTALVÁNY

1. CÍM

A szerződés fogalma

1020. szakasz

Utalványozással egy személy, az utalványozó a másik személyt, az utalványozottat meghatalmazza arra, hogy számlájára egy kijelölt harmadik személynek, az utalványosnak valamit teljesítsen, az utalványost pedig meghatalmazza az illető teljesítés saját nevében való elfogadására.

2. CÍM

Az utalványos és az utalványozott viszonya

Az utalványozott részéről való elfogadás

1021. szakasz

- (1) Az utalványos a teljesítésnek az utalványozottól való követelése iránti jogot csak akkor szerzi meg, ha az utalványozott kijelenti, hogy az utalványt elfogadja.
- (2) Az utalvány elfogadása nem vonható vissza.

Az utalványozott kifogásai

1022. szakasz

- (1) Az utalvány elfogadásával az utalványos és az utalványozott között az utalványozó és az utalványozott közötti viszonytól független tartozási viszony, valamint az utalványozó és utalványos közötti viszony jön létre.
- (2) Az utalványt elfogadó utalványozott az utalványossal szemben csak az elfogadás érvényességét illető kifogásokat, az elfogadás tartalmán vagy magának az utalványosnak a tartalmán alapuló kifogásokat, valamint a személyesen az utalványossal szemben rendelkezésére álló kifogásokat érvényesítheti.

Az utalvány átruházása

1023. szakasz

(1) Az utalványos az utalványt az utalványozott általi elfogadása előtt is átruházhatja másra, ez pedig tovább átruházhatja, kivéve, ha magából az utalványból vagy külön körülményekből az következik, hogy átruházhatatlan.

(2) Ha az utalványozott az utalványosnak kijelentette, hogy az utalványt elfogadja, az ilyen elfogadásnak mindazokkal a személyekkel szemben hatása van, akikre az utalványt egymást követően átruháznák.

(3) Ha az utalványozott az elfogadási nyilatkozatot annak a megszerzőnek tette, akire az utalványos az utalványt átruházta, a megszerzővel szemben a személy szerint az utalványossal szemben rendelkezésére álló kifogásokat nem érvényesítheti.

Elévülés

1024. szakasz

(1) Az utalványosnak az a joga, hogy a teljesítést követelje az utalványozottól, egy éven belül évül el.

(2) Ha a teljesítési határidőt nem határozzák meg, az elévülés az utalványnak az utalványozott részéről való elfogadásakor, ha pedig azt az utalványnak az utalványoshoz való eljuttatása előtt fogadja el, akkor kezdődik, ha az utalványos megkapja az utalványt.

3. CÍM

Az utalványos és az utalványozó viszonya

Az utalványos mint az utalványozó hitelezője

1025. szakasz

(1) A hitelező a kötelezett által kötelezettsége teljesítése céljából hozzá intézett utalványt nem köteles elfogadni, de visszautasításáról azonnal köteles tájékoztatni a kötelezettet, különben a kárért felelősséggel tartozik neki.

(2) Az utalványba beleegyező hitelező köteles felhívni az utalványozottat a teljesítésre.

Az utalvány nem teljesítés

1026. szakasz

(1) Ha a hitelező a kötelezettje által kötelezettségteljesítés céljából hozzá intézett utalványt elfogadja, s ha másként ki nem kötötték, az illető kötelezettség sem az utalványba való beleegyezésével, sem az utalványozott részéről való elfogadásával, hanem csak az utalványozott részéről való teljesítéssel szűnik meg.

(2) A kötelezettjétől hozzá intézett utalványba beleegyező hitelező az utalványozótól a tartozás kiegyenlítését csak akkor követelheti, ha az utalványban meghatározott időben az utalványozott részéről teljesítést nem kapott.

Az utalványosnak az utalványozó értesítésére irányuló kötelezettsége

1027. szakasz

Ha az utalványozott az utalványba való beleegyezést visszautasítja, vagy az utalványos által követelt teljesítést megtagadja, vagy előre kijelenti, hogy nem hajlandó teljesíteni, az utalványos erről köteles azonnal értesíteni az utalványozót, különben a kárért felelősséggel tartozik neki.

Az elfogadott utalványtól való elállás

1028. szakasz

Ha az utalványos nem az utalványozó hitelezője, és az utalványt nem kívánja felhasználni, akkor is elállhat tőle, ha elfogadásáról már kijelentést tett, de erről köteles haladéktalanul értesíteni az utalványozót.

Az utalványosnak adott meghatalmazás visszavonása

1029. szakasz

Az utalványozó az utalványosnak utalvánnyal adott meghatalmazást visszavonhatja, kivéve, ha az utalványt az utalványossal szembeni valamely tartozásának a teljesítése céljából bocsátotta ki, és általában, ha az utalványos érdekében utalványozott.

4. CÍM

Az utalványozó és az utalványozott viszonya

Az utalványozott mint az utalványozó kötelezettje

1030. szakasz

(1) Az utalványozott az utalványt akkor sem köteles elfogadni, ha az utalványozó kötelezettje, kivéve, ha megígérte az utalványozónak.

(2) Ha azonban az utalványt az utalványozottnak az utalványozóval szembeni tartozása alapján bocsátják ki, az utalványozott az illető tartozás összegéig köteles teljesíteni, ha ez az utalványozóval szembeni kötelezettségteljesítésénél semmilyen tekintetben sem nehezebb számára.

(3) Az utalványozottnak az utalványozóval szembeni tartozása alapján kibocsátott utalvány teljesítésével az utalványozott az utalványozóval szembeni tartozása alól azonos mértékben mentesül.

Az utalványozottnak adott meghatalmazás visszavonása

1031. szakasz

(1) Az utalványozó az utalványozottnak utalványban adott meghatalmazást mindaddig visszavonhatja, amíg az utalványozott az utalványosnak ki nem jelenti, hogy az utalványt elfogadja, vagy amíg nem teljesíti.

(2) Az utalványozó a meghatalmazást akkor is visszavonhatja, ha magában az utalványban fel van tüntetve, hogy visszavonhatatlan, valamint ha a visszavonással az utalványossal szembeni valamely kötelezettségét megsértenék.

(3) Az utalványozó vagyona feletti csődeljárás megnyitása az utalványnak a törvény erejénél fogva való visszavonását vonja maga után, kivéve, ha az utalványozott az utalványt a csődeljárás előtt már elfogadta, valamint ha az elfogadás időpontjában az illető csődről nem tudott és nem is kellett tudnia.

5. CÍM

Haláleset és a cselekvőképességtől való megfosztás

1032. szakasz

Az utalványozó, az utalványos vagy az utalványozott halála, valamint valamelyiküknek a cselekvőképességétől való megfosztása az utalványra nincs hatással.

6. CÍM

Utalvány bemutatóra szóló papír formájában

1033. szakasz

(1) Írásbeli utalvány bemutatóra is szólhat.

(2) Ilyen esetben a papír mindegyik birtokosa az utalványozottal szemben az utalványos

jogállásával bír.

(3) Az utalványos és utalványozó között az utalvánnyal létrejövő viszonyok ebben az esetben csak a papír minden egyes birtokosa és a papírt számára átengedő személy között jönnek létre.

7. CÍM

Utalvány rendeletre szóló papír formájában

1034. szakasz

Ha az utalványozott gazdasági tevékenységgel foglalkozó személy, és ha a teljesítés tárgya az illető tevékenységbe tartozik, a pénzüsszegre, értékpapírra vagy helyettesíthető dolgokra szóló írásbeli utalvány „rendeletre” rendelkezéssel is kibocsátható.

XXXI. fejezet

BANKI PÉNZLETÉT

1. CÍM

Pénzletét

Fogalommeghatározás

1035. szakasz

(1) A pénzletéti szerződés megkötöttnek tekintendő, ha a bank meghatározott pénzüsszeg átvételére, a letevő pedig a pénzüsszeg banknál való letételére kötelezettséget vállal.

(2) E szerződéssel a bank megszerzi a letett pénzzel való rendelkezés jogát, és azt a szerződéssel előírányzott feltételek szerint köteles visszafizetni.

Számlanyitás

1036. szakasz

(1) A pénzletéti szerződés alapján a bank számlát nyit, amelynek javára és terhére írja mindazokat a követeléseket és tartozásokat, amelyek a letevővel való vagy a letevő számlájára történő, harmadik személlyel való ügyletekből erednek.

(2) Azokat a követeléseket, illetőleg tartozásokat, amelyek kizárása tekintetében a szerződő felek megállapodnak, a számlán nem kell átvezetni.

A tartozik egyenleg megszüntetése

1037. szakasz

(1) A bank a számláról való kifizetéseket a rendelkezésre álló eszközök keretében köteles teljesíteni.

(2) Ha a bank a letétszerződés keretében egy vagy több befizetést és kifizetést bonyolított le, és a számla passzívra vált, erről köteles haladéktalanul értesíteni a letevőt, aki a tartozik egyenleg megszüntetése céljából köteles azonnal intézkedéseket foganatosítani.

A pénzletétek fajtái

1038. szakasz

(1) A pénzletét látra szóló vagy lekötött, felmondási időhöz kötött és felmondási idő nélküli, külön rendeltetésű és rendeltetés nélküli lehet.

(2) Ha az ellenkezőjét ki nem kötik, a számla pénzletétje látra szólónak tekintendő, és a

számla letevője az egyenleg részével vagy teljes egészével bármikor rendelkezhet.

A számla állása

1039. szakasz

- (1) A bank a letevőt számlája állásának minden változásáról köteles értesíteni.
- (2) A bank a számla állásáról (egyenleg) minden év végén, ha pedig azt kikötik vagy szokásos, gyakrabban is köteles jelentést küldeni.

A befizetések és a kifizetések helye

1040. szakasz

Ha a szerződő felek másként meg nem állapodnak, a letevő számlájára vonatkozó befizetési és kifizetési megbízatásokat a számlát megnyitó bank székhelyére kell utalni.

Több számla fennállása

1041. szakasz

Abban az esetben, ha ugyanannak a személynek egy banknál vagy több tevékenységi egységénél több számlája van, e számlák mindegyike önálló.

Kamatfizetés

1042. szakasz

- (1) A bank a nála letétbe helyezett eszközök után kamatot fizet, ha törvény másként nem rendelkezik.
- (2) A kamat összegét az eszközök letétszerződésével kell megállapítani, ha pedig szerződéssel nem kötik ki, a törvényes kamatot kell fizetni.

2. CÍM

Takarékbetét

Betétkönyv

1043. szakasz

- (1) Ha a pénztétet takarékbetétként veszik át, a bank, illetőleg a takaré- és hitelszervezet a letevőnek betétkönyvet ad ki.
- (2) A betétkönyv csak meghatározott személy nevére vagy bemutatóra adható ki.

A betétkönyvbe való bejegyzések

1044. szakasz

- (1) A betétkönyvbe az összes pénzbefizetést és -kifizetést be kell jegyezni.
- (2) A bank pecsétjével és a meghatalmazott személy aláírásával igazolt betétkönyvi bejegyzések a bank és a letevő közötti viszonyban a befizetések, illetőleg a kifizetések bizonyítékát képezik.
- (3) A fentiekkel ellentétes megállapodás semmis.

Kamatfizetés

1045. szakasz

A takarékbetétek után kamatot kell fizetni.

A takaréketétek fajtái

1046. szakasz

A takaréketétek látra szólhatnak vagy lekötöttek, felmondási időhöz kötöttek és felmondási idő nélküliek lehetnek.

XXXII. fejezet

ÉRTÉKPAPÍROK LETÉTBÉ HELYEZÉSE

Fogalommeghatározás

1047. szakasz

Az értékpapírok letétszerződése alapján a bank arra vállal kötelezettséget, hogy az értékpapírokat térítés ellenében őrzés és az ezzel kapcsolatban követelt jogok és kötelezettségek gyakorlása végett átveszi.

Joggyakorlás

1048. szakasz

Ha másként ki nem kötik, a bank a letétbe helyezett értékpapírokban foglalt jogokat kizárólag a letevő számlájára gyakorolhatja.

A bank kötelezettségei

1049. szakasz

(1) A bank az értékpapírok őrzését a térítéses letéteményestől megkövetelt gondossággal köteles biztosítani, és az értékpapírokból eredő jogainak a megőrzése és érvényesítése végett a letevő számlájára az összes cselekményt megtenni.

(2) Ha a szerződő felek másként meg nem állapodnak, a bank az esedékes kamatokat, az alapösszeget és általában mindazokat az összegeket, amelyekre a letett papírok feljogosítanak, fizetésre való esedékességük után azonnal köteles megfizettetni.

(3) A bank a behajtott összegeket köteles a letevő rendelkezésére bocsátani, ha pedig a letevőnek a banknál pénztételi számlája van, az illető számla javára írni.

Az értékpapírok visszaszolgáltatása

1050. szakasz

(1) A bank a letevő kérésére az értékpapírokat bármikor köteles visszaszolgáltatni.

(2) A visszaszolgáltatás rendszerint a letétbe helyezés helyén történik.

(3) A visszaszolgáltatás tárgyát maguk az értékpapírok képezik, ha a szerződő felek meg nem állapodnak abban, hogy a visszaszolgáltatás megfelelő összeg fizetése útján is teljesíthető.

(4) A visszaszolgáltatás akkor is csak a letevőnek vagy jogutódainak vagy az általuk kijelölt személyeknek teljesíthető, ha magukból az értékpapírokból látható, hogy harmadik személyt illetnek meg.

Harmadik személy követelése

1051. szakasz

A bank a letétbe helyezett értékpapírok tekintetében harmadik személy által támasztott minden követelésről köteles a letevőt értesíteni.

XXXIII. fejezet

BANKFOLYÓSZÁMLA

Fogalom meghatározás

1052. szakasz

Bankfolyószámla-szerződés útján a bank kötelezettséget vállal, hogy valamely személynek külön számlát nyit, és azon keresztül befizetéseket fogad el, valamint eszközei és a jóváhagyott hitel keretében kifizetéseket teljesít.

A szerződés formája

1053. szakasz

A folyószámla megnyitásáról szóló szerződést írásban kell megkötni.

A folyószámlán vezetett eszközök

1054. szakasz

- (1) A folyószámlán vezetett pénzeszközök a letevő részéről való befizetések és a számlájára való pénzbeszedések útján valósulnak meg.
- (2) A bank a folyószámla megnyitásáról szóló szerződéssel vagy külön megállapodással előírányzott mértékben akkor is köteles a letevőnek teljesíteni a folyószámlán keresztül való fizetést, ha a számlán nincs fedezet.
- (3) A banknak e kötelezettsége a folyószámla megnyitásáról szóló szerződéssel kizárható.

Több számla egyenlegének beszámítása

1055. szakasz

Ha a letevőnek ugyanannál a banknál több folyószámlája van, az ilyen számlák aktív és passzív egyenlegeit kölcsönösen be kell számítani, ha másként ki nem kötik.

Az egyenleggel való rendelkezés

1056. szakasz

A folyószámla jogosultja a számlán az ő javára fennálló egyenleggel bármikor rendelkezhet, kivéve, ha felmondási időt kötnek ki.

A megbízási szerződés szabályainak alkalmazása

1057. szakasz

- (1) A bank a letevő megbízásának teljesítéséért a megbízási szerződés szabályai szerint felel.
- (2) Ha a megbízást olyan helyen kell teljesíteni, amelyben a banknak nincs tevékenységi egysége, azt másik bank révén is lebonyolíthatja.

A számla fennállásának időtartama

1058. szakasz

Ha a folyószámla megnyitásáról szóló szerződéssel fennállásának időtartamát nem állapítják meg, azt 15 napi felmondási idővel bármelyik fél felbonthatja.

Jutalék és költségtérítés

1059. szakasz

(1) A bank a folyószámla-szerződéssel felolelt, teljesített szolgáltatások után jutalékot, valamint az illető szolgáltatásokkal kapcsolatban eszközölt külön költségek után térítést számíthat fel.

(2) Ha a szerződő felek másként ki nem kötik, a bank az ilyen követeléseket saját javára vezeti a folyószámlán.

Kivonat küldése

1060. szakasz

(1) A bank a folyószámla állásának minden változásakor köteles kiadni és az ügyfélnek a megállapodott módon átadni az egyenleget tartalmazó kivonatot.

(2) A kivonat jóváhagyottnak tekintendő, ha a megállapodással megállapított határidőn belül vagy megállapodás hiányában 15 napon belül nem vitatják.

(3) A számlakivonat az írásban vagy az elszámolásban vétett hibák, kihagyások vagy kétszerezések miatt jóváhagyása után is, de legkésőbb a folyószámla-zárolás utáni egyenleg-felszámolási számla átvételétől számított egy éven belül vitatható, különben a jog megszűnik.

XXXIV. fejezet

SZÉFSZERZŐDÉS

Fogalom meghatározás

1061. szakasz

(1) Széfszerződés útján a bank kötelezettséget vállal arra, hogy az igénybe vevőnek meghatározott időszakra széfet bocsát használatra, az igénybe vevő pedig kötelezettséget vállal, hogy a banknak ezért meghatározott térítést fizet.

(2) A bank a széfek jó állapotának és felügyeletének biztosítása végett köteles megtenni az összes szükséges intézkedést.

A széf megközelítése

1062. szakasz

(1) A széf megközelítése csak az igénybe vevő vagy meghatalmazottja számára engedélyezhető.

(2) A bank az igénybe vevőnek átnyújtandó kulcs vagy kulcsok másodlatát nem tarthatja magánál.

A széfben el nem helyezhető tárgyak

1063. szakasz

(1) Az igénybe vevő a bank vagy más széfek biztonságát veszélyeztethető tárgyat vagy terméket nem helyezhet el széfjében.

(2) Abban az esetben, ha az igénybe vevő e kötelezettséghez nem tartja magát, a bank a széfszerződés felbontására irányuló nyilatkozatot tehet.

A banknak a nem fizetés esetén fennálló jogai

1064. szakasz

(1) Ha az igénybe vevő a térítésnek akár csak egy esedékes részletét nem fizeti ki, a bank a szerződést az igénybe vevőnek a megfizettetésre való, ajánlott levél útján történő figyelmeztetésétől számított egy hónap lejártával felbonthatja.

(2) A szerződés felbontása után a bank felhívhatja az igénybe vevőt a széf kiürítésére és a kulcs átadására, és ha az igénybe vevő ezt nem teszi meg, a bank a széf bíróság útján történő felnyitását, tartalmának megállapítását és az ott talált dolgok bírósági letétbe helyezését vagy őrzésük végett banknak való átadását követelheti.

(3) A banknak a széfszerződésből származó térítéstartozás tekintetében a széfben talált pénzüsszegeből, valamint a széfben talált tárgyak és más értékek eladásával elért árból elsőbbségi megfizettetési joga van.

XXXV. fejezet

HITELSZERZŐDÉS

Fogalommeghatározás

1065. szakasz

Hitelszerződéssel a bank kötelezettséget vállal arra, hogy meghatározott összegű pénzeszközt bizonyos célra vagy megállapított cél nélkül, határozott vagy határozatlan időre a hiteligénylő rendelkezésére bocsát, az igénylő pedig kötelezettséget vállal arra, hogy a banknak kikötött kamatot fizet, és a kapott pénzüsszeget a szerződéssel megállapított időben és módon visszaszolgáltatja.

Forma és tartalom

1066. szakasz

- (1) A hitelszerződést írásban kell megkötni.
- (2) A hitelszerződéssel a hitel összegét, valamint nyújtásának, felhasználásának és visszafizetésének a feltételeit kell megállapítani.

A hitelnyújtó felmondása

1067. szakasz

- (1) Ha a hitel használata céljával ellentétben történt, a bank a hitelszerződést a kikötött határidő lejárta előtt felmondhatja.
- (2) A bank a hitelszerződést a hiteligénylő – bírósági ítélettel meg nem állapított – fizetéseképtelensége esetén is, a jogi személy megszűnése vagy a hiteligénylő elhalálózása esetén is felmondhatja a megszabott határidő lejárta előtt, ha a hitelnyújtó ezekben az esetekben lényegesen kedvezőtlenebb helyzetbe kerülne.

A szerződéstől való elállás és a hitel határidő előtti visszafizetése

1068. szakasz

- (1) A hiteligénylő a hitel igénybevételeének megkezdése előtt állhat el a szerződéstől.
- (2) A hiteligénylő a hitelt a visszafizetésre meghatározott határidő előtt is visszafizetheti, de erről a bankot köteles előre értesíteni.
- (3) A hiteligénylő mindkét esetben kártérítésre köteles, ha a hitelnyújtó kárt szenvedett.
- (4) A meghatározott határidő előtti hitel-visszafizetés esetén a bank a hitel visszafizetésének napjától a szerződés szerinti visszafizetés napjáig terjedő időre kamatot nem számíthat fel.

XXXVI. fejezet

ÉRTÉKPAPÍROK ZÁLOGJOGÁN ALAPULÓ HITELSZERZŐDÉS

Fogalommeghatározás

1069. szakasz

Az értékpapírok zálogjogán alapuló hitelszerződés alapján a bank a hiteligénylőt vagy az ebbe beleegyező harmadik személyt megillető értékpapírokon létesített zálogjoggal mint biztosítékkal meghatározott összegű hitelt hagy jóvá.

Forma és tartalom

1070. szakasz

Az értékpapírok zálogjogán alapuló hitelszerződést írásban kell megkötni, és az elzálogosítás tárgyát képező értékpapírok feltüntetését, az értékpapírok tulajdonosának elnevezését, illetőleg cégét és székhelyét, illetőleg nevét és lakóhelyét, a jóváhagyott hitel összegét és feltételeit, valamint az értékpapíroknak a hiteljóváahagyáshoz figyelembe vett értékét kell tartalmaznia.

A banknak az elzálogosított papírok eladására való joga

1071. szakasz

Ha a hiteligénylő a kapott hitelt esedékességekor nem fizeti vissza, a bank az elzálogosított értékpapírokat eladhatja.

XXXVII. fejezet

AKKREDITÍV

Az akkreditívet nyitó bank kötelezettsége és az akkreditív formája

1072. szakasz

(1) A megbízó akkreditív nyitási kérelmének elfogadásával az akkreditívet nyitó bank kötelezettséget vállal, hogy az akkreditív igénybe vevőjének meghatározott pénzösszeget kifizet, ha az akkreditív nyitási megbízásban feltüntetett feltételek meghatározott időn belül teljesülnek.

(2) Az akkreditívet írásban kell összeállítani.

Az igénybe vevővel szembeni kötelezettség létrejötte

1073. szakasz

(1) A bank az igénybe vevővel szemben az akkreditív nyitásról szóló értesítés napjától kezdődően van kötelezettségben.

(2) A megbízót a kibocsátott megbízás a bankhoz való érkezésétől kezdődően kötelezi.

Az akkreditívnek más jogügylettől való függetlensége

1074. szakasz

Az akkreditív független az adásvételi szerződéstől vagy attól a más jogügylettől, amellyel kapcsolatban megnyitják.

Okmányos akkreditív

1075. szakasz

Okmányos akkreditív áll fenn, ha a bank az akkreditívben megállapított okmányok átadása ellenében köteles az akkreditív igénybe vevőjének kifizetni a meghatározott pénzösszeget.

Az akkreditívet nyitó bank kötelessége

1076. szakasz

Az okmányos akkreditívet nyitó bank a fizetési záradékokat az akkreditívben előírányzott feltételekkel köteles teljesíteni.

Az okmányos akkreditív fajtái

1077. szakasz

- (1) Az okmányos akkreditív visszavonható vagy visszavonhatatlan lehet.
- (2) Ha kifejezetten másként ki nem kötik, az akkreditív még akkor is mindig visszavonható, ha meghatározott időszakra nyitják meg.

Visszavonható akkreditív

1078. szakasz

A visszavonható okmányos akkreditív a bankot az igénybe vevővel szemben nem kötelezi, a megbízó követelésére vagy saját kezdeményezéséből bármikor módosíthatja vagy visszavonhatja, ha ez a megbízó érdekében áll.

Visszavonhatatlan akkreditív

1079. szakasz

- (1) A visszavonhatatlan okmányos akkreditív a banknak az igénybe vevővel szembeni önálló és közvetlen kötelezettségét tartalmazza.
- (2) E kötelezettség csak az összes érdekelt fél megállapodásával szüntethető vagy változtatható meg.
- (3) A visszavonhatatlan okmányos akkreditívet valamely más, az akkreditívet nyitó bankon kívül az igénybe vevővel szemben önálló és közvetlen kötelezettséget vállaló bank megerősítheti.
- (4) Az igénybe vevő akkreditívjének valamely másik bank általi notifikációja magában nem jelenti az ilyen akkreditív megerősítését.

A banknak az okmányok tekintetében fennálló kötelezettségei

1080. szakasz

- (1) A bank köteles kivizsgálni, hogy az okmányok a megbízó követeléseinek mindenben megfelelnek-e.
- (2) Ha megkapja az okmányokat, a bank a legrövidebb időn belül köteles értesíteni a megbízót, és rámutatni a megállapított szabálytalanságokra és fogyatékoságokra.

A bank felelősségének határai

1081. szakasz

- (1) Ha a benyújtott okmányok a megbízó utasításainak látszólag megfelelnek, a bank semmilyen felelősséget nem vállal.
- (2) A bank a megnyitott akkreditív tárgyát képező áru tekintetében semmilyen kötelezettséget nem vállal.

Az akkreditív átruházhatósága és oszthatósága

1082. szakasz

- (1) Az okmányos akkreditív csak akkor ruházható át vagy osztható, ha a megbízó által feltüntetett igénybe vevő javára akkreditívet nyitó bank az első igénybe vevő utasításaiban meghatalmazást kap arra, hogy teljes egészében vagy részben egy vagy több harmadik személy számára fizessen.
- (2) Az akkreditívet kifejezett utasítások alapján csak a nyitó bank, éspedig csak egyszer ruházhatja át, ha ezzel ellenkezőt ki nem kötnék.

XXXVIII. fejezet

BANKGARANCIA

Fogalommeghatározás

1083. szakasz

(1) Bankgarancia alapján a bank a garanciajogosulttal (igénybe vevővel) szemben kötelezettséget vállal, hogy ha harmadik személy esedékességkor nem teljesíti kötelezettségét, és ha a garanciában feltüntetett feltételek bekövetkeznek, teljesíti a kötelezettséget.

(2) A garanciát írásban kell kiadni.

A garanciából eredő kötelezettség pénzbeli kiegyenlítése

1084. szakasz

A bank a garanciából eredő kötelezettséget abban az esetben is pénzben egyenlíti ki, ha a garancia nem pénzkötelezettséget biztosít.

A garancia megerősítése (szupergarancia)

1085. szakasz

Ha a garanciából eredő kötelezettséget másik bank megerősíti, az igénybe vevő a garanciából eredő követeléseit akár a garanciát kibocsátó bankhoz, akár a garanciát megerősítő bankhoz benyújthatja.

A garanciából eredő jogok átengedése

1086. szakasz

Az igénybe vevő a bankgaranciából eredő jogait csak a garanciával biztosított követelés engedményezése és a biztosított követeléssel kapcsolatos kötelezettségeinek az átruházása útján engedheti át harmadik személynek.

„Kifogás nélküli” garancia

1087. szakasz

(1) Ha a bankgarancia „kifogás nélküli”, „első felhívásra”, vagy azonos jelentésű szavakból álló záradékot tartalmaz, a bank az igénybe vevővel szemben nem érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a megbízó mint kötelezett az igénybe vevővel szemben a biztosított kötelezettség alapján érvényesíthet.

(2) A megbízó az előző bekezdésben említett záradékkal kiadott garancia alapján a bank által fizetett minden összeget köteles a banknak kifizetni.

(3) A garancia igénybe vevője a garancia alapján átvett és a megbízó indokolt kifogásai miatt különben őt meg nem illető összeggel a megbízónak tartozik.

XXXIX. fejezet

A BANKTEVÉKENYSÉGRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK ALKALMAZÁSA

1088. szakasz

E törvény 1035–1087. szakaszának a rendelkezései más jogi személyekre is értelemszerűen alkalmazandók, ha meghatározott bankügyletek ellátására törvénnyel összhangban meghatalmazásuk van.

XL. fejezet

EGYEZSÉG

Fogalommeghatározás

1089. szakasz

(1) Egyezségi szerződés alapján a bizonyos jogviszony tekintetében vitában álló vagy bizonytalanságban levő személyek kölcsönös engedmények révén megszüntetik a vitát, illetőleg kiküszöbölik a bizonytalanságot, és meghatározzák kölcsönös jogaikat és kötelezettségeiket.

(2) Bizonytalanság áll fenn akkor is, ha a meghatározott jog megvalósítása nem bizonyos.

A kölcsönös engedmények mibenléte

1090. szakasz

(1) Az engedmény a többi között a másik fél valamely követelésének részbeni vagy teljes elismerésében vagy valamely saját követelésről való lemondásból, valamely új kötelezettség elvállalásából, a kamatláb csökkentéséből, a határidő meghosszabbításából, a részletlefizetésekbe való beleegyezésből, bánatpénzre való jog adásából állhat.

(2) Az engedmény lehet feltételes.

(3) Ha csak az egyik fél enged a másiknak, például ha elismeri a másik fél jogát, akkor az nem egyezés, és nem tartozik az egyezségről szóló szabályok alá.

Rendelkezési képesség

1091. szakasz

Az egyezségi szerződés megkötéséhez az egyezés tárgyat képező joggal való rendelkezés képessége szükséges.

Az egyezés tárgya

1092. szakasz

(1) Az egyezés tárgya minden olyan jog lehet, amellyel rendelkezni lehet.

(2) A bűncselekmény vagyoni következményeiről szóló egyezés jogérvényes.

(3) A státuszviszonyokra vonatkozó jogviták egyezés tárgyai nem lehetnek.

A kétoldali szerződésekre vonatkozó rendelkezések alkalmazása

1093. szakasz

(1) Ha mást elő nem irányoznak, az egyezségi szerződés tekintetében a kétoldali szerződésekre vonatkozó általános rendelkezések érvényesek.

(2) Ha a szerződő felek egyezés címén valamely más ügyletet bonyolítanak le, viszonyaikra nem a törvénynek az egyezésre érvényes rendelkezéseit, hanem a valóban lebonyolított ügyletre érvényeseket kell alkalmazni.

Túlzott károsodás

1094. szakasz

Túlzott károsodás miatt az egyezés semmissé nyilvánítása nem követelhető.

Az egyezésnek a kezesekkel és zálogkötelezettekkel szembeni hatása

1095. szakasz

(1) Ha az egyezséggel kötelezettséget újítanak, a kezes a teljesítése iránti felelősség alól mentesül, és a valamely harmadik személy által adott zálog is megszűnik.

(2) A kezes és a saját dolgát zálogba adó harmadik személy különben továbbra is kötelezettségben marad, felelősségük pedig az egyezés útján csökkenthető, de nem növelhető, kivéve ha az egyezséggel egyetértenek.

(3) Ha a kötelezett a vitás követelést egyezés útján elismeri, a kezes és a zálogkötelezett megtartják az olyan kifogásoknak a jogosulttal szembeni érvényesítési

jogát, amelyekről a kötelezett az egyezséggel lemondott.

Semmissé nyilvánítható ügyletről való egyezés

1096. szakasz

(1) Az olyan jogügyletre vonatkozó egyezés, amelynek semmissé nyilvánítását az egyik fél követelhetné volna, jogérvényes, ha az illető fél az egyezés megkötésének időpontjában ennek lehetőségéről tudott.

(2) A semmis jogügyletre vonatkozó egyezés azonban akkor is semmis, ha a szerződő felek a semmisségről tudtak, és azt egyezés útján akarták kiküszöbölni.

Az egyezés semmissége

1097. szakasz

(1) Ha mindkét szerződő félnek a valójában nem létező jogviszony létezésében fennálló tévhitén alapul, és ha e tévedés nélkül közöttük sem vita, sem bizonytalanság nem lenne, az egyezés semmis.

(2) Ha a szerződő felek tévHITE közönséges tényekre vonatkozik, ugyanez érvényes.

(3) Az ilyen semmisségről való lemondásnak joghatása nincs, és az ilyen egyezségből származó kötelezettség teljesítése címén adott dolog visszaszolgáltatása követelhető.

Az egyezés valamely rendelkezésének semmissége

1098. szakasz

Az egyezés rendelkezései egészet képeznek, így ha valamely rendelkezés semmis, az egész egyezés is semmis, kivéve, ha magából az egyezségből nyilvánvaló, hogy független részekből áll.

H a r m a d i k r é s z

A KÖZTÁRSASÁGI TÖRVÉNYEK ÖSSZEÜTKÖZÉSE ESETÉN IRÁNYADÓ JOG

A törvény e részének alkalmazása

1099. szakasz

A törvény e részének rendelkezései a köztársaságok törvényeivel szabályozott kötelmi viszonyokra alkalmazandók.

Az ingatlanok tekintetében irányadó jog

1100. szakasz

Az ingatlanok tekintetében fennálló jogokra és kötelezettségekre az ingatlan fekvési helye szerinti köztársaság joga alkalmazandó.

A szerződéses viszonyok tekintetében irányadó jog

1101. szakasz

(1) A szerződésből eredő jogokra és kötelezettségekre a szerződő felek által kiválasztott köztársaság joga alkalmazandó.

(2) Ha a szerződő felek az irányadó jogot nem választják ki, annak a köztársaságnak a joga alkalmazandó, amelynek területén a szerződést megkötik.

Károkozás esetén irányadó jog

1102. szakasz

(1) A szerződéses viszonyon kívüli károkozásból keletkező jogokra és kötelezettségekre annak a köztársaságnak a joga alkalmazandó, amelynek területén a káros cselekményt elkövetik vagy a káros következmény fellép.

(2) A szerződésen kívüli, egymás utáni cselekményekkel végrehajtott vagy többszörös következménnyel járó károkozásból keletkező jogokra és kötelezettségekre annak a köztársaságnak a joga alkalmazandó, amelynek területén a cselekmény foganatosítása legalább részben történt vagy a következmény legalább részben fellépett.

(3) Ha bűncselekmény útján való károkozás esetén károsultként kiskorú vagy más olyan személy jelentkezik, akinek munka- vagy életképessége lényegesen csökkent vagy a káros cselekmény miatt válik ilyenné, a felelős személy kártérítési kötelezettségére annak a köztársaságnak a joga is irányadó lehet, amelynek területén a károsult lakóhelye van, illetőleg amelynek a károsult állampolgára.

(4) A kártérítésről való határozathozatalra illetékes szervnek a több irányadó jog közül való választáskor a károsult szempontjából legkedvezőbb jogot kell alkalmaznia.

A többi kötelmi viszony tekintetében irányadó jog

1103. szakasz

Az egyoldalú akaratnyilvánításból, a jogalap nélküli gazdagodásból, a megbízás nélküli ügyvitelből és más jogi tényekből eredő jogokra és kötelezettségekre annak a köztársaságnak a joga alkalmazandó, amelynek területén az ügyleteket foganatosítják, illetőleg amelynek területén a tények létrejönnek.

Az elévülés tekintetében irányadó jog

1104. szakasz

A jogok és kötelezettségek elévülésére a tartalmuk szerint irányadó jogot kell alkalmazni.

A JSZK területén kívül létrejött kötelmi viszonyok

1105. szakasz

Ha a kötelmi viszonyok részveői az irányadó jogot nem választották ki, a nem a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság területén létrejött jogokra és kötelezettségekre annak a köztársaságnak a joga alkalmazandó, amelynek területén az illető jogokat érvényesítik és kötelezettségeket teljesítik, ha pedig a jogokat és a kötelezettségeket több köztársaság területén vagy a Jugoszláv Szövetségi Köztársaságon kívül érvényesítik, illetve teljesítik, annak a köztársaságnak a joga irányadó, amely a szerződéssel, illetőleg más kötelmi viszonyal a legszorosabb kapcsolatban van.

N e g y e d i k r é s z

ÁTMENETI ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

E törvény alkalmazása

1106. szakasz

Az e törvény hatálybalépése előtt létrejött kötelmi viszonyokra e törvény rendelkezései nem alkalmazandók.

Szokások alkalmazása

1107. szakasz

(1) Az általános vagy külön szokások azt megállapító rendelkezése, hogy a szerződő feleknek a szokások alkalmazásába való beleegyezése vélelmezhető, ha szerződés útján ki nem zárják, e törvény hatálybalépése után nem alkalmazható.

(2) Az áruforgalmi általános szokások (A JSZNK Hivatalos Lapja, 15/54. szám) e törvény

hatálybalépése után az e törvénnyel szabályozott kérdésekben nem alkalmazhatók.
(3) Ha az általános vagy külön szokások vagy más kereskedelmi üzleti szokások e törvény diszpozitív szabályaival ellentétesek, e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, kivéve, ha a felek a szokások, illetőleg a kereskedelmi üzleti szokások alkalmazását kifejezetten kikötötték.

Más jogszabályok érvényének megszűnése

1108. szakasz

E törvény hatálybalépésének napján a követelések elévüléséről szóló törvény (A JSZNK Hivatalos Lapja, 40/53. és 57/54. szám) érvényét veszti.

A törvény hatálybalépése

1109. szakasz

E törvény 1978. október 1-én lép hatályba.

A Kötelmi viszonyokról szóló törvényt módosító és kiegészítő törvény önálló szakaszai

(A JSZSZK Hivatalos Lapja, 39/85. szám)

6. szakasz

E törvény 2. szakaszának rendelkezéseit az 1981. január 1-je után létrejött kártérítésekre is alkalmazni kell.

7. szakasz

E törvény a JSZSZK Hivatalos lapjában való megjelenését követő nyolcadik napon lép hatályba.

A Kötelmi viszonyokról szóló törvényt módosító és kiegészítő törvény önálló szakaszai

(A JSZK Hivatalos Lapja, 31/93. szám)

58. szakasz

E törvény 34. szakaszát a törvény hatálybalépése előtt létrejött kötelmi viszonyokra is alkalmazni kell, ha az ötéves elévülési idő nem járt le a törvény hatálybalépéséig.

59. szakasz

E törvény 36. szakaszát a törvény hatálybalépése előtt létrejött pénzkötelezettségekre is alkalmazni kell, ha a törvény hatálybalépéséig nem teljesítették őket.

60. szakasz

E törvény a JSZK Hivatalos lapjában való megjelenését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Megjegyzés:

* A kötelmi viszonyokról szóló törvény (A JSZSZK Hivatalos Lapja, 29/78. és 39/85. sz.) 24. szakaszának rendelkezése 1989. július 10-én hatályát veszítette a Jugoszláv Alkotmánybíróság 363/86. sz. határozata alapján, mely a JSZSZK Hivatalos lapjának 45/89. sz. 1989. július 28-ai számában jelent meg.

Szerbia és Montenegró Államközösség Alkotmányos Alapokmánya (Szerbia és Montenegró Államközösség Hivatalos Lapja, 1/2003. sz.) 64. szakasza 2. bekezdésének alapján az Alkotmányos Alapokmány hatályba lépését követően a jelen jogszabályt mint köztársasági jogszabályt alkalmazzák.